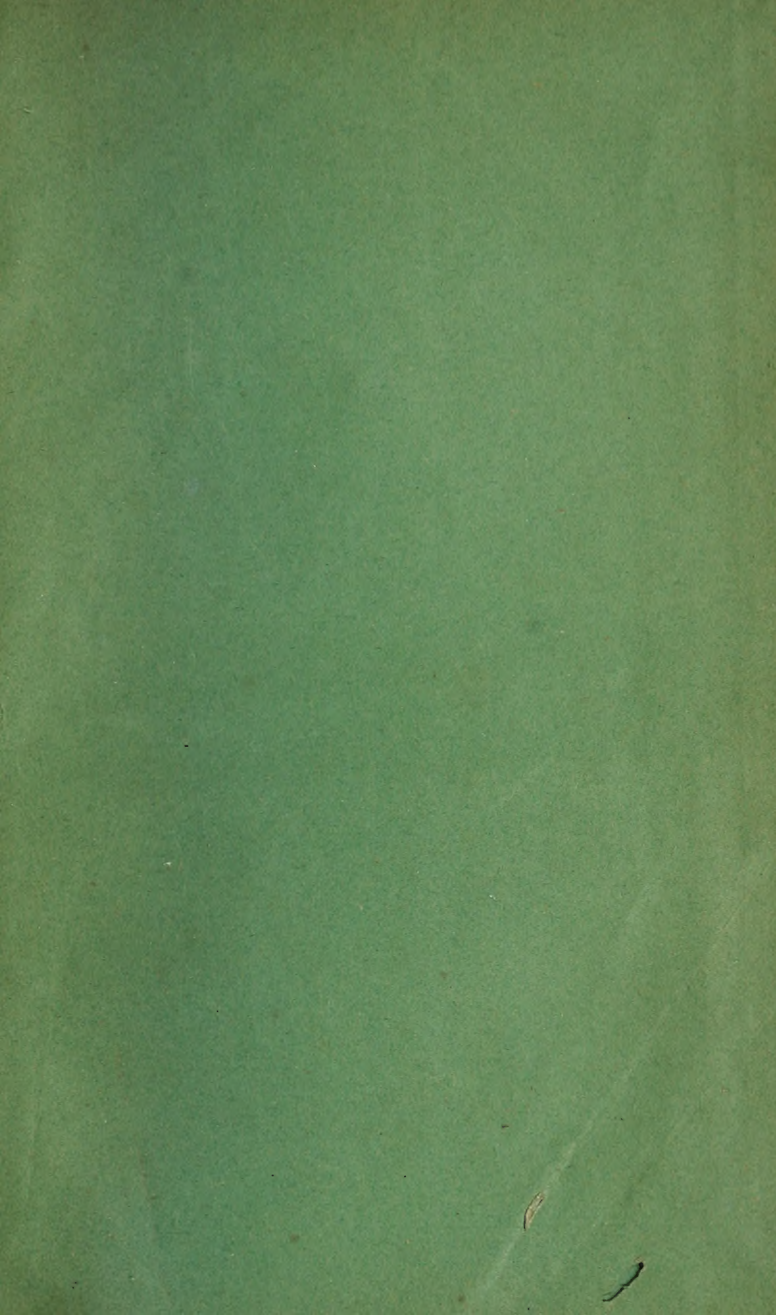

﴿ خبر صحيح ﴾

جلد رابع

ايكى فصلى شاملدر

فصل اول

غازى سلطان بايزيد ثانى حضرتلرينك مدت سلطنتلرى
اولان (اوتوز ايكى) سنه‌لك وقايعى مشتملدر

اثر

محمد مظهر فوزى

سنه
١٢٩١

خبر صحیح

سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك جلوسلری

فردوس آشیان فاتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینك (گگبوزه) مرحله سنده ارتحاللری وقوعنده ارکان دولت طرفندن (اماسیه) ده بولنان شهزاده (سلطان بایزید) حضرتلرینه عریضهٔ مخصوصه تقدیمیله سریعاً پای تختة تشریفلری عرض اولندیغی جلد ثالث خاتمه سنده بیان اولنمشیدی .

ارکانك اشبو عریضه لری سرای همایون خواص خدمه سندن (گگلك مصطفی اغا) واسطه سیله

درت کونده پادشاه جدید سلطان بایزید حضرتلرینه
واصل اولەرق پادشاه مشار الیه درت کون ظرفنده
لوازم سفریەلرینی بالاکمال اماسیەدن حرکت وطقوز
کونده استانبوله مواصلتله (سکز یوز سکسان التی)
سنەسی ربیع الاولنك یکرمی برنجی (بازار) کونی
(اوتوز بش یاشنده) اولدقلری حالده (سکزنجی)
پادشاه اولەرق تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس
بیوردیلر .
پادشاه نوجاهك اماسیەده معیتلرنده اولوب برلکده
کترمش اولدقلری حضر بك زاده (مصطفی پاشا)نك
استانبوله دخولی حالنده مسند وزارت عظمایه
تعیین اولنمسی محتمل اولدیغندن وزیر (اسحق) پاشا
بو احتمالی دفع ایله کندوسنك وزارت عظمایه تعیننه
یول بولق ایچون یکی چری طائفەسنه [مصطفی پاشا
برنادان ادمدر ! شاید مسند وزارته کچرسه بنم
معرفتمله ضم وتزیید ایدیلان وظایفکزی کسمسی ملحوظدر
بونك استانبوله ایاق باصدیرلمامسی چارەسنی ارامکز

لازمدر .] دیه‌رك خفیا القای فساد ایتمسندن ناشی
پادشاه اسکداردن استانبوله کچرکن یکی چریلر قایقلرله
پادشاهك (قدرغه) سنه ینا شوب مصطفی پاشانك
استانبوله کچرلمامسی بیان ایتلر یله مصطفی پاشا ناچار
کیرو یه اعاده اولندیغی کبی سرای همایونه دخول
شاهانه هنکامنده دخی ینه یکی چریلر پادشاهك
یولنی کسدیروب وزیر اعظم قرمانی محمد پاشانك قتلی
واستانبولده اغنیا خانه‌لرینك نهب وغارتی کبی مرتکب
اولدقلری قباحتلرینی (بانك عصیان میزند ناقوس
استغفارما) مضموننك تمام ماصدقی اوله‌رق
صورت استعفا واسترحامده جبراً عفو ایتدیردیلر .
اکثریا جلوسلر اثناسنده یکی چریلرك بو یله حرکات
غریبه‌یه تصدیلری اوله کلدیکندن جناب پادشاه مراحم
اکتناه بونلرك یولسزلقلرینی عفو ایدوب جمله سنی معامله‌ٔ
نوازشکارانه ایله تلطیف بیوردیلر .
جناب خلد آشیان سلطان محمد خان حضرتلرینك
نعش عالیلری هنوز موقتاً مودوع محفظهٔ کتمان

اولديغندن پادشاه جديدڭ پاى تخته وصوللرينك
ايكنجى كونى على العاده نمازلرى قلنوب جامع
انوارلامعلرى باغچه‌سنده تهيه اولنان تربهٔ مخصوصه‌لرينه
دفن ايدلدى .

﴿جم سلطان وقعه‌سى﴾

پادشاه نوجاه اوچ كون رسم ماتم اجراسندن صكره
(اسحق پاشا) يى صدارت عظمايه وسائر اركان
وامرايى يرلو يرينه تعيين ايله تدابير امور سلطنتله
اشتغال ايورمقده اولدقلرى حالده برادرلرى شهزاده
(جم سلطانك) عساكر كليه ايله (قونيه) دن
(بروسه) يه طوغرى يورىمكده اولديغى خبردهشت
اثرى ظهور ايتدى .
جم سلطانك بوحركتى پاى تخت اركانندن بعضيلرينك
وقوعبولان دعوت خفيه‌لرينه مبنى اميد تخت وتاج
سائقه‌سيله ايدى .
فقط بوتصورات وتشبثات برنتيجهٔ مفيده‌يى مستلزم

اوله‌میوب بالاخره بیچاره جم سلطان انواع فلاکته اوغرادی ·

سلطان جمك حركتی پای تختده ایشیدلدكده (لالا ایاس پاشا) بروسه‌نك محافظه‌سی ضمننده ایكی‌بیك یكی چری ایله و بحراً مدانیه طریقیله بروسه جانبنه مأمور واعزام بیورلدی · وموكب همایون دخی برّاً یوریمك اوزره تداركات مقتضیه‌یه تشبث اولندی ·

ایاس پاشا بروسه قپولوجه‌لرینه واصل اولنجه جم سلطان جانبندن سردار تعیینیله ایلرویه سوق ایدلمش اولان (كدك نصوح بك) نام ذات دخی عساكر كافیه ایله بروسه‌نك اوته‌یقه‌سنده‌كی صحرایه واصل اولمش ایدی ·

هر ایكی فرقه اوجنده بروسه‌یه كیروبده مملكتی ضبط ایتمك غیرتنه دوشه‌رك سرعتله یوریدكلری حالده یكدیكرینه بالتلاقی محاربهٔ شدیده‌یه كیرشدیلر ·

بروسه اهالیسی فاتحك وفاتی هنكامنده یكی چری

طاقمنك استانبول خلقنه ایتدکاری جور وتعدیاتی
خاطرلرینه کتوروب شاید ایاس پاشانك غائبیتی حالنده
یکیچریلرك بروسه ده دخی یغما کرانه حرکات
ظالمانه سنه تصدی ایتلرندن قورقدقلری جهتله اهالی
کدك نصوح بك فرقه سنه معاونت کوستردکلرندن
بوقوت انضمامیله نصوح بك غالب اولەرق ایاس پاشا
و یکیچریلر قید اسارته دوشدیلر ٠
بووقعه دن اوچ کون مرورنده جم سلطان دخی
بروسه یه بالوصول اهالی طرفندن کمال ممنونیتله قبول
اولندی ٠
بواحوال مسموع شاهانه اولنجه موکب همایونك حرکتی
تعجیل اولنمقله برابر سلطان جمك لالاسی ومدبر
اموری بولنان (اشتین اوغلی یعقوب) بکله ارکان
دولت طرفندن برطاقم مواعید دلفریبی وشهزاده نك
برصورتله اغفالیله (یکی شهر) اوواسنده اردوی
همایونه قارشو کتورلمسیچون تشویق وترغیبی متضمن
مکتوبلر یازلدی ٠

مالك سریر سلطنت سلطان بایزید جم شوكتك (اسكدارده) كچوب قوهٔ جسیمه ایله بروسه اوزرینه یوریمكده اولدیغنی جم شهزاده ایشیدنجه قورقویه دوشه رك عقد صلح ومسالمت وتحریك اشفاق اخوت ایچون (چلبی سلطان محمد) مرحومك كریمه لری اولوب اوزمان حیاتده و بروسه ده بولنان بیوك عمته لری (سلچوق سلطان) ی مشاهیر علمادن (مولانا ایاس) و (مولانا احمد چلبی) نام ذاتلرله برابر حضور شاهانه یه بعث واعزام ایلدی .

سلچوق سلطان پادشاه بالتلاقی ایكی برادر بیننده ملك دنیای فانی ایچون قان دوكلمك لایق اولمدیغندن بحثله ممالك عثمانیه نك قرنداشجه بالتقسیم عقد مسالمت وحق اخوته رعایت اولنمسی ایچون مادرانه پك چوق نصیحت وشفاعت ایتمش ایسه ده ــ بین الملوك سریر ومملكت خصوصنده اخوتك قطعا حكم وقوتی اولمیه جغندن ــ سلچوق سلطانك وعلما افندیلرك رجا وتوسطلری مسموع اولمدی .

شهزاده جم مبعوثلرك مأیوساً عودتیله مصالحه‌دن امید اولمدیغنی اکلاینجه ناچار مقابله ومقاتله قیدینه دوشه‌رك کزیده عسکریله کدك نصوح بکی (ازنیق) طرفنه کوندروب کندیسیده یعقوب بکك تنسیبی وجهله (یکی شهر) اوواسنه طوغری یوریدی .

جناب پادشاه‌دخی اناطولی بکلر بکیسی (سنان پاشا) یی طلیعه سرداری تعیینیله ایلرویه اعزام بیوردیلر .

سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك بیوك شهزاده‌لری اولوب جدی زماننده‌نبرو (صاروخان) حکمداری بولنان (شهزاده عبدالله) عموجه‌سی سلطان جمك بروسه اوزرینه حرکتنی ایشتدیکی زمان ولایت عسکرینی جمع ایله بروسه‌یی جمدن اول ضبط ایتمك اوزره یورمش اولدیغی حالده یولده ایکن ایاس پاشانك منوال مشروح اوزره منهزم واسیر اولدیغنی و بروسه شهرینك شهزاده جم طرفندن تسخیر اولندیغنی ایشتدیکیچون تحویل طریق ایدرك کلیبولی معبرندن استانبوله کلمش وموکب همایونك اناطولی جانبنه

مروری یکی اکلاینجه اودخی اسکداره کچه‌رك خلال طریقده موکب همایونه التحاق ایتمشدر .

طلیعه سرداری سنان پاشا شهزاده جمك (کدك نصوح بك) قوماندهسنده بولنان طلیعه فرقه‌سنی (دیکیلی طاش) نام موقعده صقشدیروب نصوحبك عدم مقاومتیله (ازواد) دربندینه وبوارالق موکب پادشاهینك (ازنیق) ه وصولنی خبر الدیغیچون اوراده‌ده ثبات ایده‌میه‌رك سلطان جمك اردوکاه اتخاذ ایتدیکی (یکی شهر) اوواسنه قدر قاچدی .

فقط سنان پاشا ارقه‌سندن قالیوب یکی شهر نهری کنارنده ظهوره کلان محاربه‌یی ینه سنان پاشا قزاندی .

متعاقباً موکب شاهانه دخی یکی شهر اوواسنه دهشت انداز اولدی .

جلد ثالثده بحثی کچدیکی وجهله (اولونیه) سنجاغنه مأمور اولوب (ایتالیا) جهتلرنده خیلی فتوحاته

موفق اولان مشاهير وزرادن صدر سابق (كدك احمد پاشا) هم جلوس همايونى تبريك ايتمك همده عساكر جديدهٔ كافيه اخذيله ينه ايتاليايه عودت ايلمك اوزره بوارالق چيقه كاوب يكى شهر اوواسنده خاكپاى شاهانه‌يه يوزسوردى ٠

پاشاى مشار اليه فاتح زماننده وقوعات جسيمه ومحاربات متعدده ايچنده بولنه‌رق كسب نام وشان ايتمش بروزير جلادت سمير وفن حربده مهارتله شهير اولديغندن پادشاهك فوق الغايه التفاتلرينه مظهر اولمقله برابر اردوى همايونك عموم قومانداسى يد اقتدارينه تفويض بيورلدى ٠

خاطره

« احمد پاشانك بوصورتله مظهر التفات اوليشنه ديه‌جك يوقدر ٠ فقط (ايتاليا) ماده‌سى نره‌ده قالدى ؟ مشار اليه بونجه عثمانلو قانلرى مقابلنده اوروپانك مهم برنقطه‌سنى اله كچيرمش وسلطنت

سنیهٔ عثمانیه نك شـان عالیسـنی دها ایلرویه ایصـال ایده بیله جك اسباب ومعلوماتی وجوده کتیرمش ایکن کندی تصور وترتیبی وجهله مجـدداً عسـاکر کافیه ترفیقیله مشار الیه درعقب و هیچ اولمزسه بجم غا ئله سی بیتدکدنصـکره یتـه ایتالیـایه اعاده ایدلمش اولسـیدی صکره کی عصرلرده ایدیلان همتـلر انضمامیله شمدی خریطه مز بشقه بولده کور ینوردی ظن اولنور . لکن کیم بیلور اووقت نصل مانعلر ظهور ایتمشدر که حقیقتی بزجه مجهولدر . »

والحاصل (سکز یوز سکسان التی سنه سی ربیع الاخرینك یکرمی ایکنجی جمعه) کونی ایکی برادر خصمانه یکی شهر اووا سنده بر شدتلی محاربه یه کیرشدیلر

شهزاده جك مدبر اموری بولنان (اشتین اوغلی یعقوب بك) اثنای مقاتله ده فرصت دوشیروب مقـدما ارکان دولتك ایتدکاری تشویق اوزرینه ویرمش اولدیغی سـوزك حکمنی اجرا یعـنی جم اردوسـندن کندوسنه اویدره بیلدیکی بر طاقم عسـکرله اردوی همـایونه

انضمام والتجا ایتمش اولدیغندن ومقدمجه ایاس پاشا ایله
بروسه محاربه سنده اسیر اولان یکی چریلر نصلسه
قورتیلوب بو ارالق کلیو یردکارندن اردوی همایون
هر یوزدن قوت الهرق جم سلطان طاقی دوچار پریشانی
وانهزام اولدی ٭
طالعسز جم جمعیتنك بوزولدیغنی کورنجه فراردن بشقه
چاره بوله مدیغندن یوله دوشه رك وکافهٔ اشیاسی عساکر
شاهانه طرفندن ضبط اولنمش اولدیغی جهتله اثنای
راهده پك چوق زحمتلر چکه رك کوج حال ایله قونیه یه
واصل اولدی ٭
طرف پادشاهیدن بروجه اتی کدك احمد پاشا تعقیبه
مأمور ایدلدیکندن قونیه ده دخی اوچ کوندن زیاده
طوره میوب والده وحرمنی ومتعلقاتنی بالاستصحاب
جانب مصره عزیمت ایتدی ٭
پادشاه ظفر پناه میدان حربده شهزاده جم عسکرندن
وخصوصیله بروسه اهالیسندن اوله بده جم اردوسنده
بولنانلردن اله کچنلری سیاستاً قلیجدن کچیروب جمی

بالتعقيب دردست ايتمك و(قرمان) حكمدارلغنه تعيين
بيور يلان بيوك شهزاده‌لری (سلطان عبداه)ی كرسیٔ
حكومتنه بالاقعاد قرمان ديار بنك اسباب اداره ومحافظه‌سنی
استكمال ايلمك اوزره عساكر كافيه ايله كدك احمد
پاشايی مأمور بيوروب كندولری پای تختـه عودت
بيورديلر ٠

بروسه اهاليسنك ــ اياس پاشا قوماندەسيله ابتدا بروسه‌يه
كيدن ايكی بيك يكی چری‌يی مملكتـه قويمايوبده
ــ شهزاده جم طاقنه اطاعت ومعاونت ايتمش اولملرندن
طولايی موكب همايونك عودتنده عموم يكی چری
طائفه‌سی بتون اهاليی قيرمق درجه‌سنه قدر اخذ
انتقامه قالقيشوب بو يولده رخصت طلبنده بولنديلر
ايسه‌ده پادشاه عدالتپناه او فاجعه‌نك اجراسنه مساعده
بيورمدقلرندن يكی چريلر خيلی ادبسزلكه جرئت
ايتدكلری حالده نصح و پند ايله و بخشش بذليله
فتنه‌لری تسكين ايدلمشدر

§

کدك احمد پاشا مأموریتی وجهله شهزاده جمی (قرمان ارکانی) سنه قدر تعقیب ایتمش ایسه‌ده مشارالیه مصر حکومتی حدودینه چکمش بولندیغندن نتیجه‌سی میوب کیفیتی طرف شاهانه‌یه عرض ایتدی .

جانب پادشاهیدن دخی قرمان حکمدار جدیدی شهزاده عبداللهك محافظه‌سی ضمننده درت سنجاق عسکرینك (قونیه) ده توقیفیله کندوسنك عودت ایلمسی احمد پاشایه امر واشعار بیورلدیغندن احمد پاشا فرمان پادشاهی‌یی بالانفاذ پای تخته عودتله (قبه التی) وزراسی سلکنه داخل اولدی .

لکن احمد پاشا قدمای وزرادن وخدمات جسیمه‌یه موفق اولمش ذواتدن بولنمغله برابر طبیعت ذاتیه‌سی غلظت وخشونتله مفطور اولدیغی ایچون ارکاندن کیسه‌یه اهمیت ویرمیوب خود سرانه ومتعظمانه برمسلك طوتمش اولدیغندن پادشاه نوجاه مشار الیهك بوطوروندن منفعل و بو صره‌ده بعض ارباب نفاقك سعایتلری دخی انفعال شاهانه‌نك تزایدینه باعث اوله‌رق احمد پاشا

اعـدام اولنمق اوزره قپوجیـلر اوطه‌سـنده حبس اولندی ․

فقط وزیر اعظم (اسحق پاشا) ایله (هرسك زاده احمد پاشا) نك رجا وتوسطلریله ینه عفوعالی‌یه مظهر ومأموریت سابقه‌سیله موقر بیورلدی ․

﴿ قرمان اوغلی قاسم بكك ظهوری اوزرینه كدك احمد ﴾
﴿ پاشانك دیارقرمانه مأموریتی ﴾

قرمان اوغلارندن اولوب جلد ثانیده احوالی تفصـیل اولنـان (قاسـم بك) متوفی (اوزون حسن خان) وقعه‌سـندن صكره دیار ایرانده قالوب برتقریب ایله حكومت قرمانیه‌یه نائل اولمق خلیاسیله اورالرده‌سورنمكده ایكن شهزاده جم وقوعاتـندن طولایی قرمان دیارینك قاریشقلغنی فرصت عد ایدرك بو اثناده قرمان ولایتنه ورود و (طورغود) و (ورساق) عشیرتلرندن وسائر اوباش طاقمندن جمع جنود ایدرك (لارنده) طرفلرینی غارت ایلدكدن صكره (قونیه) اوزرینه یوزیدی ․

شهزاده سلطان عبداللهك معیتنده اولەرق فرمان بکار
بکیسی بولنان (خادم علی) پاشا قوهٔ موجوده‌سنی
بالاستصحاب قونیه نك خارجنده (پروانه چایری) نام موقعده
قاسم بکله محاربه‌یه کیرشمش ایسه ده قاسم بکك عسکری
علی پاشانك اردوسندن بر قاچ قات زیاده اولدیغندن
علی پاشا رجعتله قونیه قلعه‌سنه قپانمغه مجبور اولدی
قاسم بك دخی قونیه قلعه‌سنی محاصره ایتدی .
بو خبر هائل سمع پادشاهه واصل اولنجه قاسم بکك
استیصالی ایله شهزاده عبداللهك تهلکه‌دن تخلیصی ضمننده
کزیده بر فرقهٔ عسکریه استصحابیله عاجلا قرمانه عزیمتی
کدك احمد پاشایه فرمان بیورلدی .
احمد پاشا ایسه بو یله صره‌لرده دولتجه وجودینك لزومنی
بیلدیکی ایچون کندوسنی نازه چکوب ـ واوجله سوء
القاآت ایله پادشاهی اغضاب ایدرك حبس وتحقیرینه
سبب اولان (مصطفی پاشا) دن [*] ـ اخذ انتقام

---

[*] بو مصطفی پاشا سلطان بایزیدك جلوسی اثناسنده

داعيه سنه دوشوب « بن مقدما مصطفى پاشانك اثر نفاقى اوله‌رق بغير حق حبس وتحقير اولنمدم . اوده شمدى حبس اولنمليدر . اولمازايسه بنم ايچون سفره كيدوب ده ايش كورمه‌مك احتمالى يوقدر . » ديه‌رك مصطفى پاشانك حبسنى طلب ايلدى .

احمد پاشا يكى چريلكدن يتشمه اولديغيچون يكى چرى طائفه‌سى دخى بو طلبده اكا همزبان اولدى .

پادشاه ناچار حكم زمانه اتباعا مصطفى پاشايى حبس ايدرك احمد پاشا ايكى بيك يكى چرى ودرت بيك عزب عسكرى و(سلحدار) و(غربا) بلوكارى وبالجمله اناطولى طاقمى ايله ديار قرمانه چيقارلدى .

لكن احمد پاشانك اداب عبوديته مغاير اوله‌رق مصرانه بر تكليفده بولنمشندن جناب پادشاه دلكير اوله‌رق حسب المصلحه

يكى چريلرك استانبوله دخولنه مانع اولدقلرى مصطفى پاشادر كه مؤخرا ينه استانبوله كتير يلوب ديوان وزراسى سلكنه ادخال بيورلمشدر .

موقتاً غضبلرینی اخفا وفقط احمد پاشانك خصم جانبنه چکیویرمك کبی بر اهانتده بولنه مامسیچون احتیاطاً مخدومنی دردولتده توقیف وابقا بیوردیلر .

احمد پاشا عساکر مجتمعه ایله (قره حصار صاحب) ه واصل اولنجه قرمان اوغلی قاسم بك قونیه نك محاصره سنی ترکله (ایچ ایل) طاغلرینه قاچش اولدیغندن احمد پاشا قونیه یه بالوصول شهزاده عبداللهك حضورینه مثول اولدقدنصکره قرمان بکلربکیسی علی پاشایی واوراده بولنان سائر امرایی استصحاب ایله قاسم بکی طوتمق اوزره ایچ ایله توجه ایلدی .

قاسم بك سطوت قاهرهٔ عثمانیه یه قارشو ایچ ایل طاغلرنده دخی بارینه میه جغنی اکلادیغندن ایچ ایلدن (طرسوس) جانبنه فرار واحمد پاشا دخی اورالرده ذخایر قلتی اولمق ملابسه سیله عساکر شاهانه نك اداره سنه مقتضی ذخیره تدارکیچون علی پاشایی (موط) قلعه سنده براغه رق کندوسی قاسم بکی تعقیباً (سلفکه) یه طوغری الغار ایتدی .

قاسم بك علی پاشانك از قوتله کیروده براغلدیغنی استخبار ایدرك زعمنجه بر ایش کوره بیلمك ایچون طاغ یوللرندن سرعتله کیرو دونوب موط قلعه سنده علی پاشایی باصدی .

لکن علی پاشا قاسم بکك عودتنی اوجه بالتحقیق درعقب سردار احمد پاشایه بیلدیروب مدافعه ومقاومتده جلادت کوسترمش اولدیغندن قاسم بك بر ایش کوره میه رك نه قاچق قیدنده ایکن احمد پاشا علی پاشانك اشعاری اوزرینه سبکبارجه سلفکه دن کمال سرعتله عودت وصعب المرور بر طاغده قاسم بکك جمعیتی اوزرینه هجوم وصولت ایتدی .

زوال وقتندن اقشام قرانلغنه قدر طرفین بیننده غایت قانلو بر محاربه ممتد اولهرق اورته لغی کیجه نك ظلمتی قابلاینجه قاسم بك خصمنی اغفال ایچون اردوکاهنده محل محل آتشلر یاقدیروب کیجه لین طرسوس طرفنه جان اتدی .

احمد پاشا صباحلین دشمنك فراری اکلایوب طرسوس

حدودینه قدر تعقیب ایلمش ایسه ده قرمان فراریلرینه یتشمك قابل اوله مدیغندن دولت علیه وحکومت مصریه ممالکی بینی فاصل اولان (تکه صویی) کنارندن کیرو دونوب واثنای عودتده (ایاس) قلعه سنی بالایجاب تخریب ایدوب علی پاشا ایله برنشه رك اورالرك تدابیر واسباب محافظه سنی بعد الاکمال قشلامق اوزره (لارنده) یه عزیمت ایلدی .

قاسم بکك نایرهٔ فسادی بسبتون سوندرلمدکجه اردونك عودت ایتدیرلسنی احمد پاشا مناسب کورمدیکندن موسم بهاره قدر لارنده ده قالمق اوزره عسکرك مقتدرلرینی نزدنده ابقا ایله قدرتسز طاقمنی وطنلرینه اعزام وتفصیل احوالی باب عالیٔ دولته عرض واعلام ایتدی .

سلطان جمك قرمانه عودتی

قرمان زاده قاسم بك وجه مشروح اوزره کدك احمد پاشا اردوسنك سطوتندن فراره مجبور اولدقده نصرکره املنك حصولنه وصول ایچون باشقه بریول ارایوب شهزاده جم طرفنه [ممالك عثمانیه نك بتون اهالی وصنوف عسکریه سی

سلطان بایزیددن متنفر وقدومکزه منتظردرلر ·
بران اول بوطرفه تشریف بیوررسه‌کز سریر
سلطنت عثمانی‌یه مالك اوله‌جغکزده شبهه یوقدر]
مآلنده مکتوبلر یازمغه باشلادیغی مثللو کدك احمد
پاشانك رفاقتنده بولنان سنجاق بکلرندن فاتح زماننده
یکیچری اغاسی اولان (انقره) بکی طربزونلی
(محمد بك) دخی رؤسای عسکردن کندوسنه
اویدردیغی خیلی اشخاص ایله بالاتفاق قاسم بکك
اشعاراتنی مؤید اوله‌رق سلطان جمه خفیاً عربضه‌لر
کوندردیلر ·

شهزاده جم ایسه اوارالق ایفای فریضهٔ حج شریف ایله
حجازدن مصره عودت ایلسیله قاسم ومحمد بکلرك
معروضات فساد کارانه‌لرینی انجه هوای سلطنت
کندوسندن سلب عقل وراحت ایدرك همان ملك
مصر (قایتبای) دن استحصال اجازتله قرمانه متوجهاً
مصردن چیقدی ·

شهزاده‌نك حرکتی وحلبده مواصلتی برو طرفده

تحقيق وتخمين اولندقده طربزونلی محمد بك دائرهٔ اتفاقنه الديغی امرا وعساكر عثمانيه‌دن جم غفير ايله سردار اردوسندن فرار ايدوب حلبده سلطان جمی قارشولدی .

سلطان جم محمد بكك انضماميله قوتلشه‌رك قرمانه طوغری كلمكه باشلدی.

(ادنه) يه ورودنده قاسم بك دخی التحاق وسلطنت عثمانيه جهه‌نصيب اولورايسه قرمان حكومتنی تماما كندوسنه احسان ايتمك وكندسيده الی اخرالعمر دائرهٔ اطاعت وانقيادن چيقمامق اوزره شهزاده ايله عهدوميثاق ايتدی .

بونلر (قونيه‌ده) اوزرينه كلكده اولسونلر . بز برازده طرف سلطنتك تشبثاتندن بحث ايده‌لم . سلطان جمك مصردن عودت ايتمسی وطربزونلی محمد بكك كلی عسكرله اردودن ايريلوب جمه تبعيت ايلمسی خبرلری پای تخته عكس ايدنجه پادشاه ذاتا كدك احمد

پاشادن پك اوقدر امین اولمدقلری حالده محمد بكك خصم جانبنه فرار والتحاق ایدیشنی پاشانك مواضعه ومسامحه‌سنه حمل ییوردقلرندن (سکز یوز سکسان یدی) سنه‌سی ربیع الاولی اواخرنده درسعادتده موجود بولنان صنوف عسکریه‌یی بالاستصحاب بالذات دیار قرمانه سفری اختیار وکدك احمد پاشایه یازدقلری فرمان عالیده دخی — نزدنده بولنان عسکرله شهزاده (سلطان عبدالله)ی برلکده الهرق (لارنده)دن حرکت وشهزاده‌یی (قره‌حصار صاحب) ه براغوب کندوسنك موکب همایونه التحاقه مسارعت ایتمسنی امر واشعار بیوردیلر ·

احمد پاشا فرمان عالی‌یی الدیغی آنده لارنده‌دن قونیه‌یه کلوب قلعه‌نك محافظه‌سیچون بکلر بکی (علی پاشا) یی قونیه‌ده ترکله شهزاده عبداللهی استصحاب وقره حصاره طوغری شتاب ایتدی ·

بو اثناده ایسه سلطان جم (ارکلی) یه‌باورود احمد پاشایی اغفال ایچون عقد مصالحه شایعه‌سیله اولا

قپوجى باشى (سنان بك) ى كوندروب انك عقبندن
دخى شهزاده عبداللهى واحمد پاشايى غافلاً
باصوب طوتمق اوزره كزيده برفرقه ايله طربزونلى
محمد بكى سوق ايلمشيدى .
شهزاده عبدالله واحمد پاشا يوللرينه دوام
ايتمكده ايكن قونيه نك بر وطرفنده (چقور
يايلاق) نام محلده محمد بك بونلرك اوزرينه هجوم
كوسترمش ايسه ده احمد پاشا حسن مدافعه ايله محمد
بكى رجعته مجبور ايدرك شهزاده يى سالماً قره حصاره
ايصال وكندوسيده (سيد غازى) مرحله سنده
موكب همايونه التحاق ايلمدى .
طربزونلى محمد بك چقور يايلاقدن قونيه يه طوغرى
رجعت ايتديكى زمان سلطان جم ايله قاسم بك دخى
بتون قوتلريله قونيه قلعه سى خارجنه كلمشلر ايدى .
بونلر قونيه يى شديداً محاصره ايتديلرسه ده على پاشا
قوياً مقاومت كوسترديكندن محمد بك قلعه يه ظفر
بولنه ميه جغنى اكلايوب انقره ده بولنان عيال واموالنى

الق اوزره سلطان جمدن بالاستیذان بیك نفر سواری
ایله ابر یلوب انقره‌یه کیتدی ·
حالبوکه محمد بکك عائله‌سی مقدمجه باراده‌ٔ پادشاهی
انقره‌دن استانبوله نقل ایدلمش ایدی ·
محمد بك او یوزدن دخی مأیوس اوله‌رق بر قاچ کون
انقره‌ده اقامتی اثناده (رومیهٔ صغری) [*] بکلر بکیسی
(سلیمان پاشا) نك موکب همایون ایله برلشمك
اوزره ولایتی عسکریله اماسیه‌دن قالقوب انقره جوارندن
کچمکده اولدیغنی خبر الســیله برآو اولامق زعمیــله
(جبــق اباد) نام صحراده سلیمــان پاشــا فرقه‌سی
اوزرینه صالدردی ·
لکن اثنای محار به‌ده مقتول وعونه‌سی پریشان ومخذول
اولدی ·

خاطره

« وقوعات تاریخیه ایله مثبتدر که خدمت دولت علیه‌ده
بولنانلردن هرکیم عصرینك پادشاهی علیهنده

[*] اماسیه وسیواس وملحقاتندن عبارتدر ·

بولندیسه یك درلومهالكه اوغرایوب الك صکره بو محمد بك کبی مقتول وولی نعمتنه خیانت ایتدیکیچون اخلاق اساننده دخی مدخول اوله کلمشدر . سلطان جم لیاقت جهتیله تخت وتاجه شایان اولسون اولماسون مادامکه سلطان بایزید حضرتلری بالارث والاستحقاق جالس سریر سلطنت وسبق بیعت عمومیه ایله اولوالامر ملت اولمشدر محمد بك وامثالنك حرکاتی اولوالامره طغیان وخروج علی السلطان دکلیدر ؟ . »

بحثمزه دوام ایده‌لم :

محمد بکك قتلی کیفیتی قونیه محاصره‌سیله مشغول اولان سلطان جمك مسموعی اولنجه اوده سلیمان پاشایی تنکیل ایتمك قصدیله انقره‌یه طوغری شتاب ایتمش ایسه‌ده سلیمان پاشا شکاریی یعنی محمد بکك سر مقطوعنی الدقدنصکره اورالرده طورمیوب چکمش کتمش اولدیغندن وحضرت پادشاهك جیوش بی پایان ایله اوحوالی‌یه تقربی دخی ایشیدلدیکندن سلطان جم ارتق ثبات ایده‌میه‌رك فرار یولنی الدی . وکمال سرعتندن

عسکری کیروده قالوب کندوسنه کوجله (اقشهر)ده یتیشه بیلدی .

طالعسز شهزاده نصل قاچاسونکه پادشاه سطوت پناه بش بیك خفیف سواری ایله (اسکندر پاشایی) کندوسنی طوتمق ایچون مأمور بیورمشلر ایدی . اسکندر پاشا شهزاده‌یی (ارکلی) یه قدر قوواملش ایسه‌ده شهزاده هر فراری‌نك ملجأ ومأمنی اولان ایچ ایل طاغلرینه صاوشمش اولدیغندن یتیشه‌میوب وایچ ایل قیالقلرینه یالکز سواری ایله کیرمکه‌ده جسارت ایده‌میوب ارکلیده موکب همایونك ورودینه منتظر اولدی . برقاچ کون صکره‌ده موکب شاهانه وصول بولدی .

سلطان بایزید ثانی حضرتلری شفقت فطریه اصحابندن بولندقلری جهتله برادرلرینك قانه کیرمك افکارنده اولمایوب مجرد علت شرکتله داخل دائرهٔ مملکتده حصولی طبیعی اولان فساد واختلالی دفع وازاله ایتمك آرزوسنده بولندقلرندن مزاج سلطنتك قبول ایده‌جکی بر صورت

سالمه ايله عقد صلح اولنمـق اوزرنده معتمدلرندن برينك حضور شاهانه‌لرينه كوندرلمسى سلطان جمه اركايدن اشعار بيورملريله جم دخى قپـوجى باشيسى (سـنان بك) ى بعث واعزام ايلمش ايسه ده خلاصهٔ مطالبى ممالك محروسهٔ عثمانيه‌نك برپارچه‌سـنك سلطان جمه ترك ايدلمسى متضمن اولوب پادشاه ايسه بوتكليفى قبول ايده‌ميه‌رك جـمك قدس شريفـه چكيلـوب بده خزينهٔ شاهانه‌دن تخصيص ايديله‌جك معينات وافيـهٔ ايله باصفـاى خاطر ذوق وراحت ايلمسـنى مراد بيورديلر .

بوصورت دخى سـوداى تاج وسلطنتـله سربهواى خيال اولان شهزاده‌نك ايشـنه كلمديكنـدن برقاچ دفعه طرفيندن كيدوب كلان مبعوثلرك سرد ايتدكلرى مقدمات مصلحانه نتيجه بخش اوله‌مدى .

پادشاه جم جاه سلطان جمك مملكت وسلطنت عثمانى‌يه نظر حرص وطمعله باقمقـدن فراغت ايده‌ميه‌جكنى اكلاينجـه ارتق برچاره‌سى كـورلمك ايچون قوهٔ

کافیه ایله (احمد پاشا) یی ایچ ایله سوق بیوردیلر .

جم شاید فرار ایجاب ایدرسه نه طرفه قاچمق مناسب اوله جغنی - فن فرارده ابا واجدادندن میراث اوله رق مهارت تامه سی اولان - قرمان اوغلی قاسم بکدن سؤال ایتدکجه یلدیرم بایزید خان شهزاد کانندن موسی چلبی یی مثال کتیره رك بحراً روم ایلی جانبنه کچمسنی واوطریقله نائل امل اولمق ممکن اوله جغنی قاسم بك نصیحت ایدردی .

قرمان اوغلنك بونصیحتدن غرض نهانیسی ایسه شهزاده روم ایلنه کچدیکی تقدیرده بالطبع اورالرجه غائله لر تحدثیله پادشاه وعساکر عثمانیه روم النده مشغول بولنمق لازم کله جکندن اوصره ده بلکه قرمان حکومتنی کندوسی یدغصبنه کچیره بیلمك خلیاسی ایدی .

غافل جم قاسم بکك شو تسویلنه الدانوب احمد پاشانك هجومنی ایشیدیر ایشتمز (ردوس) حکومتی واسطه ومعاونتیله روم ایلی یقه سنه کچمك

ایچون برسفینه یه سوار اوله‌رق اناطولی ساحلندن آچلدی .

لکن روم ایلنه کیده‌میوب طالع ناسازی کندوسنی پك چوق محنتلره اوغراتدیغی حالده اون اوچ سنه اوروپاده مجبوری بر سیاحت ونهایت ایتالیاده (ناپولی) نام بلده‌ده مسموماً نوش جام مرکنی لذت ایتمشدر .

« سلطان جمك بوندن صکره‌کی احوالی ذاتنه عائد ترجمهٔ حال شخصی قبیلندن اولدیغندن بو فصلك ختامنده فصل مخصوص اوله‌رق یازیله جقدر . »

قاسم بك طوتدیغی مسلکك سلامتنه چیقار بر یول اولمدیغنی سلطان جمك مفارقتندن صکره اکلایوب حضور پادشاهی‌یه متضرعانه برعرضحال تقدیمیله سیئات واقعه‌سنك عفوینی وایچ ایل سنجاغندن کندوسنه برمحل اقامت تخصیص واحسان بیورلمسنی استرحام ایتمش اولدیغندن پادشاه مراحم آکتناه بو استرحامی حسن قبول ایله (لارنده) قصبه‌سنك اوته جانبنده

کائن (خجندی بلی) نام موقعدن اعتباراً ایچ ایل سنجاغنی قاسم بکه توجیه بیوردیلر .

§

پادشاهك لارنده‌ده اقامتی اثناده ممالك ذوالقدریه حکمداری (علاء الدوله بك) عتبهٔ پادشاهی‌یه یوز سوروب مظهر التفات واکرام اولمشدر .

§

سلطان جم غائله‌سی ازاله واناطولیجه آسایش عمومی اعاده اولندقدنصکره موکب همایون استانبوله عودت واو ارالق اورو پالونك حدود ممالك محروسه‌یه تجاوز ایتمك افکارنده اولدقلری ایشیدلدیکندن ذات پادشاهی استانبولده بر قاچ کونجکز ارامله حدوده یقین بولنمق ایچون استانبولدن دخی حرکت ایدوب سنهٔ مرقومه رمضاننك ابتداسنده ادرنه پای تختنده مواصلت بیوردیلر .

سلطان بایزید حضرتلری رمضان شریفی بعد الامرار بر کیجه ادرنه سراینده عقد بزم عیش وطربله خواص

وزرا و بندکانی انواع عطایا ونوازشله تلطیف بیوردقلری صره‌ده مقدما مغایر شرط عبودیت ظهوره کلان حرکات ناهموارندن طولایی کدك احمد پاشانك خون حیاتنی مانند صهبای کلفام پیاله او بزم نوشانوش صفاده اساله ایتدیلر ·

احمد پاشانك قاین پدری بولنان اسحق پاشایی دخی احمد پاشا ایله متفقاً قرمان سفری هنکامنده حضربك زاده (مصطفی پاشا) نك اعدامنه سبب اولدیغیچون وزراتدن عزل ایله تقاعداً سلانیکده اقامتده مأمور بیوردیلر ··

§

جناب پادشاه ایام شتایی ادرنه‌ده کچیروب اشبو (سکز یوز سکسان سکز) سنه‌سی ربیع الاولنده سطوت عثمانیه‌یی حدود بوینده اعدای دولته کوسترمك و بو نمایشله انلرك ممالك محروسه علیهنه نظر عداوتلرینی تحویل ایلك مقصدی اوزرینه عساکر کایه استصحابیله (صوفیه) (کوستندیل) (چامورلو) و (صاری یار)

شریف و بر مدرسه و برده عمارت انشاسیچون حضرت
پادشاه بالذات وضع اساس بیوردیلر . و بو مبرات
واقدمجه بقضاء الله تعالی ادرنه ده ظهور ایدن حریقده
محترق اولان بزازستان ومحلاتك سفردن عودت همایونلرینه
قدر کارگیر اولەرق انشا واکمال اولنمسنی امر وتأکید
ایتدیلر .

جنود اسلامیه بعدالاجتماع موکب همایون ادرنه دن
حرکتله جمادی الثانیه نك ایکنجی کونی (ایسافجی)
موقعندن طونه نهری کچلدی .

(افلاق بکی) یکرمی بیك عسکرله پادشاهی طونه
کنارندن استقبال ایله عرض صدق عبودیت واردوی
همایونك هر خدمتنده ابراز غیرت ایتدی .

ماه مزبورك اون برنجی کونی (کلی) قلعه سی محاصره
ایدیله رك برأ وبحرا نقل اولنان متعدد وجسیم طوپلرله
قلعه یه کله یاغدرلدی .

محصورلر دها زیاده مقاومته مقتدر اوله میه جقلرینی
اکلادقلرندن بالاستیمان قلعه نك تسلیمنه مجبور اولدیلر .

کلی قلعه‌سی بو صورتله ضبط اولنه‌رق اسباب محافظه‌سی بالاستکمال موکب همایون (اق کرمان) قلعه‌سنه توجه ایتدی .

بو اثناده (قریم) خانی (منکلی کرای خان) دخی اللی بیك تاتار سواری ایله موکب همایونه التحاق ایلدی .

مذکور جمادی الاخره‌نك یکرمی طقوزنده اق کرمان قلعه‌سیده حصر اولندی . بو قلعه‌نك ابنیه‌سی اکرچه متین ومستحکم واطرافی غایت درین برخندقله محاط اوله‌رق ذخایر واسباب مقاومتی دخی مکمل ایدیسه‌ده افلاقلونك وتاتار عسکرینك انضمامیله برقاتدها کسب مکنت ایدن اردوی همایونك سطوت قاهره‌سنه طیانه‌مدیغندن رجبك اون التیسنده محصورلر بالاستیمان قلعه‌یی پادشاهه تسلیم ایتدیلر .

اق کرمان قلعه‌سی اهالیسنك برطاقی اناطولی یقه‌سنده چکیریلوب (اسکی بیغا) ده اسکان و برطاقیده یرلرنده

ابقا وقلعه‌نك حفظ وحراستنه لازم اولان تدابیر اجرا اولندقدنصکره موکب همایون عودت ایلدی ٠

منکلی کرای خانك سلطنت سنیه‌یه بوصورتله عرض خدمت وعبودیت اتمسندن طولایی حضرت پادشاه ممنون اوله‌رق (اق بورك) والتونلی (اسکف) الباسیله وعطایای کلیه احسانیله خانی توقیر وتلطیف ومطیباً مملکتنه ارجاع بیوردیلر ٠

« قریم خانلرینك اسفار همایونده بالفعل خدمت حربیهٔ دولت علیه‌ده بولنملری بوسفردن باشلامشدر ٠»

§

سلطان بایزید حضرتلری بغداندن (ادرنه) تختگاهنه عودتله اوسنه‌نك قیشنی ادرنه‌ده امرار و بر ارالق (چوکه) ییلاغنه چیقوب تنزه واراحهٔ افکار بیوردیلر ٠

بوهنکامده هند پادشاهی (سلطان محمد بهمنی) جانبندن تبریك جلوس ایچون (نادرهٔ زمان خواجهٔ جهان محمود کاوانی) نامنده برایلچی ورود ایتدیکی

کبی انی متعاقب مصر سلطانی ومجارستان قرالی
طرفلرندن دخی سفیرلر کلهرك حضور پادشاهی‌یه
متبوعلری طرفندن هدایای لایقه تقدیمیله تأکید روابط
مخادنت ایتمشلردر .

§

﴿ بغدانه فرقهٔ عسکریه سوقی ﴾

(اق کرمان) اهالیسندن بعدالفتح قبول رعیتله
یرلرنده ابقا اولنانلرك خفیاً کوندردکلری خبراوزرینه
(سکز یوز طقسان) سنه‌سنده بغدان بکنك آب
آنسز اق کرمانی ضبط ایتمك قصدیله طونه نهرندن
سفاین وعساکر کلیه ایله کلمکده اولدیغی اق کرمان
قلعه‌سی محافظلرینك مشهودی و بغدانلونك بوحرکتی
یرلو طاقنك دعوت وتحریکلرندن نشأت ایتدیکی دخی
معلوملری اولنجه اولایرلولری قلعه‌دن کچیروب ثانیاً دشمنی
مدافعه‌یه حاضرلندیلر .
بوحالده ایکن بغدانلو برکیجه قلعه‌یه هجوم ونردبانلر

قوره رق ایچرویه دخول ایتدیلر . لکن عساکر عثمانیه متیقظ بولندقلری جهتیله اکثریسی سیف قهرمانی ایله مقتول و برطاقیده اسیر اولدقلری حالده بقیة السیوفی رجعت قهقری ایله دونوب کتدیلر .

بو وقعه اق کرمان محافظنک عرض واشعاریله پادشاهک مسموعی اولدقده بغدانلونک شو حرکات تجاوزکارانه سنه مقابلةً روم ایلی بکلر بکیسی (علی پاشا) قوماندا سیله بغدانه برفرقهٔ منتظمه سوق اولندی .

علی پاشا ابتدا افلاق یقه سنه کچوب وافلاق بکنی دخی برابر الوب مذکور (سکز یوز طقسان) سنه سی شعبانی اواخرنده بغدان ممالکنه داخل اولدی .

بغدان بکی فرقهٔ عثمانیه نک سطوتنه مقاومت ایده میه جکنی اکلادیغیچون اوجه (لهستان) ه صاوشمش ایدی .

اثنا علیه عساکر عثمانیه یه قارشو طوران اولیوب

بالعكس بغدانك بعض رؤساسى على پاشانك نزدينه كله‌رك عرض مطاوعت ايتديلر .

على پاشا بغدان ممالكنك عصيان حالنده بولنان محللرينى عسكره يغما ايتديروب عودت ايلدى .

﴿ بغدانه تكرار عسكر سوقى ﴾

حضرت پادشاه على پاشايى بغدانه سوق ايتدكدنصكره ادرنه‌دن استانبوله عزيمت بيورمشلر ايدى . استانبولده تزيين سرير شوكت واجلال وصنوف تبعه‌نك سعادت حالنى موجب اولان امور داخليه ايله اشتغال بيورمقده اولدقلرى حالده (سكز يوز طقسان بر) سنه‌سنده بغدان بكنك على پاشا فرقه‌سنك عودتنى متعاقب ينه (كلى) و (اق كرمان) قلعه‌لرينى استخلاص ايتمك قصديله تداركات حربيه‌يه تشبث ايتمش اولديغى حوادثنى الدقلرندن روم ايلى امراسنك سرآمدى بولنان (مالقوچ زاده بالى بك) نام اميره (سلستره) ايالتنى بالتفويض روم ايلينك اقنجى عسكريله بغدانه

کچوب بغدان بکنك قلعه‌لره تجاوز ینك منعنی میره‌شار الیهه حواله بیوردیلر .

بالی بك بموجب اراده پادشاهی عساکر کافیه ایله بغدان دیارینه یوریدیکی مثللو بغدان بکی دخی (لهلو) دن و (مجارلو) دن بالاستمداد عساکر معاونه تدارك ایدرك مقاومته حاضرلندی .

بالی بك (پروت) نهری اوزرینه کوپری انشاسیله اوته یقه‌یه کچدی . ودشمن طاقندن قارشوسنه چیقار اولمدیغندن نهرك کنارینه چادرلرینی قوردیروب عسکرك قسم کلیسنی اقینه طاغیدرق کندوسی جزئی برعسکرله اوراده توقف ایتدی .

بغدان بکی ایسه مترقب فرصت اولدیغندن بالی بکك پروت کنارنده پك از عسکرله قالدیغی خبر النجه بالی بکك اوزرینه الغار وجنك وجداله ابتدار ایلدی .

بالی بکك قوتی هرنقدر دشمنه نسبتله جزئی ایدیسه ده عثمانلی دلاورلری حائز اولدقلری جلادت فطریه‌لرینك حکمنی

میدانه کتوره‌رك اعدایه مقاومتده دوام وصباحدن اقشامه‌قدر استعمال شمشیر خون آشام ایتدکارندن واقشام اوستی یقین برموقعده بولنان برفرقه عثمانلی قهرمانلری دخی امداده یتشمش اولدقلرندن بغدان بکی منهزماً فراره مجبور اولدی .

بالی بك اوکیجه مظفراً عسکری دینکلندیروب علی الصباح دشمنی تعقیب ایتمسیله یتیشه بیلدیکنی قلیجدن کچیردی .

بغدان بکنك بو وقعه‌دن صکره بری ایزی غائب اولدیغندن بالی بك اقنجی اصولی وجهله دیار بغدانی عسکره یغما ایتدیره‌رك مقر مأموریتی جانبنه عودت ایتدی .

§

﴿ دولت علیه ایله مصر حکومتی بیننده محاربات ﴾

جلد ثالثده بیان قلندیغی وجهله بلاد ذوالقدر به حکومتنه اولاد ذوالقدر یه‌دن برینی اقعاد ایتمك افکاریله دولت

علیه ایله حکومت مصریه دن هر بری برر بکه صحابت وقوهٔ عسکریه ایله اعانت ایتمسندن طولایی دولتین بیننده مقدما شدیداً برودت حاصل اوله رق فاتح مرحومك اواخر مدت سلطنتلرنده سطوت قاهرهٔ عثمانیه یی مصر دولتنه طاتدیرمق اوزره کلی عسکرله حرکت بیورمش اولدقلری حالده برنجی مرحله ده خاقان مشار الیهك ارتحاللری وقوعبولمشیدی ·

سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك جلوسلرینی متعاقب شهزاده جم غائله سی واندن صکره ده اوروپا حدودنده سائر غائله لر ظهور ایتمسیله مصر جانبنه عطف نکاه اهمیت ایتمکه دولت علیه جه وقت بولنامش وملوك چراکسه دن سلطان مصر (قایدبای) طرفندن تبریك جلوس همایون وسیله سیله هرنقدر سفیر مخصوص کوندریله رك ظاهرحالده اعادهٔ سلم ومصافات ایستنلمش ایسه ده سلطان مشار الیهك پادشاه عصره رغماً شهزاده جمی مصره قبول ایله مؤخراً دیار قرمانه عودتنی تسهیل ایتمسی — ودولت علیه منسوبلرندن

بولنسان (مرعش والبستان) بكى ذوالقدر زاده
(علاءالدوله) بكى اردميره ازعاج ايلمسى — و
(ادنه) و (پياس) طريقندن جانب حجازه
كيدوب كلان عثمانلى حجاجندن فاحش باج النمسى
— برده مقدمجه تبريك جلوس ايچون نزد سلطنت
سنيه يه كلان هند ايلچيسنك مصره وروندنده ذات
پادشاهى يه تقديم ايتمك اوزره مستصحب اولديغى
هدايانك اكثريسنك (قايتباى) طرفندن
اخذ وغصب ايدلمسى — سببلرى اسكى اسباب عداوته
منضم اولەرق پادشاه جديد دخى پدر جنت مقرلرينك
ممانعت اجل ايله فعله كتورەمدكلرى عربستان سفرينى
اوياندرمغه قرار ويرديلر .
بناء على ذلك ذكر اولنان (سكز يوز طقسان) سنه سى
جمادى الاولاسنده قرمان بكلربكيسى (قره كوز پاشا)
اناطولى عسكريله مصرلو يدنده بولنان ادنه وطرسوس
وحواليسنك تسخيرينه مأمور بيورلديغى مثللو عساكر
مصريه ديكر قولدن دخى اشغال ايدلمك اوزره ذوالقدر

زاده علاء الدوله بکك کندی استدعاسی وجهله رفاقتنه
ارکان دولتدن یعقوب پاشا وسائر بعض امرا تعیین
واعزام قلندی ·
ادنه وحوالیسی مقدملری طوایف علوکدن بعض
امرانك زیر اداره ٔ استقلاللرنده ایکن مصر حکومتنه
نصل کچدی ؟ بوراسیده بوراجقده بیلمك لازمدر ·
جلد اول ابتداسنده بیان ایتمشیدك که سلاطین
عدل آیین عثمانیه نك جد اعلالری سلیمان شاه
ترکستاندن دیار رومه توجهله (جعبر) قلعه سی اوکنده
نهر فراته دوشوب غریق رحمت اله اولمشیدی · اوزمان برابر
بولنان امرادن (یورکر)(قصون)(قوشتمور)(وارساق)
(قره عیسی)(اوزر) و(کندز) نامذاتلر* رفیقلرندن ایریلوب
کندی تابعلریله چوقور اووایه بالورود یورکر دیکرلرینه
رئیس اوله رق (مسیس)(ادنه) وطرسوس قلعه لرینی عهد

* ادنه ولایتنده الحالة هذه بو ذاتلره منسوب اوله رق
یورکیر قصون قشتمور قره عیسالو اوزرلی نامله یاد
ایدیلور ناحیه وقریه لر واردر ·

وامان ایله ارمنیلردن بالاخذ اورالرده توطن و بورکرك وفاتندن صکره اوغلی امیر رمضان ادنه‌یی مقر حکومت اتخاذ ایدرك استقلالیت صورتنده تسلطن ایتمشلر ایدی .
امیر رمضانك وفاتندن صکره خلفی بولنان امیر ابراهیمه سائر قرنداشلری ودیکر امرا منقاد اولملریله خیلی مدت حاللری صورت صلاحده کچدی .
فقط امیر ابراهیمدن صکره کانلرك بیننده حاصل اولان اختلافات مملکتده موجب اختلالات ومعادات اوله‌رق نهایت ایچلرندن بعضیلری رقیبلرینه غلبه ایچون زمان زمان مصر سلطانلرندن استمداد ایتملری اوزرینه مصر سلطانلری دخی معاونت بهانه‌سیله اورالره صوقولوب رفته رفته بکلرك استقلاللرینی محو وسلب وبالاخره اورالری ضبط وغصب ایتمشلردر .

خاطره

« اکثریابو یله کوچك حکومتلر یا اختلالات داخلیه‌دن ویاخود تسلطات اجنبیه‌دن طولایی بر حال مضایقه‌یه

دوچار اولدقلری زمان کویا دشمنلرینه غلبه‌یه کافی
شوکت واقتدار کسب ایده بیلمك امیدیله بریبوك دولتدن
استعانه واستمداد ایده کلمشلردر . انجق بین الدول
حسبیجه دوستلق وفداکارلق اوله‌میه‌جغندن اعانه ایدن
دولت قویه استعانه‌ده بولنان کوچك حکومتلره اسکی
دشمنلرندن زیاده نظر حرص وطمعنی دیکه‌رك دوستلق
پرده‌سی آلتندن انواع شعبده‌بازی و پولتیقه‌دسیسه کاری
اجراسیله از بر مدت ایچنده بیچاره‌لری هیئتیله یوتمش
اولدقلری تواریخ اسلافی تتبع ایدنلرك معلومیدر .
روسیه دولتی لهستان کرجستان تاتارستانی وسائر حکومتلری
بو پولتیقه ایله یوتمادیمی ؟
او یله مضایقه‌یه دوشن حکومتلر ایچون مقتدر ایسه‌ینه
کندی قوتیله دشمننه مقاومته چالشمق ونکل ایسه
خصمنك بعض تکالیفنی قبول ایدوب وبعضیسنی
مقتضیات عصریه‌یه کوره مدارات حکیمانه ایله عفو
ایتدیروب اوغراشمق دیکر بر قوی دولتك اعانه‌سنه
مراجعتدن بیك قات اولادر .

لکن بر زمان معیّنده و بر مسئلهٔ مخصوصه‌ده منفعت ومضرت مشترکه اصحابندن اولان متفق دولتلرك یکدیکره تدافعی وتعرضی اعانه‌لری اوقبیلدن دکلدر انلر متفقلرینه یاردم ایتدکاری صره‌ده کندی حکومتلرینك موازنهٔ تمامیت وسعادتنی محافظه ایچون چالشمش اوله‌جقلرندن اومثللو بحثمزدن مستثنادر .

صددمزه کله‌لم :

قرمان بکر بکیسی قره‌کوز پاشاقوهٔ موجوده‌سیله قونیه‌دن ادنه جهتنه یوریدکده (النقش) و (ملان) قلعه‌لری خلقی و (طرسوس) اعیانی و (قشتمورلی) (قصونلی) و (قره‌عیسالو) قبیله‌لری پاشایی بالاستقبال عرض اطاعت ایتمش اولدقلرندن واوارالق مصرلونك اوراده تدارکات حربیه وتدافعیه‌سی بولنمدیغندن پاشا بلامزاحم ادنه وطرسوس وحوالیسنی ضبط ایتدی .

علاءالدوله فرقه‌سندنده بحث ایده‌لم :

بوفرقه دخی (عینتاب) جهتندن یوروب مقابله‌لرینه کلان عساکر چراکسه‌یی وهلهٔ اولاده بوزدقلری مثللو

حلب نائبنی [*] دخی کشتهٔ شمشیر و (روم قلعه) (بیره‌جك) و (عینتاب) بکلرینی اسیر ایتدیلر ٠
علاء الدوله بك بو مظفریتنده اله کچیردیکی تیرانداز عرب عسکرینك فیمابعد اوق اتمغه برامامله‌ری ایچون اللرینك باش پرمقلرینی کسدیروب صالیویرمشدر ٠
علاء الدوله بك عساکر مصریه‌یی (ملاطیه) یه قدر قوواليوب فقط (سلطان قایتبای) جانبندن کوندرلمش اولان بش بیك کزیده مصر سوار یسنك ملاطیه دربندنده پوصو طوتمش اولدقلرینی خبر الهرق یعقوب پاشایه قطعا بیلدیرمکسزین کندی طاقیله صاوشمش اولدیغندن یعقوب پاشا یانندهکی جزئی عثمانلو عسکریله غافلانه مصر سواریلرینك کمینکاهنه اوغرادی ٠
مصرلولر چوقلق و کندیلری و اتلری دنج و عثمانلولر ازلق و اتلری یورغون اولمق جهتیله قوزیلان پازار کاروزارده

---

[*] دولت چراکسهٔ مصریه‌ده ایالت والیلرینه نائب اطلاق ایدیلوردی ٠

مصرلولر کارلی وعثمانلی طاقی پك چوق خسارلی چیقدیلر . یعقوب پاشا پك از قالان ارقداشلریله سمت سلامته کوجیله چیقه بیلدی .

دمنجك بیان اولندیغی وجهله قرمان بکلر بکیسی قره کوز پاشا ادنه وطرسوس وحوالیسنی ضبط ایتدکدن صکره کیفیتی پای تخته عرض ایدوب صادر اولان فرمان عالیٔ پادشاهی اوزرینه اورالرك محافظه سنی حدود امراسندن (موسی بك) ومناسبت صهریه ایله پادشاهه منتمی اولان (فرهادبك) نام ذاتلر ایله عشایر رؤساسنه حواله ایدرك کندوسی مقر مأموریتنه رجعت ایتمشیدی .

اسملری ذکر اولنان بکلر تجربه سز ادملر اوله رق بی قیدانه جنبشلریله مشغول ایکن سلطان مصر طرفندن تعیین واعزام قلنان (مصر امیر کبیری اوزبك) وشام امیر الامراسی (تمرز) عساکر کایه ایله هجوم ایتدیلر .

موسی وفرهاد بکلر اکرچه مقابله ومقاتله ده بتون

اقتدارلری صرف ایتمشلرسه ده احتیاطسزلقلری جهتیله اسباب مقاومتلری نقصان اولدیغندن عساکر مصریه غالب کله رك موسی و فرهاد بکلر مقتول اولدیلر .

فقط ادنه و طرسوس قلعه لرنده بولنان محافظلر قلعه لری تسلیم ایتمیوب امر محافظه ده دوام و اقدام کوستردیلر . (علاءالدوله) بکك و فاسزلغی سیئه سیله (یعقوب پاشا) فرقه سنك (ملاطیه) جهتنده و بکلرك احتیاطسز و اهلیتسزلکلری سببیله دیکر فرقهٔ عثمانیه نك (ادنه) و (طرسوس) طرفلرنده دوچار انهزام اولدقلری جناب پادشاهك مسموعی اولنجه دهاقوتلو بر اردو سوقیله مصرلودن اخذ انتقام ایدلمسنه قرار ویروب (سکز یوز طقسان بر) سنه سنده سرای همایون خواص بندکانندن اولوب شرف صهریت شاهانه یه دخی مظهر اولان اناطولی بکلر بکیسی هرسك زاده (احمد پاشایی) سردار نصبیله وزرای بنامدن حضر بك زاده (محمد پاشا) ایله قرمان بکلر

بکیسی (قره‌کوز پاشا) بی مشار الیهك معیتنه ویره‌رك بتون اناطولی صنوف عسکریه‌سیله (ادنه) جانبنه سوق واعزام بیوردیلر .
حضربك زاده محمد پاشا ذاتاً وزماناً وسناً ولیاقةً احمد پاشایه مقدم اولدیغی حالده کندوسنك احمد پاشا قومانداسنه ویرلسندن طولایی قلبی قیریله‌رق وقره‌کوز پاشا دخی برطاقم محرك جمیت سوزلرله افساد ایدرك بینلرنده خفیاً شویله برقرار ویردیلرکه :
[بزنقدر چالشسق قزانیله‌جق مظفریت هرسك زاده نامنه عائد اوله‌جغندن دشمن ایله محاربه وقوعنده اوزاقدن سیرجی اوله‌لم‌ده هرسك زاده‌یی دشمنه ازدیره‌لم .] دیدیلر .
فی‌الحقیقه طرفینك اردولری (ادنه) طرفلرنده بولشوب محاربه‌یه طوتشدقلرنده محمد وقره کوز پاشالر کندی قوماندالرنده اولان عسکرلرله برلکده عار فراری ارتکاب ایتدیلر .
سردار احمد پاشا میدان محاربه‌ده یالکز ودشمنه

نسبتله پك قوتسز قالمش ایكن حائز اولدیغی جوهر دلیری و بسالت وحمیت حكمنجه اوته كیلر كبی ذل فراری قبول ایتمیوب رفاقتنده قلان عثمانلو دلاورلر یله برابر صوك درجه یه قدر چالیشه‌رق بالذات میدان مبارزه‌ده دشمندن خیلی نفوس تلف ایتمش ایسه‌ده چركسلرك چوقلغی مناسبتیله باشه چیقه‌میوب نهایت وجودنده متعدد یاره‌لر الدقدن صكره دشمن پنجه‌سنه دوشدی ·

و بونك اوزرینه بقیهٔ عساكر عثمانیه دخی تارمار اولدی ·

ادنه وطرسوس قلعه‌لرینك محافظلری اردوی عثمانینك اوضورتله انهزامنی وسردار اكرمك طوتلدیغنی مشاهده ایدنجه قلعه‌لری امیر كبیر (اوزبك) طرفنه تسلیم ایتدیلر ·

اوزبك ادنه وطرسوس قلعه‌لرینی وحوالیسنی ضبط ایدرك هرسك زاده احمد پاشایی حرب اسیری صفتیله (مصره) كوتوروب (سلطان قایتبای) ه عرض جمیله ایلدی ·

بو وقوعات دخى پادشاهك معلومى اولدقده برقاچ دفعه‌در عساكر عثمانيه‌نك بويله مغلوب اولمسى تأثرلرينى موجب اولديغندن وزير اعظم (داود پاشا) نك مكمل بر اردو ايله حدود ممالك عربيه‌يه عزيمت ايتمسنى فرمان بيوردیلر .

داود پاشا (سكز يوز طقسان ايكى) سنه‌سنده يكى چرى وسپاه بلوكلرندن مقدار كافى پياده وسوارى عسكرله استانبولدن حركت ايدوب وروم ايلى بكلر بكيسى (خادم على پاشا) دخى روم ايلينك صنوف عسكريه‌سيله كليبوليدن اناطولى يقه‌سنه مرور ايله التحاق ايليوب مكملجه بر اردو هيئتنده اولدقلرى حالده حدودده بولنان (اوچ قيو) يايلاسنك اوته جانبنده و (الاطاغ) اتكنده چادرلرينى قورديلر . بوراده ذوالقدر زاده علاء الدوله بك دخى ورود ايتمسيله اردونك صورت حركاتنى مذاكره وتعيين ايتديلر .

شويله كه : مقدما قرمان اوغلى قاسم بكك وفاتنده

انتخاب اهالی ایله ایچ ایل و توابعی حکومتنه برلشمش
اولان طورغود اوغلی (محمود) بك ایله بعض عشایر
او اراتق عصیان حالنده بولندقلری جهتله بونلری
بوحالده و کیروده براغوب ده اردونك بردن بره دشمن
ممالکی ایچنه سوقی مناسب اوله‌میه‌جغندن اولا محمود
بك و عشایر عاصیه‌یه تأدیب اولنمق اوزره وزیراعظم
اردویی اوچ قوله تقسیم ایله روم ایلی بکلر بکیسی
علی پاشاقوتنی طرسوس جانبندن و اناطولی بکلر بکیسی
سنان پاشا قولنی دخی (اولاش یوردی) دینیلان محلدن
سوق ایدرك کندوسیده بالذات کندی قوماندەسنده
بولنان برنجی قول ایله (بلغار) طاغندن یوزو یوب
محمود بکك مدار قوهٔ فسادیه‌سی اولان طورغود
و (ورساق) عشیرتلرینك اطرافنی صاردی .
محمود بك یقه‌یی اله ویره‌جکنی اکلاینجه عائله‌سی ایله
برابر حلب طرفنه صاوشدی .
عساکر عثمانیه محمود بکی حلبه یقین محلاره قدر تعقیب
ایتدیلرسه‌ده یتیشه‌مدکلرندن کیرویه رجعت
ایتدیلر .

محمود بكك فرارى اوزرينه عشاير عاصيه رؤساسندن (بوغا اوغلى) (سومك اوغلى) (اورن اوغلى) (ارق شيطان) و (اوغوز بك اوغلى) ناملريله معروف اولان بكلر وزير اعظم داود پاشايه دخالت وعرض انقياد ومطاوعت ايلديلر ·

عشاير عاصيه غائله سى بو صورتله بتيريلوب قونيه ولايتنك احوالى اصلاح ايدلمش ايسه ده بونلرله اوغراشيلوركن موسم سفر كذران ايدرك (ادنه) جانبنه كيديلوبده چراكسه دن انتقام المغه وقت قالمديغندن اولبابده شرف صادر اولان فرمان عالئ پادشاهى موجبنجه او تصور سنهٔ آتيه يه بالتعليق داود پاشا پاى تختـه عودت ايلدى ·

§

(اندلس) قطعه سنده بولنان دولت عربيهٔ اسلاميه برمدتدنبرو اعدانك مهاجمات متواليه سندن فنا حالده صيقيلوب سلطان بايزيد حضرتلرندن استمداد ايتملريله سنهٔ مرقومه ده امراى بحريه دن (كمال رئيس) بر مقدار

سفاین ایله اسپانیه صولرینه کوندرلمش ایسه‌ده بوندن
برفائده حاصل اوله‌مدیغی مسطور صحایف تواریخدر ٠

§

صدراعظم داود پاشانك ادنه‌یه متوجهاً درسعادتدن
حرکتی اثناده (بغدان) بکی (استفان)ك طرف دولت
علیه‌دن بکلکده ابقاسی تصدیق بیورلمق نیازینی مشعر
عریضه‌سی وسفیر مخصوصی کله‌رك بغدانك ایکی سنه‌لك
جزیه بدلی دخی تقدیم اولنمسیله جانب سلطنت
سنیه‌دن دخی مسؤلات مسروده‌سنك قبول بیورلدیغی
ـ و پاشانك شو سفردن عودتنده‌ده تأکید مصافات
ضمننده مجارستان قرالی جانبندن ترك تاریخلرنده (یخشی
اوغلی) دینیلان برسفیر کلوب بعداداء السفاره مجارستانه
عودت ایلمك اوزره بوله چیقه‌رق (سمندره) طرفلرینه
وصولنده ـ وقتیله بو یخشی اوغلی عساکر عثمانیه
اقنجیلرندن رینی طوتوب آتشده یاقش اولدیغندن ـ او
ادمك قرنداشی سفیر مومی الیهی اثنای راهده انتقاماً

قتل واعدام ايلديكى وسفيرك ادملريده اوقاتلى اولدردكارى بوسنه نك وقايعندندر ·

﴿ تكرار ادنه جانبنه اردوسوقى ﴾

(سكز يوز طقسان اوچ) سنه سنده پادشاه شوكت پناه ادرنه دن استانبول تختكاهنه عودتله مصراودن انتقام المق ايچون ركاب وزراسندن خادم على پاشايى سردار نصب وروم ايلى واناطولى وقرمان بكلربكيلرى خليل سنان و يعقوب پاشالرى دخى سردار مشار اليهك رفاقتنه تعيين ايله ربيع الاخر اوائلنده ادنه جانبنه بر اردو دها چيقارديلر ·

مصر سلطانى قايتباى دولت عليه ايله عقد مصالحه ارزوسنده اولەرق بو ارزونك حصولنى تسهيل ايچون مقدما دوچار اسارت اولان هرسك زاده احمد پاشايى بواثناده اطلاق ايله معززاً استانبوله كوندرمشيدى · جناب پادشاه ايسه عساكر عثمانيه نك برقاچ دفعه دراوغرادقلرى

انهزاملره مقابل بر مظفریت قزانلمادقجه مصالحه اولمامق قرارنده بولندقلرندن هرسك زاده احمد پاشایی قپودان دریا نصبیله سردار علی پاشایه بحراً معاونت ایتمك اوزره یوز قطعه سفاین حربیه ایله طرسوس واسکندرون سواحلنه مأمور ایتدیلر .

سردار علی پاشا عساکر مجتمعهٔ کلیه ایله ادنه ولایتنه داخل اوله‌رق مصرلونك اوراه‌لق اوجهتده قوهٔ کافیه‌سی بولنمدیغندن (اناوارزا) (کوره) (ایاس) (نمرون) و (ملواند) قلعه‌لری زحمتسزجه ضبط ایدیلوب بونلردن (ایاس) قلعه‌سی هدم ودیکرلری تعمیر وتحکیم اولندقدنصکره روم ایلی بکلر بکیسی خلیل پاشا (سیس) قلعه‌سنك فتحی ایچون روم ایلی عسکریله اورایه کوندرلدی .

خلیل پاشا سیسی محاصره ایدرك مصرلو طرفندن سیسده محافظ بولنان نی بك ایچه مقاومت کوستردی . فقط قلعه‌نك برج وباروسی طوپ صدماتندن رخنه‌دار اولدقدن ماعدا متعاقباً بالذات سردار اکرم دخی

کیدوب محاصره‌یی تشدید ایتمسیله نبی بك ناچار قلعه‌نك تسلیمنه مجبور اولدی .

علی پاشا سیس قلعه‌سنی ضبط ایدوب نبی بکی پای تخته کوندردی .

عثمانلونك بو منوال اوزره ادنه جهتلرینی ضبط ایتدیکی سلطان قایتبای‌ك مسموعی اولنجه اودخی عساکر کلیه جمع ایدرك مصر امیر کبیری اوزبك قوماندا سیله اردوی همایونه قارشو سوق ایتدی . وامیر سلاح (تمرز) وامیر اخور اعظم (قانصوی) کبی رؤسای مشهوره چراکسه‌یی و(شام)(طرابلس)(صیدا)و(رمله) نائبلرینی و(الف) و (خمسمایه) سردارلرینی اوزبکك معیتنه ویردی رمضان اوغلی وطورغود اوغللری دخی مصرلو ایله برلکده ایدیلر .

بونلر ادنه‌یه طوغری (بقراص) طاغنه کلدکلرنده مذکور طاغك اتکنده وساحل دریاده اولوب بهرحال کچمکه مجبور اولدقلری طریق قپودن دریا احمد پاشا دونغای همایون ایله قوریمقده اولدیغنی کوردکلرندن

بو طرفه کچیلمیوب اوراجقده قالدقلری حالده طالعلری
یاورلکیله رشدتلی فورطنه ظهور ایدرك دونمای همایونك
هر بری بر طرفه آتمش اولدیغندن سنهٔ مرقومه رمضاننك
سکزنجی کونی (جیحان) و (سیحان) نهرلرینی بالمرور
ادنه نك طرسوس جانبنده واقع (آغاچایری) نام
موقعده اردوی همایونه ملاقی اولدیلر .

حاصلی طرفین صفلرینی ترتیب ایدرك محاربه یه
کیرشدیلر . غوغا فنا حالده قیزشدی .

اردوی همایونك صاغ جناحنده بولنان قرمان عسکری
— اوته دن برو قرمان اوغللرندن اوکرندکاری —
وجهله بلا ضرورت عار فراری ارتکاب ایدوب بونلره
باقه رق اناطولی عسکری دخی انهزامه یوز طوتدیسه ده
سردار جلادتشعار یکیچری و سائر قپوقوللری و روم ایلی
عسکری ایله ثبات تام کوسترەرك دشمن اردوسنی
رجعته مجبور ایتدی .

اولا بزم فراریلرك حاللرینی سویلیه لم :

قرمانیلر میدان حربدن چکیلوب کندیلری کبی

سائر عساکر عثمانیه یی دخی قاچار واوحالده اردوی همایونك اغرلغی دشمنه قالور ظنیله کیروده بولنان اردو چادرلرنده بولدقلری قیمتلی اشیای یغما ایتدکدنصکره مملکتلری نك یولنی اوزلدیلر .

مصر اردوسندن (تمرز) و (رمضان) و (طورغود) اوغللری قرمان فراریلری نك ارقه لرینه دوشه‌رك خیلی قوالدیلرسه‌ده ـ حریفلر فرار و یغما کرلك فنلرنده استاد اوله‌رق شو ایکی ایشی کمال مهارتله اجرا ایتدکارندن ـ مصر جندیلری یله اباقلرینك توزینه ایریشه‌مدیلر .

تمرز ورفقاسی تعقیبدن کیرو دونوب انلرده اردوی همایون چادرلرینی برقات دها حقلدقدنصکره میدان حربه عودت ایتدکارنده سردار اکرمله اکثر عساکر عثمانیه یی ثابت ومصر اردوسنی پریشان ومتشتت برحالده کوردکارندن بزم قرمانیلر کبی بو یانکارلر دخی کندی سردارلرینی ترك وچادرلرینی غارات ایدرك حلب یولنه طوغرلدیلر .

قپودان دریا احمد پاشانك دمنجك سو یلنلان فورطنه یی کچیردکدن صکره ینه ساحله یاقلاشوب اولکی موقعنی طوتمش ودوننمادن قره یه عسکر دوکدرك یوللره تعبیه ایتمش ایدی .

مصر فراریلری بو عسکره تصادف ایتمسیله بزم چادرلردن وکندی چادرلرندن چارپدقلری اشیانك هپسنی وارقداشلرینك خیلیسنی دوننما عسکرینه براغه رق بقیة السیوفی ییك فلاکتله سلامت یقه سنه جان آتدیلر .

سردار اکرمك ثبات وجلادتی ثمره سیله مصر اردوسنك عمومی دخی میدان حربدن قاچرلدیغی زمان بعض امرا دشمنی تعقیب ایتمك ایستدیلرسه ده چونکه وهله ٔ اولاده قرمان واناطولی طاقملری قاچمش وروم ایلی بکلر بکیسی خلیل پاشا قولنده بولنانلر دخی دشمنك خدعه ٔ حربیه قبیلندن اوله رق یوك حیوانلرینك اوزرلرینه سطل لکن سینی کبی قلایلی وپارلاق اوانی ٔ نحاس اصوب اوزاقدن زرهلی سواری

کبی کوسترمسنه الدانه‌رق انلرده کندیلرینی قورتمق وهمیله حین محاربه‌ده اورته قوله هیچ یاردم ایده‌مدکلرندن سردار یالکز اورته قول ایله دشمنك هیئت عمومیه‌سنه مقاومته مجبور وناءمداران امرادن اورنوس زاده (عیسی بك) و (سلیمان بك) نام ایکی برادرلر وشجعان عسکردن نیجه بهادرلر مقتول اولدیغندن شان ظفر اردوی همایونده قالمش ایکن دشمنك تعقیبی مناسبتیله قوه باقیه‌نك طاغیدلمسی مناسب اولمیه‌جغنی سردار وامرادن مشهور (طورخان بکزاده عمر بك) بیان ایتملریله دشمن کاملاً (سبحان) ایرماغندن اوته‌یه ایچدکدن صکره اردوی همایون دخی کیروده‌کی چادرلره چکلدی .

لکن چادرلرك یغمایه اوغرادیغنی , وعسکرك اولکی تخمیندن زیاده طاغلدیغنی , وشاید دشمن اردوی همایونك بودرجه پریشانلغنی اکلایوبده هجوم ایده‌جك اولورسه مقاومت ممکن اولمیه‌جغنی , واوحالده ایش فنایی نتیجه ویره‌جکنی سردار اکلادیغندن بعدالظفر

ر بیوك هزیمت ورزالته اوغرانلمسزین سلامت بقه سنده
بولنلمق اوزره اوکیجه بتون طوبلر وآغر مهمات
(ادنه) قلعه سنه طولدیریلوب (کولك بوغازی)
یولی طوتلدی ٠
اوز بك دخی (سیحان جیحان) ایرماقلری
بیننده اولان اردوکاهنه واروب تمرزك حرکات
وفراریی و بولده دوتما عسکریله ماجراسنی
تحقیق ایدنجه فراری قوردیسه ده بر کره دولت علیه
اردوسنك حالنی اکلامق ایچون جاسوسلر تعیینیله انتظار
ایتدی ٠
سردار علی پاشانك بروجه محرر مهمات حربیه یی
قلعه یه طولدیروب کیرویه رجعتنی تحقیق ایتدکده
تکرار ادنه یه عودت وقلعه نك محاصره سنه مبادرت
ایلدی ٠
ادنه قلعه سنك اوز بکی ظفردن مأیوس ایده جك قدر
استحکامات واسباب مدافعاتی موجود ایدی ٠ حیفکه
از قضا جبخانه آتش الوب بوندن طولایی محافظ قلعه

یاغمش و عسکرجه دخی خسارات کلیه ظهوره کلمش
اولدیغندن محصورلر اوچ کوندن زیاده مقاومت
ایده‌میه‌رك بالمعاهده قلعه‌یی اوز بکه تسلیم ایتدیلر .
کلەلم سردار علی پاشایه :
علی پاشا قرمان ارکلیسنه بالوصول اوراده توقفله
تفصیل احوالی عتبهٔ پادشاهی‌یه عرض ایتمسی اوزرینه
شرفصادر اولان فرمان عالیده — مقدما قرمان بکلر
بکیسی اولوب ده هرسك زاده احمد پاشانك سردارلغی
اولدیغی سنه محمد پاشا ایله برلکده مرتکب رزیلهٔ
فرار و باعث انواع خسار اولان (قره کوز پاشا)
بو محاربه‌ده دخی فراریلرك پیشواسی اولدیغندن انك
و (قیصریه) سنجاغی بکی (یولار قیصدی)
لقبیله ملقب (سنان) و (قره‌سی) بکی قرال
اوغلی (اسحق) و روم ایلی صنوف عسکریه‌سندن
(قزلجه مسلم) طائفه‌سی بکی قره‌جه پاشا زاده
(اسکندر) بکلرك و اناطولی (کتخدا و دفترداری)
ایله میداندن محاربه‌دن قاچان سائر حمیتسز رؤسانك

مقیداً ومحبوساً اردودن اول پای تخته کوندرلمسی اداره بیورلمسیله علی پاشا حکم فرمان عالی بی بالاجرا کندوسیده هیئت اردوی همایون ایله درسعادته عودت ایلدی .

محبوسلر استانبوله واصل اولنجه قره کوز پاشا تکرر جنایتنه مبنی اعدام اولنه رق دیکرلری مأمور بتلرندن عزل وطرد بیورلمشدر .

§

(سکز یوز طقسان درت) سنه سنده برکونا وقوعات حربیه اولمادیسه ده سنهٔ مرقومه جمادی الاولاسنده بردفعه ورجبی ابتداسنده دخی بردفعه (ادرنه) ده جسیم یانغنلر اوله رق وتموز رومینك درد ینه تصادف ایدن رجبك یکرمی دردنجی کونی دخی ینه ادرنه ده مدهش صاعقه لر دوشه رك بونلردن طولایی ظهوره کلان خسارات عظیمه مصائب حربیه یی تجاوز ایتمشدر .

§

﴿ علاءالدوله‌نك مصرلو ايله اتفاقى ﴾

مرعش والبستان قطعه‌سى حكمدارى علاءالدوله
بك بولنديغى مسنده دولت عليه سايه‌سنده نائل اولمش
وسلطنت سنيه‌نك حكومت چراكسهٔ مصريه ايله
بوزشمسنه يته كنديسى سببيت ويرمش ايكن تفصيلاتى
كچن محاربه‌ده مصرلونك غلبه‌سنى كوردرك — غالبه
تبعيت — مسلكنى بالالتزام دولت عليه‌دن قطع رشتهٔ
مناسبت وعلى پاشانك ادنه طرفلرنده محاربه‌سى اثناده
امير كبير اوزبك طرفنه ملتجيانه نامه تقديمنه مسارعت
ايدرك بو نامه‌سنده قزينى اوزبكك اوغلنه تزويج ايتمك
ويراوغلنده سلطان مصرك خدمت خاصه‌سنه
كوندرمك املنده اولديغنى بيلديرمش واوزبك دخى بو
التجانى مع الممنونيه قبول ايلمش ايدى .
على پاشا بو وقوعاتى بالتحقيق پاى تخته عودتنده حضور
شاهانه‌يه عرض ايتديكندن وعلاءالدوله‌نك برادرى
اولوب مقدما مصرلو طرفندن اخذ وكرفت اولنه‌رق
شامده محبوس بولنان (بداق) بك اتفاقسوز ق نصلسه
محبسدن فرار ايله درسعادته كلمش بولنديغندن پادشاه

دارا در بان ذوالقدریه حکمدارلغی بداق بکه احسان
ایدرك كرسئ حکومتنی ضبط ایده بیلمسیچون لازم
کلان معاونت عسکریه نك اجراسنی اماسیه والیسی
حضر بك زاده محمد پاشا ایله قیصریه بکی میخال زاده
اسکندر بکه امر وحواله بیوردیلر .

بداق بك ممالك ذوالقدریه نك رؤسا وافرادندن پك
چوق طرفدار بوله جغنی امید ایتدیکیچون معاونتنه مأمور
اولان امرا وعساکر عثمانیه نك كاملا طوپلانمسنی
بكلمکسزین ممالك ذوالقدریه یه طوغری شتاب وعلاء
الدوله نك مخدوملرندن اولوب قیرشهری حکومتنده
بولنان (شادرخ) بکی طوته رق باباسنه رغما کوزلرینه میل
چکمك یعنی انسان ایچون اعظم عنایات الهیه اولان
نور بصردن محروم ایتمك کبی بر غدارلغی ارتکاب
ایلدی .

علاء الدوله بك نور دیده سی اولان اولادینك عمیسی
طرفندن اویله بر ظلمه اوغرادیغنی ایشیدنجه جهان

کوزینه زندان اوله‌رق جمع وجلب عسکرله بداق بکك اوزرینه یوریدی .

بداق بك ممالك ذو القدریه رؤسا وافرادندن اومدیغی تبعیت ومعاونتی کوره‌مدیکی کبی نزدنده قیصریه‌بکی اسکندر بکدن بشقه قوت بوله‌مدیغندن (قرمان) بکلر بکیسی محمود بکه بر مکتوب یازوب امداده یتشمسنی استدعا ایتدی . محمود بکده درحال قرمان سپاهیلرینی طوپلایوب (نیکده) حدودینه مواصلت ایلدی .

لکن بداق بکك مؤخراً تعجیلی متضمن محمود بکه تکرار کوندردیکی مکتوبی علاء الدوله‌نك النه کچه‌رك علاء الدوله مکتوبك عباراتنی شو « مقدما سزدن استمداد اولندیسه‌ده خصممزك اقتدارسزلغی جهتله دفع وتنکیلنه یانمزده‌کی عسکر کفایت ایده‌جکندن بیهوده زحمت ایدوبده کلیه‌سکز » صورتده تبدیل واکلاشلیه‌جق یولده محمود بکه تسبیل ایلمش اولدیغندن محمود بك بو مکتوبی الیجه نیکده‌دن کیرویه دوندی .

علاء الدوله بو يله بر خدعه ايله خصمنى قوتسز براقدقدن صكره بداق بكك اوزرينه شدتله حمله ايدرك ظهوره كلان محاربه ده بداق بك تحمل ايده ميوب فرار يولنى الدى . فقط ميخال زاده اسكندر بك شجاعت مودوثه سى ايجابنجه قاچمغى ناموسنه يديره مديكندن يانندهكى عسكر يله صوك درجه يه قدر چالشمش ايسه ده دشمنك كثرتى مناسبتيله باشه چيقه ميوب ارقداشلرينك اكثرى وكندوسنك اوغلى مقتول اوله رق نهايت كندوسيده خصمك پنجهٔ اسارتنه دوشدى .

علاء الدوله اسكندر بكى نشانهٔ ظفر اوله رق (قايتباى) طرفنه اعزام ايله برابر سلطنت سنيه نك ضعف حالندن بحثله — بالمهاجمه ممالك محروسه نك ضبط ايديله جكى صره در — يوللو تشويقاتى متضمن عريضه كوندردى .

ايشته بو تشويق وتحريك اوزرينه (سكز يوز طقسان بش) سنه سنده (اوزبك) كلى عسكرله

ممالك ذوالقدريه جهتندن (قيصريه)يه كلدرك قيصريه‌يى تحت محاصره‌يه الدى .

صورتحال پاى تخته عكس ايتدكده هرسك زاده (احمد پاشا) اناطولى عسكريله (قره حصار صاحب) طريقندن اوزبكك مقابله‌سنه كوندريلوب متعاقباً اوزبكك قيصريه‌نك محاصره‌سنى تركاه (نيكده) (اركلى) و (لارنده) طرفلرينه تجاوز واورالرده تعديات عظيمه‌يه تجاسر ايتديكى خبرى النديغندن پادشاه بالذات سفر ايتمسنى تصميم وعساكر مجتمعه اسكداره كچيرلمك وتداركات حربيه اكمال ايدلمك اوزره اوتاغ همايون (بشكطاش) ساحلنه قورديريله‌رق اورايه نقل بيورديلر .

﴿ استانبولده جبخانه‌نك اتش المسى ﴾

شهريار جيت شعار دولت چرا كسه ايله مكملجه بر چار پيشو بده اخذ انتقام ايتمك اوزره بشكطاشده تداركات جسيمهٔ سفريه ايله مشغول ايكن سنهٔ

مرقومه (شعبانك بكرمی ایكنجی) وتموزك یكرمی
دردنجی كونی قوشلق وقتنده جو هواده بر سیاه بلوط
حاصل اولەرق استانبولی قورقنج بر ظلمت قاپلادیغی
حالده دهشتلی رعدو برق ایله صاعقه‌لر دوشمكه وشدتلی
یاغمورلر یاغمغه وعظیم سیللر اقمغه باشلدی ٠
هر كس كمال رعب وخلجان ایله بولندیغی یرده حیران
ایكن (آت پازارنده) اولوب فوق العاده متانتی
مناسبتیله حین فتحده جبخانه اتخاذ اولنان (كون
كورمز كلیسا) سنده موضوع كلی باروته صاعقه
اصابت اتمسیله كلیسانك قبه ودیوارلری كوك یوزینه
پران واطرافنده بولنان درت محله نك بیوت وابنیهٔ
سائره‌سی برآن ایچنده خاك ایله یكسان ونیجه نفوس
بشریه بیجان اولدی ٠
قوشلق وقتندن ایكندی زمانه قدر استانبولك هرطرفنی
دومان بورویوب خلق قیامت قوپدی ظنیله بر هول
جانكداز ایچنده قالدی ٠
باروتك زور ایله اتیلان طاشلردن وسیللرك صدماتندن

ا استانبول واسکدار وغلطه ده پك چوق ابنیه منهدم
۲ اولەرق خسارات عظیمه وقوعه کلدی ·
کلیسانك قبه سی کوك یوزینی طولاشدقدن صکره
(قزل اطه) قربنده دکزه دوشمش اولدیغندن بلیه نك
درجه سی بوندن ا کلاشیلور · !!

﴿ دولت چراکسهٔ مصریه ایله مصالحه ﴾

بعض علما دولت چراکسه ایله حرب ومقاتله نك حلنه
فتوا ویرمشلرسه ده اوعصرده شیخ الاسلام ومفتی الانام
بولنان شاملی (زین الدین علی عربی) افندی اباحت قتاله
فتوا ویرنلری تخطئه وجرح ایدرك پادشاهی دائما
سمت صلحه سوق وامالەیه چالیشور وتسهیل مصلحت
ایچون امرا ورؤسای عرب ایله دخی مخابره ومکاتبه
ایدر ایدی ·
بو اثناده (تونس) پادشاهی « سلطان عثمان »
طرفندن چند قطعه سفاین ایله مصحف شریف وکتب

احادیث وسائر تحف وتفار یقـدن مرتب هدایا ونامهٔ
مخصوص کلوب بونامه ده دولت مصریه ایله مصالحه
بورلمسی التماس ایدلمش اولدیغندن زین الدین افنـدی
سلطان عثمانك شو التمـاس وتوسطنـدن برقات دهـا
قوت الەرق — برقاچ سنەدنبرو « ادنه » « ادرنه »
و « استانبول » شهرلرنده جبخـانەلر اتش المق
وعظیم یانغنـلر وزلزلەلر وقوعبـولمق کبی ظهور ایدن
آفات سماویه و بلا یای مدهشەنك بین المسلمین اختیار
اولنان مقاتله شـئامتندن نشـأت ایتدیکی ومصرلونك
تجـاوزات واقعەسی ایسـه علاءالدولەنك تحریکاتی
ثمرەسی اولدیغی — مقدماتیله پادشـاهی تکرار عقد
مصالحه یه ترغیب ایتدیکنـدن واوجله سوق اولنـان
هرسك زاده احمد پاشـانك « قره حصار صاحب »
جوارنده واقـع « صچانلی » اواسـنه وصولنـده
اوز بکلك مقابله صددنده اولیـوب چکیلوب کیتدیکی
خبری دخی زین الدین عربی افنـدینك قوانی تصدیق
ایتدیکنـدن پادشاه مصالحه یه اظهار رغبت وسفرنیتندن

فراغت بيوردیلر . واستانبولك صاعقه وسیل بلاسندن اوتور یاوب طور یله‌جق حالی قالمدیغندن ادرنه جانبنه عزیمت واورادہ دخی هواده فنالق حس ایتملر یله برمدتجك تفرج صورتیله « انبصله » و « کوملجنه » طرفلرینی سیاحتدن صکره مذکور « سکز یوز طقسان بش » سنه‌سی ذی‌الحجه‌سی اواخرنده ینه استانبوله عودت ایلدیلر .

زین‌الدین افندی پادشاهك مصالحه‌یه میلانی کورنجه درحال کندی طرفندن « سلطان قایتبای » ه بلیغانه برمکتوب یازوب انی دخی صلحه تشویق ایلدی .

سلطان « قایتبای » مولانا زین‌الدین عربك تبلیغات ونصایحنی مع‌الممنونیه تلقی وقبول ایدرك « سکز یوز طقسان التی » سنه‌سی اوائلنده سفیر مخصوص ایله طلب صلحی متضمن جانب پادشاهی‌یه برنامه ارسال وبونامه‌نك برفقره سنده ــ محاربات سابقه اثناسنده دولت علیه‌نك یدضبطنه کچمش اولان

« چقورآووا » ده واقع اوچ عدد قلعه‌دن حرمین الشریفین اوقافنه مربوط اولدیغی بیانیله بونلرك رد ایدلمسی — التماس واشعار ایتمش اولدیغندن طرف شاهانه‌دن تمامیله موافقت ومجدداً عقد مصالحه ومسالمت اولنه‌رق مصر سفیرینك اعاده‌سیله برابر دولت علیه جانبندن دخی « قاپیبای » ه بالمقابله مخصوص سفیر ونامه کوندرلدی .

§

ذکر اولنان (سکزیوز طقسان بش) سنه‌سنده استانبولده برسور پرسرور یاپیلوب هنوز امر مسنون ختانلری اجرا اولنمیان شهزاده‌لر سنت ایتدرلدیکی مثللو بنات مخدرات پادشاهیدن بری مرحوم « اوزون حسن خان » ك حفیدی « احمد میرزا » یه وبری صدر اعظم داود پاشانك مخدومنه وبری دخی « اشقودره » بکی « نصوح » بکه عقد وتزویج بیورلمشدر .

« اوزون حسن خانك حفیدی احمد میرزا نه‌صورتله

دولت علیه زدنده شرف صهریت سنیه یه نائل اولدی ؟ بوراسیده بیلنمک ایچون بروجه آتی بعض تفصیلات ویریلور .

جلد ثالثده بسط و بیان اولندیغی وجهله « فاتح سلطان محمد خان » ایله حسن خان بیننده ظهوره کلان وقعهٔ معلومهٔ حربیه‌دن صکره حسن خان اتی نفر اولادندن الک بیوکی (سلطان خلیل)ی حال حیاتنده ولی عهد تعیین ایتمك آرزوسنده بولنه‌رق سلطان خلیلك کوچوکی و مشارالیه داماد احمد میرزانك پدری بولنان (اصفهان) حاکمی (اوغورلو محمد میرزا) اصحاب شجاعت و بسالتدن بولنمق و امرا و عسکری طاقمنك کندوسنه توجه و میلاری دها زیاده اولمق حسبیله سلطان خلیلك ولی عهدلکنه راضی اوله‌مدیغندن واو اراق حسن خان نامزاج بولندیغندن محمد میرزا نوبتندن اول ایران تختنی جبراً ضبط ایتمك آرزوسیله قوهٔ عسکریه جمعیله اصفهاندن شیرازه یوریدی .

حسن خان هر نقدر مبتلای علل واسقام اوله‌رق

حیاتندن امیدسز ایدیسه ده محمد میرزانك مغایر اداب بنوت حرکتندن دلگیر اولمسیله انی تأدیب وتنکیل ایلك اوزره کندیسیدخی عساکر کلیه ایله شیرازه توجه ایلدی ․

محمد میرزا پدرینه مقابله یه مقتدراوله میوب (حوزستان) طریقندن (بغداد) ه واورادنده دیار بکره صاوشمش ایسه ده حسن خان فرقهٔ معقبه سوقیله دیار بکرده دخی صقشدیردیغندن حضرت فاتحك ملاذ افتادکان اولان عتبهٔ مشفقانه لرینه التجایه مجبور اولدی ․

جناب فاتح جانبندن میرزا حسن قبوله مظهر اولمغله برابر عهده سنه (سیواس) ایالتی توجیهیله دخی تلطف بیورلدی ․

لکن؛ محمد میرزا امرای ایران طرفندن – کویا پدرینك وفاتی وقوعبولدیغندن بحثله کندیسنی حکومت ایرانیه یه دعوتی متضمن – کلان ساخته خبرلره فریفته وهوای تخت وتاج ایله شیفته اوله رق طرف سلطنت سنیه یه خبر بیله ویرمکسزین جانب ایرانه شتاب ایدوب حالبوکه

حسن خان حال حیاتده بولنمسیله کندیسی حرباً قارشولیان عسکرله چارەسز محاربەیه کیریشەرك اثنای جنك و پیکاردە سینەسنه برتیر جانکداز اصابتیله وفات ایتدی ۰
ایشته اووقت مشار الیه احمد میرزا حضرت فاتحه دخالت وسرای همایونده برمدت تربیه کوردکدن صکره بروجه مشروح سلطان بایزید حضرتلرینك کریمهٔ محترمەلرینی تزوجله احراز شرف صهریت ایلدی ۰
مشار الیه احمدمیرزا نزد سلطنت سنیەدە نائل اولدیغی حضور وراحتك قدرینی تقدیر ایدوبده شورشگاه ایرانه عطف نگاه رغبت ایتمامك لازم کلوردی ۰
فقط بالاستقلال حکمرانلق خیالی بیچاره میرزایه اوغرایەجغی مخاطراتی ملاحظه ایتمکه میدان ویرمدی ۰ شویله که : فریدون بك مجموعه سندده مندرج اولان مکاتیب مطالعه سندن مستبان اولدیغی وجهله مملکت ایرانك دوچار اختلال اولدیغندن وحاکمسز قالدیغندن بحثله (احمد میرزانك) ایرانه

کوندرلمسی ضمننده (اق قیونلی) بکلری طرفندن طرف شاهانه یه برنیازنامه تقدیم قلندیغی مثللو بو بکلر کندوسنده ده بشقه‌جه او یولده دعوتنامه کوندرمسیله (احمد میرزا) ایرانه عازم اوله‌رق اکرچه اووقت تخت ایرانه دسترس اولان عمی زاده‌لرندن (رستم خان) ه غلبه ایله سلطنت ایرانیه‌یی ضبط ایده بیلمش ایسه‌ده، طوتدیغی مسلك انتقامکارانه مناسبتیله بالاخره امرایی کندوسندن توحش ایلمسیله رئیس امرا (ابراهیم سلطان) ایله بینلرنده ظهوره کلان برمحاربه‌ده بو احمد میرزا دخی باباسی کبی نشانهٔ تیر اجل اولدی .

« تاج التواریخده ـ مشار الیهك ایرانه عزیمته سلطان بایزید خضرتلری طرفلرندن رضا کوستریلدیکیچون مشار الیه برکون عادت مألوفه‌سی وجهله اکلنمك اوزره (غلطه) یه کچرکبی (اسکدار) ه کچوب اورادن عجمستانه صاوشمش اولدیغی ـ بیان اولنه یورسه‌ده سلطان بایزید طرفندن اق قیونلی بکی

(على) بك ايله سائر امرايه خطاباً يازلمش اولان
جواب نامهٔ همايونك مآلنه نظراً مشار اليه احمد ميرزانك
پادشاهك رخصتيله كيتديكى نمايان اوله يور » .

§

يڭينه صددمزه رجعت ايدهلم .
(سكز يوز طقسان التى) سنه سى ابتدالرنده منوال
مشروح اوزره مصرلو ايله عقد مصالحه اولنه رق
بو سنه آسايش وراحتله امرار اولنمش ايسه ده (سكز
يوز طقسان يدى) سنه سى حلولنده بروجه آتى يڭيه
سفرلر اچلدى .

﴿ ارناودلغه سفر همايون ﴾

مجار قرالى بولنان (ژان هونياد) وفات ايدرك ترك
ايتمش اولديغى اوغلى اورو پالولرك (متيس)
ديدكارى نكاحسز قاريدن حاصل اولمه اولديغيچون
مجارستان اركانى بونك صندالىٔ قراليه جلوسنى قبول
ايتميوب مجار قراللريله قرابتى بولنان (لهستان)

قرالنك براوغلنی جلب ایله (انكروس) قراللغنه
انتخاب وتعیین ایتمشلرایدی ·
لكن بوقرارده رأیی بولنمیان بعض رؤسای ملت دیكر
طاقمه مخالفت ایتدكارندن مجارستانده بر اختلال داخلی
پیدا اولدی ·
بزم حدودامراسی بواختلال صره سنده مجارستانك استیلاسی
پك آسان اوله جغنی حضور پادشاهی یه عرض ایتدكاری
مثلو (سمندره) محافظی (خادم سلیمان پاشا)
دخی جواریت مناسبتیله (بلغراد) محافظی بولنان
شخص ایله مخابره ایدوب - كویا پادشاه بالذات بلغراده
سفر بیوررلر ایسه بلغرادی بلا محاربه پادشاهه تسلیم
ایده جكنه دائر محافظ مومی الیهدن سوز - الدیغنی
عتبهٔ شاهانه یه بیلدرمش اولدیغندن و بلغرادك دولت
علیه ضبطنه الممسی ایسه اقدم مهام ملكیه دن
بولندیغندن پادشاه بالذات بلغراده یوریمك نیتیله
تداركات سفریه یه تشبث بیوردیلر ·
فقط بلغراد محافظنك سلیمان پاشایه و بردیكی سوزده

ثبات ايتمسى مشكوك اولوب بويله برلاقردى يه اعتماد ايله
بلغراد سفرينى اشـاعه ايلمك مناسب اولهميه جغنه مبنى
بلغرادك ضبطى مسئله سى مكتوم طوتلق وارناودلغك هنوز
داخل دائرهٔ فتـوحات اولميـان محللرى تسخير ايدلمك
اوزره جهت سفرك ظـاهرا ارناودلق سمتنه تخصيصى
بالتنسيب قپودان دريا (سـنان پاشا) اوچ يوز قطعه
سفاين متنوعه ايله اولجه (اولونيه) يه كوندريلوب
متعاقباً موكـب همـايون دخى مذكور (طقسـان
يدى) سـنهسى جمادى الثـانيه سنك سكزنجى كونى
استانبولدن حركت و (صوفيـه) صحراسنه نصب
خيام شوكت ايتدى ٠

بوصيرده خادم سليمـان پاشـادن كلان معروضـاتده
مجارسـتانك بالجمله اركان ورؤسـاسى مؤخراً اتفـاق
ايدرك اختـلالى برطرف و بلغراد محـافظنك نيتـنى
اكلادقلريچـون انى عزل ايله بلغراده ديكر بر محـافظ
تعيـين ايلدكارى اشعار اولنمش اولمسـيله ارتق بلغراد

افكارندن صرف نظرله موكب همايون مجارستان
ايچنه يوريدلمك ايستنلدى .

لكن قرال جديد طرفندن دخى متعاقباً نامه وهدايا
ايله سفير مخصوص كلدرك قرال سابق زماننده منعقد
اولان عهودك بقاسى ودولت عليه يه هرسنه ويرلسى
تعهد اولنان ويركونك دوام اعطاسى قبول وتصديق
ايدلمش اولديغيدن مجارستانه كيدلمكده ايجاب قالمديغنه
مبنى اردوى همايون (صوفيه) دن (مناستر)
طريقيله ارناودلغه يوريدلدى .

ذات شاهانه يكرمى درت كون (تپه دلن)
قصبه سنده ارام ايدرك بواثناده وزير اعظم (داود
پاشا) قوماندهسيله اردويى اطرافه سوق ايله
ارناودلغك خيلى محللرينى تسخير وعصاتدن كلى نفوس
اسير ايتديروب عرض اطاعت ايدن اهالى رعايا سلكنه
ادخال واسباب ضبط واداره استكمال اولندقدن صكره
موكب پادشاهى پاى تخته عودت ايلدى .

§

بیان اولنسان سفر همایوندن عودت اولنسورکن مناستر ایله پرلیه ارهسنده درویش شکلنده برشقی پادشاهك کچهجکی طار بر یولك اوزرنده طوروب موکب همایون مرور ایدرکن عباسنك التنده صاقلادیغی قلیجی تشهیر ایدرك خنکاری اورمق قصدیله هجوم ایتدی . هله رکابشاهانهده بولنان (اسکندر پاشا) یتیشهرك اورمغه میدان براقمقسزین بر (ششپر) ضربیله شقی مرقومك باشنی ازدی .

بو وقعهنك اوزرینه ممالك شاهانهده اویله درویش صورتنده کزینن نقدر سرسری وقلندر مقولهسی اشخاص وارایسه دفع وطرد ایدلدیکی مثللو اسفار شاهانهده ودیوان [*] کونلرنده خدمت ومحافظهٔ

[*] اشبو دیوان صدر اعظمدن وقبه التی وزراسی دینیلان وکلادن وقاضیعسکرلردن مرکب اولهرق سرای همایونده ایام مخصوصهده عقد اولنور بر مجلس کبیرعالی اولوب بونده پادشاهان حضراتی جریان عدالته ناظر بولندقلری حالده استماع دعاوی وفصل

شهریاری‌یه معین اولان خدمهٔ خاصه وقپوجی
طاقمنک مسلح بولنوبده اومقوله سوء قصدده بولنانلره
دقت ایتملری اصول اتخاذ ایدلمشدر .
موکب همایونک (ادرنه) یه وصولنده (استانبولده)
شدتلی وبا خسته‌لغی بولندیغندن بونک اندفاعنه قدر
حضرت پادشاه درت ای ادرنه‌ده اقامت وعلت
مذکوره‌نک اندفاعنده استانبولی تشریفه رغبت
بیورمشلردر .

مجارستانه اقنجی سوقی

(سکز یوز طقسان سکز) سنه‌سنده مجاراونک نقض
عهد ایله ممالک محروسه‌یه بعض مرتبه تجاوز ایتدیکی
عتبهٔ شاهانه‌یه عرض اولندیغندن بالمقابله انکروس
الکانی چاپول ایدلمک اوزره (سمندره) والیسی

خصومات عمومیه ایدیلوردی . طوپ قپو سرای
همایونده بولنان دیوان یری حالاموجوددر .

میخال زاده علی بك یکرمی بیك اقنجی عسکریله مجارستانه سوق اولندی .

اقنجی طاقمی اسکی اصوللرندن اولدیغی وجهله یغما وغارته قویولدقلرندن مجارلولر بونلرك رجعت خطلرنده بولنان دربندلره عساکر کافیه تعبیه ایدرك عودتلرینه قدر مقابله قیدنده بولنمادیلر .

اقنجیلر ایستدکاری کبی چاپول ایتدکدن صکره ممالك محروسه یه عودت ایلك اوزره غافلانه دربندلره واصل اولدقلرنده مجارلونك خرواتلق بانلرندن (دردنجنی) نام سردار قومانداسیله پوصولره صاقلنسان عسکری میدانه چیقه رق سل سیف ایله حربه کیرشدکارندن وعساکر عثمانیه هم پوصولرده دشمن بولنمسندن غافل همده برچوق اشیای مغتنمه یی حامل اولمق ملابسه سیله حسن مدافعه یه مقتدر اوله مدقلرندن اکثریسی شهید اولدی .

علی بك بیك زحمتله بقیهٔ عساکری سمت سلامته چیقاره بیلدی .

﴿ بوسنه بکار بکیسی یعقوب پاشانك خرواتلقده مظفریتی ﴾

میخال زاده علی بك فرقه سنك مجارستانه هجوم ایتدیرلمسنه مقابل مجار قرالی دخی (بوسنه) اوزرینه قوهٔ عسکریه سوق وتسلیطنه قرار و یره‌رك ینه اسمی سبقت ایدن (ردنجنی) قوماندا سنده اولمق اوزره مجار وخروات طاقمندن و پاپانك اعانه صورتیله کوندرمش اولدیغی ایکی بیك (ایتالیان) عسکرندن مرکب براردو ترتیب ایتدی .

خرواتلق رؤساسندن (کرالخا) نام بان سلطنت سنیه مطاوعت وحمایتنده بولندیغیچون بو اردو اولا کرالخانك زیر حکومتنده‌کی ممالکه هجوم ایلدی .

بوسنه بکار بکیسی یعقوب پاشا مجارلونك تصوراتنی اوجه بالتحقیق باب عالی دولته عرض ایله دشمنك مدافعه سنه مأمور اولمشیدی .

بناءعلیه مجار اردوسنی بوسنه قطعه سنه ایاق باصدرمقسزین

ایلروده قارشولیوب چارپشمق اوزره بوسنده دلاورلری
بالاستصحاب خرواتلغه طوغری یوریدی . واثنای
راهده - حضرت فاتح زماننده فتح وتسخیر اولنمشیکن
مؤخراً نصلسه مجارلویه کچمش اولان - (بایجه)
قلعه‌سنی حصر وتضییق و بایجه محافظی (میخال) بر
ازەلق قوهٔ موجوده‌سیله قلعه خارجنه چیقه‌رق وقوع
بولان محاربه‌ده میخالی فنا حالده مغلوب و بنه قلعه‌یه
طیقلمغه اجبار ایتدی .
بو اثناده مجار اردوسنك خرواتلقده کرلخانك زیر
محافظه‌سنده بولنان قلعه‌لری محاصره ایتدیکی یعقوب
پاشانك مسموعی اولمسیله بایجه‌نك محاصره‌سنی ترکله
(استرویجه) طریقندن (اونه) نهری کوپریسندن
(اسلاونیا) یه مرور ایدرك اون بش کوندن زیاده او
طرفلری عساکر اسلامیه‌یه غارت ایتدیردکدن صکره
مجار اردوسی قوماندانی درنجی‌نك حکمدار اولدیغی
ممالکه داخل اولدی .
درنجی کندی حکومتکاهنه عثمانلو عسکرینك هجومنی

ایشیدنجه بتون قوتنی طوپلایوب عساکر عثمانیه‌یی مدافعه‌یه قوشدی ·

یعقوب پاشا ایسه (سادوار) نام دربنددن چکه‌رك اوجوارده واقع بر معمور شهرده درنجینك محفوظ بولنان کلی اسلحه‌سنی ضبط واغتنام ایتمش ایدی ·

حاصلی : (سکز یوز طقسان سکز) سنه‌سی ذی الحجه‌سنك یدنجی کونی (قربوا) نام موقعده طرفین بربرینی بولوب محاربه‌یه کیرشدیلر ·

دشمن عسکرینك اکثریسی زره‌لی سواری اوله‌رق عددجه دخی بزم عسکردن زیاده ایدیسه‌ده یعقوب پاشانك بسالت ومهارتی عثمانلی بهادرلرینك شجاعت وغیرت مسلمه‌لریله برلشدیکندن نسیم ظفر عساکر اسلامیه‌یه یاور اوله‌رق اعدا منهزم اولدی · ودرنجینی دخی بر عثمانلی قهرمانك النه دوشه‌رك اسیراً یعقوب پاشانك حضورینه کتورلدی ·

بو محاربه‌ده دشمندن طقوز بیك بشیوز نفر مقتول

بولنوب اون بیك قدرده اسیر الندیغی یعقوب پاشانك بو وقعه یی شامل بر منظومه سنده مصرحدر .
یعقوب پاشا درنجی یی سائر اسرا ایله برابر پای تخته اعزام وتفصیل مظفریتی طرف پادشاهی یه عرض واعلام ایتمسیله درنجی قره حصار صاحبده حبس وتسجین وخدمات مشکوره سنی تقدیراً یعقوب پاشایه جانب شاهانه دن مرصع قلیج وطونانمش اتلر احسان بیورلدیغی مثللو مأموریتی دخی اوزمانلره کوره ولایت مأموریتلرینك برنجیسی عد اولنان روم ایلی بکلر بکیلکنه تحویل وبوسنه یه ده (یحیی پاشا) تعیین اولندی . واره دن چوق کچمکسزین یعقوب پاشا رکاب وزراسی سلکنه التدی .

§

﴿ بالی بکك لهستانه سفری ﴾

بر قاچ سنه لر دولت علیه جه برکونه غائله ظهور ایتمیوب (طقوز یوز ایکی) سنه سنده لهستان سفری اچلمشدر .

شويله كه : (له) قرالى ممالك محروسه يه تجاوز ايتمك تصورنده بولنوب فقط بو تصورك فعله كتورلسى بغدانلو يى اله المقله حاصل اوله جغندن بغدان بكنى دائرهٔ اتفاقنه دعوت ايتدى .

بغدان بكى سلطنت سنيه دن دفعاتله كورديكى تأديبات ايله اوصلانمش اولديغندن شمدى دولت عليه يه مربوط بولنان رشتهٔ مطاوعتنى قيره بده لهلونك اتفاقنه كيره جك اولسه دولت عليه طرفندن پك بيوك قهر وتدميره اوغرايه جغنى تفكر ايدرك وفقط لهلويى دخى اچيقدن اچيغه قيرمغى ايستميه رك بر وجه آتى بر دسيسه قوللاندى .

بغدان بكى ـ دولت عليه نك قوهٔ قاهره سنه قارشو كلمك كندوسنجه مشكل اوله جغنه دائر ـ له قرالنه ملايمانه وريا كارانه بر جواب كوندرمكله برابر لهلونك تصوراتندن وكندوسنه اولان تكليفندن بحثله امراى دولت عليه دن برينك سرعاً بغدانه كوندرلسنى دخى جانب باب عالى يه اشعار ايتمش اولديغنه مبنى امراى

حدوددن بريسى التى يوز قدر عسكرله بغدانه كوندرلدى .

بك بوجزئى عسكرى كويا دولت عليه نك بغدان تابعنده ترتيب ايتديكى براردونك طليعه سى حكمنده قويوب و بغدان عسكرندن دخى درت بيك قدر كزيده وجنكاور نفراتى عثمانلى البسه سى؛ الباسيله بر موقعده تعبيه ايدوب ـ بغدانه عثمانلى اردوسنك چرخه جى فرقه سى كيرمشدر , بونلرك مدافعه سيچون همان بش التى بيك له عسكرى يتشديرـ ديو له قرالنه ساخته فرياد نامه كوندردى .

قرال بكك خفى پوليتقه سندن بيخبر اولديغى حالده استمدادينى حقيق قياسيله لاجل الامداد التى بيك زرهلى سوارى چيقاردى .

بو سواريلر غافلانه بغدان داخلنده بر ميشه نكه كيردكارنده اوراده پوصو طوتان عثمانلى وعثمانلى قيافتنده كى بغدانلى عسكر بردن بره هجوم ايتلر يله لهلولر شاشيروب درجنك اول منهزم اولدقلرندن او

التی بیك سوار بنك انجق بیك نفری قورتیله بیلدی ۰
ماعداسنك بر طاقمی تلف و بر طاقمی اسیر اولدی ۰
بغدان بکنك اشبو خدمتی نزد شاهانه ده بالتقدیر التونلی
ومرصع (اسکف) وسائر هدایا ارسالیله تلطیف
بیورلدی ۰
لهلو دولت علیه علیهنده ایتدیکی تصورات عداوتکاری یه
مقابل شوصورتله بر تأدیب کورمش دیمکسه ده باب عالی
بو قدرجق تأدیبی کافی کورهمدیکندن لایقیله اخذ
انتقام اولنمق ایچون (سلستره) بکی مالقوچ زاده
(بالی) بك قرق بیك عسکردن مرکب بر اردو ایله
لهستانه مأمور ایدلدی ۰
بو اردو (بغدانه) واصل اولنجه بغدان بکی
دخی التحاق ایدرك (طورله) نهری اوزرینه
کوپری انشاسیله لهستان درونه یوریدلدی ۰
بالی بك لهستانك هر طرفنی عساکر عثمانیه یه دوراتدیروب
مقابله سنه کلان دشمنی حرباً قهر وتنکیب و پك چوق
قلاع وقصباتی تخریب ایلیه رك وعسکره کلی مال

غنیمت واسیر الدیره‌رق (کلی) و (اق کرمان) طریقیله عودت ایلدی .

§

﴿ موره سفری ﴾

موره قطعه‌سنده اولوب (وندیك) دولتی اداره‌سنده قلان (اینه بختی) (متون) و (قرون) نام محلارك تسخیری دولت علیه‌نك جمله‌ٔ منافعندن بولنمسیله سلطان بایزید حضرتلری بالذات اوحوالی‌یه سفر ایتمك نیتیله (طقوز یوز درت) سنه‌سنده بری و بحری تدارکات جسیمهٔ حربیه‌یه تشبث بیوردقلری مثللواردوی همایون (موره) جانبنه کیدنجه وندیکلونك دخی (بوسنه) طرفنه تسلط ایتمسی ملحوظ اوله‌رق دشمنك اوراره تجاوزاتنه قارشو طورمغه مقتدر حرب ازما بروزیرك (بوسنه) ده بولندیرلمسی الزم واهم وفاتح زماننده بوسنه والیلکنده بولنمش اولان متقاعدین وزرادن (اسکندر پاشا) نك

جلادت واهلیتی مسلم اولدیغندن پاشای مشار الیهی دخی (یحیی پاشا) یرینه بوسنه‌یه والی تعیین ایتدیلر .

موکب پادشاهی مورەیه یورمکده اولسون بز اولا (اسکندر) پاشانك حرکات ومظفریاتنی ایراد ایده‌لم :

اسکندر پاشا بوسنه‌یه بالعزیمه پای تختدن الدیغی تعلیمات موجبنجه وندیکلو یی اوجهتدن اشغال ایتمك اوزره وندیك ممالکندن (رادینه) یه هجوم ایلدی . واورالرجه نائل ظفر اوله‌رق مظفریات واقعه‌سنی طرف پادشاهی‌یه عرض ایتدی . اواثناده موکب شاهانه اینه بختی‌یه قریب بر موقعه واصل اولمشیدی . اسکندر پاشانك حرکت وموفقیتی طرف شاهانه‌دن بالتقدیر (وندیك) ممالکنی تضییقده دوام ایلمسیچون یکیدن امر وتعلیمات کوندرلمسیله اسکندر پاشا (ونسیا) نك بر چوق یرلرینی اقین طریقیله دور ایدرك و برقاچ موقعده ظهوره کلان محاربه‌یی قزانه‌رق

مظفراً ومغتنماً مقر مأمورينده دوندى . وارديغى
اسرانك خمسى اولق اوزره پادشاهه ايكى يوز كنج
كوله كوندردى .

موكب همايونك حركاتنه كلهلم :

اوزمانلر دولت عليه نك بحراً قوجنديغى ونديك دولتى
ايدى . انى تهديده مقتدر اولهبيلمك ايچون پادشاه
قوهٔ بحريه مزك تزييدينه صرف همتله ايكى سنه دنبرو
ترسانهٔ عامرهده متعدد سفاين حربيه انشا ايتديردكلرى
صرهده اووقته قدر امثالى كورلمامش صورتده
(كوكه) تعبير اولنور ايكى قطعه بيوك قايون
ياپدردى . بونلرك طوللرى يتمش زراع ايدى .
بوقليونلرك برى مشهور (كمال) ودیکرى (براق)
رئيس قوماندانسنده و يريلهرك اوچ يوز قدر سفاين
متنوعه ايله قپودان دريا (داود پاشا) مورهصولرينه
كيتمك اوزره دريايه چيقارلدقدن صكره موكب همايون
دخى سنهٔ مرقومه شوالنده حركت ايلدى .
موكب همايون (واردا ريكيجهسى) حواليسنه واصل

اولنجـه اولجه كيـدوب (اينه بختی) یی حصر وتضييق ايتمك ايچون روم ايلى بكلربكيسى (مصطفى پاشا) عموم روم ايلى عسكريله ايلرويه كوندرلمسيله مصطفى پاشا اينه بختی يی برأ تحت محاصره يه الدی .

لكن دونغای همايون مخالف هوالره تصادفله اوچ ايدن زياده دريا يوزنده طولاشدقدن صكره اينه بختی يه ياقلاشمش ايكن برشديد فورتنه دها ظهوريله (متون) قلعه سنك جانب جنوبيسنده واقع برجزيره ييانه دوشوب قپانمش وكميلرده صو وذخيره قالمديغندن ودشمنك ممانعتيله ساحله ده چيقه مدقلرندن عساكر بحريه مرزك حالاری پك فنالشمش ايدی .

دونغانك بومضايقه سی (موره سنجاغی) بكی خليل پاشا طرفندن بالاستخبار اوكونلرده اينه بختی يه قريب (چتاالجه) نام صحرايه واصل اولان حضرت پادشاهه درحال عرض واشعار اولنمسيله دونغانك ورطهٔ تهلكه دن قورتارلمسيچون وزرای بنامدن صدر سابق هرسك زاده (احمد پاشا) يه اناطولی سوار يلريله

برابر ایکی بیك یکی چری ترفیق ویکی چریلر انلره ارکاب اولنهرق کمال سرعتله دونغانك قپاندیغی محلك قارشو ساحلنه کوندرلدی . واینه بختی موقعی ایام صیفده پك سیجاق یاپدیغندن پادشاه اینه بختی‌یه کیتمیوب اورایه قریب وهواسی لطیف بر یایلاغه عزیمتله مصطفی پاشا اردوسنه پی در پی امداد کوندرلمکله تقویت و برلمکه باشلاندی .

احمد پاشا سیر سریع ایله یوریوب (متون) ساحلنه مواصلت ایتدیکی صره‌ده دونغای همایون دخی موافق روزکار بولهرق معهود لیماندن چیقه بیلمش ومسلط اولان دشمن دونغاسیله طوپلاشهرق (الوهش) نام محلك حذاسنه کلمش ایدی . احمد پاشانك موجود عسکر وذخایر ایله برابر بورا‌ده دونغای همایونه دخوله موفق اولدی . دونغای همایون احمد پاشانك زاد وذخیره ایله ورودندن کسب قوت ایتدیسه‌ده یوز اللی قطعه‌دن زیاده مکمل دشمن سفاینی اولجه اینه بختی لیمانی بوغازینی طوتمش اولدیغندن ایشته بورا‌ده دونغای

همایون غایت قانلو بر خسار بیره طوتلمغه مجبور اولدی .
شویله که : وندیکلولرك محاربهٔ بحریه‌ده‌ده مهارت
مسلمه‌لرندن ماعدا دونغه‌ای همایون اوچ ایدن زیاده
فورتنه‌لر کوره‌رك ایچنده‌کی عسکر مشاق دریادن وقلت
ذخایردن طولایی ضعیف دوشدکلرندن دونغه‌ای
همایونك دشمن دونغاسنی یاره‌بده اینه‌بختی بوغازندن
ایچرویه کچمسی محال حکمنده کورنوردی .

لکن عثمانلولرك شعار ممدوحه وممتازه‌سندن بریده
صوك درجه‌یه کلمه‌کجه — دشمن از اولسون چوق
اولسون — فراری ارتکاب ایتمامك شیمه‌سی اولدیغندن
دونغه‌ای همایون دشمنك کثرت وقوتی کان لم یکن
حکمنده طوته‌رق همان بوغازه حمله ایتدی . ومحاربه‌یه
کیرشدی . طرفین یکدیکرینه یاغمور کبی کله یاغدیرمقده
اولدقلری صره‌ده دشمنك بیکر نفر جنکجی عسکرینی
حامل ایکی بیوك قالیونیله بشر یوز نفرلی بر (ومانه)
و بر (بارجه) سفینه‌لری (براق) رئیسنك سوار

اولديغى قاليونى اورته لرينه الهرق (رانپا) ايتمك اوزره قلاب وزنجيرلر ايله ياپشديلر ٠

قاليون همايونده بولنان قهرمانلر اطرافه آتشلر صاچمغه باشلیوب وهلهٔ اولاده دشمنك ماونه وپارچه سنى ضرب دانهٔ طوب ايله غرق ايتدكلرندن بونلرده كى بيك قدر دشمن عسكرى دكزه دوكيله رك اكثريسى بوغولدى ٠ و برطاقنى دخى عساكر سفاين اسلاميه قانجه لرله طوپلادى ٠

فقط براق رئيس دشمن قاليونلرينك اورته سنده صيقيلوب قاليون همايونى قورتارمغه بردرلو چاره بوله مديغندن دشمن قاليونلرينه آتش و يرمسيله هم انلر همده قاليون همايون ياندى ٠ وبراق رئيس ايله قاليونده بولنان (يكى شهر بكى كمال بك) و بشيوز قدر عساكر اسلاميه شهيد اولدى ٠

قاليون همايون عسكرندن يدى يوز قدرى يوزه رك سائر سفاين اسلاميه يه چقوب قورتلديلرسه ده دشمن قاليونلرنده كى ايكى بيك عسكردن دل قورتلمدى ٠

و بونلره موءخراً امداده کلان دیکر بر دشمن قالیونی دخی دونمای همایون طرفندن ضبط اولندی ·
براق رئیس کبی فن بحریده یکانه بر قپودانك شهادتی بحریه‌جه بیوك ضایعاتدن ومحترق اولان قالیوندن وسائر سفایندن خیلی مجاهدین اسلامیه‌نك تلف اولمسی دخی تأسف اولنور حالاتدن ایدیسه‌ده (وندیك) دونماسی پك چوق خساراته اوغرادیغی حالده پلاس پاندراس فرار انکننی طوتدیغندن مظفریت میدانی ینه عثمانلیده قالدی · ودونمای همایون ظفر بایراقلرینی اچه‌رق (اینه بختی) لیمانه دخول ایله قلعه بحراً دخی ابلوقه ایدلدی ·
اینه بختی محافظی – دونمای همایون کلوبده قلعه‌یی صاره‌جق اولورسه تسلیمه مجبور اوله‌جغنی – اوجه واقع اولان تسلیم تکلیفی اوزرینه مصطفی پاشایه بیان ایتمش ایدی · فی الحقیقه دونمای همایون لیمانه کیرنجه محافظ بالاستیمان قلعه‌نك تسلیمنه مسارعت کوستردی ·

(طقوز يوز بش) سنه‌سی محرمنك يكرمی اوچنجی كونی اينه بختی قلعه‌سی مصطفی پاشا طرفندن ضبط اولنه‌رق قلعه‌نك مفتاحلری حضور پادشاهی‌یه تقديم اولندی .

هرسك زاده احمد پاشا دخی دوكمادن چيقوب خاكپای شاهانه‌يه يوز سوردی .

اشبو اينه بختی فتحنه دائر (طقوز يوز بش سنه‌سی صفرينك اوائلی) تاريخيله مؤرخا ممالك محروسه‌يه نشر اولنمش اولان فتحنامهٔ همايونك بر صورتی [١] اشارتيله ذيل جلده ترقيم اولنور .

موسم شتا تقرب ايدوب موكب همايونك پای تخته عودتنه لزوم كورنمش ايسه‌ده اردونك عودتی حالنده دشمنك ينه كله‌رك (اينه بختی) يی استردادی ايتمسی ملحوظ اولديغندن بونكدورك دقعيچون دوكمانك (امور بك ايمانی) دينيلان ليمانده قشلادلمسنه ودشمن سفاينك دخولنه مانع اولمق اوزره اينه بختی بوغاز ينه قارشو قارشو ايكی طابيه ياپلمسنه قرار ويريله‌رك وطابيه‌لرك انشاسنه

روم ايلى واناطولى بكلر بكيلرى (مصطفى) و (سنان) پاشالر وكلەجك ياز (متون) و (قرون) قلعەلرينك تسخيرلرندە قوللانمق ايچون (پروزە) ليمانندە قرق قطعە (ماونە) سفاينى انشاسندە دخى پروزە بكى (مصطفى بك) مأمور ايديلەرك موكب شاهانە (ادرنە) يە عودت ايلدى ٠

§

پادشاه بوقار يدە بيان اولنان يايلاقدە بولنديغى اثنادە وزير اعظم (ابراهيم پاشا) حلول اجليلە ارتحال ايتمش اولديغندن يرينە موكب همايونك ادرنەيە عودتى صرەدە ايفاى فريضۀ حج ايلە حجازدن عودت ايتمش اولان قوجە (مسيح پاشا) تعيين اولنمشدر ٠

§

﴿ متون وقرون قلعەلرينك فتحى ﴾

(پروزە) بكى مصطفى بك انشاسنە مأمور اولديغى قرق قطعە سفايندن يكرمى قطعەسنى ايام شتادە اكمال

ایدرك دریایه ایندرمش ایدی. بر کیجه على الغفله (وندیك) دوننماسی (پروزه) ساحلنه بالورود بو کیلری احراق ایتدکدن صکره قلاع خاقانیدن (رایقه) نام قلعه نك محاصره وتضییقنه ابتدار ایلدی.

رایقه قلعه‌سی محافظلری اطرافده بولنان امرای عثمانیه‌دن استمداد ایتمشلرسه‌ده موسم شتااولمق مناسبتیله مصطفی بکدن ماعدا امداده کیدن اولمدی. اودخی وقتیله یتیشه‌مدیکندن رایقه قلعه‌سی دست اعدایه کرفتار اولدی.

مصطفی بك رایقه‌یه واصل اولدیغی زمان قلعه‌یی دشمن یدنده بولدیغندن تکرار استخلاصیچون خیلی چالشمش وحتی برادری حین محاربه‌ده شهید دوشه‌رك کندوسیده کله ایله ایاغندن یاره‌لنمش ایدی. لکن یانده طوپ بولنمدیغی جهتله سعی واقدامنك برفائده‌سی اوله‌مدیغندن کیرویه دونوب هنوز دستکاهده بولنان دیکر یکرمی قطعه ماونه سفینه‌لرینك اکمالنه غیرت ووقوعاتی — وندیك دولتی اوروپا حکمدارلرینی سلطنت سنیه علیهنه اتفاقه دعوت ایتمش اولدیغندن

جمله سنك برأو بحرأ مهاجمه یه حاضر لنمقده اولدقلرینی استخبار ایتدیکنی — باب عالی یه بیلدیرمکه مسارعت کوستردی .

مصطفی بکك شواشعاری اورزرینه (موره) جهتنده قوهٔ عسکریهٔ عثمانیه نك تزییدی دولتجه اهم کوریله رك ایام صیف حلولیله موکب همایونك وصولنه قدر (اینه بختی) لیماننده بولنسان کیلرك ترمیماتی بالاجرا اینك بهارده (متون) قلعه سی ابلوقه ایدلمك ایچون وزیر (یعقوب پاشا) عرب ومسلم طائفه لرندن اون ایکی بیکدن زیاده پیاده ایله یکرمی بیك سوار بدنو برمقدار یکی چری عسکرندن مرکب برفرقه یه سردار تعیینیله درحال موره یه اعزام اولندی . مذکور (طقوز یوز بش) سنه سی رمضانی اوائلنده موسم بهاروزمان سفر وپیکارا یرشمسیله موکب پادشاهی ادرنه دن حرکت ایدرك آهسته رفتار ایله ذی الحجه اوائلده موره داخلنده کائن (اوندار) مواصل اولدی .

واون سکز کون اونداره ارام اونه رق بواثناده یعقوب

پاشانك دونغاى همايونى قالديروب (متون) قلعه سنى محاصره ايتديكى استخبار اولنديغندن موكب همايون دخى لونداردقالقه‌رق متون اوزرينه واردى .

روم ايلى صنوف عسكريه سى موكب همايونك وصولندن برماه مقدم ودونغاى همايون دها صكروجه متونى صارمش اولوب موكب شاهانه‌نك وصولندن صكره امر محاصره براً وبحراً تشديد ايدلمش وقلعه‌نك برج وباروسى صدمات دانهٔ طوب ايله تخريب اولنه‌رق فتح وتسخيرى قوهٔ قريبه‌يه كتيرلمش ايكن ونديكلونك وسائر متفقلرينك ترتيب ايتدكلرى مكمل دونغا بركون بردن برده دونغاى همايونك اوزرينه هجوم ايتدى . هجوم ايتدى امادونغاى عثمانينك آتشنه طيانه‌ميوب مغلوباً رجعت قهقريه مجبور اولدى .

بو محاربهٔ بحريه‌ده ونديكلونك چند قطعه سفينه‌لرى عثمانلو دونغاسى طرفندن ضبط وبر قطعه سفينه‌لرى دخى غرق ايديله‌رك ضبط اولنان سفينه‌لرده‌كى جنكجيلر محصورلره رغماً قلعه‌يه قارشو صلب اولندى .

« اسرا قتل وصلبی اوعصرلرده تدابیر حربیه‌دن عد اولنور و هر دولتجه مرعی طوتیلور بر قاعدهٔ غیر محققه اوله‌رق اعصار اخیرده بوتون اسپتسرلك دنیانك هر طرفنده منع اولنمشدر . »

بونك اوزرینه محصورلره یأس کلوب‌ده قلعه‌یی امان ایله تسلیم ایتملری امید اولنوردی . لکن قلعه‌نك فوق العاده متانتیله برابر ایچنده‌کی طوپچیلر ماهر اولدقلرندن فتور کتورمیه‌رك مدافعه‌ده دوام کوستردیلر .

تمدید محاصره ایله قلعه‌نك تسخیری قابل اوله‌میه‌جغندن یوریش ایدلمکه قرار ویریله‌رك اردوی همایون بو تدبیر ایله مشغول اولدیغی حالده وندیکلونك برقاچ بیك تفنك انداز جنکجی‌یی و برچوق مهمات حربیه‌یی حامل اوله‌رق درت قطعه جسیم قدرغه‌سی صیقی بر روزکار ایله سنهٔ مرقومه محرمنك اون دردنجی کونی بر ایکندی وقتنده دونمای همایونك

ايچندن چوب مهمات وجنكجيلرى قريه دوكدن صكره قدرغه‌لرى عثمانلو يه قالماق ايچون ياقديلر .

بو يكى كلان عسكر ومهمات ايله قلعه يكيدن قوت الەرق امر تسخير بتون بتون صارپه صاره‌جغندن دشمن عسكر ومهمات وارده‌يى قلعه يه المق مشغوليتنده ايكن همان يورييش ايدلمسى تنسيب اولنه‌رق عموم عسكره هجوم امرى ويرلديكندن مجاهدين عثمانيه اولدكارينه قالدقلرينه باقيوب درون قلعه يه آتلديلر .

محصورلر دخى محافظهٔ جان ووطن غيرتيله مدافعه ومحاربه‌ده جلادت كوسترد كارندن ايكندى وقتندن اقشامه واقشامدن تا صباحه قدر متونك ايچنده طرفين يقه يقه يه برحرب ايتديلركه قانلر سيل كبى روان وعساكر اسلاميه طرفندن مملكتك هرجانبنه آتش ويريله‌رك بتون اخشاب ابنيه سوزان اولدى . صباح اولنجه دشمنك مدافعه‌سى منقطع اوله‌رق قلعه بدنلرى عثمانلو سنجاقلريله طونادلدى . وكارگير ابنيه

ایچنده و کوشه‌ده بوجاقده بولنان دشمندن جنکجی طاقمی اعدام اوانه‌رق سائرلری کاملاً اسیر ایدلدی .
پادشاه مظفر سپاه‌متونی بووجهله ضبط ایله قلعه‌نك خراب اولان برج و باروسنك تعمیراتنه مأمورلر تعیین بیوردقلری مثللو وزرادن (خادم علی پاشا) یی دوتغا سرداری نصبیله قپودان دریا (داود پاشا) ایله برابر (قرون) قلعه‌سنك تسخیریچون سوق ایلدیلر .
علی پاشا دوتغا ایله متوندن اولا (اناور ین) اوزرینه کیدوب اوراسنی امان اعطاسیله فتح ایدرك کیفیتی حضور پادشاهی‌یه عرض ایتدکده حسن خدمتی بالتقدیر قرونك تسهیل استیلاسیچون امداد اوله‌رق (یعقوب پاشا) یی دخی بر طاقم کزیده عسکرله تسییر بیوردیلر .
سردار علی پاشا اناور یندن قرونه متوجهاً حرکتله برابر — قلعه بلا محاربه تسلیم اولنور ایسه مال وجانلرینه امان و یریله‌جکنه دائر — قرون محافظنه بر خبر کوندردی .

متانتله مشهور اولان (متون) قلعه‌سنك بیله سطوت قاهرهٔ عثمانی‌یه طیانه‌میوب اهالیسنك انواع فلاکته اوغرادقلرینی (قرون) محافظی تفکر ایله پاشانك شو تکلیفنی مع الممنونیه قبول ومال وعیاللریله فرنکستانه نقللرینه مساعده اولنمق شرطیله قلعه‌نك تسلیمنه موافقت ایتمسیله علی پاشا قرونی دخی ممالك عثمانیه سلکنه ادخال و بروجه عهد وامان اهالیسنی کاملا سفینه‌لره ارکاباً ایستدکاری محلاره اعزام وارسال ایتدکدن صکره متونه عودتله خاکپای شاهانه‌یه یوز سوروب فتوحاتنی عرض ایلدی ٭

پادشاه موره قطعه‌سنك والیلکنی (سربستی) طریقیله علی پاشایه تفویض و بوقطعه‌ده اولوب هنوز (وندیکلی) یدنده بولنان بعض محللری دخی استیلا ایتمك اوزره مشار الیهك رفاقتنده لزومی قدر عسکر ترك ایدرك کندولری ادرنه‌یه عودت وادرنه‌ده قرق کون قدر بعد الارام استانبول پای تختنی تشریفه رغبت بیوردیلر ٭

§

﴿ اناوارينك وندیكلو طرفندن ضبطيله تكرار استخلاصی ﴾

علی پاشا مأموريتی وجهله هنوز اعدا تصرفنده بولنان (اتيقه) و (موسه) نام قلعه لرك استيلاسيچون اوطرفلره عزيمت ايتمشيدی .

بو صره ده (وندیك) دونغماسی بغتة (اناوارين) اوزرينه كله رك اطراف وانحاسنده كی (...) رلونك انضمام معاونتلريله اناوارينی ضبط ايتديلر .

كيفيت علی پاشانك مسموعی اولنجه درحال قوه ٔ موجوده سيله اناوارينه واروب قلعه نك برأ محاصره سنه مسارعتله برابر چونكه بتون دونغمای همايون پادشاهك عودتارنده استانبول ليماننده چكلمش اولديغندن واناوارينك استخلاصی ايسه سفاين حربيه يه محتاج كورنديكندن ايجابی قدر كمی تشديرلمسی طرف شاهانه دن استدعا ايلدی .

بو خبر پای تخته واصل اولديغی آنده قپودان (كمال

رئيس) قوماندهسيله اوتوز قطعه سفاين متنوعهدن مركب بر دونغا چيقارلدى ٠

كمال رئيس موافق هوا ايله از وقت ايچنده (اناوارين)ه يتيشهرك همان ليمانده بولنان ونديك دونغاسى اوزرينه هجوم ايله درجنك اول دشمن سفينهنك سكز قطعهسنى ضبط ايلدى ٠ ديكرلريده فراره مجبور اولدى ٠

بوصره‌ده على پاشا دخى عساكر بريه‌يه هجوم امرى ويرمسيله مجاهدين اسلاميه درون قلعه‌يه دخول ايدرك دشمنك اوچ بيك نفوسى حرباً اتلاف ومملكت استيلا اولندى ٠ ونديكلى‌دن درتيوز قدر ضابطان طاقمى ايچ قلعه‌يه قپانوب امان طلبنده بولندقلرندن بونلر دخى امان اعطاسيله ايستدكلرى محلاره كوندرلدى ٠

على پاشا بوندن صكره تكرار (انيقه)و(اصوسه) قلعه‌لرى اوزرينه يورويوب انيقه قلعه‌سنى محاربهٔ شديده جريانيله جبراً وعنوةً واصوسه قلعه‌سنى دخى بالتضييق استيماناً فتح وتسخير ايلمش و بونلركده استيلاسيله

(موره) نیم جزیره‌سی کاملا اداره‌ٔ سلطنت سنیه‌یه کچمشدر .

« او اثناده (انداس) قطعه‌سنده‌کی دولت اسلامیه‌نك کلیاً انقراضیله اسپانیوللرك — وحشیلرك بیله تجویز ایتمیه‌جکاری بر صورت شنیعه‌ده — ارتکاب ایتدکاری حرکات معلومهٔ حیرت فزالرندن طولایی پریشان اولان نفوس اسلامیه‌دن بر طاقنی موره‌یه کتیرلریله اورالره اسکان وایوا ایدلمشلردر »

§

﴿ قرمانده ینه بر اختلال ﴾

قرمان زاده متوفی (ابراهیم) بکك برادری (ایمرزه) بکك مصطفی نامنده بر حفیدی اوله‌رق حال صباوتنده وحکومت قرمانیه‌نك انقراضی اثناسنده دیار ایرانه قاچیرلمش ایمش .

بو مصطفی اولمق اوزره حضرت پادشاه (متون) سفرنده ایکن دیار قرمانه بر شخص کله‌رك دائما فساد

واختلاله مستعد ومهیا بولنان (طورغود) و(ورساق) عشیرتلری رؤساسی حکومت منقرضهٔ قرمانیه‌یی احیا ایتمك زعمیله بو شخصك باشنه طوپلانوب رفع لوای عصیان ونواحی وقرایی یغما وتالان ایلمش وایچ ایل سنجاغنی ضبط ایله برابر (لارنده) یی دخی تحت محاصره‌یه المش اولدقلری متونده پادشاهه عرض اولندی .

اماسیه والیسی شهزاده (احمد)ك ولایتی عسکرینی بالاستصحاب سریعاً قرمانه عزیمتله شو حادثه‌نك دفعنه همت ایتمسی ضمننده مشار الیهه وانك ورودینه قدر اشقیانك ممکن مرتبه منع تجاوز وتخطیلرینه اعتنا ایلمسی ایچون قرمان والیسی شهزاده (شهنشاه) ك مخدومی اولوب (بك شهری) سنجاغی حاکمی بولنان کوچك شهزاده (محمد شاه) ه فرمانلر یازلدی .

« بو مأموریتك اصل قرمان والیسی بولنان شهزاده شهنشاهه حواله اولنمیوبده انك مخدومیله شهزاده احمده تفویض بیورلمش اولمسند وتاریخلرده شو مبحث سیاقنده شهزاده شهنشاهك نامی هیچ یاد ایدلمامسند نظراً مشار الیهك

اولارق مقر حکومتده بولنمامش و یاخود بر صورتله معذرتی بولنمش اولدیغی اکلاشیلور. »

کوچك شهزاده محمد شاه فرمان پادشاهی‌یی الدیغی انده کندی سنجاغنده بولنان عسکرله پدرینك قوهٔ عسکریه‌سنی بالاستصحاب (لارنده) یه عزیمت ایدوب شهزاده احمدك دخی عساکر کلیه ایله کلمکده اولدیغی شایع اولمسیله ارباب اختلال ایچ ایل طاغلرینه قاچدیلر .

شهزاده احمد متعاقباً لارندمیه بالوصول برادر زاده‌سی محمد شاه ایله برلشه‌رك اشقیایی تعقیباً ایچ ایل حدودنده بولنان (خجندی بلی) نام محله قدر کیتدیلرسه‌ده اشقیانك ایچ ایلك مشهور قیالقلرینه تحصن ایتمش اولدقلری تحقیق ایدیلوب موسم شتا دخی تقرب ایلمسنه مبنی شهزاده احمد اماسیه‌یه و محمد شاه دخی بك شهرینه عودت ایتدیلر .

شهزاده‌لرك شو مأموریتلرندن ارباب اختلالی طاغلره قاچیرمقدن بشقه بر ثمره کوریله‌مامش واثر عصیان

باقی قالوب حالیله ترك اولندیغی تقدیرده قرمانلی اوجاغنك یینه اویانمسی ملحوظ و بلکی بدیهی بولنمش اولدیغندن پادشاهك (متون) سفرندن عودتنده قرمان اختلالنك کلیاً محو وازالهسی ضمننده صدراعظم (مسیح پاشا) بر فرقهٔ منتظمه ایله قرمانه مأمور بیورلدی ٠

مسیح پاشا (طقوز یوز التی) سنهسی رمضاننده دیار قرمانه بالعزیمه اولا قونیهده شهزاده شهنشاهك حضورینه مثول اولهرق اندنصکره لارندهیه اورادن دخی ایچ ایل داخلنده کائن (اوغادی) ناحیهسنه کیدرك ـ دائما عساکر عثمانیهیه بر نقطهٔ استناد بولنوبده ارباب اختلالك ایلروده حرکاتنه قارشو کلمك ایچون اوراده برمتین قلعه انشاسیله لزومی قدر عسکر ومحافظ تعیین ایلدی ٠

وقوهٔ موجودهسنی اوچ فرقهیه بالتقسیم اشقیانك تحری وتعقیبنه تشبث ایتدی ٠

پاشانك لارندهیه وصولنده رؤسای عشایردن بعضیلری

مصطفانك طرفدارلغنی ترکله پاشایه مرضحالار تقدیم
ایدرك عفولرینی دیله مشلردی .
تشبثات اخیره اوزرینه رؤسای عشایرك کافه‌سی وزیر
اعظمه دخالت وتقصیرات واقعه‌لرندن اظهار ندامت
ایتدکاری کبی معهود مصطفی دخی تبدیل شکل
وقیافتله حلبه صاو یشوب مصرلو یه التجا ایتمك ایستمش
ایسه‌ده حلب امیر الامراسی ـ سلطنت سنیه ایله
دولت چراکسهٔ مصریه بیننده منعقد اولان معاهده‌یه
رعایتاً مرقومی حبس وبالاخره معدوم ایلدی .
قرمانك بو اختلالیده بو صورتله بتیریلوب وزیر اعظم
مسیح پاشا اورالرجه لازم کلان اصلاحاتی بعد الاکمال
پای تختنه چکلدی .

§

﴿ وندیکلونك مدللو یی محاصره‌سی ﴾

وندیك دولتی دولت علیه‌یه حرباً ترك ایتدیکی (موره)
قطعه‌سنه مقابل ممالك دولت علیه‌دن بر یرالمق سوداسی

ايله تجهيز ايتديكی دونغاسنه فرانسه قرالی دخی اعانتاً برادر زادهسی قوماندهسيله بر طاقم كميلر علاوه وترفيق ايدرك مجموعی ايكی يوز قطعه سفاين حربيه اولديغی حالده بونلر (طقوز يوز بدی) سنهسی ربيع الاولنده بغتةً (مدللو) جزيرهسنه باورودقرهيه عسكر دوكهرك قلعهيی شديداً حصر وتضييقه باشلاديلر .

جزيرهده بولنان محافظين اسلاميه دشمنی مدافعهيه مسارعتله برابر كيفيتی اورايه قريب بولنان (صاروخان) واليسی (شهزاده قورقود) جانبنه بيلديرديلر .

شهزاده درحال سكز يوز قدر عسكر انتخابيله سلحدارلر اغاسی قوماندهسنه ويرهرك نه صورتله ممكن ايسه مدللويه كچمك اوزره (ايازمند) اسكلهسنه كوندردی واورادهده (قرهسی) بكی دخی برطاقم كزيده يكيدلرله انلره ملحق اولدی .

بو بهادرلر بر كيجه قايقلرله مدللو جزيرهسنه كچوب قلعهيه كيرمك اوزره ايكن محاصرلر اطرافلرينی الهرق ظهوره كلان محاربهده اكرچه سلحدارلر اغاسی ايله

عساكر اسلامیه‌دنك بر مقداری شهید اولمش ایسه‌ده بقیه‌سی زوربازوی جلادتله فرنكلرك صولتنی دفع ایدرك قلعه‌یه كیردیلر .

محصورلر اشبو امداددن تازه جان كسب ایدرك دشمنه بر قاتدها مقاومت كوستردیلر .

مدللونك دشمن طرفندن محاصره اولندیغی پای تختده عكس ایدنجه وزیر هرسك زاده (احمد پاشا) سردار تعیین اولنه‌رق سنهٔ مرقومه (جمادی الاولاسنده) دونانمای همایون سوق اولندیغی مثللو اناطولی بكلر بكیسی (سنان پاشا) نك دخی زیر قومانداسنده بولنان اناطولی عسكریله ایازمنده بالعزیمه سردارك امرینه منتظر وتابع اولمسی فرمان بیورلدی .

دونانمای همایونك جزیره‌یه یاقلاشدیغنی محاصرلر خبرالنجه دونانمانك وصولندن اول قلعه‌یه ظفر بولمق ایچون وار قوتلریله برج وباروی حصاره هجوم ایتدیلرسه‌ده فرانسه قرالنك برادرزاده‌سی حین هجومده قورشون اصابتیله تلف اولدیغندن بونك اوزرینه فرانسزلر

هجومدن فراغت وانلرك قورلرى وندیکاره دخی سرایت
ایتمسیله کلی تلفات براقدقلرى حالده سفینه‌لرینه جان
اته‌رق فرار یولنی الدیلر ·

احمد پاشا جزیره‌یه وصوانده دشمنی قاچش بولدیغندن
وقوعاتی پای تخته عرض واشعار ایله الدیغی امر
موجبنجه مدللو قلعه‌سنك محاصره‌دن خراب اولان
محللرینك تعمیر وتحکیمی ایشنی اناطولی بکلر بکیسی
سنان پاشایه حواله ایدرك کندوسی دونغای همایون ایله
استانبول لیماننه عودت ایلدی ·

§

﴿ غلطه جبخانه‌سنه اتش اصابتی ﴾

دونغانك مدللو یه متوجهاً استانبولدن حرکت ایتدیکی
کونك کیجه‌سنده (غلطه) ده قلعه درونده حریق
ظهوریله جبخانه‌یه سرایت ایدرك خسارات کلیه وقوعه
کلدیکی مثلاو صدراعظم مسیح پاشا یکی چری اغاسی
وغلطه قاضیسی افندی ایله برلکده بر دکانك اوکنده

طوروب اطفاسنه مأمور اولان یکی چریلره اجرای تشویقات ایدرلرکن جبخانه‌نك برهوا اولان طاشلرندن بعضیلری مسیح پاشا ایله قاضی افندینك باشلرینه اصابت ایدرك مشار الیهما بش کون مرورنده متأثراً وفات ایتمشلردر . مسند صدارتعظمی موره والیسی (خادم علی) پاشایه توجیه بیورلمشدر .

§

﴿ بوسنه‌لوفجه‌سنك تسخیری ﴾

بوسنه حدودنده اولوب فاتح زماننده فتح اولنمشیکن مؤخراً بنه مجارلویه کچمش اولان (یایجه) نام قلعهٔ منیعه‌ده بولنان دشمن عسکری اره صره بوسنه قطعه‌سنه ایصال خساراتدن خالی قالمیوب یایجه‌نك ذخیره انباری مقامنده اولان اوجوارده واقع (اوفجه) قلعه‌سی اله کچورلدیکی حالده یایجه‌نك استردادی سهولت کسب ایده‌جکندن بوسنه بکلر بکیسی (اسکندر

پاشا) سنهٔ مرقومه‌ده اوغلى مصطفى بكى ايكيبيك پياده و بيك سوار يدن عبارت بر فرقه ايله سوق ايدرك اوفجه‌يى تسخير ايتديردى .

§

سنهٔ مرقومه‌ده شهزادكان پادشاهيدن (سلطان علمشاه) ارتحال دار بقا ايتمشدر .

رحمة الله عليه

§

﴿ دراج قلعه‌سنك تسخيرى ﴾

ينه (طقوزيوز يدى سنه‌سى) وقايعندندركه (ايلبصان) سنجاغى بكى عيسى بك زاده (محمد بك) ونديك دولتى اداره‌سنده بولنان (دراج) قلعه‌سنى حرباً ضبط ايتمشدر .

§

بوسنه‌لرك شؤوناتندن بريده شاه اسماعيل اردبيلينك شوكت وسلطنتنك ظهوره باشلامسيدر .

شاه اسماعیلك سلسلهٔ نسبی صفای عقیدت وصفات مقدسهٔ ولایتله معروف اولان (شیخ صفی الدین اردبیلی) یه منتهی اولورکه (شاه اسماعیل) بن (شیخ حیدر) بن (جنید) بن (ابراهیم) بن (خواجه علی) بن (شیخ صدرالدین) بن (شیخ صفی الدین اردبیلی) دیو صایلور .

« بو سلسله‌یی صایق بزجه صدددن خارج کبیدر . فقط « اتحاد اسلام » قوتنه الك زیاده ایراث خلل وتا قیامته قدر توفیق قابل اوله‌میه‌جق صورتده مسلمین بیننه القای جدل ایدن وتاریخلر یزی برچوق وقوعات مکدره ایله طولدرمغه سبب اولان بوشاه اسماعیل اولدیغی ایچون اصل وشانی بیلمك لازمدر , شاه اسماعیلدن اول ملوك وامت اسلامیه بیننده غوغاوجدال یوقیدی؟ وار ایدی , وار ایدی اما مقدملری اسلام حکمدارلری بیننده ظهوره کلان محاربات اچیقدن اچیغه ملك وسلطنت دعوالرندن عبارت اوله‌رق شاه اسماعیلدن صکره اولدیغی کبی مسائل ملکیه ودولیه یه مباحث

مذهبیه قارشدرو بده اوله سنیلك شیعیلك فارقلریله یکدیکرینی دینجه تضلیل ایتمك سیئه‌سی بوغیدی . بوشاه اسماعیل نصلسه دولت علیهٔ عثمانیه‌یه قارشو ایرانده برحکومت اسلامیه‌نك مستقل قالمه‌سنی اکلایوب مجرد تغایر مذهب قوتیله شیخلکی شاهلغه تبدیل و بر دولت صفویه تشکیل ایتمك ایچون بین الاسلام شیعیلکی اشاعه ایله ایکی طرف اهالیسی ارەسنه بر سوء تفرقه براقدی کیتدی , حیفکه بو تفرقه بذیان مرصوص امت اسلامی پك بیوك رخنه‌لره اوغراتدی »

شاه اسماعیلك پدری شیخ حیدر بنه‌زی وصفت عشائخده وفقط بشقه بر تصور وافکارده بولندیغی حالده « سکز یوز طقسان اوچ » سنه‌سنده پادشاه ایران « یعقوب خان » طرفندن « شیروان شاه » جانبنه امداد اوله‌رق عساکر وفیره ایله کوندریلان « سلیمان بك » محاربه‌سنده تلف اولوب او وقت شاه اسماعیل طفل نورسیده بولنمسیله باباسنك مرده واحبابی طرفندن « کیلان » ه ایصال ایله اوراده اخفا اولنمشیدی .

سن تدبیرە واصل وآبا واجدادینك قوهٔ قدسیەلرینه
معتقد اولان بر کروه انبوهك باشنه طوپلانمسیله
کندوسنجه قدرت تجاوز حاصل اولنجه کیلاندن
اردبیله کلەرك او ارالق ایرانده تحدث ایدن فتراتدن
دخی بالاستفاده باباسی شیخ حیدرك قاننی ارامق بهانەسیله
ملك ایرانده مانند جیحون اساله‌ٔ خون ایتمکه باشلادی
واو حوالی حکمدارلرینی از زمانده محو ایتدیکی کبی
ممالك رومی دخی قبضهٔ تصرفنه المق ایچون اناطولی
اهالیسنه ارشادیوزندن دعوتنامەلر وخلیفەلر طاغیدوب
کندوسیده مذکور « طقوزیوز یدی » سنەسنده
حدود ممالك محروسەدن ارزنجانه کلدی ٠

شاه اسماعیلك حدودە ورودینی واناطولی خلقندن
وخصوصیله « حمید » و « تکه » سنجاقلری
اهالیسندن برچوق سادە دلانك کویا برشمس هدایت
بولمشلر کبی جانب شرقه دوکیلەرك شاه اسماعیلك
باشنه طوپلانمقده اولدقلرینی پادشاه عصر سلطان
بایزید ثانی حضرتلری ایشیدنجه احتیاطاً اناطولی

صنوف عسكريه‌سيله وزرادن « يحيى » پاشايى انقره‌يه سوق وتعيين واماسيه حكمدارى شهزاده احمده دخى جمع عسكرله احتياطلو بولنمسنى اشعار بيورديلر .

دولت عليه‌نك بو تشبثاتى اوزرينه شاه اسماعيل ينه ايرانه چكلدى .

سبكسران اهالى كندى حاللرينه براغلسه جمله‌سى شاه اسماعيله مريد اوله‌جقلرندن من بعد « صوفى » (درويش) صورتنده جانب ايرانه كيدنلرك صالى ويرلمامسى حدود امرا وضابطانه امر واشعار وتكه وحميد طرفلرندن شاه اسماعيله ارادت كتورن مريدلر دخى طوپلانيلوب (موره) قطعه‌سنده يكى فتح اولنان (متون) و(قرون) جانبلرينه نقل وامرار اولندى .

« شاه اسماعيل (اردبيل) زيارتندن روم صوفيلرينك منع ايدلمامسنه دائر طرف سلطنت سنيه‌يه (طقوز يوز سكز) تاريخنده مرشدانه وشيخانه مكتوبلر كوندروب

دولت علیه جانبندن دخی حکیمانه جوابلر یازلمش اولدیغی فریدون بك منشآتندن اکلاشیلور .»

§

اوروپایه عزیمت ایتمش اولدیغی یوقاریده بیان اولنان برادر شهریاری « جم سلطان » ك مصرده قالان کریمه‌لری « طقوز یوز سکز » سنه‌سنده درسعادته جلب اولنه‌رق وزرادن « سنان پاشا » نك مخدومنه عقد وتزویج ایدلمشدر .

§

سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلری وقوعاتی خلاصه وجهله کوز اوکنه النورسه « طقوز یوز یدی » سنه‌سنه قدر احوال دولت وآسایش اهالی اولدقجه حال انتظامده کذران ایدوب اکرچه بو مدتده دخی یوقاریلرده تفصیل اولندیغی اوزره دولت چراکسه ایله ایدیلان محاربانده خیلی ضایعات وقوعه کلمش واره صره ادرنه‌ده واستانبولده بیوك یانغنلر وزلزله‌لر ظهور یله خلقك جانی یانمش ایسه‌ده ینه فتوحات جدیده قزانلمقله

تلافیٔ مافات ایدلمش ولكن طقوز یوز یدیدن پادشاه مشار الیهك آخر مدتلرینه قدر داخل ملكده بك چوق اختلالات وصنوف عسكریه نك ضبط و ربطلرینده باقیله مامسندن ناشی تبعه یه هر یوزدن مظالم ایرشمكده آرزو اولنمیان حالات حدوث ایتمش اولدیغی اكلاشیلور ٠

بونك اسبابی دخی پادشاه مشار الیه عوارض وجودیه لری مانعه سیله امور سلطنته بالذات احالهٔ نظر همت ایده میه رك مصالح دولتی علی الاطلاق وكلایه براقلری واو عصرلرك حكمنجه پادشاهلر صیق صیق اطرافه سفر و یار اغیار انظارینی طولدیره جق ابراز آثار ظفر بیورمق لازم ایكن خاقان مشار الیهك مزاج عالیلری مشاق سفریه یه متحمل اوله مدیغندن مدت مدیده اسفار همایونك متروك قالمسی وحكمدارلق صفتیله اپالاتده بولنان شهزادكان دخی پدرلرینك حال فراغتكار یسنه نظراً سریر سلطنتك قریباً اچیله جغنی كشف ایله جمله سی عروس زیبای تخت استقلالی آغوش وصالنه

الق سوداسنه دوشوبده یکدیکرینك زوالنی مستلزم وسیله‌لر ایقاعنه چالشمش اولمسی ماده‌لریدر ٠

شاه اسماعیل اردبیلینك بر مذهب جدید پرده‌سیله لعبتگاه پواتیقه‌ده کوستردیکی اصول شعبده بازی ایسه اسباب مسروده‌نك کافه‌سنه فائق بر سبب قویدر ٠

بناء علیه بورادن تا سلطان سلیم اول حضرتلرینك جلوس همایونلرینه قدر یازیله‌جق وقوعات ضروری برطاقم غوائل داخلیه‌دن عبارت اوله‌جقدر ٠

§

صددمزه کله‌لم : (طقوز یوز طقوز) سنه‌سی اوائلنده ممالك محروسه‌نك اکثر محللرینه علت مدهشهٔ وبا و بلای قحط غلا مستولی اوله‌رق خسته‌لك اوچ ییل وقحط التی ییل امتداد ایتمسیله برابر بو سنه‌لر ایچنده بحکمة الله نهرلر دخی فوق العاده طغیان و بوسببله نیجه قرا وقصبات ویران اولدی ٠

لوند طائفه‌سندن و (ایدین سفری حصار) ی اهالیسندن (قره طورمش) نام شخص تدارك ایتدیکی چند قطعه

كيلرو باشنه بر يكدير ديكى حدودلر قوتيله اق دكزده قورصانلغه چيقوب راست كتيرديكى سفاين تجاريه يى وسواحلده كوزينه كستيرديكى محللرى اوروب غارت ايتمكده اولديغندن بوده خلقك باشنه بشقه‌جه بر بلا ايدى .

هله شقئ مرقوم ايدين سنجاغى بكى (جاشنيكير سنان بك) معرفتيله دردست ايديله‌رك پادشاه سنهٔ مرقومده قره دكز سواحلندن بر يايلاقده بولندقلرى حالده دركاه عالى يه كوندرلمسيله اشد سياستله اعدام اولندى .

(طقوز يوز اون ايكى) تاريخنه قدر داخلا وخارجا بر غائله اولميوب فقط طاعون وقحط بليه‌لرى جارى ايدى .

سنهٔ مرقومده ينه اق دكزده قورصان اشقياسى باش كوسترمش و (ردوس) « قواليره » اوجاغنك قورصانلرى دخى « منتشا » سواحلندن بر قاج قريه يى اوروب اهاليسنى اسير ايتمش اولدقلرندن ترسانهٔ عامره امراسندن « قره‌چين اوغلى احمد بك » نام ذات بر فيلو

دوغنی وعساکر کافه‌سیله اق دکزه چیقاریلوب
قورصانلرك اخذ وطردلرینه موفق اولندی .

§

﴿ شاه اسماعیلك ممالك ذوالقدریه‌یه تسلطی ﴾

مرعش حکمداری ذوالقدر زاده (علاء الدوله بك)ك
بدیعة الجمال بر کریمه‌سی اولوب ایران شاه نوجاهی
(اسماعیل اردبیلی) بوقزی تزوجه طالب اولمش وعلاء
الدوله دخی ابتدا سوز ویرمش ایمش .

علاء الدوله مؤخراً نه سببه مبنی ایسه سوزندن نکول
اتمسیله شاه اسماعیل حدنلنوب (طقوز یوز اون اوچ)
سنه‌سی رمضاننده ممالك محروسه‌دن مروریله ذوالقدرلی
مملکتی اوزرینه یوریدی . وبو حرکتی مجرد علاء
الدوله علیهنده اولدیغنی ودولت علیه‌یه بر سوء قصدی
اولمدیغنی طرف شاهانه‌یه نامهٔ مخصوص ایله بیان
وتأمین ایلدی .

فى الحقيقه شاهك حين مرورنده عسكر وحشراتنى قوياً ضبط ايتمسيله اهالئ ممالك محروسه‌يه بر مضرتى طوقانمامش ايسه‌ده بالاخره افكار بنى دكشديروبده شرارهٔ فسادينى دولت عليه‌يه صيچراتمسى ملحوظ اوله‌رق سلطنت سنيه‌جه احتياطلى طاورانمنك لزومى تحقق ايتديكندن (انقره) ده اقامتله شاهك احوال وحركاتنه مد انظار دقت وشايد تجاوز ايده‌جك اولورسه مدافعه‌سنه مسارعت ايلك اوزره (يحيىٰ پاشا) قوماندا سيله اناطولى‌يه بر منتظم اردو سوق اولندى ٠

شاه اسماعيل (قيصريه) دن مرور ايله حكومت ذوالقدريه‌نك كرسيسى بولنان مرعشه هجوم ايدرك علاء الدوله مقابله‌يه قالقشديسه‌ده برنجى محاربه‌ده بوزلمش و بر اوغلى ايله ايكى حفيدى شاه اسماعيلك دست ظالمانه‌سنه دوشمش اولديغندن ناچار يوكسك طاغلره صيغنمغه مجبور اولدى ٠

بو صره‌ده يحيى پاشا اردوسنك انقره‌يه وصولى شاه

اسماعيلك مسموعی، وحركات واقعه سندن دولت عليه نك
قوجه‌دیغی مجزومی اولنجه یه نه مملکتنه چکیلوب
کیتدی .

« شاه اسماعيل علاء الدوله نك اله کچیردیکی ایکی
حفیدلرینی آتشده کباب ایتدیروب مریدلری دخی کمال
خواهشله اکل ایتمش اولدقلری بعض تاریخلرده منقول
— وشاه اسماعیل مذهب شیعه یه قوت الدیرمق ایچون
اراقهٔ دماء سنیانی استحلال ایدردی — دینلسه معقول
ایسه‌ده بعض افسانه‌لرده ایشیدیلان مردمخوار
وحشیلردن واجلقدن اولمك درجه‌سنده مضطر قلانلردن
صرف نظرله نوع بشرك هم جنسنی بلا ضرورت
مجبره اکل ایتمسنه طبیعت بشریه مانع اوله‌جغندن شو
روایت طرفینك یکدیکرینی اتهام ایچون احداث ایده
کلدکلری اسنادات قبیلندن اولملیدر . »

§

﴿ شهزاده قورقودك مصره عزیمتی ﴾

حضرت پادشاهك (احمد) (شهنشاه) (قورقود)

(سلیم) نام ذرت شهزاده‌لرندن برنجیسی (اماسیه) ایکنجیسی (قرمان) اوچنجیسی (صاروخان) دردنجیسی (طربزون) ولایتلرنده حکمدار ایدیلر .

شهزاده احمد سناً دیکرلرندن اکبر وحسب العاده سریر سلطنته انك کلسی مقرر بولنمق جهتیله حقنده پادشاهك التفات وحسن توجهلری اوته کیلردن زیاده بولنمسنده وشهزاده احمد ایسه برادرلرینك مرکز سلطنته وکندی مقر حکومتنه یقین یرلرده بولنمارینی دائما استثقال ایلمسنه مبنی مقدمجه انك التماسیله شهزاده قورقود صاروخاندن قالدیریلوب تبعیدصورتیله (تکه) سنجاغنه تعیین اولنمشیدی .

تکه سنجاغی موقعاً شهزاده‌نك قدروشاننه غیرشایان واهالیسی دخی بر طاقم اتراك بی اذعان اولمسیله شهزاده اورادن ممنون اوله‌میوب ینه منصب سابقی اولان (صاروخانه) نقلنی طرف شاهانه‌دن استدعا ایتمش ایسه ده شهزاده احمدك خاطری کوزه‌دیله‌رك مساعده بیورلمدی .

بونك اوزرینه شهزاده قورقود پك معتبر اوله‌رق كمال اعتبارندن بر اجنبی دولت نزدینه عزیمته قدر تنزل ایله (طقوز یوز اون بش) سنه‌سی محرمنده پدرندن رخصت القسزین جانب مصره عزیمت ایتدی . ومصر ملكنك فوق العاده احتراماتنه مظهر اولدی .

فقط شهزاده پدرینك رضای عالیسنه مغایر اوله‌رق محل مأموریتنی ترکله دیار اجنبیه‌یه صیغندیغنه صكره‌دن ندامت ایدرك ینه تکه‌یه عودت آرزوسنه دوشمسیله مصر ملكی یکرمی قدر سفینه تخصیصیله شهزاده‌یی معززاً وسالماً (انطالیه) اسكله‌سنه ایصال ایلدی .

(ردوس) قوالیرلری شهزاده‌نك مصردن عودتنی بالاستخبار (سلطان جم) کبی بونی دخی کندی اللرنده بولندیروب ده دولت علیه‌یه مدار منت طوتمق ایچون شهزاده قورقودی اله کتورمك اوزره قورصانلر ینی صالدیردیلر . بو قورصانلر شهزاده‌یه تصادف ایده‌میوب فقط مصر

كيلرى شهزاده‌يى انطاليه‌يه چيقاردقدن صكره عودتلرنده انلرى ضبط ايتديلر ٠

شهزاده انطاليه‌يه وصولنده باعرضحال مخصوص حضرت پادشاهه عرض معذرت واستدعاى عفو ومرحمت ايتمسيله ينه تكه منصبنده ابقا وتقرير بيورلمشدر ٠

§

﴿ زلزلهٔ عظمه ﴾

مذكور طقوز يوز اون بش سنه‌سى جمادى الاولاسنده بر كيجه استانبولده بر زلزلهٔ عظيمه وقوعبولوب حركتك شدتندن استانبول سورينك اكثر يرلرى منهدم وويران و پك چوق ابنيه خاك ايله يكسان اولوب ابنيهٔ منهدمه التنده قلان نيجه اهالى رهرو سمت عدم وحياتده قلانلر دخى كيمى پدر ووالده‌سنى وكيمى عيال واولادينى غيب ايتمش وطوروب اوتوره‌جق مسكن ومأوارى

قالمامش اولدیغندن عموماً مبتلای حزن وماتم اولدیلر .

بوزلزله برماه قدر امتداد ایتمسیله اهالی قیرلره دوکلدیلر جناب پادشاهك اقامتی ایچون سرای میداننده موقتاً باراقه‌لر یاپدیرلدی .

بر ماه صکره حرکت ارضك ارقه‌سی کسلمش ایسه‌ده شهر دلارای استانبول برخرابه‌زار شکلنه کیردیکندن خنکار استانبولی بو حالده کورمکی ایستمیوب ابنیهٔ منهدمه‌نك سریعاً انشا واعماری ایچون مأمورلر تعیینیله کندولری سنهٔ مرقومه رجبنده دیمتوقه‌یه عزیمت بیوردیلر .

﴿ شاه قولنك خروجی ﴾

شاه اسماعیل اردبیلینك ممالك محروسه‌یه اکدیکی تخم فساد اناطولیده وخصوصیله تکه طرفلرنده خیلی مثمر اوله‌رق شیعیت میدان المش ایدی .

بناء علیه برطاقم اتراك بی ادراك شاه اسماعیلك نقباسنك

(درويشلك) (صوفيلك)ناملريله قوردقلرى دولاب اغفالاته طوتلدقلرندن جمله سى شاه اسماعيل طرفدارلغنى اظهار ايله سلطنت سنيه اطاعتندن چيقمغه بهانه ارارلردى .

شهزاده قورقود مصردن عودتندن صكره اهالينك طور وحركاتنى اسكى رادهده بولهمديغيچون اورالردن بسبتون تنفر ايدرك صاروخانه كيتمك اوزره (طقوز يوز اون التى) سنه سى محرمى اوائلنده بر كيجه آب انسز (انطاليه) يى تركله يوله روان اولدى .

اشقياى اهالى شهزادهنك بويله كيجهلين كمال تهالك وسرعتله كيديشنى پادشاهك ارتحالى واحوال سلطنتك اختلالى وقوعنه حمل ايله دائرۀ اطاعتدن خروج ايچون برزمان مساعده بولدقلرندن ايچلرندن (شاه قولى) نام شقى بى كنديلرينه سردار انتخاب ايدرك رهرورد وادئ عصيان وشهزادهنك اغرلغنى يغما ايتمك ايچون ارقه سى صره پويان اولديلر .

بوشقيلر شهزادهنك اغرلغنه يتيشوب محافظه وايصالنه

مأمور اولنلر ایله محاربه وانلره غلبه ایدرك شهزاده نك
کافهٔ اموال و اشیاسنی غارت ایتدیلر .
بووقار یده ده بیان اولندیغی وجهله حضرت پادشاهك
انحراف مزاجلری مناسبتیله برزماندنبرو امور سیاسیه
وتدابیر ملکیه یه باقیله مامسندن ناشی اوعصرلرده
اناطولیجه قوهٔ عمومیه عد اولنان تیمار سپاهیلری
طاقمنك شیرازهٔ انتظاملری بوزولوب ضبط وربط مملکت
ماده سی مختل اولدیغندن اوباش اهالیدن و کرك
مرتکب مأمورلرك سوء استعمالی سیئه سیله الرندن
تیمارلری النوب بده بر پوله محتاج قلان سپاهی نفراتندن
(شاه قولی) نك باشنه یکرمی بیکدن زیاده حشرات
تجمع ایتدی .
بونلر براردو هیئتنده اولدقلری حالده قصبات وقرایی
یغما وتالان ایدرك واهالیٔ مطیعه یی تدیه ایدرك اناطولی
بکلربکیلکی مقرینی ضبط ایتك اوزره (کوتاهیه یه)
طوغری یوریدیلر .
اناطولی بکلربکیسی بولنان یکی چری اغالرندن چیقمه

(قره کوز پاشا) ارباب طغیانك حرکاتندن خبردار اولنجه ایشی پك اوقدر مهمسه میوب شاه قوانه قارشو برفرقه کوندردی .

بوفرقه اشقیانك اوزرینه هجوم ایله هرنقدر جانحقیله محاربه ایتمش ایسه‌ده اشقیا کلیتلی اولمق ملابسه‌سیله عسکرك چوغی شهید اولدی . اشقیادخی کوتاهیه اوواسنه طیاندی .

قره کوز پاشاایش بو درجه‌یه واردقدن صکره مصلحتك اهمیتنی اکلایوب نزدنده بولنان بیك قدر عسکرله بالذات چیقه‌رق اشقیانی کوتاهیه‌نك اوکنده قارشولادی . وبهادرلق حکمنی یرینه کتوروب اشقیادن برچوق نفوس تلف ایتدی .

اماچه فائده اوقدر کلی حشراته جزئی عسکرله نصل مقابله اولنه‌بیلور ؟ بوعسکردخی محواولوب کندوسیده اشقیا طرفندن دردست ایله صلب واعدام اولندی .

اهل عصیان بوغلبه‌دن صکره بسبتون طغیان ایدرك کوتاهیه قلعه‌سنی محاصره ایتدیلر . برکتویرسون

اللرنده قلعه تسخيرينه مساعد طوپ وسائر آلات حربيه يوغيدي •

بناء عليه كوتاهيه‌يي استيلايه مقتدر اوله‌مدقلرندن قلعه خارجنده اولان خانه‌لري ياقوب يقه‌رق (بروسه) شهريني اله كتورمك سوداسيله كوتاهيه‌دن آيرلديلر • شاه قولي اولدقجه ملاحظه‌لي برخبيث ايدي • بويله كوركورينه پاي تخته طوغري سرعتله كيديشي بكنميوب بركره پاي تختك حالني اكلايوبده اندن صكره ايجابنه كوره حركت ايلمك اوزره تفتيش وتحقيقاته تشبث ايتدي •

جناب پادشاهك حياتده بولندقلريني تحقيق ايدنجه بروسه‌يه عزيمتدن فراغتله باشنده‌كي حشرات شايد پادشاه عصرك حياتده اولديغني اكلارلرده طاغيلورلر قورقوسيله حقيقت ماده‌يي انلره اكلاتمامق ايچون — شوصورتله « اليرده هنوز صيغنه‌جق برقلعه‌مز يوقدر • شمدي طوغريجه بروسه كبي بيوك برشهرك اوزرينه وارلمق مناسب دكلدر , اولا قبضهٔ تصرفزه برقلعه الهلم , اندن

صکره بتون اناطولى يى ضبط ايتمك بزم ايچون قولاى اولور » کبى لسان قوللانه رق يولنى (الاشهر) ه طوغرلتدى .

بو صره ده اشقيانك تکه دن خروجلريله شهزاده قورقودك آفرلغنك غارت ايدلديکى حوادثى پاى تختـه عکس ايتمشيدى .

حضرت پادشاه ارکان دولتى حضورلرينه جلب ايله ـ احوال ملکه عدم تقيـدلرندن ناشى ايشـلرك بو پرهسه يه وارديغندن طولايى ـ . وکلايى مؤاخذه و بعدازين ايديله جك تدابيرى مذاکره بيـوردقلرنده صدر اعظم (على پاشـا) کمال غيرت وحجابندن « بويله بش اون قدر تکه ترکنك وادئ شقاوتده ميدان الملرى اناطولى امراسنك قيدسزلقلرندن ايلرو کلمشدر , اومقوله درنتى اوباشك نه اهميتى اولور ؟ » ديه رك مسـئله يى پادشاهه پك اهميتسز کوسترمك ايستمش واناطولى بکلربکيسيله سائر امرايه شدتلى امرلر طاغتمش ايسه ده متعاقبا (قره کوز پاشا) نك

انهزام وشهادتی حوادث مکدرەسی دخی ظهور ایلمسیله
هپسنی حیرت آلدی .
سلطان بایزیدک امراض وجودیه وشیخوخت طبیعیه
ایله ذاتا مزاج عالیلری مکدر ایکن دولتک بوصورتله
اسباب استعدادیهٔ هرج ومرجه اوغرامسندن طولایی
اکدار قلبیەلری دها زیادە ارتەرق ارتق تاج وتختدن
بالکلیه تنفر وکندولری بر کوشەیه چکیلوبده بقیهٔ
عمرینی آزادەلکله کچیرمك اوزره سریر پادشاهی‌یی
بیوك شهزاده (سلطان احمده) ترك وفراغ ایتمکی
تفکر ایدوب فقط اولا شاه قولی بلیەسنك ازالەسی
واناطولینك اشقیادن تخلیەسی لازم اولدیغندن بوبابده
وکلای دولت ایله عقد انجمن مشورت بیوردیلر .
شهزاده احمد حلیم ومحسن بر ذات بولنمسنه مبنی بتون
وکلا وارکان اکا خلوصکار وسلطان سلیم کبی شدید
الشکیمه برشهزادەنك تخته کلمسندن پك زیادە قورقدقلری
جهتله هر خصوصده شهزاده احمده طرفدار ایدیلر .
بوکا مبنی خنکارك کوستردیکی رأی ونیت انلرکده

افكارينه موافقت ايتديكندن صدراعظم علی پاشا
كنديني اورته يه اتوب بالذات اناطولی يه عزيمله اشقيايی
برطرف ايده جكنی عرض ايلدی . وجمع ايده بيلديكی
عسكری قوماندهسنه النرق (طقوز يوز اون بدی)
سنهسی اوائلنده اناطولی يقدسنه كچدی .

« بو اثنالرده شهزاده سليم (قريم) و (بسارابيا)
طرنقيله طونهدن روم ايلی يه بالمرور برچوق وقوعاتدن
و پای تخت عسكريله چورلی قربنده شدتلی برمحاربه
ايتدكدن صكره منهزما كفه يه رجعته مجبور اولمش
ايسهده شهزادهٔ مشارالبهك حين جلوسنه قدر
سرزدهٔ ميدان ظهور اولان وقايع مهمهسی متسلسلا
بردوزی يه اوقمق ايچون بو وقوعاتك تفصيلاتی صكره يه
براغلمشدر . »

علی پاشا اناطولی يه كچدی ديندی : مشارالبهك
مأموريت رسميهسی شاه قولی غائلهسنی دفع ايتمك
ايسهده كندوسنك بالذات كيتمكدن اصل غرضی
شهزاده احمدی اجلاسه يول بولمغه منحصر اولهرق

شهزاده احمدك دخی انقره‌یه كلمش وعلی پاشانك اناطولیجه اولان حركاتی شهزاده احمدك حركاتنه مربوط بولنمش اولدیغندن شمدی سوزی شهزاده احمده نقل ایتمك لازم كلدی ٠

﴿ شهزاده احمدك انقره‌یه ورودی ﴾

بوقاروده‌كی اجمالدن وآتیده‌كی تفصیلدن معلوم اولور كه (طربزون) حكمداری (شهزاده سلیم) ك روم ایلی‌یه كلیشی پدرلرینك امور سیاسیه‌یه باقه‌مامه‌لرندن ناشی مملكتك پك فنا برحاله دوچار اولدیغنی و بیوك برادرلرینك حكمرانلق خصایصنده نقصانلری جهتیله نصل اوله انلره غلبه ایده‌بیله جكنی اكلامسیله زوربازوی جلادتیله برایاق اول سریر سلطنتی یداقتدارینه المق املندن عبارت ایدی ٠

بناء علیه شهزاده احمد برادرینك طربزوندن حركتنی ایشیدنجه عقلی باشندن صچرایوب – ودیكر برادری شهزاده قورقودك تكه‌یی تركله صاروخانه كلوب بده

پای تختده یاقلاشمسی دخی افکارینه طوقنوب — قورقودی قورقودەرق ینه تکه سنجاغنه دوندرمك وکندوسیدە روم ایلی یه کچەرك (استحقاق ترتیبی) حکمنجه تخت عثمانی یی سلیمدن اول کندوسی ضبط ایدیویرمك اوزره اماسیەدن قالقوب جمعیت کثیره ایله (انکرو) یه کلدی . واورادن طرف پاشاهی یه یازدیغی عریضەسنده — حضرت خنکارك اولادینه افراط اوزره محبت وشفقتلری اولدیغیچون جملەسی حدلرینی تجاوزله ایستدکاری کبی حرکت ایتمکده اولدقلرندن — تأدیبلری ضمننده کندوسنه رخصت ویرلمسنی استیذان ایتدی .

طرف شاهانەدن جواباً یازیلان فرمان عالیده « برادرك قورقود موقع مأمور یتنی بولسز ومناسبتسز برصورتده ترك ایتدیکیچون نصل اختلال قوپدیغی معلومدر . اورالرك اهالیسنده دخی شیعی چوقدر شاید سنك اماسیەدن انفکاکك مناسبتیله برفتنه دها اویانور , همان مقر مأمور یتکه عودت ایت , برادرلرك بذل

لطف واحسان ایله بالاغفال سنك سربرسلطنته
بختیارلغك تدبیریله اوغراشیله‌یور , ارباب خروجك
غائله‌سی مندفع اولنجه مقصودك حاصلدر . »
دینیله‌دك اختلالك یومسندن احترازاً شهزاده احمدك
ینه اماسیه‌یه رجعتی مراد ایدلش ایسه‌ده شهزاده
خلاصه‌سی شومآلده تکرار برجواب یازدی « فرمان
پادشاهانه‌لرینه امتثالا نیتمك اجراسندن صرف
ایتدمسه‌ده حاضر بانده کلی عسکر اجتماع ایتمش
ایکن شاه قولی غائله‌سنك اندفاعنه مأموریتمه
اولسون مساعده بیوراسون . »
شهزاده‌نك اشبو جواب اخیری حضرت پادشاهه
واصل اولنجه ــ چونکه شهزاده عیش وذوقه
مبتلا اوله‌رق جهان باتسه قیدنده اولمدیغی حالده
ارباب طغیانك دفع وتنکیلی یولنده حسن نیت
وغیرت کوسترمسندن خنکارپك ممنون اولوب تقدیر
ونوازشی ــ وصدور حرکاتنه متعلق وصایا ایله ــ
اناطولی اختلالنك ازاله‌سی عقیبنده اجلاسی مقرر بولندیغی

وعدینی – وصدراعظم علی پاشانك دخی كندی معیتنه تعیین قلندیغنی – متضمن شهزادەیه جواب عالی وعلی پاشا اوارالق كلیبولیدن اناطولی جانبنه مرورایدرك اردوسنك تنظیمیله مشغول بولندیغندن سریعا شهزادەنك معیتنه كیدوب بده بالاتحاد دفع غائلهٔ اشقیا واصلاح امورملك وبرایایه اقدام ایلمسی ضمننده اكادخی فرمان سامی یازلدی .

بونكله برابر اوكونلرده شهزاده سلیمك طونەدن برویه كچدیكنه وفكر ونظرینی افسرسلطنته دیكدیكنه دائر قورقنج خبرلر اندیغندن هم شهزاده سلیمه قارشو پای تختده برقوهٔ كافیه بولندیرلمق همده اناطولیجه اصلاحات حصولندن صكره روم ایلی رؤساسنه شهزاده احمدك ولی عهدلكی قبول وتصدیق ایتدیریلوب اجلاس مادەسی بیعت عمومیه ایله بالسهوله اجرا ایدلمك مقصدلری اوزرینه بتون روم ایلی امرا وصنوف عسكریەسنك اناطولی‌یه سوق اولنەجق شایعەسیله پای تخته تجمع ایتمسی تدبیری یاپلدی .

علی پاشا ذاتاً شهزاده احمد طرفلیسی و بران اولانك
جلوس ایتدیرلمسی مراقبیسی بولنمق ملابسه سیله
فرمان عالی یی الدیغی آنده کمال ممنونیت وسرعتله
انکرویه قوشوب برصحرایه اردوسنی قوردی ٠
وصنوف عسکریه یی وخصوصیله حصول مرام
ایچون اتفاقلرینك قزانلمسی الزم اولان ینکی چری
طاقنی شهزاده یه تقدیم ایلك وشهزاده یی دخی عسکره
ایصندرمق اوزره اردومحلنه تشریفلرینی شهزاده
احمده عرض ایتدی ٠

شهزاده دبدبه ودارایله اردوگاهه بالورود صدر
اعظمك ترتیبی وجهله صنوف عسکریه مزین
البسه لریله یوللك ایکی کنارنده صف بسته سلام اولدقلری
حالده شهزاده یی پادشاه کبی سلاملیوب القشلدقلرندن
شهزاده اودقیقه دن اعتبارا حسیاتنده تخت عثمانی یه
مالك اولمش عدیله پك زیاده منشرح اولدی ٠
واردوده ذاتنه مخصوص اوله رق قوریلان ملوکانه
اوتاغه نازل اوله رق عسکره عطایای کلیه بذل

واحسان ایتدی . واوکون اوکیجه علی پاشا ایله طاتلی طاتلی قونوشوب تدابیر ملکیه یه متعلق نیجه تصورلر بیوردی .

حیفا که اوکیجه شهزاده نك تاج سلطنت خیالیله سوردیکی صفای صهبای بختیاری ایرتسی کون النان براجی خبرله مبدل خمار غمخوار اولدی .

شویله که : ایرتسی کون صباحلین شهزاده تنزه ایچون قیره چیقمشلر ایدی .

بوارده استانبولدن صدراعظمه برادم کلوب شهزاده سلطان سلیمك روم ایلی یه وروديله ظهوره کلان ماجرایی بیان ایتمسیله بوحوادث شاید انتشار ایدهجك اولورسه عسکری طاقنه سوء تأثیری اوله جغندن وقوعاتك کیمسه یه کشف ایدلمامسنی کلان ادمه قویا تنبیه ایتدکدنصکره علی پاشا شهزاده احمدی قیرده بوله رق کیفیتی کمال تأسفله عرض ایتدی .

شهزاده احمد از زمان ایچنده ازاله سنه موفق اولورم اعتقادنده بولندیغی اناطولی اختلالندن ماعداظاهرده

جلوسنه برمانع قالمامش واوایشی بیتمش ظن ایدرکن شهزاده سلیم کبی شیرصولت اسکندر سطوت بر قهرمانك پنجه صالدیغی برشکار — واوکه بر نجی حمله ده قورتلمش اولسون — البته او پنجه یه گرفتار اوله جغنی یعنی تخت عالیء عثمانینك ارتق قولایلقله کندیسنه مال اولهمیه جغنی تفطن بیوردقلری ایچون فوق العاده بر تأثرله اوتاغنده دوبوب بحر حیرته طالدی ۰

چاره سز خلقه رنك و رمك دخی مناسب اولهمیه جغندن بر آن اول مأمور یتلرینی باشه چیقاروبده پای تخته جان اتمق اوزره همان (شاه قولنك) اوزرینه وارلمغه قرار و یردیلر ۰

شاه قولنك اناطولی بکلر بکیسی قره کوز پاشایی طوتوب صلب ایتدکدنصکره (الاشهر) طرفنی اوزلدیککنه دائر بوقاریده ایچن بحث اونودلماسون ۰ خبیث ایکی تختك کندی علیهنده کی تدارکاتنی ایشیدهرك الاشهره دخی گتیوب حشراتیله برابرینه (تکه) دیارینه عودتله (انطالیه) قلعه سنی

محاصره ایتمش وقلعه‌نك استیلاسنه یول بوله‌مدیغی
کبی صدر اعظمك مکمل اردو ایله اناطولی بقعه‌سنه
کچدیکنی بالاستخبار (قزل‌قیا) نام جبله صعود ایله
تحصن ایلمش ایدی ۰

صدراعظم شهزاده احمد دخی برلکده بولندیغی
حالده اردویی انقره صحراسندن قالدیروب قزل قیا
جوارینه یاقلاشنجه ارباب طغیان فراره یول بوله‌مامق
ایچون بتون کچیدلری قوهٔ عسکریه ایله سد و بند
ایدرك اشقیا بالتضییق برر ایکیشر الهکچیریلنلر قتل
واتلاف اولنغه باشلاندی ۰

اشقیا ارتق قزل قیا طاغنده باریننه‌میوب عاقبت
جمله‌سی اردوی همایونك سطوت قاهره‌سنه
اوغرایه‌جقلرینی اکلادقلرندن برکیجه (قرمان)
طرفندن (قیصریه) یه طوغری قاچدیلر ۰
وقرمان حکمداری شهزاده (شهنشاه) ك لالاسی
اولوب قرمان جهتی یوللرینك محافظه‌سنه مأمور
اولان (حیدر بك) ی بالمحاربه شهید ایتدیلر ۰

(شاه قولی) شقاوتنك درجه‌سی قدر حیله كار بر ملعون ایدی . اردوی همایونی اغفال ایچون فرار یی غایت حیله كارانه بر صورتده اجرا یعنی چادرلرینی وایشه یارامیه‌جق بر طاقم حیوانات واغرلغی بولندقلری یرلرده ابقا ایدرك كتمش اولدیغندن صدراعظم علی پاشا بونلرك فرار یی ایكی كون صكره خبر اله بیلدی .

﴿ صدراعظم علی پاشانك شهادتی ﴾

اشقیانك الدن قاچردیغنه علی پاشانك پك جانی صیقیلوب - ومرحوم جبت و جلادت اصحابندن بولنمق حسبیله ارتق تهلكه ومخاطره‌یی دخی مطالعه ایده میوب - سبكبار برمقدار سواری انتخاب واستصحاب ایدرك عجله وسرعتله اشقیانك ارقه‌سنه دوشدی . ومذكور (طقوز یوز اون‌) سنه‌سی ربیع الاخرنده (كوك چای) نام محلده اشقیایه یتشدی .

اشقیا پاشانك بویله جزئی عسكرله متهورانه هجومنی

کورنجه فراردن فراغتله کیرویه دونوب محاربه‌یه کیرشدیلر .

اشقیا طاقمی اوزمانلرده وحتی بعض وقتلرده دنیانك برنجی سواریسی عداولنان عشایر وسپاهی آتلولرندن مرکب وجمله‌سی ایسه‌دن قازقدن قورتلمش برالای ایدیسه‌ز اوله‌رق پاشانك قوتنك عمومی ایسه اشقیایه نسبتله ازهمده اصل سواری یك جزئی اولوب بررآته ارکاب ایله سواری حکمنده قوللانلمق ایستنیلان پیاده یکی چری طائفه‌سی دخی سواری جنکنده برایشه یرایه‌مدقلرندن علی پاشانك میدان محاربه‌ده بالذات کوستردیکی جلادت وغیرتك فائده‌سی اوله‌میوب عاقبت کوکسنه براوق اصابتیله شهید وعساکر عثمانیه دخی پریشان اولدی .

بونکله برابر اثنای محاربه‌ده (شاه قولی) ایله اشقیادن کلی نفوس تلف اولمسیله بقیهٔ اشقیا بزم عسکرك پریشانلغنی کوره‌میوب ایرانه طوغری فرار ایتدیلر .

« بعضیلر شاه قولنك یرینه ایچلرندن دیکر برخبیثی

سرکرده انتخاب ایله (تبریز) ه قدر اوغرادقلری قرا وقصباتك اتنی اوستنه کتورهرك او یولده راست کالدکاری جسیم برابران کاربانی اوروب بیك قدر بی کناه ادمی شهید ایدرك ایرانه واصل و یولنده قربان اولدقلری (شاه اسماعیل) ك حضورینه داخل اولدقلرنده شاه اسماعیل بومثللو الهاوجه صیغماز ایت مقوله‌سنك کندی ملکنی دخی فساده وبره‌جکاری نی حس ایتدیکندن سرکرده لرینی وقلبور اوستنه کانلرینی دردست واعدام وبقیه‌سنی بالتغریق کتام ایتمش وحتی سرکردهٔ اشقیا ایله ایکنجیسی قاپامش صوقرغانی ایچنه آتوبده اولدرمشدر . شاه اسماعیلك شو عملی الحالة هذه بین الاسلام آثار فسادیه‌سی دوام ایدن سائر اعمالنه کوره محسناتدن عد اوله‌بیلیر .

کلەلم بو جانبه : شهزاده احمد علی پاشانك براقدیغی موقعده هیئت اردو ایله آرام و برآن اول شو اشقیا غائله‌سی بیننه‌ده جلوس ایتسم خیالاتیله تعداد ساعات وایام ایدرکن همت ومعاونتنه کووندیکی

پاشانك شهادتی خبرینی الجه کندیسنه آثیری یأس وحسرت کلەرك ارتق نه اشقیانك تعقیب وتدمیرینی نەده اردوی همایونك ادارەسنی خاطرینه کتورمیوب کمال تأسف وکدرله (اماسیه) یه چکلدی کتدی ۰ لکن عسکری طاقمی شهزادەنك بو معاملەسندن ثباتسزلغنی اکلایوب صوغودقلرندن اشاغیده بیان اولنه جغی وجهله پادشاهك ووکلانك افکار وقرارلرینه قارشو کلدوسنك ولی عهدلکنی تصدیق ایتمەرك جلوسنه مانع اولمشلردر ۰

§

توالئ مصائب قبیلندن اولەرق بو اثناده (قونیه) حکمداری (شهزاده شهنشاه) وفات ایدوب بوقره خبر (ادرنه) ده بولندقلری حالده حضرت پادشاهی دلخون ومکدر ایتدیکی کبی علی پاشانك شهادتی واردوی همایونك پریشانلغی حوادث مؤلمەسی دخی تعاقب و (شهزاده سلیم) ك روم ایلی یه کاوبده چیره دستئ جلادتیله نوبتندن

اول تاج سلطنتي قاپيق افكارنده بولنديغنك شايعه لرينه بو ايام آلامه تصادف ايتديكنده مبني سلطان بايزيد امراض جسمانيه لرينه منضم اولان عوارض متواليهٔ قلبيه دن طولايي تخت سلطنت دكل حيات مستعاردن بيله اوصانمش اولدقلرندن بركون اركاني حضورينه جمع ايدرك اسكي نيتلري كبي همان (شهزاده احمد) ك جلبيله اجلاسي چاره سنه باقلمسني فرمان بيورديلر ٠

مرحوم علي پاشانك يرينه مسند صدارتي تكرار احراز ايدن (هرسك زاده احمد پاشا) دن ماعدا وكلانك كافه سي بو ارادهٔ پادشاهينك انفاذي رأينده بولنديلر ٠

احمد پاشا سلطان بايزيد حضرتلرينك خسته لكلري مناسبتيله حل و عقد امور يد استقلالنده ايكن تخته بريكي پادشاه كلديكي تقديرده استقلالني و بلكه دخي مسندني غيب ايده جكني ملاحظه ايتمسندميدر ؟ هرندن ايسه اركان و وكلاي سائره نك خلافنده بولنمش

ایسه‌ده حضرت پادشاه او آرزولرینك حصولنی قویا
اراده بیوردقلرندن احمد پاشا یوسف کندی رأینی
طوتدیره‌میوب و کلای سائره روم ایلی امراسنی
حضور پادشاهی‌یه جلب ایله (شهزاده احمده)
غائبانه بیعت ایتدیره‌رك قرارلرینك اجراسیچون
پادشاهی استانبوله نقل ایتدیلر . و صورتحالی
بعضیلری کیزلوجه شهزاده احمده یازدیلر .
« بو قرار هرنقدر بین الوکلا کیزلی طوتلمق ایستنلمش
ایسه‌ده‌نصلسه (شهزاده سلیمك) مسموعی اوله‌رق
کندوسنه اوجه تأمینات قویه ایله قبول ایتدیریلان
(سمندره) سنجاغنه عزیمتدن صرف نظرله
(زغره) دن کیرودونوب چورلی جوارنده پای
تخت عسکریله شدتلی بر محاربه‌سی وقوعبولمشدرکه
تفصیلی قریبا کله‌جکدر »
جناب پادشاه استانبوله بعد الوصول تکرار عقد
مجلس مشورت ایدرك شهزاده احمدك اجلاسیچون
ادرنه‌ده ویریلان قرارك صورت اجراسی بحث‌نده

افکار عمومیه‌یی یوقلادقلرنده هرسنك زاده احمد پاشا سوزه کاوب [بومادەنك تصوری اوزرینه بیله شهزاده سلیمك کوستردیکی مخالفت و خصومت وچورلیده ظهوری کلان حالت معلومدر . شمدی شهزاده سلیم برصورتله تطییب و تسلیه وافکار عامه تمامیله شهزاده احمد طرفنه اماله اولنمادقجه اوتصورك اجراسی مشکلدر , جبر بوانه کیدلسه کرك عسکریدن وکرك اهالیدن برچوق خلقك بزدن یوزچویروب شهزاده سلیمه تبعیت ایده‌جکاری واوحالده بتون بتون مشکلاته دوشیله جکی ملحوظدر , شمدیلك سلطان احمده قرمان ولایتی توجیه بیورلدوسنه طرف شاهانه‌دن تلطیفنامه تسطیر اولنه‌رق برمدتجك مصلحت مسکوت عنه براغیلوبده هیجان افکاره سکونت کلدکدن صکره اسلوب حکیمانه ایله اجرای مافی الضمیر ایدلمك مناسبدر .] دیمسیله حضرت پادشاه احمد پاشانك بورأیی تصویب ایدرك جلوس مادەسنك آز مدت

ایچون موقتا تأخیری لازم کلدیکنده و شمدیلك قرمان ولایتی کندولرینه توجیه اولندیغنده دائر شهزاده احمده غایت التفاتلی نامهٔ همایون کوندرلدی .

لکن شهزاده احمد تخت عثمانی‌یه اجلاسیچون دعوتنامه بکلر ایکن مأمولك غیری بر نامهٔ همایون الیجه نامه‌ده‌کی مواعید تسلیتکارانه قطعیاً تأثیر ایتمیه‌رك فوق الغایه حدتلندی . حتی نامهٔ همایونی ایصاله مأمور اولان ذات شهزاده‌نك حدتنی کوره‌رك نفسنه سوء قصدندن قورقسیله شهزاده‌یه وداع بیله ایتمکسزین اماسیه‌دن صاووشوب سرعتله استانبوله بالورود شهزاده‌نك مغبر اولدیغنی وقرمان ولایتنی قبول ایتمدیکنی حضور شاهانه‌یه عرض ایتدی .

سلطان بایزید حضرتلری ولی عهدینك اغبرارینه سببیت ویرلدیکندن طولایی ندامت وینه تصور سابقك اجراسنه میل ورغبت اظهار ایتملریله شهزاده احمد طرفداری اولان ارکان پادشاهك میلنی کورنجه همان استانبوله کلمسیچون شهزاده‌یه عریضه‌لر یازدیلر .

شهزاده ذاتاً استانبوله کلمکی قرارلاشدیرمشیدی . ارکانك معروضاتی کندوسنه دها زیاده قوت ویردیکندن درعقب بوله دوزه‌لوب پادشاهك رخصت رسمیه‌سنی دخی المش اولمق اوزره طرف شاهانه‌یه استیذانی حاوی یازمش اولدیغی عریضهٔ مخصوصه‌سنه اثنای راهده مساعده جوابی اله‌رق سیر سریع ایله (اسکداره) کلدی . اسکداره کلدی اما توفیق وطالعك عدم مساعده‌سی سببیله بیچاره استانبوله کچه‌مدی .

در خاطر اولنسونکه ؛ شاه قولی وقعه‌سنده علی پاشا مرحومك شهادتیله عساکر عثمانیه‌نك پریشانلقلری وقوعنده شهزاده احمد نه اشقیانك تعقیبنه نه‌ده عسکرك اداره‌سنه احالهٔ نظر التفات ایتمه‌رك اماسیه‌یه چکیلوب کتدیکیچون یکیچریلر کندوسندن صوغودیلر دینلشیدی .

بونکله برابر شهزاده سلیمك مؤخراً (چورلی) جوارنده‌کی معرکه‌ده — هرنقدر منهزم اولدیسه

بیله - شجاعت مفرطه اصحابندن اولدیغنی عموم عسکر کوروب اکا ایصنمشلر ایدی . شو جهتله عسکرك شهزاده احمدی قولای قولای قبول ایتمیه جکلری و کلانك معلوملری ایسه ده روم ایلی امراسی قوتیله تصورلرینی فعله کتوره بیلمك خیالنده بولنورلردی .

وقتا که شهزاده احمد اسکداره واصل اولهرق ارکان دولتك مشار الیهی استانبوله کچیروب اجلاس ایتمك نیتنده اولدقلرینی یکی چری طائفه سی اکلادقلرنده رؤسای بریره طوپلانوب « شهزاده احمد تن پرور ذوق وصفاسنه اسیر برذاتدر , پای تختدن عساکر کلیه ارسالنیه امداد اولنمشیکن بر قاچ اپاغی چارقلی اشقیانك مدافعه سنه مقتدر اوله مدی , شهزاده سلیم کبی صفات مکمله یی جامع بر قهرمان طورر کن شهزاده احمدك اجلاسی خطادر . » دیه رك شهزاده احمدی سریر سلطنته دکل استانبوله بیله کچیرمامکه قرار ویردیلر . واسکداردن استانبوله کیمسه کچه مامك اوزره اسکله لره بلوکلر تعیینیله قایقلرك

مرور و عبورینی قوپامنع ایله برابر شهزاده سلیمك علیهنده بولنان شهزاده احمد طرفدارلرندن (صدر اعظم هرسك زاده احمد پاشا) (وزرادن مصطفی پاشا) (روم ایلی بکلر بکیسی حسین پاشا) (قاضی عسکر مؤید زاده عبد الرحمن افندی) (نشانجی تاجی زاده جعفر چلبی) و سائر ذواتك بر کیجه خانه‌لرینه بالهجوم کندولرینی قاچیروب بتون مال‌لکلرینی یغما ایتدیلر . و او کیجه تا صباحه قدر « یشاسون سلطان سلیم » صداسیله استانبولك سوقاقلرنده شهزاده سلیمی القشلدیلر .

ایرتسی کون صباحلین رؤسا و ضابطان عسکر به سرای همایونه عزیمتله کیجه‌لین عسکرك حسب الجهاله جسارت ایتدکاری یغما کرلکدن طولایی عرض معذرتله برابر اسملری تعداد اولنان وکلانك منصبلرندن عزل و طرد اولنملرینی اغز برلکیله استدعا ایتدیلر .

پادشاه حضرتلری جمهورك صایدیغی ذواتدن

فقط مصطفى پاشايى بالالتماس منصبنده ابقا ايدوب
ماعداسنى ناچار عزل ايدرك اختلالى بيوتمديلر ٠
شهزاده احمد يكى چريلره بذل نقود احسان ايله
قبول عمومى تحصيلنه چاره كورمك ايچون رئيس
امراسى بولنان (بولارقيصدى) لقبيله ملقب
(سنان) پاشايى مقدمجه استانبوله كچيرمشيدى ٠
سنان پاشا بو تدبيرى ياپمغه موفق اوله مدقدن ماعدا
آز قالدى يكيچيلرك شمشير تهورلريله حياتنى غيب
ايده يازدى ٠ هله بيك زحمتله كنديىنى اسكداره
آته بيلدى ٠
قضيه شهزاده احمدك معلومى و شاهد ناز پرور امل
كتدكجه كندوسندن يوزچويرمكده اولديغى مجزومى
اولنجه ذهننى يأس وحيرت قاپلايوب نه ياپمسى ونره يه
كتمسى لازم كله جكنى تعيين ايچون اوچ كون دها
اسكدارده آرامدن صكره اناطولى ولاياتنى قبضهٔ
تصرفنه المق و بالتدريج عسكرى طاقمى خشنود
ايدوب بده تحصيل تخت وتاجه بريول بولمق افكاريله

(قرمان) ولایتنه طوغری یوریدی ·
قرمان ولایتی ایسه مقدمجه پدری شهنشاه محلواندن کوچك شهزاده (محمد) ه توجیه بیورلمشیدی ·
شهزاده محمد عموجه‌سنك قرمان حکومتنی جبرا ضبط قصدیله (قونیه) اوزرینه یوریمکده اولدیغنی ایشیدنجه عتبهٔ شاهانه‌یه فریادنامه کوندروب — شهزاده احمدك افکار و حرکات اخیره‌سی سلطان بایزیدی اغضاب ایتدیکندن — قلعه‌یه تحصن ایله عموجه‌سنه مقابله ایلسی ضمننده شهزاده محمده امر عالی کوندرلدی ·
فقط شهزاده احمد قلعه‌یی شدتله محاصره ایدرك شهزاده محمد برمدتجك طیانمش ایسه ده پای تختندن کندیسنه وعد اولنان امداد ظهور ایتمیوب کندوسنك قوهٔ مقامتی دخی پك ناقص اولدیغندن بالاستیمان قلعه‌یی عموجه‌سنه تسلیمه مجبور اولدی ·
شهزاده احمد قرمان ولایتنك ضبطیله کندوسنی بتون اناطولی‌یه مالك اولمش حکمنده طوته‌رق کسوب

بيجمكه باشلادى . حتى قرمانك معتبران امراسندن
دلى كوكز نام ذاتى ـ كوچك شهزاده يى مقاومت
وعدم اطاعته تشويق ايتدى ـ ديه رك طوتديروب
بالاعدام سر مقطوعنى رغما پاى تخته كوندردى .
بوكيفيت دخى هم پادشاهك همده عسكرينك شهزاده
احمددن انسلاب توجه ومحبتلرينى موجب اولدى .
بو اثناده شاه اسماعيلك خلفاسندن اناطوليده (نور
على) نامنده بر مفسددها ظهور ايدرك باشنه بركديركى
يكرمى بيك قدر اشقيا ايله اماسيه يه طوغرى هجوم
ايتمسيله بونك دفع وتنكيلى ضمننده شهزاده نك تعيين
ايلديكى سنان پاشا وقوعه كلان محاربه ده منهزم
اوله رق او حوالينك شيعيلرى دخى نورعلى يه تبعيت
ايتدكلرندن ارتق اناطولينك هر طرفى اختلاله
دوشدى .
شهزاده احمدك بو موفقيتسزلكيده استانبوله منعكس
اولدقده طوايف عسكريه رؤساسى سراى همايونه
طوپلانه رق « ارتق ملك الدن كيديور , شهزاده لردن

بر صاحب اقتدارك تختہ جلوسی لازم کلدی , شہزادہ
احمدك حالی معلومدر , شہزادہ قورقودك فضائل
علمیہ و خصائل ادبیہسنہ سوز یوقسہ دہ صفت
شجاعتدن بی بہرہ وخصوصیلہ مقطوع النسل
اولدیغندن پادشاهلغہ لایق دکلدر , شہزادہ سلیم
جامع شرایط حکمرانی بروجود بی مدانی بولندیغندن
انك جلب و دعوتیلہ جلوس ایتدیرلمسی عمومك
مستدعاسیدر » یوللو باغرشدیلر ٠
سپاهی دنجك سویلندیکی وجہلہ سلطان بایزید
حضرتلری مؤخرا شہزادہ احمددن سلب توجہ
بیورمشلر ایدی ٠ عسکرك شو استدعای متفقانہلرینہ
بلا تردد مساعدہ ایلہ درحال شہزادہ سلیمہ دعوتی
متضمن حکمنامۂ همایون کوندردیلر ٠

§

﴿ سلطان سلیمك قبل الجلوس وقوعاتی ﴾

یوقاریلردہ وعد اولندیغی اوزرہ سلطان سلیمك

جلوسندن اولکی وقوعاتک ایشته بوراده تفصیلی صره‌سی کلمشدر :

سلطان بایزید حضرتلری شهزادکانک اکبری اولمق و کثیرالاولاد بولنمق مناسبتیله شهزاده احمده الڭ زیاده متوجه اولدقلر یچون پای تختده انك خشنود اوله‌بیله‌جکی اصول اداره بالطبع کوزه‌دیلور و دیکر برادرلری ممکن اولدیغی قدر مرکز سلطنتدن تبعید ایدیلوردی دینلدیدی .

شهزاده احمدك الڭ زیاده قوجندیغی شهزاده سلیم اولوب اوده شو پولتیقه اوغرینه طربزون کبی او وقته کوره اقصای حدودده بولنان غایت ضیق وقلیل الایراد بر سنجاغه آتلدی .

شهزاده سلیم ایسه رزانت عقل وتمکین وسلامت نظر خرده‌بین اصحابندن اوله‌رق حقنده کوستریلان حقارتلری هیچ نظر اعتباره المیوب طربزونده برحال مضایقه‌ده یشار کیدر ودوربین امعان ایله پای تختك معاملاتنی و ممالك محروسه‌نك احوالنی کوزه‌در طورر

ایدی . شهزادهٔ فریدی سلطان سلیمان ایسه سن شبابه واصل اولەرق ناصیهٔ حالنده ادارهٔ مملکت وحکمداری طور وشانی رونما اولسیله بوکا دخی بر سنجاق توجیه واحسان بیورلمسنی حضرت پادشاهدن استدعا والتماس ایتدی .

طرف شاهانه‌دن شهزاده سلیمانه ابتدا (قره‌حصار شرقی) سنجاغی توجیه بیورلمش ایکن قره‌حصار شهزاده احمدك حکمداری بولندیغی (اماسیه) ولایتنه جوار اولەرق اوایسه الك بیوك دشمنی طانیدیغی قرنداشی سلیمك اوغلنی یانی باشنده قبول ایده‌مدیکندن وقوع بولان انهاسی اوزرینه قره‌حصار شهزاده سلیمان عهده‌سندن بالتحویل اکا بدل (کفه) سنجاغی ویرلدی .

شهزاده سلیم بوحقارته دخی تحمل ایتدی . وسلیمانی کفه‌یه کوندردی اما قلباً پك متأثر اولدی .

بونکله برابر کندوسی نفس نفیس علویسنده

مشاهده ايتديكى استعداد جهانكيرى سائقه‌سيله آزمايش شمشير قهرمانى قبلندن اولەرق جواريت مناسبتيله (كرجستان) و (ايران) طرفلرينه غزا وسفردن خالى اولمديغندن بو حركتى پاى تخت اركاننك سوء تعريفاتيله طرف شاهانه‌دن تقبيح و دفعاتله كندوسى تكدير وتوبيخ ايدلمش اولمسى , و وكلانك اداره‌سزلكلرندن ممالك محروسه‌نك كوندن كونه فنالغه يوز طوتمقده بولنمسى , و بيوك برادرى شهزاده احمدك پدرلرى حياتنده تخت عثمانى‌يه اجلاسى مسئله‌سنك اركان بيننده كرماكرم قرارلاشديغنك شيوع بولمسى , تأثراتنى تحمل ايديله‌ميه‌جك بر درجه‌يه واردردى .

بونك اوزرينه شهزاده سليم — بعض مؤرخينك قوانه كوره — بالذات پدرى نزدينه واروب ده احوال ملك ودولتى شفاهاً سويلشمك ودها طوغريسى بيوك برادرلرينى نااهل كورديكيچون سربر سلطنته جلوس ايلمك اوزره پاى تخته قدر كلمكى قوردى . لكن

طوغریدن طوغری‌یه کله‌جك اولسه شاید ممانعت اولنور ملاحظه‌سیله بو تصوردن صرف نظر ایدرك روم ایلنده کندوسنه مناسب بر محل توجیهی اوچ دفعه معروضات تقدیمیله ومخصوص ادملر اعزامیله نیاز ایتمش ایسه‌ده هر دفعه‌سنده یأس جوابی الدیغندن ارتق هرچه باد اباد دیه‌رك روم ایلنه کچیورمك صورتنی قرارلشدردی ·

بناء علیه طربزون ایالتنده تدارك وتجهیز ایتدیکی سفاین متعدده‌یی — مؤخراً ویره‌جکی امره کوره حرکت ایلمك اوزره — ذخایر ومهمات ایله طولدیروب کندوسی شهزادهٔ سلیمانك مقر حکومتی بولنان (کفه) یه عزیمت ایتدی ·

کفه‌دن تکرار حضور شاهانه‌یه ادم وعریضه ارسالیله استدعای سابقنی تکرار ونصل اولسه روم ایلنه کچه‌جکنی بیان واشعار ایلدی ·

شهزاده سلیمك روم ایلنه کچمکدن نیتی نه اولدیغی پك بدیهی ایدی ، بونك ایچون شهزاده احمدك

مجلوبی بوانسان وکلا - شهزاده سلیمك بویله بلا
رخصت شاهانه مقر مأمور یتنی ترك ایتمسی قانون
عثمانی یه مغایر ومستلزم انواع محاذیر - اولدیغندن
بحثله ینه طربزونه رجعت ایلسنك قطعیاً کندوسنه
تبلیغ ایدلمسی , وشاید اطاعت ایتزایسه مسبوق اولان
وعد وقرار عالی وجهله همان شهزاده احمدك جلب
واجلاسی ایله سلیمك امیدینك کسدیرلمسی لزومنی
پادشاهه عرض ایتدیلر . واو بولده تبلیغات ونصایح
مؤثره اجراسیله شهزاده سلیمی عزم ونیتندن
وازکچیرمك ایچون مشاهیر ادبادن وطلاقت نطقیه
اصحابندن مولانا نورالدین نامذات فاضلی کفه یه
کوندردیلر .

مولانا نورالدین کفه یه بالوصول شهزاده سلیمه
پادشاهك امر ووصایاسنی تبلیغ ایتدکده شهزاده
« روم ایلنه عزیمتدن مقصدم مجرد پدرمله
کوروشوبده صلاح حال ملك ودولته عائد مطالعاتمی
عرض ایتمکدن عبارتدر , طربزونه عودت تکلیفنك

قبولی بنجه محالدر . » جوابنی ویروب مولانا
نورالدین بوجواب ایله پای تختـه دوندی کلدی .
وشهزاده خواجه افنـدی‌یی التفات واحسانه بوغمش
اولدیغندن حضور شاهانده ده فوق‌العاده شهزاده‌نك
مدح وستایشنده بولندی .
بونك اوزرینه پای تختدن ککفه‌یه تکرار برمأمور
کوندریله‌رك روم ایلنه کلمسی اویه‌میه‌جغی , واناطولی
طرفندن هانکی سنجاغی ایسترایسه توجیه اولنه‌جغی
شـهزاده‌یه قطعیا بیـلدیرلمش ایسه ده شـهزاده
بومأمورده « ایشـته بز پدرمز حضرتلرینك عتبهٔ
شـاهانه‌لرینه کیـده‌بورز , حین ملاقاتده نه فرمان
بیورورلرسه موجبنجه حرکت ایدرز » دیه‌رك مأموری
اعاده ایله کندوسـیده همـان ارتسـی کون قریم
طریقیـله ادرنه‌یه متـوجها یوله دوام ایتـدی .
وذخایر ومهمات کیلرینك (احیولی) اسکله‌سنه کیدرك
اوراده توقف ایتملریچون مأمورلرینه امرویردی .
شـهزاده قریمدن کچرکن تاتارخان طرفندن حقنـده

احترامات كامله كوسترلمكله برابر قوم تاتاردن يانــده عساكركليه ترفيق تكليف ايدلمش ايسه‌ده شهزاده تاتار خانك اعانه‌سنه تنزل اتميه‌رك كنــدى عساكر موجوده‌سيله (بسارابيا) الكاسى ايچندن سرعتله يوريــوب آز وقت ظرفنــده طونه‌نك برى يقه‌سنه كچدى .

شهزاده‌نك سلستره جوارينه واصل اولديغى سلستره بكى قاسم بكك اشعاراتيله ادرنه‌ده هيئتك معلومى اولنجه جمله‌سى تلاش ودهشته‌دوشه‌رك حربا مدافعه ايچون تداركات عسكريه‌يه تشبث ايتديلر . و(اطه) نام محلى اردوكاه اتخاذ ايله عساكر موجوده‌يى اورايه چيقارديلر .

سراى همايون خدمه‌سندن مقدما طرف شاهانه‌دن كفه‌يه كوندرلمش اولان مأمورلرك بريني شــهزاده سليم ــ مجرد كنــدى اصول اداره‌سنده اولان انتظامى كوسترمك ايچون ــ نزدنده اليقويمش و بو دفعه برلكده كتيرمش ايدى .

ادرنه یه یاقلاشدقده کندوسنك نصل عادلانه وعاقلانه
حرکت ایتدکده اولدیغنی و روم ایلنده کلیشی مجرد
احوال ملکی بالذات پدر یله مذاکره ایتمك ایچون
اولوب اویله وکلانك اسناد ایتدکاری وجهله
سریر سلطنتی جبرا ضبط ایتمك غرضنه مبنی اولمدیغنی
پدرلرینه عرض ایلك اوزره او مأموری پای تخته
کوندردی .

بوذات دخی مولانا نورالدین کبی حضور پادشاهیده
شهزاده سلیمك اوصاف مقبولهسندن بحث ایتسیله
حضرت پادشاهك توجه قابلری شهزاده سلیم
جانبنه میل ایدیوردی . وسریر سلطنتی اکا ترك
ایتمك امارهلرینی کوستردی .

وکلا خنکارك تمایلنی حس ایدنجه شهزاده احمد
حقنده سبقت ایدن وعد شاهانهلرینی یاد ایدرك
ترددلرینی ازاله ایتدیلر . وقوهٔ عسکریه ایله
شهزاده سلیمك مدافعه و مقابلهسنه چیقاردیلر .

لکن شهزاده سلیم یا پدرینه قارشو قلیچ چکمکی

ایستمامسندن، یاخود پای تخت عسکرینك کثرتنه نظرا مقاومت ایده‌میه‌جکنی عقلی کسمسندن، هر ندن ایسه درحال حضور شاهانه‌یه بر آدم کوندروب « کلیشم مقاتله ایچون دکلدر . غرضم خاکپای پادشاهی‌یه یوز سوروب‌ده احوال دولته دائر افکار و مطالعاتی عرض ایتمکدر . مادامکه شو امله مساعده بیورلیور . باری روم ایلنده برایالت احسان بیورلسونده سایه‌لرنده رفاه حال ایله کچینه‌یم . بنه فرمان کندولرینکدر » کبی مطاوعتکارانه وصلحجویانه مقدمات ایله محاربه‌سوداسنده اولمدیغنی بیلدیردی .

بونك اوزرینه شفقت پدری حکمنجه پادشاه دخی یومشایوب مولانا نورالدینی بر قاچ دفعه شهزاده سلیمك نزدینه اعزام ایدرك انواع التفات وتسلیت ایله شهزاده‌یی تلطیف، و فقط سلیمك پای تخته قریب برایالتده بولندیرلمسی وکلانك ایشنه الویرمیه‌جکندن انلرك القا و ترتیبی ایله (بوسنه) (سمندره) ودوزه

سنجاقلرندن بريني قبول ايتمك ايچون تخيير ايتديلر .
شهزاده سليم سمندره سنجاغني اختيار و بو صورتله پدرلرينه فرمانبرلكني اظهار ايتديكندن سلطان بايزيد حضرتلري پك زياده خشنود اولوب شهزاده يه هداياي مناسبه ونقود وغيره علاوه سيله سمندره واليلكي براتني احسان بيورديلر .
لكن شهزاده سليم منصب جديدينه برمتسلم كوندروب كندوسي پاي تختك حركات و نياتني تحقيق ايتمك ايچون يرندن قالدامدي .
وكلا شهزاده نك ادرنه جوارندن ايرلمايشندن شبهه لنه رك وقوعبولان اصرارلري اوزرينه سريعا سمندره يه عزيمتي ضمننده طرف شاهانه دن شهزاده يه مكررا امرلر كوندريلوب شهزاده پدريني قيرمامق ايچون منصب جديدينه كيدركبي برقاچ مرحله كيرويه چكيله رك زغره صحراسنده چادرلريني قوردي اوتوردي :
وكلاي عصر شهزاده احمدك اجلاسي خصوصنده

اوقدر متهالك ايلمديلركه هيچ اولمازسه شهزاده سليمك
مقر مأموريتنه عزيمت ومواصلتنى بكلمديلر ، واويله
برمجسم فطانتك البته پاى تختده ايديلان مذاكراته
نه صورتله اولورسه اولسون كسب وقوف ايتمك
اقتدارينى حائز اوله جغنى دوشنمديلرده كندى
قرارلرينك اجراسيچون عساكر مجتمعه ني هيچ
طاغيتمه‌مزين (طقوز يوز اون التى) سنه سى
ربيع الاخرى اواخرنده پادشاهى ادرنه‌دن قالديروب
استانبوله طوغرلديلر .
تحقيق شوراسيدركه پادشاه حياتده اولدقجه شهزادكاندن
هيچ برى اجلاس اولنميه جغنه دائر اولجه شهزاده سليمه
برده عهدنامه كوندرلمشيدى .
شهزاده سليم كندوسنه ويريلان شو عهدنامه نك مغايرى
اوله‌رق برادرينك اجلاسى ضمننده پادشاهك ووكلانك
استانبوله عزيمتلرينى ايشيدنجه - اوزمانه قدر
اطرافدن و پاى تختدن بعض طرفدارلرك تجمعيله
اردوسى اپيجه قوتلنمش اولديغندن - اوده‌زغره‌دن

اوتوز بيك سوارى ايله قالقوب موكب همايونى تعقيبه باشلادى . واوچ كونده (چورلى) جوارنده موكب همايونك بولنديغى محله برفرسخ مسافەده برموقعه باوصول اوراده توقفله - كندوسنه عهدنامه ويرلمەشكن يڭه شهزاده احمدك اجلاسى تدبيرينه تشبث اولنمسى ندن نشأت ايتديكنى پدرلرندن بالاستفسار وكلانك قرارلرينك تغييرينه برچاره ارامق ايچون - خواص بندكانندن (شرابدار مصطفى چلبى) يى طرف پادشاهى يه كوندردى . فقط بوندن برفائده اولەمدى .

وكلا ايسه شهزادەنك كمال سرعتله كلمسى مناسبتيله عسكرينك يورغون اولەجغنى و بناء عليه محاربه ايدەجك اولسەلر غلبه ايدەبيلەجكلرينى اكلادقلرندن و پادشاه هرنقدر حرب ايدلمسنى تجويز بيورمديلرسەده غلو صورتنده بيك درلو سوز سويلیەرك انى دخى قاندردقلرندن پادشاه لسانندن اولمق اوزره (بنى سون بكا صادق اولان سليم ايله جنك ايتسون)

یوللو اعلانلر ایله عسکری جنکه سوق واغرا ایتدیلر .

شهزاده کوندرمش اولدیغی مصطفی چلبیدن بر خبر بکلمکده ایکن اوزرینه هجوم اولندیغنی کورنجه ناچار مدافعه یه حاضرلندی .

موکب همایونك موجودی پیاده وسواری (قرق بش بیك) اولوب شهزاده سلیمك موجودی دخی (اوتوز بیك) سواری ایدیسه ده بونلرك اتلری وکندولری پك یورغون ایدی .

خلاصه : بابا اوغل عسکری و بر وطنك اولاد جانبرابری قرق یللق دشمنلر کبی شدتلی بر محاربه یه کیرشدیلر .

پای تخت اردوسنك هم سواری یه غلبه سی مسلم اولان تفنکلی پیاده سی زیاده همده ادوات حربیه سی مکمل وعسکری دنج اولدیغندن شهزاده سلیمك بوراده مهارت حربیه سی ایشه یرامیوب عسکری مغلوب وپریشان اولمسیله کندوسی خواص خدمه سیله راه فراری طوتمغه مجبور اولدی .

« بعض مؤرخین شهزاده سلیم مقابله اتمامك ایستمش
ایسه ده عسکری طاقتی دفع صائل بولنده میدانه
اتلدیغندن شومحاربه بلا اختیار وقوعه کلدی دیرلر »
هرنه صورتله ایسه شهزاده بوزولوب قاچنجه معقبلر
ارقه سنه دوشه رك خیلی قووالدیلر حتی مرزاقلی
بر سواری شهزاده یه یتیشوب مزراغنی صاپلامغه آز
قالمش ایکن شهزاده نك بندهٔ مخصوصی اولوب مؤخرا
مسند صدارتعظمایی و شرف صهریت شاهانه یی
احراز ایدن فرهاد پاشا چابك طاورانه رق سوارینك
حمله سنی دفع ایله ولی النعمتنی اوورطه دن قورتارمشدر .
شهزاده سلیم معقبلرله اوغراشه اوغراشه احیولی
اسکله سنه کندوسنی ایصال ایتدی . و پریشان
اولان عسکرندن یوللرده اوچر بشر طوپلانه رق
اوچیبك قدر سواری تجمع ایتسیله بونلری قره دن
کفه یه کوندروب کندوسی خواص بندکانیله اسکله ده
بکلیان سفینه لرینه بنه رك عزیمت و سریر سلطنته
دعوت اولنیشنه قدر برچوق سنه مدت کفه ده

اوغلی شهزاده سلیمانك نزدنده ارام واقامت ایلدی ٠

§

شهزاده سلیمك چورلیده انهزامندن صکره پای تختنده ظهوره کلان ماجرا یوقاریده صره‌سیله تفصیل اولنمشیدی ٠

مشار الیهك کیفیت جلوسنه دائر سوبلیه‌جك سوزیمزی ربط ایچون بوراجقده یالکز شواجمالی تکرار ایله اخطار ایدرزکه : یکی چری طائفه‌سی وکلانك شهزاده احمد حقنده اولان قرارلرینی برکوچك اختلال ایله بوزدقدن صکره شهزاده سلیمك تخت عثمانی‌یه اجلاسنه صورت قطعیه‌ده اتفاق ایتملریله مشار الیهه پادشاه طرفندن دعوتنامه کوندرلدی ٠

فقط سلطان سلیمك نه آتشپارهٔ هول انکیز برقهرمان صاحب تمیز اولدیغنی و بونك پادشاهلغی زماننده ایستدکلری کبی آتوب طوته‌میه‌جقلرینی پای تخت ارکانی ذاتا بیلورلرسه‌ده بوشیرمهیبك هیجان مادهٔ غضبنی مستلزم اولان چورلی مسئله‌سی کبی بر وقعهٔ

شنیعه‌نك كندی سوء صنیعه‌لری اثری اوله‌رق ظهوره کلمسندن طولایی — بو یاره‌لو ارسلان تخته جلوس ایدرسه ابتدا پنجهٔ قهرنده ازیله‌جك کندیلری اوله‌جغنی دوشندیکچه — وکلا تترشمکه باشلادیلر .

ایچلرندن بعضیلری — خیال محال قبیلندن اوله‌رق — شهزاده احمددن امید منقطع اولدیسه مقدما حضرت فاتحك ارتحالنده سلطان بایزیدك اماسیه‌دن پای تخته وصولنه قدر شهزاده قورقود پدرینه قائممقاملق طریقیله سریر سلطنتده بولندیغی زمان یکیچری طاقمنه پك چوق لطف ونوازش کوسترمش اولدیغندن — یکیچریلرانی سورلر و سلیمدن اول استانبوله کلیورمجك اولسه جلوسنه موافقت ایدرلر خلیاسیله — خفیا قورقودی دعوت ایتدیلر .

بو دعوته مبنی شهزاده قورقود سرعتله استانبوله کله‌رك طوغریجه یکیچری قشله‌سنه دخالت واجلاسیچون انلردن استعانت ایتدیسه‌ده بو دفعه عسکرك شهزاده سلیمی انتخاب ایدیشلری فطانت ،

شجاعت , سیاست , وقار , هیبت و ثبات نیت کبی پادشاهلغه لازم اولان کمالاتی انك حائز بولنمسندن نشأت ایدوب شهزاده قورقودده بو اوصاف مفقود اولدیغندن کندوسنك جلوسی ارزوسنك حصوله کله میه جکنی اکلاتدیلر . و حقنده فوق العاده احترامات رسمیه کوسترمکله برابر شهزاده سلیمك جلوسی حالنده کندوسنه برضرر اصابت ایتمیه جکنی تعهد ایلدیلر .

شهزاده قورقود برارالق پدرلرینك حضورلرینه داخل اولوب بلا رخصت استانبوله کلیشی حقنده ایراد اولنان سؤال عتاب آمیزه بیوك برادری شهزاده احمدك شرندن قورقه رق کلمکه مجبور اولدیغی جوابنی ویرمش وسلیمدن بیوك بولنمسنه نظرا جلوس کندینك حق اوله جغندن بحثله پدرندن دخی استمداد ایلمش ایسه ده بو سفر تاج عثمانی او یله سنا بیوکلکه و یاخود پدرلك استخلافنه قالیوب عادات مرعیه نك فوقنده بر آرزوی عمومی ایله یاوز سلطان سلیم کبی فوق العاده بر ادلمش

برشهریارك زبور سر سعادتی اولمق ایچون مشیت الهیه تعلق ایتمسیله شهزاده قورقودك املنه هیچ برطرفدن یاردم ایدن اولهمدی ۰

برقاچ کون صکره‌ده شهزاده سلیمك استانبوله تقربی خبرلری آلندی ۰ بالجمله ارکان وعسکر و یکیچرینك تحت حمایتنده اوله‌رق شهزاده قورقود برقاچ قوناق محلدن بالاستقبال پادشاه جدیدی استانبولده یکی باغچه چابری نام محله ایصال ایتدیلر ۰

« نه‌جای دقت , نه‌غریب حکمتدرکه : کچن سنه عدوی خونکار دینیله‌رك نشانهٔ تیرجانکداز ایدیلان برشهزاده‌بوکون خنکار بختیارالقشلریله تکریم واعزاز ایدیلیور ۰ زهی انقلاب !! »

سلطان سلیم بنای سلطنتی صاغلم براساسه ربط ایتدکجه تخته کچیور مکی مناسب کوره‌میوب یکی باغچه ده چادرلرینی نصبله اوچ کون استراحتدن صکره کافهٔ ارکان ورؤسایی حضورینه جلب ایدرك « پدرم سزی التفاته وذوق وراحته اشدیردی ۰

بن ظلم وسفاهت ايدنلره قطعا اجيام · جزاليني اجرا ايدرم اكر بنم سياستمه تحمل ايدەميەجكسەكز , وبن شام وشرق وبلكه هند وچينه سفر ايدرم اكر بغله كيدەميەجكسەكز شمديدن خبر ويريكز يڭه دونوب يريڭه كيدەيم ·

قرنداشلرم احمد وقورقود حليم ذاتلردر پادشاهلغه انلردن بريني انتخاب ايدرسەكز راحت ايدرسكز » يوللو برنطق حكيم پسند ايراديله اركان ووكلايي وخصوصيله عسكرى طاقنى تعهدات قويه يه باغلادى · وبونك اوزرينه سراى همايونه دخوله قرارويردى ·

حاصلى : (طقوز يوز اون سكز) سنەسى صفرينك سكزنجى جمعه ايرتسى كونى سلطان سليم اول الاى عظيم ايله يڭى باغچەدن سراى همايونه وكمال ادب وتعظيم ايله طوغريجه پدرلرينك حضورلرينه داخل اولەرق بونجه زماندر بابا اوغل بيننده كچن ايام فراق وتحسر واصحاب اغراضك سوء تعريفاتيله حصوله كلان بيهوده رنجش قلب

وتكدر طرفيندن مع الاعتذار مشفقانه ياد وتعداد ومتحسرانه او پوشوب قوجاقلشوب تسكين خلجان سينه وفؤاد اولندی . سلطان بايزيد حضرتلری ال قالديروب پيرانه و پدرانه اوغلنه دعا و اداره‌ٔ سلطنته برادرلری طرفندن سببيت و يرالدكجه انلر حقنده غدر واعتساف روا كورلمامسنه متعلق برچوق نصيحتلرله برابر بيعت رسميه‌يی اجرا ييورديلر .
بعده پادشاه جديد پدرلرينی اوطه‌لرنده ترك ايله تخت عالی بخت عثمانی‌يی تشريف ايدرك قاعده‌ٔ قديمهٔ مرعيه‌يه تطبيقا كافهٔ اركان وعلما ورؤسا دخی بيعت ايتديلر .

§

سلطان بسطامی عنوان بايزيد ثانی حضرتلری بسرير سلطنتی حقيقة اهلی بولنان مخدوم شوكت موسوملرينه ترك وفراغ ايتدكدن بش اون كون صكره ايام باقيهٔ عمرلرينی بعدما بركوشهٔ انزوا وفراغتده كچيرمك ايچون بعدما بالتجربه آب وهواسی مزاجلرينه

موافق بولدقلرى (ديمتوقه) قصبه‌سنه عزيمت آرزوسنده بولندقلرينى اراده و بيان بيورملريله سلطان سليم فرمانبرانه موافقتله برابر ديمتوقه قصبه‌سنى كنديلرينه تمليك واوته‌دنبرو نديم اتخاذ ايتدكلرى روم ايلى بكلربكيسى (يونس پاشا) ايله دفتردار (قاسم پاشا) يى خدمت عليه‌لرينه تخصيص وسراى همايون خدمه‌سندن وعسكرك هرصنفندن معيتلرينه مستعد ادملر ترفيق ايتديلر . وايكى قوناق محله قدر تعظيمات فائقه ايله پدرلرينى بالذات تشييع بيورديلر . وپدر واولاد بعدازين يكديكرينى كوره بيلمكدن مأيوس اولدقلرى حالده شفقت ابوت و بنوت نتيجه‌سيله كوزلرندن اسالهٔ دموع هجران وداسوزانه آه وافغان ايدرك بربرندن ايرلديلر .

سلطان بايزيد ديمتوقه‌يه متوجهاً يوللرينه دوام بيورورلردى . لكن امراض متنوعه ايله وجود عاليلرى ذاتا پك دوشمش وسنلرى دخى تشه ياقلاشمش اولديغندن ادرنه جوارنده (سكو داو دره) نام

مرحله يه وصولارنده خستهلكلرى تشدد ايدرك
(طقوز يوز اون سكز سنه سى ربيع الاولنك اونبجى)
كونى حلول اجل طبيعى ايله اكمال انفاس حيات وعزم
كاشانسراى جنات ايتديلر . رحمة الله عليه نعش مغفرت
نقشلرى استانبوله نقل ايله جامع شريفلرى جنبنده دفن
اولنمشدر .
مغفور مشار اليهك ولادتلرى (سكز يوز اللى بر)
وجلوسلرى (سكز يوز سكسان التى) سنه لرنده
وقوعبولمسيله مدت حياتلرى (التمش يدى) وسلطنتلرى
(اوتوز ايكى) سنه ديمكدر .

§

پادشاه مغفورك زمان سلطنتلرى اسلاف عظامى
زمانلرى قدر شانلى بچمامش ايسهده ارناودلقده
وموره قطعه سنده قزانيلان فتوحات وكندولرينك
استانبولده وسائر ممالك محروسه ده احياسنه موفق
اولدقلرى خيرات وحسنات وخصوصيله فاتح كبى
بر قهرمانك اوغلى وياوز سلطان سليم كبى

بر دهـ احتقرانك باباسی بولنمق کبی مزیات نام عالیلرینی تقدیسه کافیدر .

§

فصل ثانی

شهزاده جمك اون‌ اوچ (۱۳) سنه‌لك
سرگذشتنی شاملدر .

﴿ شهزاده سلطان جمك اوروپاده‌كى سرگذشتى ﴾

استانبول فاتحى سلطان محمد ثانى حضرتلرينك
شهزادكان معالى‌عنوانندن اولوب برادرلرى سلطان
بايزيد ثانى حضرتلرينك جلوسلرى عقبنده نوبتندن
اول مالك تخت وتاج اولمق سوداسنه و بو سودانك سوق
واجباريله اناطوليده خيلى غائله‌لر چيقاردقدن صكره
معقبلرك تضييقاتندن حيرتدرياسنه دوشوبده ايچ ايل
ساحلندن رودوس شواليه اوجاغنه التجايه مجبور اولان
(شهزاده جم) سرگذشتنك بر فصل مخصوصده ايراد
و بيان اولنه‌جغى بو جلدك فصل اولى اوائلنده وعد
اولنمشيدى .

جمك سرکذشتی عثمانلو تاریخلرنده دخی مسطور صحایف عبرت ایسه ده محل وقوعات اوروپا اولدیغیچون بو بحثده اوروپالولر اسانده یازیلان تاریخلرك بزمکیلردن دها زیاده صحیح خبر ویرمسی ملحوظ اولدیغندن بو بابده انلره مراجعت مناسب مطالعه قلندیغنه و دولت علیه تاریخنی یازان اوروپالو مؤلفلر ایچنده المانیالو هامرك فرانسزجه یه مترجم اون سکز جلد عثمانلو تاریخی حقیقةً شایان اعتبار دیلدیکنه مبنی شهزاده جم سرکذشتنی ـ اشبو اثر عاجزانه مك جمع و ترتیبنده مشوقم اولان اصدقای احبادن برذاته هامر تاریخندن ترجمه ایتدیروب بروجه آتی درج وفقط بزم تاریخلرك تطبیقنده کورلان بعض معلومات زائده علاوه و مزج ایدلدی .

وقتاکه شهزاده جم قرمان اوغلی قاسم بکك تسویل واغفالی اوزرینه روم ایلی یه چکمك اوزره ردوس شوالیه [۱] طریقتك رئیسنه دخالت ایتمکی

---

[۱] شوالیه لق بر اوجاقدر که بدایت حدوثی اسکی

قرارلشدیردیغی زمان – عن اصل فرنکدن دوغه اولدیغیچون (فرنك سلیمان) دینیلان محرم بر آدمی رئیس طریق نزدینه اعزام واو واسطه ایله کندوسنه ردوسده بر ملجأ طلبنه واورو پایه کچمك اوزره اسباب تسهیلیه نیازینه قیام ایتدی ٠

فرنك سلیمان ردوسده بر کوزل صورتله قبول اولنه رق

رومانیلرك اسکی زمانیدر ٠ فقط اشتهارلری قرون وسطاده در ٠ اول وقت بوطریقه داخل اولمق ایچون اصیل ونسیب اولمق ویا حربا برشان قزانمش بولنمق کبی برطاقم شرطلر و بینلرنده رسوم وتشریفات مخصوصه وارایمش ٠ و بونلرنزده اولورسه اولسون برحقسزلق کوربرلرسه انکله اوغراشوب عدل وحقی برینه کتورمك وصاحبسز ارامل وایتامه حمایت وصحابت ایتمك وظیفه لریله کندولرینی مکلف طانیرلرمش بونلرك اصل پارلاق زمانلری میلادك طقوزنجی عصری اولوب اهل صلیب محاربات معهوده سنده دخی میدان المشلردر ٠ بونلر ردوس جزیره سنی بیك اوچیوز

جمك مطالب واقعه‌سی شوالیه‌لرك جمعیت مشورتلرنده وضع موقع تذکر اولندی . بو مطالبك قبولی هم کندولرینك شانلرینه لایق همده پولتیقه‌لرینه مطابق اوله‌جغندن اسعافنه قرار ویرلدی .

بو اثناده جم معیتنده یالکز اوتوز کشی اولدیغی حالده کاليکيا [٢] سواحلنده واقع قورقوس لیماننه مواصلت

اون تاریخ میلادیسنده یونان ایمپراطورلرندن الەرق اوراده مستقلا تمکن ایتدیلر . او وقتدن تا قانونی سلطان سلیمان زماننه قدر ردوس اللرنده قالدی . پادشاه مشار الیه بونلری اورادن پوسکوردنجه المانیا ایمپراطوری و اسپانیا قرالی مشهور شارلکن بونلره مالطه جزیره‌سنی ویردی . اوراده بیك یدیبوز طقسان سکز تاریخ میلادیسنه یعنی بوناپارتك مالطه‌یی استیلاسنه قدر قالوب اندن صکره ناملری دنیادن قالقدی .

---

[٢] کاليکيا قرمان دیارینك قدیم اسمیدر :

ایدرك کدك احمد پاشانك تعقیب وتضییقی ردوسدن جواب انتظارنـه میـدان ویرمدیکنـدن اورادە کندوسنی بر قرمانلو کمیسنه آتمش ایدی ٠

کمی یه بیندیکنك ایرتسی یعنی سکز یوز سکسان یدی سنه سی جمادی الآخره سنك اوچنجی و بیك درتیوز سکسان ایکی سنه سی تموزینك یکرمنجی کونی رئیس طریقك ویردیکی پساپورت ایله عودت ایدن فرنك سلیمانك راکب اولدیغی قایق وجمی استصحابه مأمور اولان قاستیلیا باش پاپاسی « دون الوارزدوزونیغا » نك قوماندا سنده کی دونغا شهزادە جمی بولدیلر ٠

سلیمان هرنقدر رئیس طریقك افادات واقعه سندن تأمینات کافیه المدیغنی جمه اخطار ایتمش ایسه دە جم بوراسنه عطف نگاه ایتمیەرك کلان کمیلردن برینه بینوب اوچ کونده ردوسه واصل اولدی ٠ وتعظیمات فائقه وشانلو برالای ایله قبول اولندی ٠ شویله کە : جمك کیدن حیوانلە چیقمسی ایچون اوزری اقمشهٔ نفیسه ایله طونادلمش اون سکز قدم

طوانسده ودرت قدم عرضنده مخصوص بر کوپری
یاپیلوب ساحلدن کمی یه اوزادلدی . ردوس
شوالیه‌لری شهزاده‌نك مستحفظی مقامنده معیتنده
کتمك اوزره اسکله ده بکلیورلردی . الابك کچه‌جکی
سوقاقلر کوناکون حالیلر وچیچکلر و جشیر داللر یله
تزیین اولنمش , پنجره‌لر بالقونلر فوج فوج تماشایه
کلان کوزل کوزل کیملی قادینلرله طولمش , وسطحلرك
اوزرلری سیرجیلرك یوکنه تحمل ایده‌مز بر درجه‌یه
وارمش ایدی . خدمتکارلر وموسیقه‌جیلر بیراملق
اثوابلر ینی لابس اولدقلری حالده فرانسز هوالر یله ترنم
ایدرك الایك اوکی صره کتمکده واردلرنجه (هیروزواومتین)
دینیلان پاپاس دلیقانلولری ایپکلی البسه‌لر یله کچمکده
اولوب بونلردن صکره شهزاده‌نك صول طرفنده رئیس
وارقه‌لرنده امرای مملکت یوریمکده ایدیلر .
« سنت اتین » میدانه وصوللرنده رئیس طریق
(دوبوسون) النی اوچ کره کوکسنه قویوب شرق
عادتی اوزره شهزاده‌یی سلاملدقدن وصاغ النی دخی

مشار اليهه اوزاندقدنصكره بوله دوام و بو اثناده ترجمان واسطه‌سيله تعاطئ كلام ايدرك شهزاده ايچون حاضرلنمش اولان فرانسز سراينه داخل اولديلر ٠

شهزاده‌نك دايسى على بك كليكيا سواحلنده بولنان بولنان حرم وچوجقلرى ومعيت خلقنى واشيايى ردوسه نقل ايتمك اوزره بر سفينه‌يه اركاب اولنه‌رق قاسم بك نزدينه كوندرلدى ٠

شهزاده برمدت ردوسده قالوب اومدتيده صيدوشكار وذوق وصفا ايله امرار ايتدى ٠ برازصكره برايسى قرمان واليسى طرفندن وديكرى وزير احمد پاشا جانبندن ردوسه ايكى سفير كلوب احمد پاشانك برمكتوبنى واكر برمصالحهٔ دائمه آرزوسنده ايسه‌لر ايلچى كوندريلوب قرارلشديرلمسى تكليفنى ايصال و تبليغ ايتديلر ٠ رئيس واعضاى طريق بو بابده هم منافع ملكيه‌لرينى همده مهمان‌نوازلق شرائطنى كوزه‌دوب ـ بو صره‌ده شهزاده‌نك رد وتسليمى طلب اولنه‌جغى , واكرچه بوكا مخالفت

اولنسه بیله شهزاده‌نك ضربهٔ خنجرله ویاخود تسمیم صورتیله اهلاکی خوفندن وارسته قالنه‌میه‌جغی جهتیله ــ جمك جزیره‌دن اخراجندوشوالیه طریقنك فرانسه‌ده کائن مستملکاتندن برنده اقامه ایدلسنه قرار ویردیلر .

رئیس طریق جمك تخت سلطنت عثمانیه جلوسی تقدیرنده حکمی اجرا اولنق اوزره شهزاده‌یه برعهدنامه امضا ایتدرمغه موفق اولوب بونکله جم شوالیه‌لر طریقی دونغاسنه ممالك محروسه لیمانلرینی کشاداتمکی ، و هرسنه اوچیوز نفرخرستیان اسراسنك بلا خرج و بلابدل قید اسارتدن اخراجنی ، و کندوسی ایچون ایدیلان مصارفی اودەمك اوزره یوز اللی بیك دوقا التونی اعطاسنی متعهد اولمشدر .

(اشبو عهدنامه جمك خط دستیله ممضی و سکز یوز سکسان یدی سنه‌سی رجبنك بشی تاریخیله مؤرخ اوله‌رق الیوم (مالطه) خزینهٔ اوراقنده محفوظدر .)

ه شهزاده ردوسدن سلطان بایزید حضرتلرینه عفوینی

مستدعی بر عریضه کوندروب پادشاه مشارالیه طرفندن
یازلمش اولان جوابنامهٔ همایونده کندوسنی فرنکلردن
قورتارو بده عودت ایتدیکی وعریضه سنده کوستردیکی
تأمینات وجهله حرکت ایلدیکی تقدیرده مقدما
تخصیص اولنان معینات سنویه نک ینه اعطا
اولنه جغی وعد اولنمشدر . بومکتوبلرده ذیلده (٢)
و (٣) اشارتلریله مسطوردر . »
بیك درتیوز سکسان ایکی اغستوسنك نهایتی کونی
شهزاده جم اوتوز نفر خدمتکاری واورادده مبایعه
ایتدیکی یکرمی قدر ترك اسراسی برابر بولندیغی حالده
رئیس طریقتك برادر زاده سی (شوالیه دو بلانشفور) لك
قوماندهسنده بولنان سفینه یه بینوب ردوسدن فك
لنکر اقامت ایلدی .
وایرتسی کونی شوالیه طریقتك (شوالیه کوی دومون
وارنو و دوپرا) نام سفیرلری سلطان بایزید نزدینه
کوندرلدی .
بو سفیرلر استانبولده بر صورت ممتازهده قبول اولنوب

درعقب پادشاهك مرخصلری بولنان وزیراعظم
احمد پاشا ومقدما ردوسی محاصره ایدن مسیح پاشا
ایله مکالمه‌یه مباشرت ایتدیلر .
آز قالدیکه دها ابتدای مکالمه‌ده مصلحت بوزیلیور
ایدی . شویله که احمد پاشا اك اول برخراج اعطاسنی
تکلیف ایدوب بواساس اوزرینه عقد مصالحه ایسه
سوالیدلره کران کلمسیله اشبو تکلیف رد ایدلدی .
مسیح پاشا ردوس ایله تصل اولور ایسه اولسون
عقد مصالحه ایدلمسی ارزوی پادشاهی اولدیغنی
احمد پاشایه تفهیم و بیان ایتمسیله اوده کندوسندن
زیاده معتدل المزاج اولان مشار الیه مسیح پاشایه
ترك تسویهٔ مصلحت ایدرك چکلدی . واندنصکره
مصالحه منعقد اولدی .
شرائط معاهده‌دخی اتیده محرر ماده‌لردن عبارتدر :
براً و بحراً حال صلحده بولنمق . طرفینك تجارتی
سربست اولمق . ایکی حکومت تبعه‌سندن یکدیکری
نزدنده بولنان اسرا تبدیل دین ایتمدکاری حالده اعاده

ایدلك . تبدیل دین ایتمشلر ایسه طرفین یکدیکرینه
اسیر باشنه یکرمی ایکیشر دوقا تأدیه ایلك . هالیقار
ناسده واقع (سن پیر) قلعه‌سی ملتجیلره تعرضدن
مصون بر مأوی اولمق اوزره باقی قالمق . اشبو مصالحه
پادشاه حیاتده اولدقجه دوام ایتمك .
ایلجیلر شو صورتله بر مصالحه‌نك انعقادندن صکره
هدایای نفیسه‌یه مستغرق اولدقلری و برابرلرنده
بر عثمانلی مأموری دخی بولندیغی حالده رودسه عودت
ایلدیلر . بو مأمور شهزاده جمك ذاتنه دائر اولمق
اوزره رئیس طریق ایله دخی خفیاً بر معاهده عقد
ایدوب بونك مقتضاسنجه جم شوالیه‌لر طریقنك
املاکندن بر محلده الیقونلمق اوزره پادشاه بهر سنه
اغستوسنده قرق بشبیك دوقا تأدیه ایتمکی تعهد
ایتمشدر . وزتونك تاریخنده شهزاده ایچون
ویریله‌جك اقچه‌یه دائر اولان اشبو ایکنجی معاهده
برنجی عهدنامه‌یه مربوط کوسترلمش ایسه‌ده
فانورسن بونلری تفریق ایدوب ایکنجی معاهده‌نك

بر وجه محرر ایلچیلرك ردوسده عودتندن صکره برعثمانلی مأموری معرفتیله عقد ایلدیکنی بالخاصه ذکر ایتمشدر .

« شهزاده جم فرانسه‌یه عزیمتندن ارتحالنه قدر اوچ سنه مدتنی شوالیه‌لرك وفرانسه قرالنك و پاپانك اولدقجه مساعده‌سز براسارتلری تحتنده امرار ایدوب بومثللو دوچار فلاکت اولانلرك بالطبع استجلاب ایتدکاری شفقت مقتضاسنه و شهزاده‌نك دوربایزید خان وقایعنجه واوروپانك برقاچ حکمداری پولتیقه‌سنجه حاصل ایتدیکی تأثیرات ایجابنه مبنی بو بحثده براز تفصیله لزوم کورلدی . »

جمك راکب اولدیغی سفینه ردوسدن حرکتندن صکره مخالف هوایه تصادف ایتدیکندن طقوز کون دکزلرده چالقانه‌رق (استانکوی) لیماننده آرامه مجبور اولدی .

هوادوزه‌لوب شعبانك اون سکزنجی و بیك درتیوزسکسان ایکی سنه‌سی تشرین اولنك ایکنجی کونی (مسینا) یه

وارديلر . واوراده سفينه‌نك محتاج اولديغى تعمير وتجديد لوازمى بعد الاجرا ينه يوله دوزالديلر .
جم بوراده كوندزلرى بونس بالقلرينك صوفشتمرتملرينى وكيجه‌لرى (اتنا) ينارطاغنك كوزل منظره‌سنى تماشا ايله اكلنوردى . بر كيجه شهزاده طعام ايدركن كوكرته‌نك اوستنده ياقلمش اولان فنارلرك ضياسى برناپولى يلكن سفينه‌سنك بونلرك اوزرلرينه وارمسنى موجب اولدى . اكر جم كورلمش اوليدى كندوسنى اله كچيرمكى امل ايدنان ناپولى قرالنك يد ضبطنه دوشمسى محتمل ايدى . چونكه بتون اوروپا حكمدارلرى بويله برقيمتلى اسيره دسترس اولمق ايچون محاسده‌ده بولنمقده ايديلر . (شواليه دو بلانشفور) شهزاده‌يى وادملرينى كمينك انبارلرينه ايندیروب وشواليه طريقى بيراغنى كشاد ايدوب بوصورتله كيجه اوزرلرينه كلان سفينه‌دن وكرك ايرتسى صباح (پويلا) سواحلنده تصادف ايتدكارى اون يدى قطعه ديكر سفينه‌لردن هيچ قورقمقسزين يولنه دوام ايتدى . بوقورقودن

صکره کمینك کوکرته سنده فنار یاقمقدن زیاده سیله اجتناب ایدلمشدر .

حاصلی التی هفته متمادیا دریانورد محن و فلاکت اوله رق هله (نیس) لیماننه واصل اولدیلر . شهزاده نیس اطرافنك مناظر فرحفزاسنی تماشاده ایکن ارزوی وطن کندوسنی روم ایلی طرفلرینه طوغری تمدید سیاحت املنه دوشیردی . و بو املنی بلانشفوردن صاقلایه مدی . لکن ذو بلانشفور جوابه ابتدار ایدوب — شمدی فرانسه طپراغنده بوندقلری جهتله فرانسه قرالنك اذن وموافقتی اولمدقجه او سیاحتك ممکن اوله میه جغنی , ومعیتی خلقندن بریسنك کندولرندن برینه ترفیقا قرال جانبنه کوندرلمسی لزومنی — بیان و کیده جك ادمك اون ایکی کون ظرفنده عودت ایده بیله جکنی تأمین و درمیان اتمسیله شهزاده دخی خواص بندکانندن خطیب زاده (نصوح چلبی) یی (پاریس) ه اعزام ایتدی .

فقط نصوح چلبی ایکی کونلك یول کیدر کیتمز اثنای

راهده توقیف و حبس ایدلمش اولدیغندن بیچاره شهزاده نیسده تمام درت ای نصوح چلبینك عودتنی بکلدی ·
شهزاده شعره هوسکار اولمسیله بو مدتده شعر ایله اشتغال ایدردی ·
بو درت ای مدت ایچنده فرنك سلیمانك اوغرادیغی آتی الذکر تهلکه‌دن بشقه وقوعات اولمیوب شهزاده بردوزیده و غیر متغیر احوال ایچنده عمر بچیرردی ·
او تهلکه‌ده شودرکه : فرنك سلیمان عثمانلولرجه اغماض و عفوی قابل و شوالیه‌لر عندنده جزای اعدامه مقابل برجنایتله متهم اوله‌رق — و عثمانلو تاریخلرینك روایتنه کوره سلیمان لسان اشنا اولدیغیچون فرنکلرك شهزاده‌یی نه یولده قدر اهالت ایده‌جکلری شهزاده طرفندن بیلنمامك اوزره سلیمانك تفریقی ایسته‌نله‌رك — سلیمان حقنده شدید جزا اجراسنه قالقیشلمش و جمعیتی او ورطه‌دن پك چوق مشکلات و جزاسنك کندی طرفندن ترتیب ایدیله‌جکنه دائر اعطای تأمینات ایله تخلیص ایده‌بیلمشدر ·

شهزاده جم سلیمانی فی الحقیقه خزینه‌سنده حبس ایلمش ایسه‌ده اره‌دن چوق کچمکسزین اسباب فراریی باتدارك فرانسز قیافتنده (روما) یه صاوشدرمشدر .

علت مهلکهٔ وباآوارالق (نیس) وحوالیسنی کرفتار بلا ایتمکه باشلامش اولدیغندن بو ماده شهزاده‌یی فرانسه‌نك ایچرو طرفلرنده بر محله قاندرمق ایچون شوالیه‌لره بیوك بهانه اولدی . وسکز یوز سکسان یدی سنه‌سی ذی الحجه‌سنك یکرمی یدنجی و بیك درتیوز سکسان اوچ سنهٔ میلادیه‌سی شباطنك بشنجی کونی نیسدن حرکت ایتدیرلدی .

جم اثنای راهده نصوح چلبی‌یی بولدی . و (سن ژان دومورین) اوزرندن (شامبری) یه واصل اولدی .

شامبری والیسی بوانان (دوق دوساووا) عموجه‌سی اولان فرانسه قرالیله کورشمکه کیتمش اولدیغندن اوراده موجود دکلدی .

برقاچ کون صکره شهزاده نیسدن قالدیریلوب (روسیون)

طرفنده شوالیه‌لرك بر مقاطعه‌سنه كوتورلدی ٠
جم بوراده اصدقاسندن مصطفی و احمد بكاری
فرانسز قیافتنده قویوب مجار قرالی نزدینه كوندرمشدر ٠
بوندن مقصدی منوی ضمیری اولان فرارك اجراسنده
طوته‌جغی یوللری اوكرنمك و امنیتله كیدوب
كیده‌میه‌جكنی اكلامق خصوصندن عبارت اولوب
اوراده اشبو مأمورلرك كوندرلدكلرینه دائر هیچ
برسوز تكون ایتمامش اولمسنه نظرا ارانیلان امنیتدن
قولای بر شی یوغیدی ٠
« عثمانلی تاریخلرنده مجار قرالی نزدینه آدم كوندرش
شوالیه‌لرك شهزاده‌یی اغفال ایچون تشویقلرینه
مبنی اولدیغی و كیدن آدملرك بردها نام ونشانلری
بلورمدیكی بیان اولنه‌یور » ٠
نه ایسه : شهزاده اوراده بولندقجه او حوالی
كویلولری استانبول فاتحنك اوغلی كلمش دیه‌رك
تماشایه قوشوشورلردی ٠
(دوق دوساووا) پارسدن شامبری یه عودتنده

روسیپوندن گچه‌رك جم ایله کورشمش وشوالیه‌لردن استخلاصی امرنده الندن کلانی اسیر که‌میه‌جکنی وعد ایتمشدر .

بو دوق هنوز اون درت یاشنده برنوجوان ملاحت افشان اولدیغندن شهزاده جم بونك مفتون حسن وآنی اوله‌رق حقنده شعرز سویلمش و یادکار اوله‌رق دوقه شام تیموری اوزرینه التون ایشلملی قیمتدار بر سلاح اهدا ایلمشدر .

جم اورادنده قالدیریلوب (ایزر) و (رون) نهرلرنده قایقلره بندیریله‌رك سکز یوز سکسان سکز سنه‌سی جمادی‌الاولاسنك یکرمی برنجی و بیك درتیوز سکسان اوچ سنه‌سی حزیراننك یکرمی بدنجی کونی (پوی) ه نقل اولندی .

شهزاده پویه وصولنده سلطان بایزیدك مقدما مأمورا ردوسه کلمش اولان ایلچیسی حسین بکك فرانسه قرالی نزدینه متوجها شامبری‌یه وصولنی ایشتدی . فقط فرانسه قرالی اون برنجی لوئی حسین بکك پارسه

وصولندن اول اغستوسك اوتوزنده وفات ایتمش اولدیغنه مبنی شوالیه‌لر بو فرصتدن بالاستفاده – بوارالق فرانسه داخلنده بعض قاریشقلقلر وقوعی ملحوظدر , تقیدات احتیاطیه ایجابیدر – دیه‌رك بیچاره شهزاده‌نك اتباعنی کندوسندن تفریق و بونلردن یا دفتر بکرمی طقوز کشی‌یی سکز یوز زره‌لی عسکره ترفیق ایدرك کوتوردیلر .

« ایلچی حسین بکك مأموریت خفیه‌سی یاننده بولنان وجمی تاج عثمانی‌یه مالك ایتمك ایچون اسباب تدارکنه مقتدر اوله‌جق قدر دهاندن صایلان بر طاقم ذواتك طاغیدلمسی مسئله‌سی اولدیغی عثمانلی تاریخلرندن اکلاشیله‌یور » .

جمك کرك اتباعنك یانندن ایرلمامسی و کرك برادری طرفندن کلان ایلچی ایله کورشدیرلمسی حقنده وقوعبولان ملتمساتی شوالیه‌لرجه رهین اسعاف اوله‌میوب – شو معامله کندوسنك حصول آمالنه برچاره‌ٔ سریع ایدوکی – جوابی ویریلور , واتباعنك

حسن معامله دن بشقه برشی کورمیه جکاری وعد اولنوردی . واقعا بونلر (اغ مورت) . واورادن (نیس) . کوندریلوب اندن دخی ایلچی حسین بك ایله برابر برسفینه یه ارکابا سنهٔ مرقومه رمضاننك سلخنده ردوسه اعزام قلنمشلردر . فقط بو بیچاره لر فورتنه لره طوتیله رق اوچ آی دکز اوستنده غوطه خوار انواع مشاق اولدقلری حالده ذی الحجه نهایتنده کوجله ردوسه واره بیلمشلردر .

جم اتباعندن ایرلدقدن صکره برقاچ آی دها (پوی) شهرنده . قالوب اندن بر قلعه یه واندنده (ساسناژ) قصبه سنه کوتورلدی . شهزاده بوراده (فیلیپین الن) نام بر دختر پری پیکره تعشق و انکله مکاتبه و مخابره ایدرك اسارت وغربت آلامنی بوصورتله تخفیف ایدردی . نه چاره که برقاچ آی مرورنده (بورغنوف) قصبه سنه قالدیرلدی که اوراسی رئیس طریق دوبوسونك مسقط رأسی و مقاطعه لرندن بریسی ایدی . شهزاده نك یاننده براغیلان آدملرندن

جـلال بك بوراده خستەلنوب قالمشـدر ٠
جم بورغنوفدن دخی مونتویل ومورستل طریقیله
(بوقالیی) بکنك ساحل بحرده کائن قلعەسنه ایصال
اولنوب بوراسی شهزادەیه ایکی سـنه محبس اولمشدر ٠
جم ارتق اوزون اوزادی محبوسـیته وعلی الخصوص
یار غمکسارلرندن مهجور اولەرق یالکزلغه طاقتیاب
اولەمامسـنه مبنی محافظلرینی اغفـال ایله فرار یولنی
بولمق ایچون تدابیره تشبث ایلمش وصوفی حسـین بکی
فرانسز قیافتنده (بوربون) پرنسی نزدینه کوندرمش
ایسەده حسین بکك اوراده ایکی سـنه امتداد ایدن
مأموریتی بر ثمره حاصل ایدەمامشـدر ٠ بورغنوفده
خستەقلان جلال بك مؤخرا کسب صحتله شهزادەنك
نزدینـه کلمشـیدی ٠ شهزاده انکله فرار اسـبابنی
مذاکرەیه باشـلادی ٠ او ارالق فرانسه مجـار
و ناپولی قراللریله پاپانك سـلطان بایزید علیهنمه
سوقنی مراد ایتدکاری اردویه تخت عثمانینك ذی الیدی
صفتیله کندوسـنی سردار ایتمك ایچون دوبوسـون

ایله مخابره ومذاکره ایتمکده اولدقلرینه شهزاده واقف اولدیغندن یا بوصورتله ویاخود فرار طریقیله قید اسارتدن قورتیله جغنه پك امین ایدی . فقط دو بوسونك قوللاندیغی دسایس جمك حریتندن مستفید اولمق افکارنده بولنان حکمدارانك بونجه مساعیلرینی نتیجه‌سز براقدی . و کندوسنك فرار تصوراتیده فعله کله‌میوب مدت اسارتی اوزادقچه اوزادی .

سلطان بایزید حضرتلرینك تخصیص بیوردقلری مبلغدن ماعدا دو بوسون برحیله ایله شهزاده‌نك مصرده بولنان والده‌سندن دخی یکرمی بیك دوقا آلمش و بو خصوصده — شهزاده عهد قریبده عودت ایده‌جکدر , او بولده وقوعبوله‌جق مصارف ایچون پاره لازمدر — کبی اسان قوللانمشدر .

عثمانلی مورخلرینك یازشلرینه باقیلورسه دو بوسون شهزاده‌نك نشانجیسنی بالاضلال بیاض اوزرینه برچوق کاغدنشانلدوب وایستدیکی کبی طولدیروب

کرك شهزاده‌یه دائر حکمدارلرله مخابره اثناسنده وکرك وسائل سائره‌ده بو کاغدلرله ایش کورمشدر ·
حتی جم طرفندن — قید محبوسیتده بولنمیوب مجرد آرزوی وجدانی ایله شوالیه‌لر نزدنده اقامت ایتمکده اولدیغنه — دائر اوروپا حکمدارلرینه یازلمش اولان ساخته مکتوبلر دخی اوصورتله یازلمشدر ·
هر نقدر اشبو مکتوب ساخته کارلغی اوزمانك پولتیقه‌سنه و رئیس طریقتك عاقبتی نامعلوم نیاتنه یاقیشور ایسه‌ده اوجه دوشونیلور ایسه شهزاده‌یی بربریله پایلاشه‌میان قراللردن هیچ برینك جمك قید محبوسیتده بولنمدیغنه الدانمش اولمسی فرض ایدیله‌مز ·
دوبوسون پاپا و ناپولی قرالی ایله شهزاده‌نك تخلیهٔ سبیلی مکالمه‌سنده اولدیغی اثناده اشبوایکی حکمدارك بیننه تفرقه دوشمش و بوسبیله جمك فرانسه‌ده اقامتی اوچ سنه دها اوزامشدر ·
شوالیه‌لر شهزاده‌یی مخصوصا کندوسیچون بنا ایتمش

اولدقلری بر مستحکم قلعه‌یه نقل ایتدیلر . بوقلعه
یدی قات اولوب برنجی طبقه‌سی و بودروم قاتنك اوستی
مطبخ و ایکنجی قاتی اوشاق اوطه‌لری واوچنجی
و دردنجی قاتلری شهزاده‌نك کندی دائره‌سی اولوب
دها یوقاروده‌کی ایکی قات دخی محافظه‌یه مأمور
شوالیه‌لره مخصوص ایدی .

رئیس طریق دوبوسون شهزاده‌نك ردوسده توقیف
ایدلمش اولان سنان بك وایاس بك نام ادملرینی وسائر
توابعنی بوارالق کوندروب بووسیله ایله شهزاده‌یه
یازمش اولدیغی مکتوبنده دخی معاملات واقعه‌دن طولابی
اعتذار و یقینده حریتنك اعاده اولنه‌جغنه دائر تأمینات
اظهار ایلمش ایسه‌ده بو تأميناتك فعلیاتی کوسترلمامسنه
وعموم اسارت تحمل ایدیله‌مز بر درجه‌یه وارمسنه مبنی
شهزاده ایله رفقاسی مصائب دیده‌سی ینه فراره
قالقشدیلرسه‌ده ینه بجره‌مدیلر .

بو اثناده جمه دائر بعض تکلیفات ایچون حسین بك
نامنده یارسه بر ایلچی ورود ایتدی .

فرانسه قرالی (سکزنجی شارل) ایلچی حسین بکله

ملاقاته تنزل ایتمیوب پاپانك و شواليه‌لر طريقنك مأمورلرینه جك (ایتالیا) یه نقلنه رخصت ویردی و « پاپانك بیوك شهزاده‌سنه مالك اولمسیله خرستیانلغك سعادتی بولنده کسب ایده‌جکی منافعدن بنده ممنون اولورم » دیمش ایسه‌ده شهزاده‌نك محافظه‌سیچون یاننده اللی نفر فرانسز شواليه‌سی ترفيقنی , وشاید کندی رضاسی اولمقسزین جمی بشقه دولته تسلیم ایده‌جك اولور ایسه پاپانك اون بیك دوقا تأدیه ایتمسی لازم کله‌جکنی بو مساعده یه شرط اتخاذ ایتدی . و پاپا شهزاده‌یی بو صورتله الینه کچیردی .

جم ایچون طرف پادشاهیدن المقدمه اولدقلری قرق بش بیك دوقایه مقابل پاپا شواليه‌لره بعض معافیات وامتیازات احسان ایتمش و دوبوسونك خدمات واقعه‌سنه دخی قاردینالق رتبه‌سیله مکافات ایلمشدر .

طالعسز جم یدی سنه‌دن صکره شواليه‌لرك اسارتندن قورتلدیسه‌ده پاپانك اسارتنه دوشمش اولدی .

شهزاده سکز یوز طقسان اوچ سنه‌سی ذی الحجه‌سنك
بشنجی و بیك درت یوز سکسان سکز سنه‌سی تشرین
ثانیسنك طقوزنجی کونی معهودقله دن قالدیریلوب
مارسلیا طریقیله (طولون) • واورادن معیتی خلقیله
ایکی قطعه ردوس قایغنه ارکابا (چیویتاوکیا) یه
و اندنده پاپا سکزنجی (اینوسان) ك اوغلی
(فرانجسقوسیبو) نك سراینه ایصال و بیك درت یوز
سکسان طقوز سنه‌سی مارتنك اون اوچنجی کونی
الای ایله رومایه ادخال اولندی •

بو الایده شهزاده‌نك معیتی خلقی برنجی صره‌ده اندن
صکره پیاده و سواری عساکر مستحفظه و پاپانك
و قاردینالرله روما اصیلزادکانك خدمهٔ خاصه‌لری
ایکنجی صره‌ده کیدرلردی • رئیس طریق
دوبوسونك برادری اولوب ردوس محاصره‌سنده
حرکات دلیرانه ایله شهرت الان (ویقونت دومونتیل)
آت اوزرنده اولدیغی حالده پاپانك اوغلی سیبونك یانی
باشنده بولنوب و بونلردن صکره ده شهزاده غایت

کوزل دوناتمش برآته راکب وارقەسی صره (اوورینا)
باش پاپاسیله رفاقتنده مأمور اللی نفر فرانسز شوالیه‌لرینی
مستصحب اولوب الك ارقه‌ده پاپانك باش مابینجیسی
واکابر رهبان ایله قاردینالر کیتمکده ایدی . جم
رومادە (واتیقان) سراینه اقامه وایرتسی کون اوورینا
باش پاپاسی وفرانسه سفیری واسطه‌لریله پاپا سکرنجی
(اینوسان) ه تقدیم اولندی . جم پاپانك حضورینه
کیررکن صار یغنی چیقارمسی و پاپانك اوکنده دیز
چوکمسی تشریفاتجی طرفندن اصرار اولنمش ایسه‌ده
شهزاده موافقت ایتمیوب همان هیئتیله طوغریجه
پاپانك تختنه توجهله پاپایه صاریلوب اوموزینی
اوپدی . قاردینالره ده بوبولده معامله ایتدی .
بعده برعبارۂ مختصره ایله وقورانه پاپانك حمایتنی
استدعا ایلدی .
مؤخرا شهزاده صورت مخصوصه‌ده پاپا ایله کورشمك
آرزوسنده اولدیغنی بیان ایلسی اوزرینه تکرار
ملاقاتلری وقوع بولوب بودفعه شهزاده یدی سنه‌لك

اسارتنده چكديكی محن و مشاق جانگداز و والده وزوجه واولادينه اولان اشتياق تحسرافزازی پاپايه حكايه ايدركن كوزلرندن سيلان ايدن دموع حزن وملال پاپايده اغلانمه درجه سنده متأثر ايلمش ايدی .

پاپا شهزاده به الندن كلان معاونتی دريغ ايتميه جكنی وفقط مصره عزيمتی پدرينك تختنه نائل اولمق مقصدينه مانع اوله جغندن تعديلك او صورتك اويه ميه جغنی ومجارستان قرالی كندوسنك روم ايلی حدودنده بولنمسنی طلب ايلديكنی وعد و بيان ايتديكی صره ده تحف اوله رق جمك هر شيدن اول خرستيان دينه كيرمسی لازم كله جكنی ده تكليف ايلدی .

جم شو تكليفه جوابا « دكل تخت عثمانی بتون دنيايه پادشاه اوله جغمی بيلسه م دينمی ترك ايدهمم » كلامنی ايراد ايدنجه پاپا ارتق اصرار ايتميوب بعض كلمات تسليت آميز ايله شهزاده يی مسكننه كوندردی .

او اثناده روماده مصر ملكی طرفندن برايلچی وار

ایدی که شهزاده‌نك رومایه کیردیکی کون استقباله
چیقدرق شهزاده‌نك حضورنده یره قپانوب آتنك
ایاغنی اوپمش ایدی . جم شوالیه طریقی رئیسنك
کندوسیچون سفاین احضار ایتمك بهانه‌سیله مصر
ملکندن یکرمی بیك دوقا غصب ایتمش اولدیغنی
بوایلچیدن ایشتدی . ایلچی بو مبلغك شوالیه‌لردن
استردادینی طلب ایتمسیله کرك پاپا وکرك اول‌وقت
سلطان بایزید طرفندن رومادەسفیر بولنان مصطفی بك
آره‌یه کیروب بشبیك دوقا ایله تسویهٔ مصلحت
ایتدیلر .
عثمانلی ایلچیسی جمك پاپا ممالکنده توقیفیچون مقدما
قرارلشدیرلمش اولان سنوی قرق بیك دوقایی عرض
و تکلیف ایتمکه مأمور ایدی . بر روایتده دخی
سلطان بایزید بویله بر مبلغك ایفاسی مجبوریتندن
قورتلمقله برابر هم شهزاده‌نك همده پاپانك ازالهٔ
وجودلرینده موفق اولمق ایچون مخصوصا قاتلر
کوندرمشدر دینیلور . وحتی بوندن طولایی تحت

استنطاقه الغش اولان (قریستوف ماقرینودل قاستانیو) نام شخص پادشاهك تعلیماتیله بو ایکی فعل قتلی یردن اجرا ایتمك نیتنده اولدیغنی اقرار ایلدیکی موثوق اوله‌رق ادعا اولنور .

بونجه محن وآلامه مستغرق اولان شهزاده جم عثمانلی سفیرینك عودتنده برادری سلطان بایزیده بر مکتوب یازوب بونده بعد ازین مطاوعت کامله و مصادقت غیر زائله ده بولنه جغنه دائر عرض تأمینات ایتمشدر .

بونك اوزرینه اوچ سنه دها مرور ایدوب بو مدتده شهزاده (پاپا آنیوسانك) سراینده یشامشدر .

وقتا که پاپا انیوسان وفاتی منتج اولان خسته‌لکه دوچار اولدی , شهزاده‌یی (سنتانژ) قلعه‌سنه نقل ایله صورت قویه ده محافظه‌سنه اعتنایه باشلادیلر . ویکی پاپا التنجی (الکساندر بورجیا) نك انتخابندن صکره‌ینه واتیقان سراینه قالدیردیلر .

پادشاه آل عثمان نزدینه ابتدا ایلچی کوندرن پاپا اشبو بورجیادر .

پاپا بورجیا بو ایلچیسی واسطه‌سیله شهزاده‌نك سنوی قرق بیك دوقا مقابلنده حبس وتوقیفنه دوام ویاخود دفعة اوچیوز بیك دوقا اعطاسیله اعدام اولنمق صورتلرینی سلطان بایزیده تکلیف ایلدی !
بو ایلچیده پاپانك تشریفاتجیسی (جورج بوجیاردو) ایدی . پاپانك تأمینات دوستانه‌سندن پادشاهه بردرجه امنیت کلمشیدی که براپسقپوس ایچون قاردینالق رتبه‌سی ایستدی .
پاپانك سفیری استانبولده جمك ازالهٔ وجودی ویا دوام اسارتی مذاکره‌سنی ایده طورسون : فرانسه قرالی سکزنجی شارل بیك درتیوز طقسان درت سنه‌سی ایلولنك اون سکزنده فرانسه اردوسیله ایتالیایه داخل اولدی . قرال شارل ایتالیاده نائل غلبه اولهرق سنهٔ مرقومه‌نك نهایتکی کونی (مدیسیس) خاندانك فلورانسه‌دن طردینه و (پیز) شهرینك فلورانسه حکمندن تخلیصنه موفق اولدیغی کبی عسکریله رومایه‌ده کیردی .

پاپا شهزاده‌یی برابرالەرق (سنتانژ) قلعه‌سنه تحصن ایتمش اولدیغندن قرال شارل رومایه دخولنك اون برنجی کونی پاپا ایله بر مصالحه عقدینك مواد اساسیه‌سنی قرارلشدیردی .

بو معاهده‌نك باشلوجه شرائطندن بری شهزاده‌نك کندوسنه تسلیمی ماده‌سی اولوب چونکه شارل شهزاده‌یی آتی ایچون تصمیم کرده‌سی اولان فتوحاته بر آلت اتخاذ ایتمك ایسترده‌ی .

بعد المعاهده قرال شارل و پاپا بورجیا و شهزاده جم بیننده بر ملاقات وقوع بولشدر . بو ملاقاتده پاپا شهزاده‌یه — قرالك کندوسنی برابر آلمق ایستدیکنی — بیان ایتدیکی صره‌ده برنجی دفعه اوله‌رق (پرنس) عنوانیله خطاب ایدوب — شهزاده ایسه بو آنه قدر بو جهتدن (پرنس شهزاده) لفظلرینی ایشتمه‌رك معاملات متعظمانه‌سیله دلخون اولدیغندن پاپایه جوابا « شمدی‌یه قدر بکا پرنس معامله‌سی ایدلمدی ایستر قرال بنی برابر کوتورسون ایستر ینه محبوسا بوراده

قالیم بن ایکزده بر اسیرم بنجه ایکیسیده مساوبدر »
دینجه پاپا محجوب ومبهوت اولوب « سزه اسیر نظریله
باقمغی حق تعالی مقدر ایتمسون سز ایکیکزده پادشاه
و پادشاه زاده سکز بن بوراده بر ترجمان حکمنده یم »
جوابیله کندیسندن ازالهٔ محجوبیت وتهمته چالشدی .
اوچ کون صکره وقوعبولان دیکر بر ملاقاتلرنده پاپا
شهزاده یی قرال شارلی یه تقدیم و اوده بیوك مارشالنك
تحت محافظه سنه تسلیم ایتدی . پاپا اوغلنی
شهزاده یه ترفیق ایلمشدر .
شهزاده بوصورتله رومادن حرکت و بش کون (ناتزی)
شهرنده اقامتدن واثنای راهده (مونته قورتینو)
و (مونته سان جیووانی) وقوعات خونریزانه سنی
مشاهده ایتدکدن صکره فرانسه اردوسیله برابر
(بیك درتیوز دقسان بش) شباطنك یکرمی ایکنجی
کونی ناپولی یه واصل اولدی .
پاپانك استانبولده کی ایلچیسی (بوجیاردو) سلطان
بایزیدك رسنیله برلکده (انقونا) یه چقمش ایسده

(سنیغاغلیا) و ایسی (ژان دوروور) او وقت
قاردینال بولنوب مؤخراً (ایکنجی روپن) عنوانیله
پاپالق مسندینه کچن (ژولی) نك طرفدارلغنی التزام
ایدرك کندوسنی طوتدقدن ماعدا سلطان بایزید
طرفندن جمك ایکی سنه‌لك ویرکوسی اوله‌رق پاپایه
تسلیم اولنمق اوزره مستصحب اولدقلری سکسان بیك
دوقایی الرندن المشدر .
عثمانلی سفیری نصلسه یقه‌سنی (ژان دوروور) دن
قورتاروب (مومانتو) مارکیسی (فرانسوا دوغوزاغ)
نزدینه فرار ایتدی واوده دولت علیه ایله اولوقت
معاملات دوستانه ده بولندیغیچون سفیرك استانبوله
عودتی اسبابنی تسهیل ایتدی .
پاپا بورجیا بو وجهله الندن سکسان بیك دوقایی
قاپدیردقدن و ایلروده الق امیدندن دخی محروم قالدقدن
صکره حرص وآزینی تسکینه بریول دها بولوب
اوکریوهٔ ضلالته کیتمشدر اوده سلطان بایزیده
جمك قانی صاتمسی ماده‌سیدر .

ايتاليان و عثمانلی مؤرخلر شهزاده جمك كچ تأثيرلی
برزهر ايله تسميم اولنديغنده متحد ايسه‌لرده صورت
اجراسنجه اختلاف ايتمشلردر ايتاليالولرك قولنه كوره
جمك استعمالنی معتاد ايلديكی شكرك ايچنه بر بياض
توز قاتلمسيله تسميم اولنديغنی اكلاشيلور حتی بورجيا
قاردينالرينی دخی بوواسطه ايله ديار عدمه كوندرردی .
نه ديندار پاپا !! بالاخره كندوسنيده بويله زهرلدی .
نه حكيم پاپا !!!
ترك مؤرخلرنده اوستوره اوزرينه زهر سوريلوب
انكله شهزاده تراش ايتديرلمش واوفاجق برجيرتيدن
وجودينه سم تأثير ايلمش اولديغنی روايت ايدرلر .
هرنه صورتله اولور ايسه اولسون بی طالع جم پدرينك
وفاتی دقيقه‌سندنبرو هيچ بر راحت كورميوب دست
غدار فلكدن كاسه كاسه نوش زهرابهٔ اندوه وستم
واوروپاده اون اوج سنه اولاد وعيالندن مهجور
وفرنكلرك پولتيقهٔ حيله كارانه‌لری اوغورنده متمادی
محبوس ومأسور اولديغی حالده الك صكره جام جم

یرینه تجرع تلخابهٔ بادهٔ سم ایدرك (طقوز یوسنهٔ هجریه‌سی) جمادی الاخره‌سنك یگرمی طقوزنجی و (بیك درتیوز طقسان بش سنهٔ میلادیه‌سی) شباطنك یگرمی دردنجی بازار ایرتسی کونی اقشامی اچه‌لی شهرنده مسموما عازم دارالجنان اولمشدر ·

رحمة‌الله علیه

اوروپالولر مشار الیهی الت ایدوبده ملت اسلامیه علیهنده اولان تصمیمات عدوکارانه‌لرینی اجرایه متهیالك بولندقلرینی شهزاده اکلادیغیچون دائما بو یولده الت اولمقدن قورقاردی · حتی اخرعمرنده‌کی تضرع ونیازی « امان یاربی اگر دین دشمنلری اهل اسلام علیهنده اولان تصورات مضره‌لرینی اجرایه بنی الت ایده‌جکلرسه برکون اول روحمی قبض ایله » دعاسی اولمشدر ·

مشار الیهك قرناسی بولنان سنان وجلال بکلر جنازه‌نك غسل وتکفینی وسائر لوازم دینیه‌یی اجرا ایتدیلر ·

فرانسه قرالی شهزاده‌نك انجام حالندن حقیقة متأثر

اولدیغندن جنازه‌نك ایچنی بوشالدوب و بر محفظهٔ آهنینه وضع ایتدیروب (غائث) شهرنده بر محل مخصوصنه تودیع وجلال بك ایله ایاس بکی محافظه‌سنه تعیین ایله برابر مخلفات موجوده‌سنی مصرده بولنان عائله‌سنه ایصال ایلمك اوزره خطیب‌زاده (نصوح بکه) تسلیم ایلدی .

سنان بك تبدیل قیافتله شهزاده جمك وفاتنی خبر ویرمك اوزره ناپولیدن استانبوله صاوشدیغی کبی نصوح بك مصره کیده‌جك یرده یا هوانك مخالفتندن ویاخود سلطان بایزیده خلوص ایتمك مطالعه‌سندن ناشی بندیکی سفینه استانبول لیماننه واصل اولدی . ومستصحب اولدیغی مخلفاتی دخی سلطان بایزیده عرض وتقدیم ایلدی .

شهزاده جمك بر طوطی قوشی اولوب تعلیم قوتیله دائما (الله ینصر السلطان جم) عبارهٔ دعائیه‌سنی تقلید ایدرمش . بو قوش مخلفات میاننده سرای همایونه کتوریلوب سرای قپوسندن ایچرو کیرر ایکن

« الله یرحم السلطان جم » الفاظنی تقلید ایلمش اولدیغی مرویدر .

شهزاده جم کندوسنك ارض اسلامده دفن اولنمسنی وصیت ایتمش اولدیغندن سلطان بایزید مخصوص مأمورلر کوندروب جمك نعشنی (سیجلیاتین) قرالی (فردریق دراغون) دن اخذ وجلب ایله بروسه ده سلطان مراد ثانی مرحومك تربه سی جوارنده تربهٔ مخصوصه سنه دفن ایتدیرمشدر .

شهزادهٔ مشار الیهك ولادتی سکز یوز التمش درت تاریخنده وقوعبولوب حین وفاتنده اوتوزالتی یاشنده ایدی .

اوان صباسی پدری حیاتنده بختیارلقله کچمش واون یاشنده ایکن قرمان حکمداری اولهرق لذت حکمرانی یی طاتمش ایسه ده بیچارهنك انجام کاری تفصیل اولندیغی وجهله پك اجینه جق حالده در . هله اوروپا حکمدارلرینك پولتیقه لری وردوس شوالیه لری رئیسی دبوسنك خیانتی و پاپا بورجیانك قاتللك صفتی

ارتکاب درجه سنده اهانتی زواللی بی الکصکره دام هلا که دوشیرمشدر . اوروپالو مؤرخلر - مشارالیه ناپولی و اسپانیاده‌کی ایکی فردیناندن برینک و یا مجار قرالی (ماتیاس قوردون) و یاخود وندیک جمهوریتنک النه کچمش اولسیدی بونلرك منافع مخصوصه‌لری ایجابنجه مشارالیهی ساحهٔ حریته ایصال و بلکه تخت عثمانی یه مالك اوله بیلمسیچون اولانجه اقتدارلرینی صرف و ابذال ایدرلردی - دیرلر .

مشارالیهك طبیعت شعریه‌سی مشهوردر . اوروپاده سو یلدیکی بر منظومه (دوق دوساووا) ایله کورشدیکی زمانك احوالنی حاکی اولدیغندن زیرده یازیلوب بونکله سرکذشت عبرت انکیزینه ختام ویرلمشدر .

﴿ منظومهٔ شهزاده جم ﴾

جام جم نوش ایله ای جم بو فرنکستاندر
هر قولك باشینه یازیلان کلور دوراندر

فرصتی فوت ایله عیش ایله سور ذوق وصفا
کیمسه یه باقی دکل دوران بو دنیا فاندر

عیش قیل بو شهرده شهزادهٔ افرنك ایله
کیم بغایت نازنین و سرور خوباندر

سرو قد سیمین بدن محبوب افرنك کوزل
آی ایله کون حسننك عشقنده سرکرداندر

ساکه بو حسن ایله ای شهزاده ساغر صوندیغی
تخت چین ملك یمن ایران ایله توراندر

پادشاهلق بوندن اوزکه اولماز ای شهزاده جم
خاطرك خوش ایله جام ایچ مجلس رنداندر

منت اول اللهه کیم طاپوکه دائم خسروا
خوبلر بان اوغلی بانلر لطفکه حیراندر

صاغلو صوللو باش اوروب اباغکه دوشنلرك
هر بری ملك فرنکك برینه بر باندر

چالنور چنك ودف ایله ارغنون قانون مثال
نی غریوندن فرنکجه سربسر افغاندر

خوبلر کندو دلنجه نغمه‌لر اغاز ایدر
رقص ایله رفتار ایدنلر حور یدر غلماندر

اون ایکی بان اوغلی بان قارشوکده التون جام چکر
اون سکز ساقی بو مجلسده کوزل دوراندر

جبه سی زرین کمر التونلو دیبالر ایله
باشلری زرین کلاه هم قوللری عریاندر

شهد ایله سکر نبات قند ایله خرمای تر
نقل ایچون انواع نعمتلر بیله چنداندر

سکره سود ایله بوغرلمش سیدن کلیچه‌لر
تازه بادملر انك اوستنده کیم ارکاندر

الما و امرود و نارنج و تورنجلر بیحساب
فندق و فیصی وعناب چیجك ریحاندر

قارشوکه‌بان‌زاده‌لر ال‌قاوشوروب‌قارشوطورر
بز مکاهك جنت المأوی یرك بوستاندر

یدی قیلاق قاینامش صافی شراب لعل ناب
ساقئ سیمین الندن هرطرف رنداندر

بونلرایله ای جوان شهزاده سلطان جم سکا
برگیجه ذوق ایلمك هرشیلره رجحاندر

خسروا کوکلکی خوش طوت عیشده مشغول اول مدام
چونکه بو دنیا اونك آخری ویراندر

حکم ایدنلر بو جهان ملکنده شرق و غربدن
گر سلیمان گر سکندر جمله سی مهماندر

پادشاه اولدر که هرگز ذاتنه ایرمز زوال
حی و باقی و قادر و خلاق انس و جاندر

عالمی بر امر ایله وار ایلمك حکمندهدر
ینه بر امر ایله یوغ ایتمك اکا آساندر

ویر صلاتی مصطفایه تاکه حق ازادایده
شول یکیتلرکیم فرنکده بند ایله زنداندر .

یوری وار ای بایزید سن سوره گور دورانکی
سلطنت باقی قالور دیرلرسه بویالاندر

§

فصل ثالث

سلطان سليم اولك { ٩ } سنه‌لك
وقايعنى شاملدر

﴿ سلطان سليم اولك زمان سلطنتلرى ﴾

لسان عوامده ياوز لقبيله مشهور اولان (سلطان سليم اول) حضرتلرى سنا كندولرندن بيوك ايكى برادرلرى اولديغى حالده استحقاق ذاتيسى ثمرهسيله و عمومك انتخابيله پدرلرى سلطان بايزيد ثانى حضرتلرينك حال حياتلرنده طقوزنجى پادشاه اولهرق طقوز يوز اون سكز سنهٔ هجريهسى صفر الخيرينك سكزنجى جمعه ايرتسى كونى استانبول پاى تختنده سرير شوكت مصير عثمانىيه جلوس بيورديلر ٠

پادشاه جديدك ايلك اجرا آتى اولجه بعض اركانك دعوت خفيهسى اوزرينه جلوس ايدله درسعادته كلوبده قبول عاديه مظهر اولهميان برادرلرى شهزاده قورقودى كندىلرينه صداقتدن ايرلمامق اوزره عهد

ومیثاقه ربط ایله منصب قدیمی بولنان صاروخان
سنجاغنه تعیین واعزام ایتمشیدر .

سلطان سلیم ادارۀ امور دولتی پك چغرندن چیقمش
بولندیغندن ملکك فوق العاده براجراآت سیاسیه یه
احتیاجنی اکلایوب داخلا وخارجا اتخاذینی
قرارلشدیردیغی تدبیرلرینی عموماً تصدیق ایتدیرمك
و بوصره ده دوستنی دشمننی دخی سچمك اوزره
حدود ولایاتده بولنان امرانك پای تخته تجمع ایتلریچون
جلوسلری عقیبنده فرمانلر نشر ایتدیلر . امرانك
اکثریسی فرمانه امتثال ایله استانبوله طوپلاندیلر .
فقط شهزاده احمد طرفداری و هنوز انك ظهور
کوکبۀ اقبالنك امید واری بولنانلر کلمدیلر . بونلردن
بعضیلرینی امر اولوالامرۀ مخالفت ایتدکلریچون
کندی اداره لرنده بولنان اهالی و عسکری طاقمی
طوتوب پنجۀ سلطنته تسلیم ایلملریله عبرة للسائرین
بیونلری اورلدی .

شاه اسماعیل یادکارینك درویشلك طاسندن سادهدلان

اهالى يه ايچردیکی شربت سموم فساد و ضلال
تأثیریله دولتك جکرکاهنه ایشلیان داء عضال اختلال
ملکك هرطرفنی معاینه ایدوب، اقتضاسنه کوره بعض
اعضاده عملیات جراحیه اجرا ایدلدکجه یالکز
مرکزدن قوماندا علاجیله مندفع اوله‌ور دردلردن
اولمدیغی جهتله پادشاه حکیم سیرت ـ دولت علیه‌سی
اسکی حالی بولنجه‌یه قدر ـ اکثر زمانلرینی سفر بر
چهره‌جکلرینی یادکارندن کندولری سفرده بولندقجه
مرکز سلطنتده قائمقاملق ایتمك اوزره (کفه) ده
بولنان نجل نجیبلری شهزاده (سلیمان) ی دخی پای
تخته دعوت ایتمشلر ایدی . اودخی بواثناده استانبوله
کلدی .

امرانك اجتماعندن صکره پادشاه مذاکرات مهمه
ومهام ملکیه ایله اوغراشمقده ایکن شهزاده احمدك
قرمان جهتنده حرکات تجاوزیه‌سنی ارتیردیغی واوغلی
(علاءالدین)ی قوهٔ عسکریه ایله بری طرفه سوق ایله
بروسه شهرینی ضبط ایتدیردیکی خبرلری ظهور ایتدی .

شهزاده احمدك سنا وعادتا استحقاقی اولمق لازمكلان جلوسدن محروم اولمسنه نظرا كندیسندن بكلنیلان حركتده بودكلی ایدی ؟

بو خبرلر اوزرینه پادشاه وكلا وامرایی حضورینه جلب ایله « پدرم مرحوم برادرلرم طرفندن سببیت ویرلمدكجه انلره برضرر ایتامكلكمی وصیت بیورمشلر ایدی ، بن او وصیتلرینی محافظه ایتمكدهیم ، انجق سلطان احمدك حركاتنی ایشتدیكز ، بیلورسكز كه شو مقامه كلیشم نفسم ایچون دكلدر ، مقصدم دولتك ناموسنی اكمال ایتمكدر ، بویله داخلی مخالفلر موجود ایكن دولتی خارجی دشمنلردن قورتارمق نصل ممكن اولور ؟ ارتق بندن كناه و وبال قالقدی ، بزم ایچون همان اناطولی‌یه كچوبده سلطان احمدك غائله‌سنی برطرف ایتمك لازمدر ، زیرا برملكده ایكی پادشاه اولەماز » مخاطبات حكیم پسندانه‌سیله وكلانك افكارینی اراشدردقده جمله‌سی فرمانبرانه موافقت كوستردیلر . بعده سلطان سلیم اسباب سفریه‌یی

بالا كمال شهزادهٔ فريدى سليمانى پاى تختده قائممقام براغوب طقوز يوز اون سكز سنه سى جمادى الاولاسنك اون بشنجى كونى اسكداره مرور ايله اناطولى يه يورديلر ·

بروسه يى استيلا ايدن كوچك شهزاده علاءالدين عموجه سنك كمال سطوتله اناطولى بقه سنه كچديكنى ايشيدر ايشيتمز بروسه يى تركاه قرمانده بولنان پدرينك يانينه قدر قاچدى · حضرت پادشاه ارتق بروسه جهتنه باقيوب ايلروايه رك (انقره) يه وصوللرنده امراى مشهوره دن (مالقوچ اوغلى على بك) ى برفرقه يه سردار تعيين ايله شهزاده احمدك اوزرينه سوق ايتديلر ·

شهزاده احمد پادشاهه قارشو اسباب مدافعه تداركنه چالشوب بو بابده اناطولى امراسنه مراجعت ايتمش ايسه ده امرانك چوغى صاحب تخت وتاجدن ايريله مديغى جهتله درجهٔ كافيه ده عسكر طوپلايه مامشيدى ·

بناء عليه على بكك قونيه يه هجومنى ايشيدنجه

مقاومته قيشدميوب اوته دنبرو حكمدار بولنديغى (اماسيه) يى اوزلبه‌رك وقونيه ايله اماسيه‌نك بيننى موكب همايون كسمش او ديغيچون طوغرى بولدنده كيده‌ميه‌رك ملاطيه و دارنده طرفلرنه طوغرى فراره مجبور اولدى .

لكن على بك تعقيبدن كيرو قالديغى كبى شهزاده‌نك يانده بولنان امرانك بر طاقمى دخى انجام كارى ملاحظه ايدرك — وقتيله عتبهٔ پادشاهى‌يه دخالته باشلاريني تيغ سياستدن قورتارمق ارزوسيله — شهزاده‌دن ايريلوب موكب همايونه دخالت ايتمش اولدقلرندن واماسيه حكومتى طرف پادشاهيدن داود پاشا زاده داماد (مصطفى بك) ه توجيه بيورلوب اوراسيده دشمن النه كيرمش بولنديغندن شهزاده يانندهكى بك جزئى خدمه‌سيله طاغلره چيقمقدن بشقه چاره بوله‌مدى .

حضرت پادشاه براى انقره‌ده اقامتله — شهزاده احمدك قوتى طاغلمسندن ناشى — ظاهر حالده موكب

همایونك اوراده بولندیرلمسنه لزوم قالمامش کبی
کوروندیکندن صدر اعظم قوجه مصطفی پاشانك
تنسیبی وجهله عساکر مجتمعه اورادن وطنلرینه
طاغیدیله رق موکب شاهانه بروسه یه عودت ایلدی ·
فقط شهزاده احمد اعاده وکسب اقبال ایده بیلمك ایچون
جلب قلوب عامه یه محتاج بولندیغنی اکلایوب
موخراً خلق کندیسندن خشنود ایده بیله جك بر مسلك
طوتمسیله بوسایه ده اناطو لیده خیلی طرفدار پیدا
ایتدیکی کبی موکب همایون انقره ده بولندیغی مدتده
صدر اعظم قوجه مصطفی پاشا ایله خفیا مخابره
ایدرك انیده کندیسنه بند ایلمش اولدیغندن براراق
فرصت دوشیروب کاخ و نیکسار طرفلرندن
طولاشدرق بغتة اماسیه یه هجوم و مصطفی بکی
اخذ وکرفت ایله اماسیه یی زیر تصرفنه الدی ·
ومتعاقباً مصطفی بکی قید اسارتدن آزاد ایله برابر
کندیسنه وزیر ایلدی ·
بعض روایاته و روش وقوعاته نظراً مصطفی بك دخی

اوجه شهزاده طرفندن مجلوب اولەرق اماسيەنك
ويرلسى طاثيشقلى دوكوش قيلنديلر .
شهزادەنك تعقيبنه وحدودك محافظه سنه مأمور اولان
مالقوچ زاده على بك بو حاللرى كورنجه سرعتله بروسه يه
كلەرك اناطولى امراسنك شهزاده احمد طرفنه ميل
ايتدكلرينى و اماسيەنك كيفيت استيلاسنى حضور
شاهانه يه عرض ايتدى .
بوارالق ايسه خلق لساننده درلو اراجيف پيدا
اولەرق — هر زمانده عصرينك حائى بكمز وايى حال
ندر ؟ انى بيلمز هرزه كويان اكسك اولمازيا — كيمى
شهزاده احمدك جسارت ودرايتندن بحثله انك وكيمى ده
شهزاده قورقودك تخته كلمسنى ارزو وبعض بوش
بوغازلر دخى سلطان سليمك عليهنده كفتكو ايتمكه
باشلادقلرندن شهريار جلادت شعار دولتنى هربار
تهلكه يه دوشيرمكده اولان اختلالات داخليەدن
قورتارمق واندنصكره تعرضات اجنبيەنك مدافعه سنه
ميدان بولمق عزم جهانكيرانه سيله برادر و برادر

زاده‌لر ینی اورتادن قالدیرمغی ذهنلرنده قرارلشدردیلر ·
اووقت بیوك برادرلری مرحوم شهزاده (شهنشاه) ك
اوغلی (محمد) وشهزاده (محمود) مرحومك اوغللری
(موسی واورخان وامین) وشهزاده (علمشاه) مرحومك
مخدومی (عثمان) نام بش شهزاده بروسه‌ده ایدیلر ·
برکون پادشاه تیزه بهانه‌سیله قیره‌چیقسوب مأمور
بیوردقلری بلوك اغالری بو بش شهزاده‌ٔ بی کناهی
ملاك عدمه کوندردیلر · رحمة الله علیهم

﴿ شهزاده قورقودك نتیجهٔ حالی ﴾

جلوس اثناسنده شهزاده قورقود پادشاهه صداقتده
قاله‌جغنه سوز ویرمش وانك اوزرینه طرف پادشاهیدن
دخی بالتأمین صاروخان والیلکنه تعیین بیورلمش ایسه‌ده
لذت سلطنت قولایلقله اونودیلور شی اولمدیغندن
ومحرك ومفسدلر دخی تك طورمدقلرندن شهزاده ینه
سلطنته طلبکار اولدیغی واسباب حصولنی تحری یدن
خالی قالمدیغی یلان کرچك روایت اولنمغه باشلادی ·

« بوروايتك اوزرينه پادشاه برتشبثده بولنمش اولملى كه شهزاده قورقود عهد و ميثاقنده ثابت وايديلان روايتلرك كاذب اولديغندن بحثله كندو سندن ازالهٔ تهمت واستدعاى مرحمت بولنده طرف پادشاهىيه برضراعتنامه تقديم ايتمشدر بونكله سلطان سليمك يازمش اولديغى كرزكاهلى جواب عالى ز برده (٤) و (٥) رقملريله كوريلور . »

عجبا شهزاده قورقود صحيحا اوسوزنده طورييورمى ؟ بوقسه روايت اولنديغى كبى برفرصت وقوت بولهجق اولسه تخت هوسكارلغنه قاپيلهجقمى ؟ بورالرينى شبههسزجه اكلامق اوزره پادشاه امرا واركان لساننده اولهرق شهزاده قورقوده « سلطان سليمك شدتندن و غضبندن عالم دلكيردر هر كس سزى ايسته يور همان سرير سلطنتى تشريف بيوريكز » يوللو مصنع مكتوبلر يازوب مخصوص برادمله كوندرديلر .

شهزاده شومكتوبلرى الىجه سلطنت سوداسى سويداى

قلبنى او درجه صاردى كه نه مكتو بلرك ساخته اولوب اولمديغنى تخطر نه ده سلطان سليم كبى شير صولت بر پادشاه بختيارك پنجه سندن شكار قاپيق قابل اوله جغنى تفكر ايتمكسزين موافقت جوابنى يازى ويردى .

شهزاده قورقودك افكارى يازديغى جوابنامه دن معلوم اولنجه پادشاه وقت غيب ايتمكسزين يانندهٔ كزيده عسكرينى بالاستصحاب - سوركون اوينه كيديليور - اشاعه سيله بروسه دن حركت ايدرك بش كون ظرفنده مغنيسايه ايريشوب آب آنسز شهزاده نك سراينى قوشاتدى .

بيچاره قورقود نه يه اوغراديغنى و بو ورطهٔ جانكدازدن نصل قورتيله جغنى بيله ميوب هله پياله نام بنده سيله برر آته راكبا باغچه قپوسندن كنديسنى طيشارويه آتدى . و بو سفرلك تيغ بيدريغ پادشاهيدن قورتلدى .

حضرت پادشاه شهزاده نك سراينى ومغنيسانك هر

طرفنی تحری ایتدیروب قورقوددن بر اثر بوله‌مایجه اطراف و انحایه معتبلر وامرلر طاغیده‌رق کندولری ینه بروسه‌یه رجعت ایتدیلر .

شهزاده قورقود مغنیسادن صاوشدیغی زمان معتبلر النده دوشمامك ایچون قیرده بر مغاره‌یه صاقلانمش ایدی . اوچ هفته او مغاره‌ده بعد الارام مقدما کندوسنك حکومت ایتدیکی تکه طرفلرینك یولنی ایز ینی بیلدیکی جهتله تکه سواحلندن برسفینه‌یه سوار اولوب جم سلطان کبی فرنکستانه صاوشمق یولنی دوشونمش اولدیغندن یارغاری پیاله ایله کیجه‌لری یول کسدیره‌رك تکه سنجاغی داخلنده دیکر بر مغاره‌یه داخل اولدیلر .

« عادی یولجیلرك بیله مأکولات بولمقده نه درجه‌ده زحمت چکدکاری آسیا سیاحلرینك معلومیدر , بونلر ایسه طوتلمق قورقوسیله قصبات و قرایه اوغرایه‌مدقلرندن بونلرك سدرمق تدارکنده دوچار اوللری لازم کلان شدت ضرورت وسفالت دوشونیلورسه موجب حزن الیم اولور »

پیساله قوت لایموت بولمق ایچون طاغلری طولاشوب راست کتوره بیلدیکی بر کویلویه حاللرینی افاده ومغاره‌یی ارائه ایتدی · بو آدمجکز بونلره برقاچ کون ما کولات طاشیدقدن صکره برسفینه بولوب رمك اوزره شهزاده‌نك اسبنه سوار اوله‌رق سواحلده طولاشورکن ضابطان کندوسنی یقالیوب بیندیکی اسب کندینك کویلولك حالنه متناسب اولمدیغی جهتله استنطاقه و بالاخره اشکنجه‌یه چکه‌رك حقیقت حالی وشهزاده‌نك بولندیغی مغاره‌یی سویلتدیلر وکویلونك مجبوری دلالتیله شهزاده قورقودی اخذ وکرفت ایتدیلر ·

تکه بکی قاسم بك درحال پای تخته عرض کیفیت ایتمسیله طرف شاهانه‌دن شهزاده‌نك بروسه‌یه جلبیچون آدملر کوندریلوب بروسه‌یه قریب برمحله کتورلدکده ویریلان امر موجبنجه شهزاده قورقود دخی دارعقبایه انتقال ایتدیرلدی · ونعشی بروسه‌یه نقل اولنه‌رق اجدادی تربه‌لرینه دفن اولندی ·

شهزادهٔ مشاراليهڭ فضائل علميه و كمالات ادبيه اصحابندن بر ذات عالی قدر اولديغی مسطور صحايف تواريخدر . رحمة الله عليه

§

كاملم شهزاده احمده : صدراعظم قوجه مصطفى نهانی شهزاده احمدڭ طرفداری اولوب شهزاده‌يه ميدان و برمك اوزره قيش باصدی بهانه‌سيله انقره‌دن عسكری طاغيده‌رق پادشاهی دخی بالتشويق بروسه‌يه عودت ايتديردكدن صكره رؤسای عسكر ارا‌سنده كيزلوجه فتنه‌لر القاسنه جرأت ايتمكده اولديغنه سلطان سليم مطلع اولمسيله مصطفى پاشايی و بروسه‌ده‌كی كوچك شهزاده‌لری بعدالازاله شهزاده قورقوده يازديغی مكتوب بديع الاسلوب يوانده شهزاده احمده‌دخی امرا ورؤسای عسكر اسانندن « سلطان سليم خونريز و شديد بر پادشاهدر , بی كناه شهزاده‌لرڭ و مصطفى پاشانڭ بغير حق قانلرينه كيردی , ارتق خلق بتون كنديسندن صوغودی ,

عموم سزك جلوسكزه منتظردر , استانبول تختی شمدی خالی اولدیغندن اورایه تشریف ایدرسه کز ضبطی پك قولایدر , بو طرفدن مقابله ومدافعه وقوعبوله جق اولورسه جمله مز اردوی همایونکزه کچمك اوزره اتفاق ایتمشزدر » مآلنده مکتوبلر کوندرمشیدی .

شهزاده احمد دخی بو مکتوبلره تمامیله قاپیلوب درحال طوپلایه بیلدیکی خفیف سواری ایله قرمان طریقندن استانبوله کلمك اوزره اماسیه دن حرکت ایدرك سیر سریع ایله قونیه حدودینه کیردی .

قرمان بکلر بکیسی همدم پاشا کیفیتی طرف شاهانه یه بیلدیرمسیله خواص بندکاندن امیراخور محمد بك طلیعه سرداری تعیین اولنارق شهزاده نك مقابله سنه کوندرلدی . و اناطولی بکلر بکیسنه دخی بو بابده تعلیمات لازمه ویرلدی .

شهزاده احمد پای تختدن مکتوب یازانلرك بالاستقبال کندوسنه بیعت ایده جکلری امیدیله ارمنی دربندینه

قدر يافلاشوب هيچ كيمسه دن بر اثر كوره ميجه انديغى مكتوبلرك ساخته اولديغنى او وقت اكلاديسه ده ايش ايشدن كچمش و اطرافنى محمد بكك فرقه سى و اناطولى اردوسى صارمش اولديغندن يكى شهر طرفنه دوندى . نه فائده كه حضرت پادشاه دخى سطوت مشهوره سيله يكى شهر صحراسنى آلمش بولنديغى جهتله اورادنده ازنيق طرفنه فرار ايتدى .

اناطولى عسكرى بالتعقيب صيقشدرمهلريله شهزاده بوراده جلادت فطريه سنى اظهار ايدرك رستمانه حربه كيريشوب حملهٔ اولاده اناطولى طاقمنى منهزم ايتمش ايسه ده موكب شاهانه دن تعيين اولنان دوقه كين زاده احمد پاشا وسلطان سليمك كفه دنبرى معيتلرنده بولنان اصدقاسندن تاتار خان زاده سعادت كراى برفرقه ايله امداده يتشملريله شهزاده نك اقتدار مقاومتى كسلدى ونهايت بودخى دست بى امان عسكره كرفتار و حضور شاهانه يه كتورلدكده امثالى وجهله عازم دارالقرار اولدى .

شهزادهٔ مشار الیه غایت کریم و بنده پرور وذوق وصفایه مائل بروجود مکارم سیرایمش رحمة الله علیه • مشار الیهك مراد نام مخدومی ایران شاهی اسماعیل اردبیلی و علاء الدین نام دیگر مخدومی دخی دیگر بر قرنداشیله برابر مصر ملکی سلطان غوری نزدینه فرار ایدرك اوراده وفات ایتمشلردر •

شهزاده احمدك اعوان وانصاری عساکر شاهانه طرفندن دردست اولنه‌رق حضور پادشاهی یه کتور یلوب بونلر حقنده سیاست شدیده اجراسی اومولورکن جمله‌سی مظهر عفو عالی اولمشلردر •

§

ایشته شمدی سلطان سلیم حضرتلری تخت عثمانی یی رقبا نظرندن قورتاروب بوندن صکره ایستدیکی کبی ادارهٔ امور مملکتله اعداسی ایله ده چارپشمغه میدان استقلال بولمش اولدی •

﴿ خاطره ﴾

« سلطان سلیم باغ خاندان سلطنتده یتشمش برچوق

شهزادكانه و خصوصيله بونلردن بروسه‌ده كندى حمايه‌سنه صيغنان بش نفر نوجوانه نصل قيه‌يلدى؟ كبى تعريضلرله بعض مؤرخلر سلطان سليمه خونريزلك اسناد ايدرلر، و ابنای عصر يزدن بعضيلرينده دنيانك شمديكى اصولنه و آسايشنه بقارلرده او يله ديرلر. لكن بركره اوزمانك حالنى كوزاوكنه آلوبده موازنه ايده‌لم: عجبا بو شهزادكان صاغ قالسه‌لردى كندى حاللرنده طوررلرمى ايدى؟ وعجبا سلطان سليم آنلرله اوغراشمقدن ملكجه برايش كوره بيلورميدى؟ و برمدتدنبرو وجود ملكه عارض اولان علت مهلكهٔ اختلالك ازاله‌سنه نصل چاره بولنوردى؟ سلطان سليمك كندوسنه اعتراض ايدنلردن زياده قرنداشلرينه محبت و رقتى واردى. فقط نه ياپسون؟ مملكتى اختلال حالنده براقسونده بوقدر مليون نفوسى پايمالى ايتسون؟ چارەسز دولتك مبتلا اولديغى درد هولناكه كندى خاندانى اعضاسنى فدا ايتمكدن بشقه درمان بوله‌مدى.»

بخشمرده دوام ایده‌لم : حضرت پادشاهك ارتق
اناطولی جهتنده اقامتلرینه لزوم قالمدیغندن روم
ایلینك احوالنده باقی اوزره بروسه‌دن حرکتله
کلیبولی طریقیله ادرنه تختکاهنی تشریف بیوردیلر .
سلطان سلیمك اختلالات داخلیه‌یی کلیا ازاله‌یه موفق
اولدقلری اطرافه منتشر اولنجه هردولتدن وافلاق
وبغدان بکلرندن آغرهدیه‌لر ایله سفیرلر کوندریله‌رك
عرض مصافات وتجدید معاهدات اولنمشدر .
بوسفیرلردن مجار ایلچیسنك حبس ایدلدیکی بزم
تاریخلرده مسطورایسه‌ده اسبابی بیان اولنمامشدر .

﴿ ایران سفری ﴾

یوقاریدن بری ایراد اولنان وقوعات دلالت ایدرکه
ممالك محروسه‌نك مؤخرا دوچار اولدیغی شورش
واختلال ایران شاهی اسماعیل اردبیلی‌نك اثرافساداتی
اولوب اکرچه سلطان سلیم مقدمجه اناطولینك
هرطرفنده معتد مفتشلر تعیینیله شاه‌اسماعیل طرفداری

بچسینان قرق بیك قدر شیعیلری ثبت دفتر ایدیروب
بونلرك كیمی مقتول كیمیسی محبوس اولمش ایسه ده
اصل فساد منبعندن كسلمز یعنی شاه اسماعیله بر ضربهٔ
تأدیب اورلماز ایسه دولت علیهٔ عثمانیه نك حیاتی
تهلكه ده كوریلوردی ٠

صاحبقران زمان سلطان سلیم اسكندر توان حضرتلری
طربزون والیلكنده بولندقلری وقت شو حالی كشف
ایدوب حتی تخت عثمانی یه نوبتندن اول طالب اولمشی
دخی دولت خاندانی او تهلكه دن قورتارمق غیرت
جهانكیرانه سنه مستند ایدی ٠ جلوس همایونلرینك
برنجی وایكنجی سنه لرنده موانع داخلیه نك ازاله سیله
اوغراشوب انلری بر طرف ایتدكدن صكره اوروپا
جهتنجه دخی بر نیت خصمانه استعدادی كورمدكلرندن
ارتق شرق سفرینی قرارلاشدیردیلر ٠

دیانت اسلامیه مقتضاسندن و دولت علیه نك دائما
مرعی طوتدیغی قاعدهٔ قدیمه دندركه حرب و صلح
ماده لری عموم وكلا واركان بیننده عریض و عمیق

مذاکره اولندقدن صکره فتوای شرع شریفه ربط ایدلمدکجه اجرا اولنه‌ماز ٠

بو ایران سفری دخی وکلا و علما بیننده بعد التذکر عجملر ایله مقاتله‌نك حل و لزومنه قرار و فتوی و یرلدی ٠ و موسم بهار حلولنده حرکت اولنمق اوزره تدارکات عظیمه یه تشبث اولندی ٠

طقوز یوز یکرمی سنه‌سی محرمی حلولنده موسم بهار دخی دخول ایتمسیله محرمك یکرمی اوچنجی پازار ایرتسی کونی موکب همایون ادرنه‌دن حرکتله استانبوله بالورود شهزاده سلیمان مقدمجه حکمدارلغنه تعیین و اعزام قلندیغی صاروخاندن جلب ایله بنه مسند قائمقامی سلطنته اقعاد , و ایران طرفلری و کیدیله‌جك محلار او سنه قوراقلق اولدیغندن اردوی همایون اداره‌جه صیقندی چکمامك ایچون بحرا طرابزون طریقیله کلی ذخایر نقلی تدبیری کورلدکدن صکره صفرك یکرمی دردنجی کونی اسکدار یقه‌سنه مرور اولندی ٠

موکب همايون ازميده واصل اولنجه شاه اسماعيله اعلان حربی متضمن اولەرق ذيلنده (٦) اشارتيله صورتی مسطور اولان نامهٔ همايون کوندرلدی ·
بونامه دولت عليه‌نك حرکاتنی اکلامق واهالی بيننده فساد براقمق مأمور يتيله شاه اسماعيل طرفندن اناطولی يه کوندريلوب‌ده شيعی تفتيشی اثناسنده اله کچيرلمش اولان ايرانلی بر شخص ايله کوندرلمشدر · مؤخرا ينه اثنای راهدن ايکی قطعه نامهٔ همايون دها ارسال اولنوب انلرك صورتلری بده زيرده (٧) (٨) نومرولريله مرقومدر ·

اردوی همايون قونيه و قيصريه طريقندن يوريوب اثنای راهده صنوف عسکريه فوج فوج التحاق ايدرلر و حضرت پادشاه تزييد معاش و وظايف ايله عسکری طاقنی تلطيف ايلرلر ايدی · سيواسه مواصلتده عسکر زياده‌لشديکندن بر عموم يوقلمه‌سی اجرا بيورلدی · وبو يوقلمه‌ده يوز قرق بيك موجود بولنسدی ·

اوسنه ایران و کردستان طرفلری پك قوراقلق اولدقدن بشقه شاه اسماعیلك اتشه‌سی و کردستان حکمداری بولنان (اوسنجا اوغلی محمدخان) پادشاهك ایرانه توجهلرینی تحقیق ایتدکده او حوالی خلقنی وطنلرندن قالدیروب ارز بابجانه سورمش کوتورمش اولدیغندن سیواسدن اوته‌سی یاغی شنلکدن خالی ایدی ٠

بناء علیه اوقدر غلبه‌لك براردو ایله ایران و یرانه‌لرینه کیریله‌جك اولسه ذخایر و علف تدارکنده ضرورت چکیله‌جکندن هم اردوی همایونك غلبه‌لکی تخفیف ایدلمك همده اناطولی طرفی بتون بتون بوش براغلمامق اوزره حضرت پادشاه عسکرك ایچنده پك کنج یاخود پك اختیار بولنان قرق بیك قدرینی تغریق ایدرك (قیصریه) و (توقاد) بیننده براقدیلر ٠

حضرت پادشاه سیواس موقعنده اردوی همایونلرینی کوزلجه تنقیح و تنظیم ایتدکدن صکره ارزنجانه طوغری توجه ایله سنهٔ مرقومه جمادی الاولاسنك

یکرمی بشنجی کونی یعنی چمن نام موقعه وصوللرنده مقدما کوندریلان اوچ قطعه نامۀ همایونه جواب اوله‌رق شاه‌اسماعیلدن (شاه‌قولی اقای) نام نامه‌رس یدیله برمکتوب وبونك مفادنجه کویا ـ پادشاهك نامه‌لرنده ایراد بیوریلان تعریضات برش خوار وتریاکی کاتبلرك نشئه‌سزو قتلرنده یازدقلری شیلر اولدیغندن نشئه‌لرینی تازه‌لمك ایچون کوندرلمش بوللو ـ برحقه‌ده مکیف معجون کلدی .

سلطان سلیم اسماعیل اردبیلینك شو وضع عجمانه وعجیبانه‌سندن حدتلنوب نامه‌رسی اعدام ایله برابر ذیلده (٩) اشارتیله یازیلان زهر الود نامۀ همایونی شاه اسماعیله کوندردیلر .

موکب همایون (ارزنجان) . وارنجه ـ چونکه سیواسدن اوته‌سی اووقت شاه اسماعیلك جملۀ ممالکندن بولندیغی حالده هنوز دشمندن براثر کورلمدیکی واردونك ذخیره اداره‌سی طارلشمغه باشلادیغی جهتله ـ رؤسای عسکری بیننده دبو قدر اغر

اردو ایله بویله خراب و خالی مملکتلرده حالز نه یه منجر اوله جق ، باری قارشومزده دشمن اولسه جنك اتمکدن کیرو طورماز ایدك بیهوده یره بوو یرانه لرده نیچون طولاشوب یاتملی » کبی کفتکولر چوغالوب بنه رؤسا وارکاندن بعضیلرینك تحریکیله نفرات دخی او یولده مرلداندیلرسه ده جناب شهریار عظیم الاقتدار اوسوزلره قطعا قولاق و یرمیه رك ایران پای تختی بولنان تبریز ه قدر کیده جکنی قطعیا اراده واومسافه یی قرق مرحله ده کسدیره جکلرینی تعیین وافاده بیوردیلر .

ارکان ورؤسا پادشاهی عزمندن فراغت ایتدیرمك ایچون - هرافاده سی نزد شاهانه ده مثمر ظن اولنان - قرمان بکلر بکیسی (همدم پاشا) یی توسیط ایتلریله همدم پاشا بویله تهلکه لو بر وساطتی سائر عادی زجالر کبی اوزرینه الهرق عسکر لساندن اولمق اوزره خنکاره عودته دائر لاقردی سویلك ایستدکده غضب شهریاری علوریز اولدیغندن بیچاره نك درحال باشی کسلدی . بونك اوزرینه ارتق هیچ کیمسه عودت سوزینی اسانه کتورمکه جسارت ایده مدی .

استانبولدن طربزون طريقيله كوندلسى ترتيب اولنان ذخاير اردوى همايونه واصل اولمق ايچون بش اون كون ارزنجانده ارام و بورادن شهسوار زاده (على بك) و ميخال زاده (محمد بك) و (بالى و بوده) ايله امراى بايندريه دن اولوب طرف پادشاهى يه دخالت ومطاوعت ايتمش اولان (فرحشاد) بك برفرقه ايله طليعه اولهرق ايلرويه سوق واعزام اولندقدنصكره موكب همايون ارزنجاندن حركت ايتدى ·

فاتح مرحومك اوزون حسنله محاربه سى وقوعبولان (اسكى تپه) نام مرحله يه مواصلتده دخى (يانيه) و (طربزون) بكلرى (مصطفى) و (محمد بكلر سپاه سوارى يلريله بايبروت قلعه سنك تسخيرينه مأمور ايدلدى ·

سوكمن مرحله سنده · كرجستان حاكملرندن (مرزا چابك) طرفندن برمبعوث واسطه سيله اردوى همايونه كلى ذخاير وسائر هدايا كلوب مرزا چابكك ايرانلويه قارشو دائرهٔ اتفاقده بولندبرلمسى منافع دولته موافق

بولندیغندن طرف پادشاهیدن دخی مرزایه مخصوص
سفیر ومناسب هدیه ارسال اولندی ․
شاهك رؤسای عسکریه سندن کور شادی دیمکله
معروف بر بهادر بزم عسکردن اسیر الق ایچون
اطرافده طولاشورکن یقه یی اله و یروب کوله نام
مرحله ده حضور همایونه کتورلمسیله بالاستنطاق شاه
اسماعیلك تبریز ده بولندیغی خبری النذی ․
الشکرد موقعنده یکی چریلر ینه ایاغه قالقوب
« اوچ ایدر متصل یول یوریورز ․ دشمندن برنام
ونشان یوق ، ارتق چکدیکمز جانمزه یتدی » دیه رك
خیلی سو یلندیلر ․ حتی بعض کستاخلری پادشاهی
اخافه قصدیله اوتاغ همایونك قبه سنه قورشون
آتمغه قدر جسارت ایتدیلر ․ لکن سلطان سلیم
اویله یاتردی یه پابوج براغیر و عزم ونیتندن دونر
پادشاهلردن اولمدیغندن بونلره بر چوق نصایح
مؤثره دن صکره « بو سفردن دونمك احتمالم یوقدر ،
بنی سون یکیتلر بمله برابر کلسون ، جانی ایستیان

قورقاقلر اولرینه کیتسون » یولنده قطعی جواب
ویرمکله یکیچری ضابطان و نفراتنك بهادرلق
غیرتلرینی تحریك ایتدکلرندن عسکر دخی برابر کیتمکه
مجبور اولدی ٠

الشکردن حرکت اولندیغی اثناده طلیعه سردارلرندن
میخال زاده محمد بك طرفندن بالی چاوش کاوب اوسنجالو
اوغلی محمد خانك (خوی) ده وشاه اسماعیلك دخی
یقین برمحلده بولندقلرینی خبر ویرمسیله حضرت
پادشاه اردویی سرعتله یوریدوب (ماکویه)
توابعندن (قازلی کول) مرحله سنه مواصلتده دیکر
طلیعه فرقه سی شهسوار زاده علی بك جانبندن کلان
ادمك افاده سندن دخی شاهك اردوسیله برابر خوی
صحراسنده اولدیغی تحقق ایتدی ٠

سلطان سلیم فضائل حکمرانیده اولان مهارتلری قدر
فن حربده دخی استاد بر شهریار حکیم نهاد اولدیغندن
خصمنی اغفال ایچون اولجه کوزل بر خدعهٔ حربیه
یاپمشلر ایدی ٠ شویله که : فرخشاد بکك

آدملرندن شیخ حسن نامنده اهل وقوف بر ذاتی جاسوسلقله ایلرویه کوندروب بزم طرفده بولنان کرد و ترکمان رؤساسی لسانلرندن شاه اسماعیله تقدیم اولنمق اوزره ابلهفریبانه برده مکتوب تصنیعیله شیخ حسنه ویرمشلر ایدی ·

شیخ حسن (ارجان) نام موقعده شاه اردوسنه داخل اولەرق احوالی تجسس ایدرکن عجملر بونی یقالیوب شاهك حضورینه کوتوردکلرنده شیخ حسن شاهه « روم و ترکمان بکلرندن شاهه کیزلو خبرلر کتورمیشم ، روم ایلی امراسندن دخی محب علی چوق کیشیلر واردر » دیەرك کویا کندوسنك دولت علیه امراسندن شاهی سونلر طرفندن مخصوصا اعزام اولندیغنی و بو امرانك حین محاربەده شاه جانبنه تبعیت ایدەجکلرینی تفهیم و معهود مصنع مکتوبی تقدیم ایتدی · و عرازیله درس و ویرەجك قدر مهارتلی بچینان اسماعیل اردبیلی‌یی قاندردی ·

شاه بو حالدن پك ممنون اولەرق مکتوبدەکی امضا

صاحبلرينه انواع وعداطفى و (چالدران) صحراسنده اردوى عثمانى ايله عقد مصاف ايتمكى تصميم ايتديكنى متضمن جوابنامه يازدى . ايشته بومكتوبى شيخ حسن قازلى كول مرحله سنده حضور شاهانه يه عرض ايله مشهودات وتحقيقاتنى دخى بيان ايتمشيدى . شاه اسماعيلك رؤساى عسكريه سندن قره قول اوله رق اردوى همايونك اطرافنده كزنمكده اولان برخان دها بزم طليعه فرقه لرى طرفندن دردست اولنمسيله بونك استنطاقندن دخى شاهك چالدران صحراسنده محاربه يه كيرشمك قرارنده اولديغى اكلاشلدى . و بو ارالق اذربايجان ملحقاتندن بايزيد قلعه سنك مستحفظلرينك دولت عليه يه عرض انقياد وتبعيت ايتدكارينك خبرى المسيله بو كيفيت حصول موفقيته دليل اتخاذ قلندى .

نتيجه : طقوز يوز يكرمى سنه سى رجبنك ابتداسى صالى كونى چالدران صحراسنه ناظر برتپه نك باشنه اوتاغ همايون قوريلوب شاهك اردوسيده صحرانك

جانب شرقیسنده کورندی . او کیجه صباحه قدر طرفینك قره قوللری یکدیکریله چار پشمقدن خالی قالمدیلر .

علی الصباح حضرت پادشاه اردویی صف حرب اوزره بالترتیب قاعدهٔ قدیمهٔ دولت علیه وجهله اناطولی عسکرینی بکلربکیلری سنان پاشا ایله صاغ جناحه ، روم ایلی عسکرینی بکلربکیلری حسن پاشا ایله صول جناحه و ساقة الجیش و مقدمة الجیش فرقه‌لریله سائر امرایی دخی ایجاب ایدن محلاره بالتعیین کندولریده معیت همایونلرنده وزیر اعظم (هرسك زاده احمد) و وزرادن دوقه کین زاده دیکر احمد و مصطفی پاشالر بولندیغی حالده اردونك قبا کاهنده طوروب بوهیئت پرهیبتله تپه‌دن اشاغی صحرایه یوریدیلر .

موقع حربده طورلدیغی وقت طوب و مهمات عربه‌لری و یوك حیوانلری وسائر اردو اغرلغی زنجیرلرله بر برینه ربط ایله اردونك ارقه طرفی بر استحکام حالنه

قونلديغى كبى طوپلر دخى مناسب موقعلره يراشديرلدى . ومحاربه يه باشلانلدى .

شاه اسماعيل اردوى همايونى بردن بره سوارى يه چيكنتمك قصديله كندى قوماندهسنده الديغى قرق بيك ايران سوارينى بزم صول قوله وديار بكر حاكمى اوستجالو اوغلى محمد خانك قوماندهسندهكى سوارى يى دخى صاغ جانبه هجوم ايتديردى .

جناح يمين قوماندانى سنان پاشا زمانه كوره فن حربده ماهر اولهرق طوپلرى كوزل اداره ايتمسيله محمد خان طاقمى طوپ دانهلريله يره سرلدى . ومحمد خان واوغللرى وشجعان مشهورهٔ عربدن مشهد شريف واليسى محمد كمانه وبغداد حاكمى خليفه بك وخيلى رؤساى ايران مقتول وبقيهسيده رجعته مجبور اولدى .

لكن شاه اسماعيل بزم صول جناحك اوكنده صف بسته اولان عزب پيادهلرينى فنا حالده چيكنيوب ومحاربات شديده جريانندن صكره روم ايلى عسكرينى

دخی انهزامه یوز طوتدیروب قبلکاهه هجوم صددنده ایکن حضرت پادشاه برقاچ بلوك یکی چری قهرمانلرینی امداد اوله‌رق صول قوله سوق ایتمرله یکی چریلر صول قولك ارەسنده مختلطا جنك ایدن عجم سواریلری اوزرینه قاعدهٔ حربیه‌دن اولدیغی اوزره دوست ودشمن آیرمقسزین قورشون اتمغه باشلاینجه عجملر کیرویه یوسکوردیلر .

شاه اسماعیل اردبیلی کندوسنك تشکیل ایتدیکی دولت نوظهور صفویه‌یه شو حربك نتیجه‌سیله تقرر ایده‌جکنی بیلدیکیچون هردراو فداکارلغی کوز ینه آله‌رق اردوی همایونك ارقه جانبندن ظفر بولورم زعمیله ساقة الجیش اوزرینه شدتلی بر هجوم دها ایتدی . هجوم ایتدی اما بلاسنی شمدی بولدی . دمنجك دینلدیکی وجهله اردوی همایونك ارقه طرفی طوپ ومهمات عربه‌لرینك زنجیرلرله بر برینه باغلانمسندن ناشی یاغی برقلعه کبی ایدی . شاه وقوماندەسنده‌کی سپاه کوز قرغنلغیله بو استحکامك ایچنه او غرایوب

بری طرفدن یکیچری سر بازلری تفنکلر ایله و سائر صنوف عساکر عثمانیه سیف وسنان ایله کیرشدکلرندن عجملر منهزم و اکثریسی مقتول ومنعدم اولدی .
بو مقاتلهٔ خونریزانه اراسنده اسماعیل اردبیلی الندن وقولندن قورشونله یاره‌لندیغی حالده برچامورلی محلده آتندن یره یووارلنوب بر عثمانلی شاهبازی شاهین کبی اوزرینه آت صالدیسه‌ده شاهک خدمه‌سندن بریسی نفسنی فدا ایدرک « شاه بنم » دیو ایلرولمسیله عثمانلی فرق ایده‌میوب حریفی یقالدی . وشاهی طوتدم دیه‌رک حضور پادشاهی‌یه کتوردی .
عجملر بیننده (آت چکن حضر) نامیله مزاری زیارت اولنان حضر نام بر ایرانلی اوارالق آتنی شاهه تقدیم ایتدیکندن شاه بواسبه راکبا بش اون آدمیله فرار یولنی آلدی . اقشام قرانلغنده ایران اردوسی کاملا پریشان اولمش وارتق حرکات خصمانه احتمالی قالمامش ایسه‌ده حضرت پادشاه احتیاطا یاتسو وقتنه قدر آت صرتندن اینمدیلر .

یاتسو وقتنده دشمنك احوالی تمامیله اکلاشلدیغندن پادشاه وعموم عسکر چادرلره چکیلوب صباحه قدر مظفریت شنلکلری ایدلدی . وایرتسی کون چالدران صحراسنده ارام اولنه رق ارکان وروٴسا طرفندن پادشاهه تبریك ظفر رسمی اجرا اولندی .
بو ملحمهٔ عظماده بزم عسکردن دخی کلی تلفات وقوع بولوب اناطولی قولنده ایاس بك نیکده بکی بورکج پاشا زاده اسکندر بك بکشهری حاکمی قارلی اوغلی سنان بك قیصریه حاکمی اویس بك قرهسی حاکمی سلطان زاده محمد بك و روم ایلی قولنده بکلر بکی حسن پاشا ایله مالقوچ اوغللری دیدیلان و بری صوفیه و بری سلستره بکی بولنان علی وطورعلی بکلر ویونیه سنجاغی بکی حسن اغا و پرزرین بکی سلیمان بك دیکر بورکج پاشا زاده محمد بك و یاحال اوغلی مصطفی بك کبی نامدار امرا ودها سائر مشهور روٴساغیب ایدلمش ایسه ده دشمن اردوسی همان بالکلیه محو اولمه درجه سنه کتیریلوب عسکریمز دخی غنایمه مستغرق اولمشلردی .

شاه اسماعيل رؤساى عسكريه‌سنك جسارت وثباتلرينى موجب اولمق ايچون زوجه‌لرينى محاربه‌يه برلكده كوتورملرينى اصول اتخاذ ايتمش اولديغندن اشبو محاربه‌ده دخى كندوسنك زوجه‌لريله رؤساى عسكريه‌سنك قاريلرى موجود بولنمسيله بونلر اردوى همايون طرفندن ضبط اولنمش ايسه‌ده شاهك طوتيلان بر زوجه‌سندن ماعداسى پادشاه طرفندن صاليو يرلمش يعنى وطنلرينه كوندرلمشدر .

شاه اسماعيلك زوجه‌سى — مجرد شاهك شدت قهر وكدرينى موجب اولور و بلكه حريف قهرندن اولور — مطالعه‌سيله اردوى همايونده توقيف ايديلوب — اعجامك نكاحلرى اهل سنت قتنده صحيح اولميان (متعه) اصولنه مستند اولديغى جهتله — علمانك تجويزى اوزرينه بوخانمى توقيعى جعفر چلبى عقد شرعى ايله تزوج ايتمشدر .

بو مظفريت عظيم الشهرته دائر شهزاده سليمان جانبنه وممالك محروسه قاضيلرينه و بعض ملوك وحكام

اسلاميه به على الاصول ظفرنامه لر نشر اولندى . بونلردن شهزاده سليمانه يازيلان ظفرنامه نك صورتى ذيل جلدده (١٠) نومروسيله كوريلور .

رجبك درنجى جمعه كونى موكب همايون ايران پاى تختى اولان تبريزه متوجها چالداندن حركتله (خوى) صحراسنه مواصلتده تبريزك وشاه اسماعيلك خزاين واموالنك ضبط ومحافظه سى ضمننده دوقه كين زاده احمد پاشا ايله دفتردار [٠] پيرى چلبى وسكبان باشى بر فرقه ايله ايلرويه كوندرلدى . و افاضل علمادن اولوب سلطان سليمك معيت اهل پرور يلرنده واك زياده حسن نظر واعتمادى تحتنده بولنان مشهور مؤرخ مولانا (حكيم الدين ادريس بدليسى) سلاطين بايندريه زماننده ديوان موقعلكى خدمت معتنا بهاسيله ايرانده بولنديغى و ايرانك بتون اعيان

[٠] بدايت تنظيمات خيريه يه كلنجيه قدر امور ماليه نظارتى مقامنده بولنان ذواته دفتردار شق اول دينيلوردى .

و اركانيله معارفهٔ سابقه‌سی اولدیغی جهتیله پادشاه طرفندن تبریز اهالیسنه عفو و امان تبلیغ ایتمك ایچون اودخی احمد پاشایه ترفیق ایدلدی ·

احمد پاشانك مأموريتنه دائر تبريز اكابر اعيانندن مير عبدالوهابه وسائر اركانه خطابا اصدار بيوريلان امر عالی ايله تأمين اهالی يی متضمن تبريز قاضيسی شمس الدين طرفنه يازيلان استمانتنامه نك صورتلريده ذيلده (١١) و (١٢) رقملريله مسطوردر ·

شاه اسماعيل حرب ميداننده قاچديغی وقت عثمانلی تعقيبجيلرندن قورقوسندن غايت سرعتله يول الهرق ايرتسی كون تبريزه واصل اولمش ايسه‌ده — برطرفدن تبريز اهاليسنك كنديسنه نظر حقارتله باقشلری برطرفدنده خصم جانستانك ارقه‌دن ايرشمه‌سی احتمالی — تبريزده اقامته جسارت ايتديرميوب تبريز (داروغه‌سی) يعنی ضابطه ناظری حلواجی اوغلی حسين بكی هم محاربه اثناسنده غيب اولان (تاجلی خانم) نام برنجی زوجه‌سنی ارايوب بولمق همده

شاید عثمانلی اردوسی ایلرولیوبده دوز کیدرسه مملکتی ضبط وحفظ ایتمك اوزره تبریزده ترکله کندوسی (درکزین) طریقیله عراقه طوغری صاوشدی ·

« تاجلی خانم ایران اردوسنك بوزغونلغنده اله کچدیکی قریبا حکایه اولنان خانمدن بشقه‌در · بو تاجلی خانمك دخی امرای عثمانیه‌دن مسیح پاشا زاده‌نك النه کچمش وحتی بر کیجه چادرنده یاتمش اولدیغی حالده مسیح پاشا زاده یه او کیجه بر چوق مجوهرات تقدیمیله برابر یالواروب یقاروب یقاسنی قورتارمش اولدیغی مرویدر »

احمد پاشانك مأموریتی حسین بك ایشیدنجه شاهك خزینه‌سنده بولنان اشیای نفیسه‌یی بالاخذ اودخی فرار ایتمش اولدیغندن احمد پاشا بلا مزاحم تبریزه داخل اولدی ·

متعاقبا حضرت پادشاه دخی رجبك اون التنجی کونی تبریزه بالمواصله خارج شهرده (سرخاب) دینیلان موقعه نصب اوتاغ شوکت بیوردیلر · واهالی

طرفندن فوق العاده برالای ایله قبول اولندیلر ٠ سلطان سلیم حضرتلری اوسنه نك قیشنی تبریزده کچیردی ٠ موسم بهارده شاه اسماعیلك ارقه‌سنه دوشه‌رك انی اخذ و استیصال وایران ممالکنی کاملا سلك ملك عثمانی یه ادخال ایتمك نیتنده ایدیلر ٠ لکن او ییل ایران ممالکنده افراط اوزره قحط اولمق مناسبتیله ایام شتاده اردونك اداره‌سی قابل اوله‌میه‌جغندن وعسکره بر پریشانلق عارض اولورسه دشمنك کندینی دروب طوپلایوب هجوم ایتمسیده پك ملحوظ بولندیغندن بجمله وکلا وروٴسا عودت طرفنی ترجیح ایتملریله پادشاه دخی اصرار ایده‌میه‌رك تبریزده فقط طقوز کون اقامت ورجبك یکرمی بشنده ممالك محروسه یه متوجهاً اورادن حرکت ایتدیلر ٠ و تبریزك اعیان اهالیسندن وارباب فنون وکمالدن بیك قدر خانه اصحابنك بالجمله عائله واموال منقوله‌لریله برابر استانبوله نقلنه همت بیوردیلر ٠ مشهور شیخ الاسلام انام وخواجهٔ بنام تاج التواریخ صاحبی سعد الدین افندی

مرحومك پدری وسلطان سلیم حضرتلرینك ندیم خاصی (حسن جان افندی) ایله جدی (حافظ محمد اصفهانی) دخی بیان اولنان بیك خانه جمله سندندر ·
برده امیر تیمور نسلندن ممدوح مشاهیر شعرا خراسان پادشاهی (حسین بیقرا) نك اوغلی اولوب شاه اسماعیلك صدمهٔ ظالمانه سنه اوغرایوب بده اوارالق تبریزده کوشه نشین خمول اولان (مرزا بدیع الزمان) نام تخت دوشکوننی دخی معرزا استانبوله کتورمشلردر · بو ذات استانبولده چوق یشایه میوب مطعونا وفات ایتمشدر ·
موکب همایونك تبریزه عزیمت ایتدیکی یوللرده ذاتا اثر عمران بولنمدیغی و ینه او یوللردن عودت اولنسه ادارهٔجه مشکلات چکیله جکی جهتله عودت ایچون (قاغزمان) و (قره باغ) طریقی ترجیح واختیار اولندی ··
قره باغه مواصلتده حضرت پادشاه ینه اسکی نیتلرینه یعنی حدودده بولنوبده اول بهارده دیار ایرانه یوکلمنك

افكارينه مبنی اوراجقده قشلامق ارزوسنده بولنديلرسه‌ده يكی چری زمره‌سی سفربرلك مدتنك امتداديله برابر ايران ويرانه‌لرنده پك چوق مشقتلره دوچار و بويوزدن عسكرك عمومی ضعيف و بی‌اقتدار اولدقلرندن بحثله سنهٔ اتيه‌ده ينه ارزو بيوريلان يرلره كيتمك اوزره ارتق وطنه عودت اولنمسنی بالاتفاق استدعا ايتدكلرندن يوله دوام اولنوب شوالك التيسنده (اماسيه) يه كلندی . پادشاه اماسيه‌ده اولسون قشلانمسنی قطعيا اراده بيوردقلرندن صنوف عسكريه طاقم طاقم مناسب وجوار شهرلره وقصبه‌لره تقسيم ايدلدی .

﴿ خاطره ﴾

« بعض مؤرخين سلطان سليم عسكرك اطاعتسزلكندن ناشی عودته مجبور اولميوبده اوسنه تبريزده ياخود قره‌باغده قالسيدی اوسنه‌يی تعقيب ايدن موسم بهارده عجمستانی سراپا تسخير ايدردی ديورلر , و بوبابده

اردوده بولنان وکلایه حمیتسزلك وعسکره اطاعتسزلك
اسناد ایده‌یورلر . لکن ینه او مؤرخلرك افاده‌لرندن
آکلاشیله‌یور که قحط بلیه‌سیله ایران وکردستان
طرفلرنده عسکری بکلندیره‌جك زاد وذخیره یوغیدی
بوحالده یوز بیك عسکردن واکا کوره بونجه حیواناتدن
مرکب بر اردو اورالرده نصل قیشی چیقاره‌بیلوردی ؟
حتی قیش قیامته قسرین عودت اولنمشیکن یوللرده
ذخیره‌سزلکدن ومؤخرا شتانك شدتله حکمنی اجرا
ایتمسندن ناشی پك چوق زحمتلر چکیلوب اثنای راهده
بیك قدر عسکرك وخیلی حیواناتك اجلقدن تلف
اولدقلری وعسکر ناچار غارتکرلکه قویولەرق
(طابی شیخی) نام منزلده اهالینك وقوعبولان
شکایتلرینه مبنی سلطان سلیمك صدر اعظم هرسك
زاده ووزرادن دوقه‌کین زاده احمد پاشالری عزل
وتأدیب ایتدیکی وذخائر تدارکیچون بیك درلو تدابیر
اجراسنه مجبور اولندیغی ثابتدر . بوحاللره نظرا تبریزده
یاخود اوحدودده قالنسیدی چکیله جك شدایددن ماعدا

وكلانك ديدكارى كبى احتمالكه شاه اسماعيل برفرصت دوشيروب اردومزه هجوم ايدردى و چالدران مظفريتنك شانيده هبايه كيدردى .

§

موكب همايون تبريزه كيدركن (بايبرد) قلعه سنك تسخيرېچون بعض امرا قوماندهسيله تيمار سپاهلرينك تعيين اولنديغى يوقاريده بيان اولنمشيدى . بونلر واسطه سيله (بايبرد) قلعه سى حربا و جوارنده كى (كيغى) قلعه سى استيمانا تسخير اولنوب حين عودتده اناختارلرى حضور شاهانه يه تقديم اولنمش ايدوكندن ايران و كردستان حدودينى محافظه ايتمك شرطيله (بايبرد) (ارزنجان) (طربزون) (جانيك) و (قره حصار شرقى) بر ولايت اعتباريله امير اخور اول (بيقلى محمد اغا) يه پاشالق ايله توجيه اولندى .

§

موكب همايونك اماسيه يه داخل اولديغى كون شهسوار زاده (على بك) پادشاه ايله همركابلق

شرفنه نائل اوله‌رق شو شرق سفرنده ظهوره کلان
خدمات ممدوحه‌سندن طولایی انواع التفاته مظهر
اولدیغی صره‌ده — چونکه ذوالقدریه حکمداری
(علاء الدوله) نك اردوی همایونه التحاق ومرافقت
ایتمامسی معنا شاه اسماعیله طرفدار اولدیغنی اشراب
ایتدیکی جهتله پادشاه اکا طارغین اولدقلرندن —
حکومت ذوالقدریه‌نك علاء الدوله‌دن اخذ ایله
کندوسنه احسان ایده‌جکلرینی علی بکه وعد
بیورملریله علی بك همان پادشاهك آتنك اياغنه
قپانه‌رق الدیغی وعدجلیلك واجبهٔ شکرانیتنی ایفا ایلمش
وطرف شاهانه‌دن دخی موقتا (قیصریه) سنجاغی
بالتوجیه علی بك ذوالقدریه حدودینه تقریب
ایدلمشیدی .

علاء الدوله‌نك (سلیمان بك) نامنده‌کی اوغلی ینه
طرف شاهانه‌دن منصوب اولمق اوزره او اثناده
(بوزاوق) سنجاغنده بولندیغندن علی بك طوغریجه
بوزاوقه هجوم ایله بعد المحاربه سلیمان بکی دردست

وقتل و كيفيتی حضور شاهانه يه عرض ايتمسيله بوزاوق
سنجاغی دخی علاء الدوله يه رغما علی بكك منصبنه
الحاق بيورلدی ·

§

شاه اسماعيل موكب همايونك ايراندن عودتندنصكره
ينه تبريزه رجعتله برابر سلطان سليمك سنهٔ آتيه
بهارنده ممالك ايرانه هجوم ايده جكلر يني تحقيق ايتمسيله
بو مخاطره نك اوكنی المق اوزره دولت عليه يه عرض
مذلت واستدعای صلح ومسالمت ايتمكدن بشقه چاره
دوشونه مديكندن اشراف ساداتدن وتبريز علماسندن
(مير عبد الوهاب) ی سفارتله حضور شاهانه يه
ارسال — وخطيئات واقعه سنك عفويله برابر چالدران
وقعه سنده طوتلمش اولان زوجه سنك اعاده وكندوسنك
طرف شهرياريدن نيابت طريقيله تخت ايرانده ابقا
بيورلسنی متضمن — برده متذللانه عريضه وبرچوق
قيمتدار هدايا تقديم ايتدی ·
حضرت پاشاهك عجمستانی تسخير ايتمك خصوصنده

اولان فكر جهانكيرانه لرينى شاه اسماعيلك استدعاى متنزلانه سى تعديل ايده مديكندن اووقتك اصولى اوزره مير عبدالوهاب ورفقاسى استانبولده يدى قوله ده قلعه بند ايدلدى .

§

شاه اسماعيل چالدرانده بوزولوب ده قاچديغى زمان تبريز اهاليسى وقتيله شاهدن وامراسندن كوردكارى مظالم وتعدياتك انتقامنى الق بولنده امرا و رؤساى عسكريه نك مالرينى يغما و تاراج واهل و عيالرينى بيكدرلو حقارتله ازعاج ايتمش اولدقلرندن شاه تبريزه عودتنده اهالى يى سراپا قتل عام ايتمك ايستمش ايسه ده عقلاى اركانى بويله برغدرشنيع جنكيزيانه ووحشيانه نك اجراسى دكل - بوصره ده اهالى يه ادنا مرتبه يله مجازات ايدلمسى - بتون كندى دولتنك محونه سبب اوله جغنى نصيحت ايتدكارندن عفوعمومى اعلان ايدرك حتى اووقعه دن طولايى اهالى وعسكر بيننده تحدث ايدن دعاوينك استماع ورؤيتنى دخى منع ايتمشدر .

شو فقره يی يازمقدن غرض شاه اسماعيلك اوغراديغی مصائبك درجه سنی بيلديرمكدر .

§

حضرت پادشاه اماسيه ده بولنديقلری هنگامده ينی چری زمره سنك او باشلری بعض اركانك تحريكيله تبريز عودتی اثناسنده عهده سنه رتبهٔ ساميهٔ وزارت توجيه بيورلان دفتردار سابق پيری پاشا ايله معلم شهرياری حليمی چلبينك خانه لرينی باصوب يغما ايدبسرزلكه جرأت ايتدكلرندن دولايی فسادلری درعقب حسن صورتله باصدرلمشدر .

اقدمجه مسند صدارت عظمايی احراز ايدن دوقه كين زاده احمد پاشانك علاء الدوله ايله مخابرهٔ خفيه يه جرأتی طرف شاهانه دن تحقيق قلنمسيله آنك وكتخداسنك باشلری كسلمشدر .

§

﴿ كماخ قلعه سنك تسخيری ﴾

مرحوم بايزيد اول عصرنده فتح و تسخير اولنوب بونده نيز

او عصرده امیر تیمورك ضبط ایتمش اولدیغی کماخ قلعه‌سی شاهك جملهٔ ممالکندن اوله‌رق بو قلعه‌نك متانتی جهتیله درونده‌کی ایرانیلر حدود ممالك محروسه‌یه و خصوصیله یکی فتح ایدیلان ارزنجان طرفلرینه تجاوزدن خالی اولمدقلرندن و کماخك انده بولندیرلمسی سلطان سلیمك ایران و کردستان حقنده اولان نیات و تشبثاتنی تسهیل ایده‌جکندن موسم بهارده موکب همایون دخی یتشمك اوزره اولجد کماخ قلعه‌سنك حصر وتضییقی (بایبرد) وملحقاتی والیسی بیقلی محمد پاشایه فرمان بیورلمسیله محمد پاشا پادشاه دها اماسیه‌ده ایکن بر موجب فرمان عالی زیر حکومتنده‌کی محلارك عسکریله کماخی تحت محاصره‌یه المشیدی .

طقوز یوز یکرمی بر سنه‌سی موسم بهاری ایریشوب بو سنه‌نك ربیع الاولنك بشنده موکب همایون اماسیه‌دن حرکتله ربیع الاخرك بشنده کماخه مواصلت ایتدی .

کماخ محصورلری ذاتا محمد پاشانك تضییقاتندن صیقلمش

ایدیلر . موکب همایونك دخولی کونی بالجمله عساکر عثمانیه هر طرفدن طوپ و تفنك ایله شدیدا مهاجمه ایتدکلرندن التی ساعت ظرفنده کماخ قلعه‌سی جبرا فتح و تسخیر و درونده بولنان ایرانیلر طعمهٔ شمشیر ایدلدی .

حضرت پادشاه کماخ قلعه‌سنك ضربات طوپ ایله رخنه‌دار اولان محللرینی تعمیر ایله برابر بر مستحکم برج دها علاوه و امر محافظه‌سنی عساکر کافیه رفیقیله امرادن قره چین اوغلی احمد بکه احاله بیوردیلر .

﴿ ممالك ذوالقدریه‌نك استیلاسی ﴾

مرعش و البستان و ملحقاتندن عبارت اولان ممالك ذوالقدریه حکمداری ذوالقدر زاده علاء الدوله بك فاتح مرحومك چراغی اوله‌رق بولندیغی مسند وشرف دولت علیه‌یه انتما وانتساب سایه‌سنده حاصل اولمش ایکن سلطان بایزید ثانی عصرنده ینه کندیسنك

سببیله آچیلان مصر مسئله سی اثناسنده دولت علیه یی ترکله مصرلو پولتیقه سنی اختیار و بو حرکتله طبیعت اصلیه سنده مرکوز اولان نان کورلك ووفاسزلق رزیله سنی اظهار ایتمش ایسه ده مصرلو ایله عقد مصالحه اولنمقله برابر بو سیئاتی دخی سلطان بایزید مرحوم طرفندن اغماض اولنمشیدی ·

علاء الدوله او زمانده برو هم دولت علیه یی همده مصرلو یی کندیسنه کوجندرمیه جك صورتده برمسلك طوتوب فقط مصرلویه دها زیاده خلوصکار کچینیردی ·

بو دفعه کی شرق سفرنده سلطان سلیم کندوسنی معاونت و مرافقته دعوت ایتدیکی حالده اجابت ایتمامسی شاه اسماعیل طرفدارلغنه محمول اولدیغندن و حضرت پادشاه آسیای وسطاده و بلکه مرکز سلطنتی محیط اولان بتون آسیا واوروپاده کی اویله اوفق تفك حکومتلرك امحاسیله برکار علو همتله صفحهٔ افکارنده ترسیم ایتدکاری یکی برخریطه یی

ميدانه قويمق نيات عاليدسنده بولندقلرندن كماخ قلعه‌سنك فتحندن صكره ممالك ذوالقدريه‌نك علاء الدوله الندن استخلاصيله ممالك عثمانيه الحاقنى ذهنلرنده قرارلشديرديلر .

بناء عليه كماخدن سيواسه مواصلتلرنده اناطولى بكلربكيسى سنان پاشانى اون بيك منتخب سوارى و لزومى قدر پياده يكيچرى ايله طليعه اوله‌رق علاءالدوله اوزرينه سوق و شهسوارزاده على بكى دخى ترفيق ايله برابر ارقه‌لرندن موكب همايونلرينى دخى يورتديلر .

سنان پاشا (البستان) ه وموكب همايون قيصريه ملحقاتندن (اينجه‌صو) يه واصل اوله‌رق علاءالدوله (اوردكلى) نام محلده بولنديغى حالده قضيه‌دن خبردار اولمسيله بالجمله اولاد و عيالنى و اموالنى منيعة طبيعيه‌سى بولنان (طورنا طاغى) نام جبله نقل ايدوب جمع ايده بيلديكى عسكر يله بوطاغك اتكنده مقابله‌يه حاضرلاندى .

هر نقدر امراسنك عقلاسی - سلطان سلیم ایله باشه چیقیله میه جغندن کندیسی آنك قوجاغنه آتوبده عفو ومرحمت دیلمکدن بشقه چاره اولمدیغنی - نصیحت ایتدیلرسه‌ده دیکلمدی .

نه خیال محال !! شاه اسماعیل کبی بتون ممالك شرقیه‌یی هرج ومرج ایدن صاحب خروجك باشه چیقه‌مدیغی بر پادشاه عظیم الاقتداره قارشو علاء الدوله نك مقابله‌یه حاضرلنمسی کندینك وخاندانك اجلنی تعجیل ایدرجه‌سنه بر حرکت جاهلانه دکلمیدر ؟

موکب همایونك زحمت المسنه بیله حاجت قالمقسزین سنان پاشا ربیع الاخرك یکرمی طقوزنجی کونی علاء الدوله نك جمعیتکاهنه هجوم ایدرك برنجی محاربه‌ده ذوالقدریه عسکری بوزولوب علاء الدوله نك باشی کسلدی . وسنان پاشا بوزغون طاقمنك ارقه‌سنی براقیوب هیچ بر دل قورتلمدیغی کبی عساکر عثمانیه (طورنا) طاغنك باشنه‌قدر چیقه‌رق

علاءالدوله‌نك كافۀ اموال واشياسی يغما ايدلدی .
حضرت پادشاه مرعشه قريب (كوكسون)
مرحله‌سنده بولندقلری حالده علاءالدوله‌نك رأس
مقطوعی ايله برادری عبدالرزاق بك وقاملیادن برطاقم
اسرا حضور پادشاهی‌يه كتوريله‌رك عبدالرزاق بك
وسائر اسيرلر دخی اعدام ايدلدی . و علی العاده
ملوك و حكمدارانه ظفرنامه‌لر طاغيدلدی . كاخك
وممالك ذوالقدريه‌نك فتوحاتنی جامع اوله‌رق قائمقام
تخت سلطنت (شهزاده سليمان) ه يازلمش اولان
ظفرنامه‌نك برصورتی (۱۳) اشارتيله تذييل
ايديلمور .
سنان پاشا جمادی‌الاولانك اتنجی كونی عتبۀ شاهانه‌يه
يوز سوردكده خدمت واقعه‌سی تقدير و مسند
صدارت عظمی ايله توقير بيورلمشدر .

§

موكب همايون اماسيه‌دن كاخه كيدركن (قره‌جه
بك چايری) نام مرحله‌ده سلطان مصر (قانصوغوری)

طرفندن بر سفیر كلەرك حامل اولدیغی نامەسندە علاءالدولە حقندە بیان حمایت و صحابتلە برابر شهسوار زادە علی بكك قیصریە و بوزاوق سنجاقلرندن قالدیرلمسی ، و ممالك ذوالقدریەدە غورینك نامنك یاخطبەلردە مذكور ویاخود سكەلردە مضروب اولمسی طلب والتماس اولنمش اولمسیلە سلطان سلیم « غوری ار ایسە بوندن صكرە نامنی مصردە ابقا ایدە بیلسون » دیەرك او وقت بوكا جواب یازمغە بیلە تنزل ایتمیوب سفیری اعادە ایتمشلرایدی ٠

اونامەیە جواب مسكت قبیلندن اولەرق علاءالدولەنك رأس مقطوعی قیصریەدن غوری‌یە ارسال واهدا و بردە عربی العبارە ظفرنامە اسرا قلنمشدر ٠ بونك صورتی دخی ذیل جلددە (١٤) رقیلە مسطوردر ٠

§

حضرت پادشاهك آسیاجە اولان تصورلری تمامیلە فعلە كلمامش ایسەدە (اماسیە) دە بولندقلری زمان (مجارلو) نك بوسنە قطعەسندە واقع (ازورنیق) ٠

تجاوزله بعض خسارات ايمسی , وطوايف عسكريه نك بر قاچ سنه در على التوالى مشاق سفريه وشدايد حربيه ايله پريشان الحال اولمسی ذات شهرياريلرينك بركره پای تخته عودتله روم ايلنده دخی ابراز سطوت ومهابت بيورملرينی ايجاب ايتديرديكندن قيصريه دن عسكری وطنلرينه طاغيدوب كندولری دخی استانبوله عودت واستانبولده آز برمدت قالدقدن صكره ادرنه تختگاهنه عزيمت ايتديلر .

سلطان سليم استانبوله مواصلت بيوردقلری زمان شرق سفرنده نيات عاليه لرينك تمامیٔ اجراسنه حائل اولان موانع كه باشلوجه سی عسكرك ايكيده برده وطنه عودت آرزوسيله اياقلانملری ايدی . بو حاله سبب اولنلری اكلايوبده سيف سياسته اوغراتمق ايستيوب بو بابده صيقی صيقی اجرای تحقيقات ايتدكلری صره ده بركون يكيچری زمره سنك رؤساسنی بالذات سرای همايونه جلب ايله « شرق سفرنده ايلرويه كيتمامك ايچون عسكری اياقلنديرانلر , واماسيه ده پيری پاشانك

و حلیمی چلبینڭ خانه‌لرینی یغمایه سوق ایدنلر کیملردر ؟ » دیو صیقشدیردقلرنده بونلردخی کتمه مقتدر اوله‌میوب — عسکری تحریك ایدنلر (اسکندر پاشا) ایله مؤخرا قاضیعسکرلك مقامنی احراز ایدن توقیعی تاجی‌زاده (جعفر چلبی) وسکبان‌باشی (بال‌یمزاغا) اولدیغنی سویلمکه مجبور اولدقلرندن اسکندر پاشا ایله سکبان باشی درحال جلاد بی‌امان الینه تسلیم اولندی ۰

جعفر چلبی عظمای علمادن بولنمق حیثیتیله حضرت پادشاه لوم لائمه میدان ویرمامك وانك اعدامنی کندی فتواسنه بنا ایلمك اوزره جعفر چلبی یی حضورلرینه جلب ایله « عسکر اسلامی عصیانه سوق ایدن آدمك جزاسی ندر ؟ » یوللو استفتا بیوردقلرنده قاضیعسکر افندی باشنه کله‌جکنی بیلمیه‌رك « ثابت اولورسه قتلدر » جوابنی ویردیکندن جناب شهریار جلادت شعار « ایشته سنك عجم سفرنده عساکر اسلامیه‌یی تحریك ایتدیکك بنم عندمده ثابت اولدی ، وکندی فتواك ایله قتلك لازم کلدی »

خطابیله جعفر چلبی بی بعدالالزام اعدام ایتدیرمشلردر ·

§

سلطان سلیم دولت علیه سنک کندی آرزوسی کبی اقتدار وعظمتنک بر درجهٔ علیایه وصولنه مدار اعظم اولان قوهٔ بحریه نک تنظیمنی دخی خاطرلرندن چیقارمیوب بو دفعه استانبولی تشریفلرنده ترسانه جهتلرنده بر چوق دستگاهلر و انبارلر انشاسنه باشلاتدیلر ·

بو انشاآت آز زمان ایچنده اکمال اولنمغله برابر او عصرده هر دولتک دونغماسنه فائق صورتده سفاین حربیه وجوده کتیرلمشدر · بو اساس سایه سیدرکه : خلف اشرفلری (سلطان سلیمان) دورنده سلطنت سنیه نک قوهٔ بحریه سی دنیانک برنجی دونغماسی طانندی , وهند وچینه وارنجه بتون دکزلرده عثمانلی سنجاغی تفرد ایتدی ·

§

﴿ کردستان فتوحاتی ﴾

عموم کردستان شاه اسماعیل اردبیلی یه تابع ایسه ده طائفهٔ اکراد سنی المذهب بولنمق مناسبتیله او تابعیتدن ممنون اولمدقلرندن دولت علیه جه حکیمانه بر تدبیر طوتلسه کردستانك ممالك محروسه یه الحاقی قابل اوله جغنی سلطان سلیم شرق سفرنده کشف ایدرك تبریزدن عودتلری اثناسنده امرای اکرادی بالتأمین تبعیت دولت علیه یه دعوت ایلك اوزره مولانا (حکیم الدین ادریس) ی (مرند) نام مرحله دن کردستانه ارسال و امرای اکراده مولانانك ترتیبی وجهله استمالتنامه‌لر اسبال بیورمشلر ایدی .

مولانا ادریس مرند دن ارمی اشنی سوران اربیل عمادیه بختی جزیرهٔ عمریه موصل بدلیس سعرد دیاربکر و حصنکیف طرفلرینی دوز ایدوب اورالرك بتون اهالیسنی ایرانیلر علیهنه ایاقلندیردی .

شویله که : امرای اکراد بنه مولانا ادریسك تعلیمیله بر یره طوپلانوب حصنکیف امیری ملك خلیل ایوبی و بدلیس حاکمی امیر شرف الدین و حیزان حاکمی امیر داود و صاصون حاکمی علی بك و عمران حاکمی عبدل بك و عزالدین شیر بك زاده امیر ملك عباس کبی طوائف ماوکدن معدود یکرمی بش ذاتدن مرکب بر مجلس ملیده شاه اسماعیلدن فك رابطهٔ تابعیتله سلطان سلیمه بیعت ایتمکه , و کندولرندن هانکیسی رئیس اولسه دیکرلری چکه میه جکندن طرف دولت علیه دن عموم کردستانه بر سردار طلب ایلمکه قرار ویردیلر ٠

مولانا ادریس بو احوالی پیدر پی طرف شاهانه یه عرض ایلر و ایجاب ایتدکجه امرایه پادشاه جانبندن تلطیفنامه لر و هدیه لر جلب ایدردی ٠

امرای اکراد او مجلسده ویردکلری قرار اوزرینه بالاتفاق ایرانلو و ایرانلو طرفدارلری ایله محاربه لر ایدرك وطنلرینی برر برر ایرانلیلردن قورتارمشلردر ٠

§

﴿ دیار بکرك تسخیری ﴾

دیار بکر حاکمی و شاه اسماعیلك انشته سی (اوستجالو اوغلی محمد خان) چالدران محاربه سنده مقتول اولدیغی زمان دیار بکر اهالیسی قلعه ده قالان عجملری طرد و دفع ایله سائر اهالی کردستان کبی شاه اسماعیلدن فك ربقهٔ تابعیت ایتمشلر ایدی ۰

بزم اردونك ایراندن چکلمسیله شاه اسماعیل تبریزه عودتنده دیار بکرلونك و اکرادك عصیانلرینی ایشیدوب بونلری تکرار دائرهٔ اطاعته المق ایچون مقتول محمدخانك برادری (قره خان) ه دیار بکر ولایتنی باتوجیه بونی بشبیك سوارتی ایله دیار بکره سوق و اعزام ایلشیدی ۰

قره خان دیار بکری محاصره ایدوب اهالی اطرافده بولنان امرای اکراددن استمداد ایتدکاری کبی طرف سلطنت سنیه دن دخی کندولرینه بر سردار تعیین اولنمسنی حضرت پادشاه اماسیه ده ایکن مولانا

ادريس واسطه‌سيله استرحام ايتدكلرينه بناء جانب شهرياريدن بر مقدار سوارى ايله كوندرلمش اولان دركاه عالى متفرقه‌لرندن وعن اصل ديار بكر اهاليسندن يكيسد احمد اغا نام ذات شجيع برقرانلق كيجه‌ده ايران عسكرى اراسندن كچوب قلعه‌نك درونه دخوله موفق اوله‌رق سلطنت سنيه جانبندن دها كلى امداد كله‌جكنى محصورلره خبر ويردى .

بونك اوزرينه اهالى قوت الهرق قلعه‌نك برجلرينى عثمانلى سنجاقلريله دونادوب شدتله مدافعه‌يه باشلاديلر .

فقط طرف پادشاهيدن كونديرله‌جكى وعد اولنان قوهٔ كافيهٔ عسكريه‌نك كماخ و ذوالقدريه مسئله‌لرندن طولايى ارسالى تأخر ايتمسيله ديار بكر تام بر سنه محصور قالدى . بو سنه ظرفنده شاه اسماعيل پدرپى قره خانه امداد كوندرمكده قصور ايتمامش ايسه‌ده مولانا ادريسك همت وغيرتى ثمره‌سيله بتون كردستان خلقى ايرانلو عليهنده مدافعه‌يه اقدام

ایتدكلرندن قره خان دیار بكرك استیلاسنه دسترس اولهمدی .

لكن اهالی شداید محاصره دن صیقیلوب دولتجه معاونت كافیه اجرا اولنمدقجه بالاخره ایرانلویه اطاعته مجبور اوله جقلرندن مولانا ادریس بالذات حضور شاهانه یه یوز سوروب ده كردستانه مخصوصا پاردو ترتیب و تسریب ایتدیرمك ایچون یوله طوغریلوب (بایبرد) ه وصولنده مقدمكی معروضاتنك جوابی اوله رق الدیغی فرمان عالیده - عساكر عثمانیه نك برقاچ سنه در شرق سفرلری یورغونلقلرینی چیقارمق ایچون وطنلرینه عودتلری لازم كلدیكندن دیار بكرك امرای اكرادهمتیله محاصره دن قورتارلمسی ممكنمیدر ؟ یوقسه بهمه حال دولتجه عسكر ارسالی لازممیدر ؟ - دیو سؤال بیورلمسیله مولانا ادریس بایبرد ده توقفله اورادن حضور شاهانه یه مخصوصا آدم وعریضه كوندروب - دیار بكرك استخلاصی و كردستاننك دولت علیه یه مال ایدلمسی مجرد عساكر منتظمه

تعيننده محتاج اولديغنى و بايبرد و ملحقاتى واليسى بيقلى محمد پاشانك سردار نصبيله اماسيه و ملحقاتى واليسى شادى پاشانك دخى ولايتنك حاوى اولديغى بش سنجاق عسكريله سردار رفاقتنه تعيين بيورلمسنى انها و استدعا ايتدى .

مولانانك شو عرضى قبول اولنه‌رق همان ولايتلرى عسكرينى طوپلايوب ديار بكره كيتملرى محمد وشادى پاشالره فرمان بيورلدى .

محمد پاشا اردوسنى ترتيب ايتمكله مشغول ايكن مولانا ادريس لازم كلان محللرى طولاشه‌رق اون بيك قدر اكراد عسكرينى كيفى موقعنه طوپلادى . ومؤخرا پاشالر دخى برلشه‌رك مكمّلجه بر اردو اولدقلرى حالده ديار بكره توجه ايتديلر .

بو اثناده قره خانه امداد اوله‌رق شاه طرفندن كوندريلان ايران سردارلرندن كرد بك ره راسنده‌كى (جباقجور) ى بالمحاصره براوسى اثنـدن ضبط ايتمشيدى .

سردار محمد پاشا یوانی جباقجوره اوغرادوب کردبکی قاچردقدنصکره اردوی عثمانی بی دیار بکره قریب قره کوپری یه ایصال ایدنجه قره‌خان دیار بکرك محاصره‌سنی ترك ایدرك هنوز ایرانلی النده بولنان (ماردین) قلعه‌سنه قاچمغه مجبور اولدی ٠

محمد پاشا طقوز یوز یکرمی بر سنه‌سی شعبانی اوائلنده بلا مزاحم دیار بکره داخل اوله‌رق اهالئ مملکت سلطنت سنیه‌نك تابعیتی شرفنی قزانمقله بر سنه‌دنبرو چکدکاری مصائب محاصره‌یی اونودوب شکر ایتدیلر ٠

سردار محمد پاشا ایرانلونك اورالردن بتون ایاغنی کسمك ایچون همان اردویی قره‌خانك ارقه‌سی صره ماردینه یورتدی ٠

اردوی عثمانی (چوسق) نام مرحله‌یه واصل اولنجه قره‌خان ماردین قلعه‌سنك محافظه‌سنی بعض ضابطانه حواله ایله کندیسنك مال وعیالنی الەرق (سنجار) چولنده طوغری صاوشمش اولدیغی خبر

التدیغندن چوسقده توقف اولندرق بالمشاوره ویریلان قرار وجهله ماردینك استیمان صورتیله ضبطی چاره‌سنه باقلمق اوزره مولانا ادریسی و (حصکیف) امیری (امیر خلیلی) علی طریق السفاره ماردینه کوندردیلر .

مولانا ادریس اولا خارج مملکتدن نصایح وتهدیداتدن مرکب برمکتوب بلاغت اسلوب کوندروب اهالینك اطاعتلرینی جلب ایتمش ومملکتده‌کی ایران عسکری اهالینك دولت علیه‌یه تبعیت ایتدکارینی ایشیدنجه ایچ قلعه‌یه قپاندلریله ملك خلیلی کندوسنك بشیوز قدر عسکریله ماردینه ادخاله موفق اولمش ایسه‌ده بری طرفده شادی پاشا ایله سردار محمد پاشانك تصادمه اره‌لرنده بوزوقلق حاصل اوله‌رق شادی پاشا « بنم مأموریتم دیار بکره قدردر دها ایلروسنه یوریمکه طرف پادشاهیدن مأذون دکلم » دیه‌رك کندی قوماندانسنده‌کی ایالت عسکرینی بالاستصحاب اماسیه‌یه طوغری ایرلدی کتدی .

سردار محمد پاشا عساکر باقیه ایله ماردینه بالعزیمه
ایچ قلعه‌نك تضییقنه تشبث ایتمك ارزوسنده بولندیسه‌ده
اردونك نصف قوتندن زیاده‌سی شادی پاشا ایله
چكلمش و قصور عسكری دخی انلره باقه‌رق عودت
ایتمك افكارینه دوشمش اولدیغندن محمد پاشا یكرمی
درت ساعتدن زیاده ماردینده طوره‌میوب دیار بكره
عودته مجبور اولدی .

اردوی عثمانینك بویله تفرقه‌یه دوشدیكنی (سنجار)
چوللرنده طولاشان قره‌خان ایشیدر ایشتمز عودت
ایدرك ماردینی تكرار ضبطنه كچیردی .

« ملا ادریسك حسن تدبیر و بلاغتی ثمره‌سیله قان
دوكلمكسزین اله كیرن بر مملكتك شادی پاشانك سوء
حركتندن طولایی الدن چیقدیغنه تأسف اولنمامق
قابل دكلسه‌ده تعجب اولنمامليدر .

چونكه : ـ تاریخلرك بزه خبرویردكاری وقوعات
قبیله‌دن صرف نظرله ـ عصرمزده تحدث ایدن
تجاربات و معاملات دولیه اثناسنده بزم بعض پاشالرك

اقبال يار يشى اغورنده دولت عليه يى نقدر ضايعاته اوغراتدقلرى معلومدر .... »

صددن چيقميه لم : سردار محمد پاشا ديار بكره وصولنده شادى پاشانك حركات واقعه سنى ملا ادريس ايله مشتركا باب عالى يه عرض و انهـا وكردستانك تماما تسخيرى اقتدارى حاصل اولمق ايچون عسكر يتشديرلمسنى استدعا ايتمسيله حضرت پادشاه شادى پاشايه غضبلنوب انك و اكا اويوب ده اردويى ترك ايدن سائر امرانك مجازات لايقه لرينى بعد الاجرا قرمان بكلر بكيسى (خسرو پاشا) نك بتون قرمان واناطولى سپاهيلريله همان ديار بكره كتمسيچون امر عالى كوندردكارى مثللو پاى تختدن دخى بيك نفر يكى چرى ايله (سپاه) و (سلحدار) بلوكارينى اغالرى (سنان) و (بالى) اغالرله موسم بهارده ديار بكره ايرشمك اوزره سردار محمد پاشا معيتنه مأمور بيوردیلر .

بو عسكر كيدركن اثناى راهده اولوب هنوز ايرانلو

ادامسنده بوانان (خربوت) قلعه‌سی کاخ محافظی احمد بکك انضمام معاونتیله بالتضییق اوچ کون ظرفنده تسخیر ایتمشلردر ·
شو پای تخت عسکرینك دیار بکره وصولندن اول سردار محمد پاشا مناسبتسز بر حرکت عسکریه اجراسیله بر مقدار سواری تلف ایتدیرمشدر ·
تفصیلی شودرکه : شاه اسماعیل قره خانه امداد اولهرق (همدان) حاکمی (بکان) و (کاهر وکراد) حاکمی (چوقا سلطان) و (بغداد) حاکمی (قیغر سلطان) قوماندلریله (کرکوك) و بغداد طریقیله ماردینه خیلی عسکر کوندروب بونلر ماردینه بالوصول عثمانلو اردوسنك ماردینه هجومنه سد حائل اولمق ایچون دیار بکر ایله ماردین بیننده واقع کرخ نام محله اردولرینی قورمشلر ایدی ·
اواره‌لق قرمان بکلر بکیسی خسرو پاشا دیار بکره واصل اولمش ایدوککندن سردار محمد پاشا ایکی بیك سواری انتخاب ایدرك وکندوسی بر خدعه

حربيه ياپمق ايچون كرخ ايله ديار بكرك اراسنده كى دجله نهرى كوپريسنده بوصو طوتورق كرخده بولنان ايران اردوسى اوزرينه بركره شدتلى هجوم ايله درحال كيرويه قاچامق كوسترو بده دشمنى بالاغفال بوصويه جلب ايتمك اوزره سوار يلرنى سوق ايتدى .
حالبوكه ايرانليلر سردارك مناورهسنى تصادفاً تحقيق ايدرك انلرده لازم كلان تدابير مدافعه يى اجرا ايتمش اولدقلرندن بزم سوار يلر دشمنى غفلتده درظنيله چادرلرينك اوزرلرينه هجوم ايتدكلرنده عجملردرعقب بونلرك اطرافنى قوشاتديلر .
كرخ ايله كوپرينك اراسى خيلى مسافه اولديغندن ماعدا يوللرى چامورلق و بطاقلق او لمسيله بزم سواريلرك اتلرى يورغون اولديغندن نه قاچمغه نه ده اوقدر كثرتلى دشمنى مدافعهيه مقتدر اوله ميوب برطاقى تلف و برطاقى اسير اولديلر . ايچلرندن آتلرى دنج و يوركك بولنان جزئى مقدارى كوچ ايله كوپرييه يتيشه بيلمش ايسه لرده سردار پاشا او لجه ايران

اردوسنك كرخدن قالمش اولدیغنه دائر اصلسز برخبر المسی اوزرینه كوپری باشنی ترك ایله دیار بكره چكلمش وكوپری یی مؤخراً عجملر طوتمش اولدیغندن كوپری یه یتیشه بیلان سواریلریمز دخی اوراجقده دشمن پنجه سنه دوشدیلر ٠

سردار محمد پاشا شو خطاسندن طولایی متأسف اوله رق دیار بكرده استانبولدن كوندریلان صنوف عسكریه نك وصولنه منتظر اولدیغی حالده بو عسكرك قره كوپری یه واصل اولدیغنی بالاستخبار كندو سیده دیار بكرده كی عساكر موجوده یی استصحاب ایله قره كوپری یه عزیمت ایتدی ٠ ودشمن ایله چارپشمق ایچون ترتیباته باشلادی ٠

قره خان اردوی عثمانینك كیفیت انتظامنی و سردارك نیتنی تحقیق ایدوب اودخی اردوسنی ماردینك بیره جك جهتنده واقع (دده قرقین) نام موقعه قالدیروب مقابله یه حاضرلاندی ٠

خلاصه سردار اكرم اردویی قره كوپریدن قالدیروب

ایران اردوسی اوزرینه یوریدی . و اياغی توزیله محاربه یه کیرشدی .

ایران اردوسنك سواریسی مکمل ایدیسه ده نقدر مکمل اولسه سواری نك پیاده یکی چریلرینك تفنکلری آتشنه قارشو اوزون اوزادی طیانه میه جغنی قره خان یلدیکندن چالدران محاربه سنده شاه اسماعیلك طوتدیغی اصوله توفیقا سواریسنی ایکی یه بولوب برفرقه سنی کندی قوماندهسنده و بر فرقه سنی بغداد حاکمی قوماندهسنده اوله رق بزم اردونك صاغنه صولنه هجوم ایتدیردی . و حمله اولاده قرمان عسکرینی خیلی صیقشدیردی ایسه ده یکی چریلر قورشون یاغدرمغه باشلاینجه دشمن سواریلری کیرو ایوب بو صره ده قره خان دخی حلقومندن قورشون ایله اورلمش اولدیغندن ایران اردوسی بسبتون پریشان واتنه کووه نلر ماردین قلعه سنه طوغری شتابان اولدی .

میدان حربده ایرانلیلردن اون بیکدن زیاده مقتول

قاچوب فرار ایلرك ارقه سنه دخی بزم اکراد اناطوسی طائفه لری ماردینه وارنجه یتشدکاری یی قیردیلر ·
سردار اکرم محمد پاشا قره خانك رأس مقطوعنی سائر رؤسای ایران مقتوللری باشلریله اورادن باعریضهٔ مخصوصه، پای تخته کوندرمسیله حضرت پادشاه غوری بی تهدید ایچون طقوز یوز یکرمی بر سنه‌سی رمضاننك اواخری تاریخلی بر ظفرنامه ایله قره خانك باشنی مصره کوندرمشدر ·
سردار محمد پاشا بیان اولنان میدان جنکنی قزاندقدن صکره ماردینه بالعزیمه اهالیٔ مملکت اولکی کبی درحال اطاعت ایتمشلر سه ده مقتول قره خانك برادری ایران عسکری بقیه‌سیله - متانت طبیعیه‌سی معلوم وامیر تیموری بیله مدت مدیده اشغال ایتدیکی مشهور اولان - ایچ قلعه‌یه قپاندیغندن واواشناده‌ایسه زیرده تفصیل اولنه‌جق عربستان سفری ایچون محمد و خسرو پاشالر ومولانا ادریس موکب همایونه چاغرلدقلرندن ایچ قلعه‌نك فتحی برسنه قدر تأخر ایتمشدر ·

« مولانا ادریسك اشبو كردستان فتوحاتنده تدابیر مخصوصه‌سی براردویه بدل ایدی . مشارالیهك نزد شاهانه‌ده وقع وحیثیتی نه درجه‌ده عالی اولدیغی بیلمك و اوزمان كردستانجه پادشاهك طوتدیغی اصول اداره‌ی آكلاشاق اوزره مولانایه یازلمش اولان ٢١ شوال سنه ٩٢١ تاریخلو نرمان سامینك بر صورتی ذیلده (١٥) اشارتیله كوستریلور . »

§

﴿ عربستان و مصر فتوحاتی ﴾

حضرت پادشاه شاه اسماعیله چالدران صحراسنده اوردیغی ضربهٔ تأدیب , وحدود بوینده قزاندقلری فتوحات ایله قناعت ایتمیوب بتون عجمستانك استیلاسیله آسیاده‌كی ملت اسلامیه‌یی بر نقطهٔ اتحاده باغلامق نیت جهانكیرانه‌سنده بولندقلری حالده ایكی دفعه‌كی شرق سفرلرنده نیات شاهانه‌لرینی تماميله فعله چیقاره‌مقسزین حسب الایجاب پای تخته عودت

یوردیلرسه ده اونیدن فراغت ایتمیه‌رك حتی پای تختنده بولندقلری ایامده اوچ سنه اردوی همایونی شرق سفرلرنده اداره ایده بیله‌جك مهمات تهیه‌سیله مشغول اولوپلردی ٠

بو آرالقده شاه اسماعیل ینه صلح استدعاسیله حسین بك و بهرام آغا نامنده ایکی ایلچی کوندرمش ایسه‌ده سلطان سلیم مصالحه‌نك امکانسزلغنی اکلاتمق ایچون عادات قدیمه وجهله ایلچیلری حبس ایدرك طقوز یوز یکرمی ایکی سنه‌سی موسم بهارنده ینه شرق سفرینی اعلان , و اوجله دیار بکر جهتنده‌کی عساکر عثمانیه‌یی دخی جمع ایله او قولدن ایران حدودینی طوتمق اوزره صدر اعظم سنان پاشایی قرق بیك سواری ایله ایلرویه اعزام بیوردیلر ٠

شاه اسماعیل دولت علیه‌نك تشبثات اخیره‌سنی کندی علیهنده پك تهلکه‌لی کوردیکیچون مصر ملکی سلطان غوری‌یه مراجعتله یا سلطان سلیمی صلحه اجبار یاخود کندوسیله اتفاق ایلمسنی التماس ایتمسنه

و سلطان سليمك آسياده آنبان ميدان آلمسى غورى حقنده‌ده قورقولى برحال اولمسنه ومقدما ـ قفاسنه اوررجه‌سنه ـ علاء الدوله‌نك و مؤخرا قره خانك كله‌لرينك كندوسنه كوندرلمسى غورينك كبر وغرورينه طوقنمسنه مبنى غورى شاه اسماعيله ياردم ايتمكى كندى منافعنده‌ده موافق بوله‌رق عثمانلى اردولرينى شرقه عزيمتدن منع ايتمك خلياسيله اللى بيك سوارى ايله سوريه طرفلرينه كلمش ايدى ٠
صدر اعظم سنان پاشا قيصريه‌دن مرورايله دولت چراكسه حدودندن ملاطيه‌ده واقع نهر (فرات) معبرندن ديار بكره چچمك ايچون حدوده مأمور چراكسه امراسندن رخصت رسميه طلبنده بولندقده جواب رد آلديغندن درحال كيفيتى و غورينك كلى عسكر و بشقه برنيت ايله حلب طرفنه كلديكنى عتبهٔ شاهانه‌يه عرض ايدرك (البستان) طرفنده ارادهٔ سنيه‌يه منتظر اولدى ٠
مسئله نك چتالالانديغى يعنى دشمنك ايكيلنديكى معلوم

اولدقده حضرت پادشاه وکلا وارکانی سرای همایونه
جمع ایله عقد انجمن مشورت بیوروب – ارکانك
کیمیسی شرق سفرندن فراغت ایدلمسی , کیمیسنده
دولت چراکسه نك جبرامانعته اقتداری اوله میه جغندن
او طرفه هیچ اهمیت ویرلیه رك ایلرویه کیدلمسی
شقلرینه سوق کلام ایتدکاری صیرده – وزرادن
پیری محمد پاشا پادشاهك هدف نظری هانکی نقطه
اولدیغنه واقف اولدیغندن سوزه باشلایوب
« پادشاهم : بزه لازم اولان اعدای دولتی ازمکدر ,
مادامکه چرکسلر شیعیلره معاون اولیور انلرده دشمن
دیمکدر , اولا انلری بتیرملی » دیمسیله و پادشاهکده
ذاتا ذهننده قرارلشدیردقلری بو صورت اولمسیله
غورینك اوزرینه کیدلمکه قرار ویرلدی .

فقط اعلان حرب اولنمزدن اول سفرا بعث وارسالیله
غورینك حقیقت افکاری اوکرنلمك مناسب اوله جغندن
مشاهیر علمادن روم ایلی قاضیعسکری (زیرك زاده
رکن الدین افندی) ایله امرادن مؤخرا (قره جه

پاشا) نامیله شهرت الان (احمد بك) كوندرلدی .
و بوندن اوّلجه غوری طرفندن شرق سفرندن فراغت
اولنمسی تكليفنه دائر (محمد انبيغا) نام سفير واسطه سيله
عربی العباره بر نامه كلمش اولديغندن اونامه یه جواب
اولق اوزره يازيلان طقوز يوز يكرمی ايكی سنه سی
محرمنك اوائلی تاريخلی تركی العباره نامهٔ همايون
سفيرلره توديع اولندی .
بو نامه لرك صورتلری دخی (١٦) (١٧) رقملريله
ذيلده در .
بوندنصكره حضرت پادشاه ادرنه پای تختنه سابق
كبی شهزاده سليمانی قائمقام براغوب ادرنه دن استانبوله
كلديلر . و پيری پاشانی استانبول و صدر سابق
هرسك زاده احمد پاشايی دخی بروسه محافظه سنه
تعيين ايدرك كندولری طقوز يوز يكرمی ايكی سنه سی
جمادی الاولاسنك دردنجی كونی ينه ظاهرده شرق
سفری ناميله اناطولی يقه سنه كچديلر .
موكب همايون قونيه و قيصريه طريقيله آغر آغر

یول کسدیرەرك و سنان پاشا اردوسنك بولندیغی البستاندن کچەرك (بوچاق درە) نام مرحلەیە واصل اولنجە سفیرلر بز عودت ایدرك افادەلرندن غورینك عداوتی تماما اکلاشلدیغندن زیردە (١٨) اشارتیلە مسطور اولان نامۀ همایون ایلە مصراویە اعلان حرب اولنمشدی .

سفیرلر بزحقندە اولان معاملەدن بحث ایدەمیەجکدن دەفائدەدن خالی دکلدر : وقتا کە مولانا رکن الدین و احمد بك سلطان غوری یی حلبدە بولەرق حامل اولدقلری نامۀ همایونی اعطا و وظایف سفارتی اجرایە اعتنا ایتدکلرندە - اکرچە غوری دخی تقدیر اولنەجق حسن معاملە کوسترمدیسەدە - چرکس امراسی غلو ایدرك مشار الیهمایی اولدیرمکە قالقشدیلر . هلە غوری ینە صوکنی ملاحظە ایلە حبسلریلە اکتفا ایتدیرمشدر .

موکب همایونك ولولۀ دهشتی آفاقی طوتەرق ممالك عرب حدودینە یاقلاشمقدە اولدیغی غورینك مسموعی

اوانجه اياقلرى صويه ايردى . ودرحال سفيرلرينى محبسدن چيقاروب بر طاقم اعتذارات ايله اعاده‌يه مسارعت ايتدى . اما وقت كچدى .

بوجاق دره مرحله‌سندن منوال محرر اوزره اعلان حربى متضمن غورى‌يه مكتوب كوندرلدكدنصكره حضرت پادشاه صدراعظم اردوسنى وكردستان وقرمان عسكرلرينى موكب همايون ايله برلشديره‌رك ترتيبات حربيه‌يى اجرا ايله دولت چراكسه‌دن عربستان ومصرى نزع ايتمك نيتيله حلبه طوغرى ايلرولديلر .

بوارالقده غورى برسفير مخصوص ارساليله عفو وامان ديلمش ايسه ده استدعاسنى قبول ايتديره‌مديكندن اودخى بتون عسكرينى طوپلايوب مرج دابق نام صحراى وسيعده موكب همايونى قارشولدى . ورجبك يكرمى التنجى كونى طرفين برحرب هوانسكه كيرشدى .

« جنديلكارى مثل سائركبى مشهور اولان كوله‌من

وعرب سواریلری ایله ادارۀ عسکر خصوصنده جهانك
الك مشهور فاتحلرندن اولدیغی آثار فعلیه سیله ثابت
اولان سلطان سلیم کبی بر قهرمانك زیر قوماندا سنده کی
عثمانلی بهادرلرینك یکدیکرینه چارپشمسی ذهنده
تخیل اولنورسه شو محاربه نك درجۀ شدتی اکلاشیله
بیلور . »

مصر جندیلری وعرب آتلولری مزراقلریله عثمانلیلرك
بوکرلرینی دلر ، و طرفینك اوقلری یکدیکرینك
جکرکاهنه ایشلردیسه ده اردوی همایوندن آتیلان
طوپلر وتفنکلر دشمنی طوب طوپ یرلره سرردی .
محاربه کسب شدت ایتدکجه شدتلنوب مصر سواریلرینك
مهاجماتی اردوی همایونك صاغ وصول جناحلرینی
انهزامه یوز طوتدیرمقده اولدیغی کوریلنجه حضرت
پادشاه صدر اعظم سنان پاشا ایله وزرادن یونس
پاشایی بر فرقه ایله صاغه وصوله امداده کوندردکدن
صکره قلب اردو دینیلان ویکی چری وسائر قپو
قوللرندن عبارت اولان اورته قولی بالجمله طوپلرله

دشمنك اورته قولنه هجوم ايتديرديكندن طوپ وتفنك دانه‌لری باران بلا كبی باشلرينه ياغمغه باشلادقده چركسلر وعربلر جنديلك فنی شاشيروب كيرو ولديلر . بو صره‌ده سلطان غورينك قولاغی توزندن بر كورله‌يكوب آت اوزرنده طورمغه مجالی قالمديغندن اردونك قوماندانسنی امراسندن برينه تركله كندوسی برطرفه چكلدی . بونك اوزرينه مصر اردوسی كليا بوزولدی .

مصرك مشاهير امراسندن حلب اميرالامراسی (خيربای) حلبده و(جانبردغزالی) شامده طوغری فرارايلرله بونلرك وسائر فراريلرك تعقيبلرينه فرقه‌لر تعيين اولندرق خيربايك تعقيبنه مأمور اولان يونس پاشا اوقدر حيزلی كتديكه محاربه‌نك ايرتسی كونی حلبه واصل اولوب خيربايی حما وحمص طرفلرينه قاچمش بولديغندن درحال مملكتی ضبط ايتدی . سائر معقبلرده يتشدكلرينه امان ويرمدكلرندن دردلر تپه‌لر مقتولين جثه‌لريله طولدی .

غوری محاربه میداننـدن چکلدکده بر صو کنارنده سجاده‌سنی سروب یاتمشیدی . بسبلای کورله‌نك شدتندن یینی یاتلامش اوالی که اوراجقده تسلیم روح ایتمشیدی .

حضرت پادشاه بعدالغلبه اوتاغ همایونلرینی قوردیروب غورینك حالنی و نه اولدیغنی صورشدیردقده اردوسندن چیقدیغی زمان برابر بولنوب مؤخرا اسیر دوشمش اولان بر خدمتکاری افندیسنك وفات ایتدیکنی و جنازه‌سی صو کنارنده یاتمقده اولدیغنی خبر ویرمسیله لاجل التحقیق کوندریلان درکاه عالی چاوشلرندن بر شخص غورینك جنازه‌سنی بوله‌رق ـ میدان محاربه‌ده مردانه کلدآلان غازیلره تقلیدا ـ جنازه‌نك باشنی بدنندن جدا ایدرك حضور پادشاهی‌یه کتوردی .

بو نادان چاوش کویا بر معرفت یاپمش کبی غورینك باشی مقابله‌سنده پادشاهدن احسان اوماردی . بالعکس شو عنادسز حرکتی پادشاهك غضبنی

موجب اوله رق قتل ايله جزا ايداسی فرمان بيورلمش ايكن وزرانك رجاسيله خدمتدن طرديله اكتفا اولندی ٠ شهريار جلادت شعار مرج دابقده بر كيجه آرامدن صكره حلبه متوجها حركت بيوروب (حيلان) نام مرحله يه وصولرنده حلبك بتون اهاليسی استقباله دوكلديلر ٠ و حلب كنارنده كی كوك ميداننده قدر ركاب همايونده بوريديلر ٠

اوتاغ همايون كوك ميداننه قورلديغی زمان حلب قلعه سی محافظلری دخی قلعه نك مفتاحلرينی تقديمه مسارعت ايتديلر ٠

حلب بكلربكيلكی مقدمجه سفارتله غوری نزدينه كوندريلوب حلبده حبس جزاسنه اوغرايان قره جه احمد پاشايه وقاضيلكی چوماكجی زاده كمال چلبی يه تفويض اولنوب ضبط خزاين و اموال ضمننده دفترداراغنه دخی عبدالله پاشازاده عبدی چلبی تعيين اولندی ٠

حلب قلعه سی قلاع مستحكمه دن بولنديغی جهتله

دولت چراکسه‌نك و امراسنك اکثر نقود واموالی حرب مناسبتیله اورایه وضع ایدلمش اولدیغندن ورادن خزینهٔ جلیله ایچون حسابسز نقود و ذیقیمت اشیا و مهمات ضبط ایدلمشدر ٠

حضرت پادشاه حلبده وصوللرنده فراریلری تعقیب ایچون یونس پاشایی حما وحمص طرفلرینه سوق ایتمشلردی ٠ فراریلردن خیربای دولت چراکسه‌نك نجم اقبالنده کوردیکی آثار نکبتدن قریبا منقرض اوله‌جغنی استدلال ایتمسیله یونس پاشا واسطه‌سیله درکاه پادشاهی‌یه دخالت و امرای دولت علیه صره‌سنه کچدرك کسب نجاح وسلامت ایتمشدر ٠

سلطان سلیم براز مدت حلبده ارامدن صکره چول یولندن شام شریفه توجه ایدوب حما وحمص حذاسنه وصوللرنده بو شهرلرك محافظه‌سنه مأمور اولان چراکسه امراسی عرض اطاعت وممالکتلرینی بلاتردد تسلیمه مسارعت ایتملریله حما محافظلغی دولت علیه امراسندن اولوب بعد زمان مقام صدارته قدر ترقی

ايدن كوزلجه قاسم پاشايه و حمص محافظلغى دخى اخمان اوغلى نام ذاته توجيه اولندى ٠

موكب همايون (فره‌لر) قريه‌سنده جاده يه طوغريلوب سنهٔ مرقومه شعبانى سلخنده شام شريفه واصل اولدى ٠

شامده‌كى عساكر مصريه موكب همايونك وصولندن اول اورالردن چكيلوب مصره قدر قاچمش ايديلر ٠ شامك اشراف اهاليسى و بيوكى كوچوكى مطيعانه استقباله شتاب ايتمكلريله حضرت شهريار كردون وقار الاى خسروانه ايله خارج شهرده واقع (مصطبهٔ سلطانيه) نام موقعه نصب اولنان اوتاغ همايونه نزول وموسم قيش اولمق مناسبتيله مصطبهٔ سلطانيه‌ده اون ايكى كوندن زياده اوتورميوب ملوك چراكسه‌نك شامده‌كى (قصرابلق) دينيلان سرايلرينه دخول بيورديلر ٠ واردو خلقى دخى درون مملكتده خانه‌لره وخانلره يرلشديرديلر ٠

غوريك مرج دابق محاربه‌سنده وقوع وفاتى مصره

عکس ایتدیکی زمان برادر زاده‌سی (طومانبای) کرسیٔ حکومت مصریه‌یه جلوس ایلمش و سلطان سابق مدافعه و مقاومت اسبابنک تهیه‌سنه تشبث ایتمش ایدی .

پادشاه مظفر سپاه ایسه سطوت قاهره‌لرینی قاهرهٔ مصرده دخی کوستروب طومان بایی‌ده عموجه‌سنک نزدینه کوندرمکی تصمیم و شامده اقامت ایتدکلری مدتده بر طرفدن اردوی همایونک صوسز (عریش) چوللرینی کچه‌بیلمسی ایچون لازم اولان کلی نقلیه حیواناتی و صو قربه‌لری و سائر مهماتی تدارک وتعمیم ایدرلر و بر طرفدنده آچیق هوالرده شامک کوزل مسیره‌زنده اکلنورلر و بر جانبدن دخی سوریه‌نک سواحل و انحاسنک تماما یداداره‌یه النمسی تدابیرینی اجرا بیوررلر ایدی .

مصره کیدلمک مقرر ایسه‌ده طومانبای شاید غورینک زلاکتدن عبرت آلورده قان دوکدیرمکه سببیت ویرمکسزین عرض اطاعت ایدر مطالعه‌سیله

طومانبايه بر نامهٔ همايون يازيلوب زعمادن چركس مراد بك سفارتيله كوندرلدى .

طومانباى سلطان سليمك درجهٔ اقتدارندن بيشعور عقلى كوزنده بر جاهل جسور اولسيله — مقدونيالى (اسكندرفيلبوس) ك يله قره‌دن مصره كيده‌ميوب‌ده هزار زحمتله بحرا عزيمت ايتدكلرى و جنكيزيلرك واميرتيمورك چوللره دوشمكى تجويز ايتميه‌رك شامدن كيرويه دوندكلرى حكايه‌لرينى اغزدن ايشيده‌رك — عثمانلى اردوسى بهمه‌حال شامدن كيرويه‌دوزر ظننده بولنمسيله اطاعت ايتمك شويله طورسون نامهٔ همايونى تحقيرايله برابر سفير مرادبكى ورفيقلرينى غدرا اعدام ايتدى .

سلطان سليمك كرك شهرت شمشير عدو تدميرلرى عربستان چوللرينه ولوله ويرمسندن اولسون كرك حسن تدبيرلرى وحشيلرى‌يله اطاعته كتيرمسندن اولسون شامده بولندقلرى مدتجه بتون بريه عربلرينك مشايخ ورؤساسى طاقم طاقم كلوب عرض اطاعت ايدرلردى .

بو صورتله عریش حدودینه قدر بتون سوریه تحت انقیاده کرمسیله (طرابلس شام) و (قدس شریف) وصفد سنجاقلری وسائر سنجاقلر وقضالر امرای دولت علیه دن مناسب ذاتلره توجیه اولندیغی صره ده حدودی ضبط ایله برابر چراکسه نك احوالنی بیلدرمك اوزره عیسی بك زاده (محمد بك) دخی ایکی بیك سواری ایله (غزه) یه تعیین اولندی ٠

موکب همایونك احتیاجات ومهماتی بالاکمال صدر اعظم (سنان پاشا) اوجه طلیعه اوله رق غزه یه کوندریلوب موکب همایون دخی (ذی القعده نك یکرمی برنجی) کونی شامدن حرکت ایتدی ٠

سنان پاشا (رمله) یه واردیغی زمان طومانبایك — عثمانلی اردوسی سوریه دن چکلدیکی وقت سوریه یی ضبط ومحافظه ایتمك اوزره — تعیین ایتمش اولدیغی (جانبرد غزالی) عریشه کلمش ایدی ٠ فقط یاننده کی بشبیك مصر سواریسیله سنان پاشا فرقه سنه مقاومت

ايده ميه جكنى اكلامسيله اوحوالى عربانندن بالاستمداد عسكر طوپلامغه باشلادى . وعساكر عثمانيه نك ايلرويه مرورلرينه مانع اولمق اوزره يوللره فرقه لر تعبيه ايتدى .

عربلرك استمداد اولنان محله قوشملرى اسكى عادتلرى اولديغندن غزاليك باشنه كلى عربان طوپلانمقده اولديغنى سنان پاشا تحقيق ايدوب دشمنك جمعيتى دها زياده تكثر ايتمكسزين همان اوزرينه واريله رق تنكيل ايدلمسنى تنسيب وفقط رمله اهاليسندن خيانت اماراتى حس اولنمسيله عسكرك حركتنى غايت كيزلى ترتيب ايدرك بر كيجه رمله دن شامه كيده يور كبى چيقدى . وبراز يول الدقدن صكره دشمنك جمعيتكاهى اولان (خان يونس) نام موقعه طوغرى صاپدى .

على الصباح كه : ذى القعده نك يكرمى بشنجى كونى ايدى . سنان پاشا عساكر عثمانيه يى دشمن اوزرينه هجوم ايتديروب غزالى بردنبره كيرويه رجعت ايله

کیروسنده بولنان بر طار بوغازده طوردی . بوندن
غرضیده عساکر شاهانه غفلتله بوغازه صوقوله‌جق
اولور ایسه برابش کوره‌بیلك ایدی .
سنان پاشا ایسه ینکی چری تفنك اندازلر یله اوقجی
سائر پیاده‌لری بوغازك ایکی جانبنه سوق ایله عموم
عسکر بزی بوغازدن کچنجه‌یه‌قدر دشمنی اوقده قورشونه
طوتدیرمش اولدیغندن غزالی غزه جهتنده‌کی صحرایه
چیقمغه مجبور اولدی . و بو صحراده طرفین ترتیب
صفوف ایدرك میدان محاربه‌سنه کیرشدی .
محاربه اقشامه قدر امتداد ایدرك نهایت غزالی فنا
حالده منهزم اوله‌رق مصره فرار ایتدی .
بو غوغاده مصراوطاقنك انجق عشری مقداری
قورتیله‌بیلوب قصوری تلف و اسکندریه نائبی
خدا ویردی و غزه نائبی دولتبای و قرق ارلك
و اون ارلك وخاصکیلر امراسندن اللی بر نفر
معروف رؤسا مقتول اولمشدر .
سنان پاشا اوقشام عسکری بوله دوام ایتدیروب

على الصباح غزه قصبه سنه واصل اولدقده اوجه
حس ايتديكى كبى رمله خلقى فى الحقيقه عثمانلويه خاين
و پاشانك رمله دن حركتنده شامه عودت ايتدكارينه
ذاهب اولمرندن ناشى ايرتسى كونى سنان پاشا
فرقه سنه التحاق ايتمك ايچون اورايه وارمش و بركاربان
سرايه قونمش اولان برطاقم عثمانلى عسكرينى
غزه ليلرله برلشه رك قتل و اعدام ايتمش اولدقلرينى
اكلادى ٠
اواثناده موكب همايون رمله يه قريب (خوجوايه)
نام مرحله يه واصل اولمش ايدى ٠ سنان پاشا
كيفيت مظفريتله برابر رمله وغزه اهاليسنك جرأت
ايتدكارى اهانتى حضور شاهانه يه عرض و اشعار
ايتدكده خائنلرك تأديبيچون سنان پاشايه فرمان عالى
كوندرلمسيله بو ايكى مملكتده سياسة خيلى اشخاص
قتل اولنه رق برعبرت موثره كوسترلدى ٠
حضرت پادشاه رمله يه دخوللرنده معيت شاهانه لرنده كى
صنوف عسكريه يى غزه يه كوندروب كندولرى

خـواص بندكانيله قدس شريفـده واورادن دخی
خليل الرحمن قصبه‌سـنه عزيمتله مسجد اقصی
ومراقد مقدسـهٔ عظمای انبيـايی زيارتدن صـكره
كيجه‌لی وكوندزلی يول يوری‌يه‌رك عسقلان طريقندن
غزه‌يه ايتديلر .

صدر اعظم سنان پاشا غزه قربنده عين الصفا نام
محلده حضور شـاهانه‌يه مثول اوله‌رق جانبرد غزالی
محاربه‌سنده قرانديغی غالبيتدن طولايی مظهر التفات
اولدی . وعموم عسكره دخی عطيه‌لر توزيع اولندی .
غزه‌ده و زرادن حسـام پاشا دخی مظهر غضـب
اوله‌رق اعدام اولنمشدر .

سـببی شو ايمش كه : حلب وشـام خزينه‌لرندن
اخذ واغتنام اولنان مصر مسكوكاتی ممالك شاهانه‌ده
رايج دكلسـه‌ده اورالرده التوب و يرلمكده اولديغندن
عسكرك اولوفه ومرتباتنه بومسكوكات صرف واعطا
اولنوب حسام پاشا هرزه‌وكيلالك صورتنده ـ بومسكوكات
عسـكری طرفندن قبول اولنه‌ماز ، برده بوقدر اغر

اردونك عريش چولارينى كچوبده مصره عزيمتى قابل اوله مازـ كبى مناسبتسز سوزلرله سلطان سليمى اغضاب ايتمسى ايمش .

§

﴿ مصرك فتحى ودوات چراكسه‌نك انقراضى ﴾

غزه‌دن مصره قدر كچيله‌جك يوللر قطيه ناميله معروف صوسز چوللر اوله‌رق اطرافى دخى قبائل عربانك جولانگاهى اولمسنه نظرا اردوى همايونك بو يوللرده صودن وذخيره‌دن يكا ضرورته دوشيرلمامسيچون حضرت شهريار حكمت شعار غزه‌ده برقاچ كون آرام ايله برقاتدها نقليه حيواناتى تدارك ايتدكدن صكره صدر اعظم سنان پاشايى ينه طليعه اوله‌رق خفيف سوارى طاقيله ايلرويه سوق ايدرك كندولرى دخى هيئت اردوى همايون ايله ذى الحجه اواسطنده مصر يولنه دوزلديلر .

شوچوللره عهد بعيددن برو ياغمور ياغديغنى كيمسه

بیاز ایکن سلطان سلیمك بخت و طالعنك اثر سعادتی اولەرق اوکونلرده فوق العاده باران نازل و بتون بریه وصحرالرده سیل صولرندن طراوت ولطافت حاصل اولدیغندن هیچ برضرورت چکلمامشدر ٠

فقط ذات همایونه مخصوص اشیا خورجلرینی حامل اولان براستر نصلسە کیرویه قالەرق عربانك یدغصبنه چکمش وسلطان سلیمك دائما اکلندیکی وصاف تاریخی بوخورجلرك ایچنده بولنمش اولدیغندن یاالکز جان صیقەجق شوحادثه وقوعبولمشدر ٠

موکب همایونك مصره قریب صالحیه قصبەسنه وصولنده طومانبایك کلی سواری ایله مصرك خارجنده مقابلەیه مهیا بولندیغنی و عادلیه عمارتی جهتنده واردوی همایونك کذرکاهنده خندقلر اچیلوب اسکندریه ومصر قلعەلرندن نقل اولنان ایکی یوز جسیم طوپلرله تحکیم ایدادیکی و فرنکلردن معلم طوپچیلر و تفنکچیلر تدارك ایدلمش اولدیغی خبر النذی ٠

سوق الجيش فننده مهارتی مسلم اولان پادشاه
سايم الافكار بو خبر اوزرينه خريطهٔ خياللرنده ادارهٔ
پركار ايدرك مصره نصل كيرملك ودشمنك تداركات
جسيمه‌سی نصل حكمسز براغملق لازم كله‌جكنی
كندی كنديلرينه قرارلاشديردقدن صكره ايلرو ليوب
مصره بر ك ازمسافه‌سی بولنان خانكه نام موقعه قدر
ياقلاشديلر . واوراده ترتيب صف حرب وصدر
اعظم سنان پاشايی صاغ قول و يونس پاشايی صول
قول قومندانی نصب ايدرك طقوز يوز يكرمی ايكی
سنه‌سی ذی الحجه‌سنك يكرمی طقوزنجی پنجشنبه
كونی - دوستلره حيرت دشمنلره دهشت - ويره‌جك
برسطوت ايله مصر اوزرينه يوريديلر .
چركسلر اردوی همايونی طوغری يول ايله عادليه
استحكاماتی اوزرينه دوشه‌جك واوحالده عثمانلی
عسكری طوپ دانه‌لريله يره سريله‌جك خيالاتنده
كرندكاری جهتله حاللرندن پك امين ايديلر .
لكن سلطان سليمك بالذات ويرديكی قومانده‌يه تطبيقا

اردوی همایون هیئت مرتبه سیله معهود استحکامات اوزرینه طوغری کیدرککی طوپ منزلنه قریب مسافه یی الدقدن صکره بردن بره مصرك جانب شرقیسنده واقع جبل مقطب یولنه بوکیلوب کمال سرعتله طومانبایك اردوکاهی اولان ریدانیه میداننه هجوم ایتدیلر . اکرچه چرکسلرده مقابله یه طاوراندیلرسه ده حریفلر شو یولی هیچ تخمین ایتمدکاری والك زیاده کووندکاری عادلیه استحکاماتی حکمسز قالمش اولدیغی جهتله شاشالدیلر .

جان بردغزالی که حقیقة بر بهادر اولدیغی حالده غزه جوارنده اوغرادیغی انهزام رزالتندن ناموس شجاعتنی تمیزلمك ایچون فداکارانه بر بسالت کوستردکه وسنان پاشادن انتقام المغه حاضرلنمشیدی . مصرك الك شجیع و زرهلی جندیلرینی قوماندهسنه الهرق طوغریجه سنان پاشا قولنه هجوم ایتدی . وصاغ قولده کی عسکری بربرینه قاتدی .

سنان پاشا ایسه فرط جلادتله متصف ذواتدن

اولدیغندن بالذات میدانه اتیلوب عثمانلی قهرمانلرینی تشجیع ایله دشمنی قویاً منع ایدردی . حیفا که الدیغی یاره‌لردن آت اوزرنده طورمغه مجالی قالمیوب و کمال غیرتندن ناشی میدان حربدن دخی آیریله‌میوب بر محفه‌یه بینه‌رك یاره‌لرندن قانلر روان اولدیغی حالده بنه عسکره « قهرمانلر پادشاهك بنم کبی برینده‌سی یاره‌لنوب اولمکه نه‌لازم کلورسه , نان ونعمت ولی النعمتك شکرینی یرینه کتیره‌جك کوندر , دشمنه میدان ویرمیه‌لم , عثمانیلق شانمزی غیب ایتمیه‌لم » کبی سوزلرله عسکرك شجاعت فطریه‌لرینی تحریك ایلردی .

صاغ قولك زده‌لندیکی و سنان پاشانك یاره‌لندیکی پادشاهك معلومی اولنجه درحال اورته قولدن سپاه بلوکلرینی صاغ قوله امداد کوندرمکله برابر هر طرفدن طوپلر وتفنکلر ایشلدلدیکندن چرکسلرك یوزلری دوندی .

شو محاربه قوشلق وقتندن ایکندی زمانه قدر پك دهشتلی بر طرزده ممتد اوله‌رق عساکر مصریه‌نك

پك چوغی مقتول و بقیة السیوف ایله (طومانبای) (صعید) ایچنه و جانبردغزالی دخی صالحیه صحراسنه فراره مجبور اولدی ٠

سنان پاشا دشمنك انهزامنه قدر محفه ایچنده ادارهٔ عسکردن کیرو طورمیوب بعد الظفر تسلیم روح ایتمش و بویله بر وزیر دلیرك غیبوبتی شهریار اهلپروه مظفریت ممنونیتنی اوقدر حس ایتدیرمامشدر ٠

حضرت پادشاه دشمن اردوکاهنی عسکره یغما ایتدیردکدن صکره عادلیه‌ده اوتاغ همایونلرینی قوردیروب دشمنك حالی لایقیله اکلاشلمقسزین عسکری متفرق برحاله دوشیرمامك ایچون اردویی مصرك ایچنه صوقیوب فقط مملکتك محافظه‌سی ضمننده درون شهره جزئی عسکر اعزام و کندولری درت کون عادلیه‌ده ارام بیوردیلر ٠

بو اثناده عساکر عثمانیه مقتوللری اله کچیردکاری چراکسه رؤساسنی حضور شاهانه‌یه کتوردکجه بوینلرینی اوردیلوردی ٠ ریدانیه وعادلیه طرفلری

مقتولين جثه‌لرندن كسب عفونت ايتمسيله دزت كون صكره (بولاق) جانبنه نقل اولنه‌رق (جزيرهٔ وسطانيه) نام محله اوتاغ همايون ونيل بوينه اردو چادرلری قورلدی ٠

فراری طومانبايك بوزغون عسكردن وعربانندن اون بيك سواری بركديروب بر كيجه اردوی همايونی باصمق افكارنده بولنديغی استخبار وتحقيق اولنديغندن اردوی همايونجه هيچ تلاش كوسترلميه‌رك فقط دشمنك مدافعه‌سنه كافی تدابير واحتياطلر كورلمشيدی ٠

طومانبای فی الحقيقه بر كيجه كلمش ايسه‌ده اردوی همايونك غافل اولمديغنی اكلايوب اردويی باصمغه جسارت ايده‌ميه‌رك مصرك ايچنه دخول ايتدی ٠ واو كيجه مصرده نقدر عثمانلی بولنديسه بتون قليجدن كچيردی ٠ ودرون مملكتده تحصن ايلدی ٠

علی الصباح حضرت پادشاه وزير (يونس پاشا) وروم ايلی بكلر بكيسی (مصطفی) پاشا ويكيچری اغاسی (اياس اغا) وامير علم (فرهاد اغا) يی برفرقه

ایله مصره دخول ایدرك طومانبایك دفع و تنکیلنه مأمور بیوروب بونلر مصره یوریدیلرسه‌ده چرکسلر وانلره انضمام ایدن یراولر سوقاق اره‌لرنده محل متریس طوته‌رق و خانه‌لرك پنجره‌لرندن و دیوار ارقه‌لرندن تفنك واوق ونفط وقینار صوکبی یاقیجی شیلر اته‌رق شدتله مقاومت ایتدکارندن عساکر عثمانیه ایکی کون اوغراشدیلر .

موخراً پادشاه بالذات حرکتله هیئت اردوی همایونی (رمله) میدانی طرفندن و (سلطان حسن وشیخونیه) عمارتلری یوللرندن درون مملکته یورتدیروب طوپ وخمبره دانه‌لری مملکتك ایچنه اتشلر ساچمغه و یکی چری تفنك اندازلری پنجره‌لردن وسطحلردن عساکر عثمانیه‌یی ازعاج ایدنلره باش چیقارتمامغه باشلادی .

بوحالده دخی محاربه و مقاومت اوکیجه‌ده امتداد ایدرك ایرتسی کون یعنی (طقوز یوز یکرمی اوچ) سنه‌سی محرمنك سکرنجی جمعه کونی دشمنك مدافعه‌سی کلیاً مندفع اولدی لکن مصرك ایچی جنازه‌ ایله مالا مال برخرابه‌یه دوندی .

طومانبايك قلعه‌سز بر مملكت ايچنده شو درجه طيانمسى خيربخش عقول وقعط مقتولينك عدديده اللى بيكه وارديغى منقولدر ٠

حضرت پادشاه مصرى قوهٔ عسكريه التنه ادخال ايله بنده بولاقه چكيلوب مملكتك ايچى مقتولين جثه‌لرندن تخليه وتطهير اولنجه‌يه قدر بولاقده‌ارامدن صكره محرمك يكرى اوچنجى كونى الاى والاى سلطنت وعظمتله درون مصره داخل اوله‌رق (سلطان الروم والعرب) عنواننى الديلر ٠ ومصر ضربخانه سنده نام همايونلريله معنون سكه كسديرديلر ٠

بوارالقده (جانبرد غزالى) بالواسطه وقوعبولان استرحامى اوزرينه مظهر عفو وامان واوده امراى دولت عليه سلكنه دخالتله شادمان اولمشدر ٠

طومانباى نصلسه مصردن تكرار (صعيد) ايچنه فراره يول بولمشيدى ٠ حالا سوداى خامدن چكه ميوب عقلنجه پادشاهى بالاغفال بر فرصت

دوشیره‌رك اردوی همایونی استیصال ایتمك سوداسیله صعیددن طرف پادشاهی‌یه عفوینی مستدعی ساخته بر عریضه كوندردی .

طومانبایك شو استدعادن غرضی اغفال ایسه ده حقیقی اولمسید . ملحوظ اولدیغندن حضرت پادشاه مأمورین دولت علیه‌دن مصطفی چلبی نام ذات ایله كندوسنه امان نامه كوندردیلر . و تأمینات و نصایح اجراسیچون مذاهب اربعه مفتیلرینی دخی مصطفی چلبی‌یه ترفیق ایتدیلر .

غدار طومانبای بوسفیرلری دخی هیچ سویلتمكسزین قتل ایدرك اوچ بیك قدر سواری ایله ربیع الاولك اوچنجی چهارشنبه كونی (نیل) ك جانب غربیسنده كورندی .

فقط سلطان سلیم بوشخصك اویله برخدعه یاپه‌جغنی بالملاحظه احتیاطا نیلك جانب غربیسنده بر فرقه عسكر یکیرمشلردی .

طومانبای كندینی آتشه آتار كبی فدایجه سنه

بو فرقه‌نك اوزرینه هجوم ایتمسیله تکرار خونریزانه برمحاربه و طرفیندن بنه برچوق تلفات وقوعه کلوب طومانبای بوراده دخی مغلوب اولدیغی مثلاو حضرت پادشاهك نیلدن کچه‌رك او جوارلرده بولندقلرینی خبر الماسی اوزرینه اسکندریه سمتنه طوغری قاچدی .
فقط درحال طرف پادشاهیدن تعقیبنه تعیین و مأمور بیوریلان روم ایلی بکلربکیسی مصطفی پاشا وشهسوار زاده علی بك وخیر بای و جانبرد غزالی آتلری یوکرك سواریلریله ایرتسی کون کندوسنه یتشدیلر و سل سیف ایله کیرشدیلر .
طومانبای نیلدن مرور و دیار غربه عبور ایتمك - واولورسه‌ده دشمن النده اولمامك - زعمیله آتنی نهر نیله سورمش ایسه‌ده معقبلر پشندن قالمدقلرندن و عسکرك ایچنده بوزمك بیلنلر صویه آتلدقلرندن نهایت یقه‌یی اله ویردی .
حین تعقیبده اتلاف اولنان و کندیلرینی نیله آتوب بوغیلاندن ماعدا اوچیوز اسیر ایله طومانبای شهریار اعظم حضورینه کتورلدی .

کوستردیکی مقاومت حیرتفزادن دخی معلوم اوله یور که
طومانبای غایت بهادر و ادارهٔ عسکریه قادر برآدم
ایدی . بناء علیه خطهٔ مصریه نك ادارهسیچون
بلکه ینه استخدامه برار مطالعهسیله پادشاه بونی
تلف اتمامك والتفات ایله صداقتنی جلب ایلمك
ایستدکلرندن حقنده پك زیاده لطف ومروت معامله سی
کوسترلمش و وکلا وارکان طرفندن ضیافتلر کشیدهسیله
پادشاهه ایصندیرلمغه چالیشلمش ایسه ده غایت عنود
و بدخوی اولدیغیچون او التفاتلره اخلاقیجه بر حسن
مقابله کوستردمدیکندن و شاید صالیویرلسه ینه
عصیان ومخالفت بیراغنی آچهرق دولتك باشنه بربلا
اولهجغی وبونکله برابر بریه عربلری (الله ینصر
السلطان طومانبای) دعاسیله مشغول بولندقلری
اکلاشلدیغندن ربیع الاولك یکرمی برنجی کونی بعد
التشهیر بردار ایدیلوب ونعشی اوچ کون اصیلی
براغیلوب وجودینك دنیادن قالدیرلدیغی عربلره
اعلان قلندی .

اشبو مصر فتوحاتى دخى ظفرنامه‌لرله ممالك محروسهٔ شاهانه‌يه و ملوك و حكمدارانه پيدرپى اعلان اولنوردى . بو ظفرنامه‌لردن پاى تخت قائممقامى شهزاده سليمانه يازيلان نامهٔ همايون (مرج دابق) و (غزه) و (ريدانيه) و (نفس شهر مصر) محاربانى جامع اولديغندن ذيل جلده (١٩) اشارتيله يازيلور . بو اثناده امير حرمين الشريفين بولنان شرفاى حسنيه‌دن (شريف ابوالبركات ابو محمد) اوغلى (شريف ابونمى) يى بعض هدايا و تبركات مقدسه ايله حضور پادشاهى يه كوندروب تبريك فتوحات و عرض تبعيت ايتمسيله حضرت پادشاه شريف ابونمى حقنده فوق العاده احترامات كوستروب ممنونا اعاده و پدرلرينه پك چوق عطايا و صره‌لر ارسال و مصر علماسندن ايكى ذات واسطه‌سيله حرمين اهاليسنه توزيع اولنمق اوزره ايكيوز بيك آلتون وكلى ذخاير اسبال بيوردقلرى مثللو حرمينك اوته‌دنبرو مصردن مرتب اولان مخصصاتنى دخى تزييد بيورديلر . و بوصورتله

(خادم الحرمين الشريفين) عنوان شرف بيانى قرائتديلر ٠

سلطان سليم حكمت معتاد مصرده دخى نشر عدل وداد بيورملريله حوالئ مصريه وجزيرة العربك عموم رؤساسى طاقم طاقم كلوب عرض تابعيت وعبوديت ايتديلر ٠

حلبك فتحندن صكره ديار بكر بكلربكيسى بيقلى محمد پاشا كردستانده هنوز عجملر يدنده قالان ماردين ايچ قلعه سنك وسائر محللرك استخلاصيچون كردستانه اعاده بيورلمشيدى ٠ بو صره‌ده محمد پاشا طرفندن ماردين وحصنكيف قلعه‌لرينك تسخيرو كردستاندن ايرانلونك كليا طرد و تدمير اولنديغى عرضى ظهور ايتمسيله بوده بشقه‌جه باعث انشراح اولدى ٠

موكب همايونك شامدن مصره حركتى اثناده احتياطا استانبول ليماننده بولنان دونغاى همايونك ذخاير كلبه تحميليله قپودان دريا جعفر اغا ايله اسكندريه ليماننه كوندرلسى استانبول قائممقامى پيرى پاشايه اشعار و فرمان بيورلمشيدى ٠

دونغمای همایونك بو كونلرده اسكندریه لیمانه واصل اولدیغی عرض اولنمسنه و شهریار اسكندر اقتدار ذاتا اسكندریه شهرینی كورمكی آرزو ایتدكلرینه مبنی جمادی الاولانك یدیسنده بعض خواص وزرا و بندكانیله نیل نهرنده بر سفینه یه سوار اولدقلری حالده نیلك ایكی ساحلنی ومعموریت اراضیسنی تماشا ایدرك اسكندریه یه عزیمت و بر قاچ كون آرامدن صكره ینه مصره عودت بیوردیلر . وبوندن صكره ممالك رومه عودت تداركاتنه تشبث ایتدیلر . دونغمای همایونده كی ذخایر مصره نقل اولنه‌رق اردوی همایونك اداره‌سنجه موجب وسعت اولمشدر .

﴿ مصره والی تعیینی وموكب شاهانه‌نك عودتی ﴾

مصر و توابعی تماما ممالك عثمانی سلكنه كیرمش ایسه‌ده اورانك اداره ومحافظهٔ دائمه‌سی تسخیری قدر مشكل اوله‌رق بناء علیه مصرك بر یدافتدارده بولندیرلمسی

الزم اولدیغندن حضرت پادشاه تختگاه رومه عودت
ایتمزدن اول مقتدر بر ذاتك والی تعیینیله کوزی وکنده
خطهٔ مصریه نك حسن اداره سنی تأمین وتجربه ایتمك
مرادیوروب سنان پاشانك حومك وفاتی اوزرینه مسند
صدارت عظمایه نائل اولان یونس پاشایی اولجه مصر
والیسی تعیین ایتمشلرایدی ٠

لکن یونس پاشا پادشاهك دلخواهی وجهله حرکت
ایده مدکدن ماعدا هر مأموره و خصوصیله بیوکلره
کوره دنائت وملت ودولته خیانت عداولنان ارتکاب
وارتشا مسلکنه صاپه رق دولت منقرضهٔ چراکسه
امراسنك فامیلیالرندن جبر و تهدید صورتیله خیلی
اقچه لر الدیغی وعربان مشایخنه واهالیٔ نواحی یه
آغر و بر کولر توزیع ایتدیکی طرف پادشاهیدن تحقیق
بیورلمسیله سنهٔ مرقومه شعبانك اون برنجی کونی
یونس پاشا مصردن عزل اولنه رق مصر ولایت
جلیله سی قدمای امرای مصریه دن اولوب حلبده
باب سلطنته دخالت ایتمش اولدیغی یوقاریده بحث

ایدیلان (خیربای) بکه توجیه واحسان بیورلدی ٠ خیربای بك فی الحقیقه مصر والیلکنی پك کوزل اداره یه موفق اوله رق عصر سلطان سلیمان خانیده دخی وفاتنه قدر مأموریتی دوام ایتمشدر ٠

هر سنه مصردن اخراجی معتاد اولان محمل حج شریفك زمان تجهیزی بولندیغندن حضرت پادشاه خلافتپناه بوامر مسعودك و حرمین الشریفینه متعلق خدمات مقدسه نك اجرا و اکمالی اسبابنه سنین ماضیه ده یاپلدیغندن زیاده اعتنا ایتدیلر ٠

سلطان سلیم خطهٔ مصریه و حجازیه نك تدابیر اداره سنی بعد التتمیم سنهٔ مرقومه شعبانك یکرمی ایکنجی کونی شامه متوجها مصردن حرکت و ینه کیدیلان طریقدن عزیمتله رمضانك یکرمی ایکیسنده شامه مواصلت بیوردیلر ٠

اثنای راهده صدر اعظم یونس پاشا پادشاهله آت باشی برابر یورر کن « بونجه قانلردوکیله رك اله کتیرلمش اولان ممالك مصریه نك ینه برچرکسه (خیربایدن

کنایه) تسلیم ایدلمسی بواسزاولدی » کبی مناسبتسز برسوز سویلیوب حضرت پادشاه ایسه انك مصر والیلکنده طوتدیغی مسلك مرتکبانه‌دن طولایی کندوسنه ذاتا مغبر اوله‌رق شو اعتراضی دخی بتون بتون تحریك غضب ایتمسیله یونس پاشانك همان بوینی اورلدی .

« پادشاهلرك ارادات و اجراآتنه اعتراض ایتمك بندکانه کوره عین خطا ولاسیما سلطان سلیم کبی شدید المزاج برشهریاره قارشو مخالف سوزسویلمك عادتا کورینور قضا اولدیغنی زواللی یونس پاشا بیلمز ایمش ! »

یونس پاشانك قتلندنصکره حضرت پادشاه مسند صدارت عظمایی براهلنه تفویض ایتمکی مراد ایدوب و قبه التی وزراسندن معیت همایونلرنده بولنان ایکنجی وزیر زینل پاشانك اقتدارسزلغنه و اوچنجی وزیر خواجه زاده محمد پاشانك حداثت سننه مبنی بونلردن برینه توجهنی مناسب کورمیوب بر مدت

آچيقده طوتديغی حالده موكب همايونك شامه وصولندنصكره استانبول محافظی وزير آصف تدبير پيری محمد پاشايه توجيه صدارت و بافرمان عالی موكب همايونه دعوت بيورملريله پيری پاشا طقوز يوز يكرمی درت سنه سی محرمنك يكرمی ايكيسنده شامه بالوصول خاكپای شاهانه يه مثول اولمشدر ۰

جناب شهريار مكارم آثار هر سنه شامدن اخراجی معتاد اولان (محمل حج شريف) ك مكملا تجهيز و ترتيبنه دخی همتله خدمت حرمين الشريفينی ايفا بيورديلر ۰ او اثناده بتون كرجستانك دولت عليه يه اطاعت و تبعيت ايتمش اولديغی كاخ حاكمی قره چين زاده احمد بك طرفندن عرض اولنمسيله بو كيفيت دخی پادشاهك جملهٔ موفقيتلرينه منضم اولدی ۰

مجارستان قرالنك موكب همايونك مصر طرفلرنده بولنمسی فرصتندن بالاستفاده (بوسنه) جهتنه تجاوز و تعدی ايتمش اولديغی و ازورنيق بكی حاجی مصطفی بكك شهيد ايدلديكی پای تخت

قائممقامی شهزاده سلیمان طرفندن وقوعبولان عرض واشعاردن اکلاشلدی .

اواوانده شاه اسماعیل طرفندن شامه برنامه رسکوندریلوب شاه بو نامه سنده ـ حکمدارانك شان وشرفلرینه یاقشمیه‌جق بر صورتده ـ عرض مسکنت ومذلتله استرحام عفو و مرحمت ایتمش ایسه‌ده سلطان سلیم ممالك ایرانی اقلیم عرب کبی کاملا دولت عثمانیه اداره‌سنه المقدن بشقه صورتله متسلی اوله‌میه‌جقلرندن « بو نامه نك جوابی یرنده ویریلور » دیه‌رك نامه‌رسی محو وسا استانبوله کوندردیلر .

سوریه قطعه‌سنك تأسیس اصول اداره‌سیچون حضرت پادشاه درت بچق ماه قدرده شامده قالوب بومدتده شام صالحیه‌سنده دفین خاك عطرناك اولان مشاهیر اعزهٔ کرام ماضیه‌دن شیخ اکبر محی الدین عربی حضرتلرینك تربه‌لریله یانی باشنه برجامع شریف ومدرسه وعمارت انشا ایتدیرمشلردر .

عربستانك اراضی واملاك ومقاطعاتنك مكملاً تحریر وثبت دفترخاقانی ایدلسی الزم كورندیكندن بو اهمیتلی ماده‌یی صاحب فطانت وحیثیت مأمورله تفویض بیورمشلردر .

§

﴿ موكب همایونك استانبوله عودتی ﴾

پادشاهك افكار عالیه‌لری شامدن طوغریجه ایرانه یوریمك ایدیسه‌ده ایكی سنه‌در عسكر وامرا شداید حروب وقتال وتحسر وطن وعیال ایله صیقلمش ومجارلونك بوسنه‌یه تجاوزی كبی سطوت شاهانه‌نك روم ایلنده كورنمسنی ایجاب ایتدیرر مسئله‌لر دخی ظهور ایتمش اولدیغندن ایران سفری سنهٔ آتیه‌یه ترك اولنه‌رق و مع توابع شام والیلكی جانبرد غزالی بكه توجیه ایدیله‌رك موكب همایون شامدن حركت و برماه قدرده حلبده اقامت ایدوب طقوز یوز یكرمی درت سنه‌سی رجبنك اون یدنجی كونی استانبوله داخل

واون کون قدر استانبولده بعد الارام ادرنه تختکاهنه عازم اولدیلر . وشهزادهٔ جوانبخت سلطان سلیمانی مرتبات خاصه‌لرینه بش‌یوز بیك اقچه ضمیله نا لطیفدن صکره ینه منصبلری بولنان صاروخانه کوندردیلر .

§

﴿ سوریه ده ابن حنش وقعه سی ﴾

شامك فتحنده بالجمله عرب امیرلری وعربان شیخلری سلطان سلیمه اطاعت ایتدکاری صره‌ده (جبل لبنان) امیری اولوب اوته‌دنبرو موقعنك صرپلغنه وجماعتنك کثرتنه کووه‌نه‌رك دولت منقرضهٔ چراکسه‌یه بك اوقدر انقیاد کوسترمیان (ابن حنش) دولت علیه‌یه منقاد اولمش ایسه‌ده موکب همایونك مصره عزیمتنده ینه دائرهٔ اطاعتدن چیقمش اولدیغندن پادشاه مصردن شامه عودتلرنده بونك استیصال وتنکیلی خصوصی لازم کالنلره امر وحواله وجبل لبنان حکومتی امرای

دولت عليه دن (قورقازاوغلى محمد بك) نام ذاته احاله
بيورمشلر ايدى .
(ابن حنش) هرطرفدن صيقشديريلوب جبلده
بارينه ميه جق برحاله كتورلمش اولديغندن باشنى آلوب
كردستان طرفلرينه صاوشمق اوزره - طرابلس
شام واليسى اسكندر پاشازاده مصطفى بكك اغفال
صورتنده موافقت جعليسى اوزرينه - طرابلس
اوستندن و (بعلبك) جهتندن فرار يولنى الهرق
حمص اوواسنه وصولنده شام واليسى غزالى بك
وحمص واليسى قاسم پاشا وطرابلس واليسى مصطفى بك
موجود عسكر يله اطرافنى احاطه ايتملر يله جريان ايدن
محاربه ده ابن حنش وعونه سى كاملا قليجدن كچيرلدى .
بو غائله ده بتيرلدى .

﴿ جلال نام شقينك وقعه سى ﴾

اناطوليده شاه اسماعيل اردبيلينك مذهبنه دخالتله

دولت علیهٔ عثمانیه مخالفت یوزنده کچینان بر طاقم
اراذل اشخاص جلوس سلیم خانی عقبنده کمال دقتله
تفتیش و تحری اولنهرق بومقوله‌لرك پك چوغنك
وجودی قالدیرلمش واناطولیده قزلباش نامی قالمادی ظن
ایدلمش ایسه‌ده بونلرك رؤساسندن بوزاوقلی (جلال)
نام شخص اوراالق مجذوب درویش قیافتنده توقاده
تابع (ترخال) قلعه‌سی جوارنده برمغاره‌یه صوقولوب
ایزینی غیب ایتمشیدی .
توقاد حوالیسنده شیعی اهالی پك چوق اولدیغندن
بر طاقم مفسدلر جلالك نزدینه دوام و مجذوب الهیدر
دیه‌رك اغفال جهله وعوام ایتملریله حریف باشنه
یکرمی بیك قدر مسلح اشقیا برکدیرمش واورالرك
مأمورلری مدافعه‌سندن عاجز قالمش اولدیغی حضور
پادشاهی یه عرض اولندقده پادشاه درحال ادرنه‌دن
استانبول پای تختنه نقل ایله روم ایلی بکلر بکیسی
فرهاد پاشایی رتبهٔ وزارتله برفرقهٔ عسکریه‌یه سردار
تعیین ایدرك اناطولی‌یه سوق واعزام وذوالقدریه

والیسی شهسوار زاده علی بکك دخی ولایتی عسکریله
فرهاد پاشا معیتنده بولنمسنی امر و اشعار بیوردیلر ٠
جلال پای تختدن اردو تعیین اولندیغنی خبر آلنجه
سیواس جانبنه طوغری صاووشوب شهسوار زاده
علی بك شاید سردارك وصولنی بکلیه جك اولسه
اشقیانك ایران حدودینه فرار ایده جکلرینی ملاحظه
ایدرك همان رفاقتنده کی ولایت سواریله البستاندن
الغار ایله سیواس وقره حصار شرقی بیننده بولنان
اقشهر اوواسنده اشقیایه یتشدی ٠
اشقیا حمله اولاده منهزم اوله رق جلال فرار ایتدیسه ده
علی بك ارقه سنی براقیوب یتیشه رك اعدام واشقیانك
پك چوغنی اتلاف ایتدی ٠ وجلالك سر مقطوعنی
پای تخته کوندردی ٠
فرهاد پاشا قرمان اوزرندن کیتمکده ایدی ٠ علی
بکك شو صورتله موفقیتنی ایشیدنجه (اکه جك) نام
محلده توقفله حضور شاهانه یه عرض ایتمش وفقط
کندوسنك وصولنی بکلمکسزین اشقیانك تنکیلنه

موفق و بو مقابله‌ده طرف پادشاهیدن مظهر التفات اولمسندن طولابی علی بکه کین باغلایوب سلطان سلیمان عصرنده، بیچاره‌نك اوجاغنه انجیر دیکمشدر .

§

﴿ بر شهزاده مراد حوادثی ﴾

شهزاده سلطان احمد مرحومك اولادندن شهزاده مراد پدرینك فلاکتی اثناده دیار عجمه فرار و التجا ایتمش و برکون صید و شکار ایچون قیرده کزرکن قتل اولنه‌رق قاتلی دخی بللی اوله‌مامش اولدیغی دولت علیه‌جه معلوم ایکن کویا بو شهزاده مرادك اماسیه طرفلرینه کله‌رك باشنه بر طاقم خلقك برکدکده اولدقلرینی قرمانده ایکن فرهاد پاشا خبر آله‌رق حضور شاهانه‌یه عرض ایتمشدی .

شهزاده مرادك وجه مشروح اوزره ایرانده وفات ایتدیکی هرنقدر معلوم ایسه‌ده ملکك ایچنده موجب اختلال اوله‌بیله‌جك شویله بر شایعه‌نك یلان اولدیغی

ميدانه چيقارلمق وخلقك اذهاننده ن ازالهٔ شك ايدلمك او وقتك پولتيقه‌سنجه مهم كورنديكندن اماسيه يه مخصوص مأمورلر و مفتشلر كوندريلوب بوراغورده برچوق آدملر استنطاق وتوقيف جزالرينه اوغرامش و نهايت نتيجهٔ تحقيقاتده مراد ديتيلان شخصك اماسيه دن اسكداره كلمه‌رك اوراده وفات ايتديكى آكلاشلماسيله مزارى آچديريلوب بالمعاينه بوآدمك شهزاده سلطان مراد اولمديغى تبين ايتديرلمشدر .

§

﴿ ردوس سفرى تصميمى ومؤخرا صرف نظر اولنمسى ﴾

ردوس (شواليه) اوجاغى قورصانلرى دائما اقدكزده سفائن اسلاميه يه تعرضدن خالى اوليوب مصرك دولت عليه اداره‌سنه كچمسندن طولايى ردوس جزيره‌سنك تسخيريله اسكندريه طريق بحريسنك سغانجره تأمينى الزم وسلطان سليمك ده شوآق دكز يالكز

دولت علیه یه بر مرسا اوله بیلور » دیدکار ینك روایتی صحیح ایسه یالکز ردوس دکل افکار عالیهٔ پادشاهیده بتون بحر سفید جزایر وسواحلنك استیلاسی مصمم اولدیغندن مصر عودتندن صکره قوهٔ بحریه نك تزیید وتنظیمنه برقات دها سعی واقدام اولنوردی .
ردوسك فتحی قولای برشی اولمدیغی فاتح مرحوم زماننده تجربه ایدلمش اولدیغنه بناء اسباب ومهمات مقتضیه نك مکمل صورتده حاضرلنمسنی حضرت پادشاه وکلایه تنبیه بیوردقلری حالده وکلا بردرجه یه قدر تهیه ایدیلان مهماتی کافی کورەرك همان ردوسه کیدلمکه خواهش وتهالك کوسترلرو پادشاه دل آکاه ایسه بوبابده تأنی بیورزلر ایدی .
برکون پادشاه لاجل الزیاره ابی ایوب انصاری حضرتلرینك تربه لرینه کیدرکن ترسانه دستکاهلرندن برجسیم قدرغه سفینه سنك ایو به طوغری آقوب کیتمکده اولدیغنی کورەرك « هنوز دریا سفری قرارلشمامش ایکن بوکمی کیمك امریله ایندیرلدی ؟ »

ديو وكلايه عتابدن صكره « ردوسى فتح ايتمكه اوزه نيورسكز اما قلعه تسخيرينك برنجى اسبابى باروتدر . نقدر باروتكز واردر؟ وذخاير وسائر مهماتكز مكملمدر؟ » يوللو سؤال بيوردقلرنده وكلا ذخيره وسائره نك درجهٔ كفايه ده اولديغنى بيان ايتديلرسه ده باروتك مقدارينى بيله مجوب ايرتسى كون بالتحقيق بر قلعه نك دوكلمسيچون درت آى صرف اولنه جق قدر باروت بولنديغنى عرض وافاده ايتدكلرنده « ردوسك فتحى بونك ايكى قاتى باروتله ممكن دكلدر . جدم مرحوم زماننده كوريلان خجالت اونوتدلديمى؟ بن اقليملر فتحنه الشدم بنى بويله ناقص مهمات ايله بر قلعه نك اوزرينه كوتوروب ده صفر اليد دوندرمك وعالمه قارشو رذيل ايتمكمى ايسترسكز؟ او حالده قليجمدن هانكيكز قورتيله بيلورسكز؟ » ديه رك وكلايى شديدا توبيخ وفيمابعد ردوس سفرى سوزينك اغزه الينماسنى تنبيه بيورديلر .

§

﴿ سلطان سلیمك ارتحالی ﴾

سلطان سلیم برمدت استانبولده اقامتله تنظیم احوال ملك و دولتله مشغول اوله رق طقوز یوز یكرمی التی سنه سی شعبانند ه ادرنه تختگاهنه عزیمتی قرارلشدیرمش و موكب همایونلرینه متعلق احمال واثقالی یوله چیقارمش اولدقلری حالده حركتلرندن بركون اول سرای همایون باغچه سنده بعد التنزه باغچه نك یوقوشندن یوقاری چیقارلركن ارقه لرنده برسزی حس ایدرك اغاجلردن دیكن دوشمش ظنیله ندیم خاصلری حسن جان افندی یه باقدیردقلرنده دیكن اولمیوب فنا برچبان اولدیغنی واطبایه كوستربله رك مناسب مرهم قونلمسنی حسن جان افندی هرنقدر اخطار ایتمش ایسه ده پادشاه اهمیت و یرمیوب حامه كیره رك دلا كه صیقدیرمش وچبانی آزدیرمش اولدیغی حالده ایرتسی كون یعنی شعبانك ایكنجی كونی استانبولدن حركت بیورمشلر ایدی ٠

مکر او چبان (شیرپنجه) دیدکاری درد بی درمان اولوب کتدکجه شدتلنه رك (چورلی) قربنده (صرت) قریه سی دینیلان محل که سلطان سلیمك پدری مرحوم سلطان بایزید ایله محاربه سی وقوع بولان موقعدر · اورایه وصوللرنده ارتق پادشاهك یوله دوام ایده جك حاللری قالمامش اولدیغندن اوراده چادرلر قوریلوب و مقدمجه ادرنه یه کیتمش اولان صدراعظم وسائر ارکان کیرو یه دوندیریلوب پادشاهك مداواتنه باشلانلدی · لکن ایدیلان معالجات و تدابیر طبیه وجراحیه کارکر اوله میوب و بوقدر حکمداران و ارباب خلاف وطغیان پنجهٔ شیرانه لرندن نصل قورتیله مدیلرسه کندیلری ده شیرپنجه دن تخلیص کریبان حیات ایده میوب سنهٔ مرقومه شوالنك طقوزنجی کیجه سنده عازم دار السلام اولدیلر · رحمة الله علیه ·

پادشاه مشار الیهك ولادتلری اماسیه شهرنده سکز یوز یتمش بش سنه سنده وجلوسلری طقوز یوز

اون سكز سنه سى صفرنده وقوع بولمسيله مدت حياتلرى اللى بر و زمان سلطنتلرى طقوز سنه دەكدر ٠

سلطان سليمك شوقدرجق بر مدت ايچنده موفق اولدقلرى فتوحات واصلاحات حقيقة محير عقولدر ٠ افكار عاليه لرى ممالك محروسه يى مدنيتك درجهٔ قصواسنه وارديرمق و صنايع وتجارت داخليه يى تأسيس وتزييدايله ثروت عموميهٔ تبعه اسباب نافعه سنى وجوده كتورمك ايدى ٠ تجارت شرقيه يى منع ايله بو بابده بعض مرتبه شدتلى سياست كوسترشلرى دخى بوغرضه مبنى اولوب امتعهٔ شرقيه نك ممالك محروسه يه ادخالى ممنوعيتنه مقابل بروسه وحلب وشام شهرلرنده وسائر قصباتده اقمشهٔ متنوعه دستكاهلرى تأسيس ايتمشلردر ٠

سلطان سليمك اوصاف جليله لرى قابل احصا اولميوب زمانلرنده قاضيعسكر و نزد اهل پرور يلرنده پك زياده محترم و موقر اولان فاضل مشهور كمال پاشا زاده

افندینك پادشاه مشارالیهك وفاتلرنده سویلدكاری مرثیهٔ فهرست اخلاق وشمایلی اولدیغندن بو مبحثده انك ایرادیله اكتفا اولنور ٠

عزمده نوجوان جزمده پیر
صاحب السیف وصائب التدبیر

هم صف ارا ایدی هم آصف رأی
نه وزیر ایستر ایدی ونه مشیر

الی شمشیر ایدی دلی خنجر
نیزه ایدی قولی وپرمغی تیر

از مدتده چوق ایش ایتمشیدی
سایه سی اولمشیدی عالمگیر

شمس عصر ایدی عصرده شمسك
ظلی ممدود اولور زمانی قصیر

تاج وتخت ایله فخر ایدر بكلر
فخر ایدردی انكله تاج وسریر

كوكلی اول سورده بولوردی سرور
كه چاله چاغریدی تیغ ونفیر

رزم ایشنده بزم عیشنده
کورمدی پیر چرخ اکا نظیر

چیقسه ایوان بزمه مهر منیر
کیرسه میدان رزمه شیر دلیر

اوایجق دار وکیر اول شیری
اکسون و قانلر اغلسون شمشیر

حیف سلطان سلیمه حیف ودریغ
هم قلم اغلسون انی هم تیغ

§

سایهٔ معارف پیرایهٔ حضرت (عبد العزیز) خانیده خبرصحیحك اشبو دردنجی جلدی دخی رسیدهٔ حد ختام اولهرق بشنجی جلدك تسویدینه مباشرت اولنمشدر .

﴿ درون جلدده تذییل ایدیله جکی بیان اولنان محررات صورتلری ﴾

(١)

﴿ ممالك محروسه یه نشر اولنان اینه بختی فتحنامه سی ﴾

شمدیکی حالده قدوهٔ فرقهٔ فجار واسوهٔ زمرهٔ کفار ورئیس اهل النار وندیك لعین خاکسار خذلهم الله الی یوم القرار سوالف ایام و سوابق اعدامدن بواستانه یه نسبت مراسم عبودیت واخلاص وشرایط رقیت واختصاص اوزره مواثیق کثیره وعهود مجدده ایله معامله ایدوب اوامر ونواهیٔ پادشاهی یه امتثال

ایدرکن وساوس شیطانی و هواجس نفسانی
خیشوم میشومنه سبیل بولوب جادهٔ عهد سداددن
جانب فساده اعوجاج کوسترمکین بن دخی آباء کرامم
واجداد عظامم سلکنه سلوك ایدوب عنان عزایم
شاهانه‌م که قرین قضا وقدر وهمنشین فتح وظفردر
کفار بدکردارك ایلنه و ولایتنه منصرف و منعطف
قیلوب جملهٔ قلاعدن بری که (اینه بختی) نام قلعه‌در
ایچنده اولان کفرهٔ فجره نهب اموال تجار وسفك دماء
مسافران بحار ایله اشتهار بولمش ایدیلر امر
ایلیوب سپاه ظفرپناه هر طرفدن مرکزوار احاطه
ومحاصره ایلیوب اسباب خصومات وجدال وآلات
جنك وقتال مهیا وآماده اولوب زبون ومحزون اولیجق
بالضرور خلاص جانی قیدعذابدن عین نعمت ومحض
عنایت بیلوب امان طلب قیلوب بن دخی وفور اشفاق
پادشاهانه‌مدن انلری سبی وسلب وغارت ونهب اولمقدن
خلاص ایدوب سنه خمس وتسع مائة محرم الحرامنك
یکرمی اوچنجی کونی قلعهٔ مزبوره تسلیم اولنوب

ایچنه آدم قونیلوب اول دخی جمله قلاع ممالك محروسه‌مه منضم وملحق اولدی (الحمد لله الذی هدانا لهذا) همیشه اعدای سلطنت مقهور وانصار دین ودولت منصور واعلام اسلام الی یوم النشور منشور اوله آمین یامعین حالیا بو بشارتك اعلامیچون قولم (سهیل) ارسال اولندی شویله بیله سن تحریرا فی اوائل شهر صفر المظفر سنه خمس وتسع مأة ·

§

(۲)

﴿ شهزاده جمك ردوسدن سلطان بایزید حضرتلرینه عریضه سی ﴾

بعد از تقبیل عتبهٔ علیا که ازآستان کرم بعفو مجرمان در رحمت کشاید · معروض این بندهٔ مجرم درحضرت جناب عالیناه آنست که چون عمان کرم محیط مرکز لطفست امیدارم که قطرهٔ برای محو کردن سیاه رویی این کنهکار بیچاره ودردمند آواره ازسحاب مرحمت

بر زمین خاك پر خجالت چون دانهٔ نیسان بچکد (بیت)

با آب حیوان کرم وقتست ای سلطان ما

احیا کنی این بنده را از حالت قلب کرم

خسروا از کرم عطابخشت بعیدست که کسی جرم خود داند و روی بر خاك استغفار مالد واطف را شفیع خود سازد از قطرات باران رحمت بی نم ماند خصوصا کسی که از کردهٔ نا صواب خویش روی اعتذار بخاك در کهت ساید لایق الطاف عمیمه آنست که اسیر کفار باشد حاشا وحاشا از غیرت اسلام که کوینده (لا اله الا الله محمد رسول الله) مسلم ازلی وموحد ابدی اسیر حق ناشناس و بی ملت شود حاشا عن کرم الکرام ماحصل درمیدان رضایت دست و پاشکسته وکفن خجالت بر کردن بسته سر تسلیم بر زمین نهاده اکر شمشیر قهرت بخون این بنده تشنکی نماید (الحکم لله الواحد القهار) تا که در زیر زمین آسوده باشم درمسند شرق شرف اقبالت روی زمین بیاساید واکر دست ترحت بشفقت برسبیل مضی مامضی این بنده را

بنوازد و کرمت سبب خلاص این ورطهٔ پر بیم باشد
والله العظیم و بالله الکریم و تالله العلیم و بحرمة کلام الله
المنزل و بحق احمد المرسل چندانکه مسافر روح مجاور
کعبهٔ تن باشد از قبلهٔ رضایت رو نگردانم و سر نه پیچم

(بیت)

نیست حد من که از لطفت بجویم رحمتی
زانکه لطف خسروا بی حد و بی عداد مست

خداوندا بحرمة کلام ربانی و بحق دقایق سر سبحانی
و بعزة گروه مسلمین و بنبوة خاتم النبیین و باولاده
الطاهرین و باصحابه الطیبین بر ارقام بدیهای این بنده
باقلم عفو خطی بکش و نظر مرحمت برین خاک بی عزت
بر انداز که غیر از ظل ظلیل کرمت ملجأ نیست چون
غرض حال اسیر آن غم رسیده است انچه لایق غیرت
مسلمانی و شوکت سلطانیست امیدانست که بظهور آید

(بیت)

چون ز الطافت گرفتم فال را
حاجت گفتن نشاید حال را

§

(٣)

﴿ سلطان بايزيدك جوابنامه سى ﴾

جناب اخوتمآب محبت نصاب عزت قباب برادرم جم اصلح الله تعالى احوال شانه وختم بالخير مآرب جنانه توقيع رفيع همايون نفذه الله تعالى فى ربع المسكون چون بحضور رسيد بداند كه درين وقت مكتوب ضراعت اسلوب تو باستان دولت آشيان مادر رسيد وانچه غلاظ وشداد قسم ياد نمود وتغافل مارا ازعدم ترحم قياس كرده اركان دولت ووزراء سلطنت ادامهم الله بالاراء الصائبه بعز عرض مادر رسانيديد واطلاع همايون ما بمضمون آن من اوله الى آخره واقع كشت حاشا ثم حاشا كه بجهت سلطنت دو روزهٔ ما بطريقهٔ بى رحمى را اشعار خود ساخته باشيم بلكه اين نوع مهم بفحواى (لاتجتمع امتى على الضلالة) بر وفق آراى صائبهٔ عقلاى جهان ديده و حكماى كار آزموده واقع كشته است زيرا امر خلافت بفرمودهٔ

ده درویش در کلیمی بخسبند
و دو پادشاه در اقلیمی نگنجد

اقتضای استقلال وعدم شرکت مینماید وآن سعادت ازلی بتوفیق لم یزلی وابسته بسعی وکوشش بی فائده ممکن نیست (مصراع) «دولت ندهد خدای کس را بغلط» وبزور بازوی کشتکیری میتوان نمود لکن قبض سلطنت نمی توان کرد (مصراع) «کوشش بی فائده است سرمه بچشم بصیر» مع هذا مکتوبی که ازجانب کعبهٔ معظمه زادها الله شرفا وتعظیما ارسال کرده بودند بمشاورهٔ وزرای دولت واعیان حضرت تمکن آن حضرت دران اماکن شریفه مناسب دیده وجواب نوشته ارسال کرده بودیم که همه سال ازمال حلال بیت المال خاصه بروجه نقد (ده کره صدهزار اقچه) بخدمت ارسال نموده شد تا بلوازم خود خرج کرده بدعای ابدپیوند اشتغال نماید اتفاق بران مقدار قناعت نموده وباغوا وغلبهٔ هواجس نفس اماره محرك سلسلهٔ فتنه کشته واز شئامت

(الفتنة نائمة) اندیشه نکرده مصلحت را بانجا
رسانیدند که بالضروره کرفتاری چنین بحال
روزکار ایشان روی نمود حالا مادرین باب چه کویم
علی الخصوص که در هرکار چون ایشان ما بمجرد
رأی خود عمل نمیتوانیم نمود وباعموم عقلا چه کونه
رجوع توانیم کرد که اصلا فردی را بجهت نظام
عالم رضا در بودن ایشان درین مرز بوم فکیف
در ولایت روم نیست وروا نمیدارند مکر
آنکه خود را از دست آن طائفهٔ ملاعنه بوجهی
خلاص کرده باز تشغع از بال حرم ذو الجلال
در اوردند که هر کاه ان توفیق مرة بعد اخری
اورا میسر شود ما نیز بموجب عهد قدیم سالیانهٔ
سالفه را بروجه نقد بیقصور بحضور ارسال وایصال
می نمایم انشاء الله تعالی حسبی الله ونعم الوکیل
تحریرا فی تاریخ کذا

§

(٤)

﴿ شهزاده قورقود طرفندن سلطان سلیمه تقدیم اولنان عریضه ﴾

بعد الالقاب : سابقا شان عدالت نشانکزله اخلص الوداد عدادندن معدود اولان بو مخلص بی علتکزایله شویله عهد و پیمان ایلیوب در روز که خداوند بی عیب و علام هرغیب شاهد حال وعالم مافی البالدر که اول پیان ایمانك ارکان بنیانی عبور اعوام ومرور ایام ایله تزلزل وتخلل بولمق ممتنع ومحالدر اما طائفهٔ اهل نفاق صان الله المسلمین عن شر کیدهم الی یوم المیثاق حضور موفور الحبور یکزه بو مخلص قوی الاخلاصی انواع غمز ونمیمه ایله یرامز اکلدرلر (والله یشهد انهم لکاذبون ربنا من قدم لنا هذا فزده عذابا ضعفا من النار)

(نظم)

رفیع رأی تو بر من تغیری دارد

بتهمتی که مرا ایشان بکفته اند جرم نی

بنعمت توکه جان را ازوست نور وضیا
بخدمت توکه تن را زبهر اوست غیرتی
نکرده ام بخلاف ضمیر تو فعلی
خدای لم یزلی شاهدم باین معنی

حالیا رأی منافع آرایه که آیینهٔ شهود الغیب اندن کنایتدر خفی اولمیه که جمیع جوانبمز برا و بحرا احاطه اولندیغندن غیری جانب نعم المآبکزدن دخی ارسیجیلوب بو مخلص بی اشتباه دولتخواه اوزره و بو اطراف ولایته اولاقلریکزدن وجوانبمز احاطه ایدن شنجاق بکلرندن خبرلر استماع اولندقده احوال پر اختلالمز عز حضوره عرض ایدنجه یه دك احتراز و احتیاط اولنوب بعض کرکاو اسبابمز وکتابلریمزی قلعه یه قویوب بز مخلاص متخصصکز عاطفت تام ورأفت تمامکزه و بولکزده اولان صداقت وتمام استقامتمزه اعتماد واعتقاد وتوکل حق مطلق ایله کما کان مکانمزده قرار قیلنوب جواب شافی وخطاب کافیکزه که محرم دل قریح ومرهم جگر جریحدر انتظار اولندی لکن شان عدالت نشانکزدن

مستبعد و مستنكردر كه بو مخلص بی ر بادن اطاعت تام
وتسليم عامدن غيری حالت صدور وظهور بولمق
محال عقلی ایكن ومن جميع الوجوه انقياد وامتثالده
اولوب عهدنامهٔ لطيف ومثال شريفكزه اعتماد قیلنوب
دعای دوام دولته وثناء ثبات سعادته بقدر القدره مداوم
وملازم ایكن درلودرلو احوال وافعال واقوال ايله
مضطرب الحال ومضطرب البال اولدوز وذات كريم
الصفاتكزه لايق میدر كه اولان صباوتدنبرو مابينمزده
اولان كمال محبت و وداد حقيقی ونهايت مودت واتحاد
ملاحظه سیله شفقت ومرحمت اولنيوب بز مخلص هوادار یكزه
اصناف قصد و انواع ایذا واستهزا فكر اولنه
(انما اشكوا بثی وحزنی الی الله) (بيت)

بكجا روم كه مرا جز درت پناهی نيست
بجز عنايت تو هيچ عذر خواهی نيست

حاشا ثم حاشا حضرت پر رأفتكزك كمال عدالت
ومروتندنكه مقدمات صرف فساد وكلمات حساده
اعتقاد اولنوب سوء ظنله حقارت وخسارته رضا

كوستريله قالت علت كلمنه (ولا تركنوا الى الذين ظلموا)

(شعر)

اسمع بقلبك ان الاذن كاذبة

وانظر بعقلك ان الطرف خوان

والحالة هذه اعلام احوال پر اهوال ايچون اشبو حامل حروف نياز وناقل الوف اجلال واعزاز (عمر) بندكز تعيين اولنوب باب سعادت مآب وعدالت منابكزه مشيا على الوجه لا على القدم روانه اولندى . ان شاء الله الاكرم والارحم شرف پابوس شريف ايله مشرف اولوب احوال پامال على سبيل الاجمال عرصهٔ مكرمته عرض اواندقده بو مخلص مستحق مكرمت ولايق مرحمت (لا تخف انك من الامنين) خطابيله امين بيوريله كه باقى امور شان شفقت آن حضرت پر رأفت بر وفق مراد اين بندهٔ بى علت ممدود باد بحق الرؤف بالعباد . مخلص بى اشتباه

قورقود عزت خواه

§

(٥)

﴿ جوابی ﴾

جناب عزت مآب اخوت نصاب محبت ایاب مودت قباب شوکت اکتساب برادرم سلطان قورقود کامبین وکامیاب حفظه الله تعالی وادامه جنابنه توقیع رفیع همایون واصل اولدقده معلوم اوله عهد سابقم ابقاسنه ارسال ایلدوکك تضرعنامه واصل اولدی واوابابده سنك دخی معلوممکدرکه بنم غرضم سلطنتدن انطفاء نارفتن اولوب سابقا جلالی (شیطان قولی) نام ملعونك طغیاننده واردبیل اوغلی دینن اسماعیل پلیدك شرقه استیلاسنده وقیصریه حدودینه کاوب ایتدیکی اوضاعدن دین و دولتنه نه دکاو قصور ایرشمشیدی حالا بعنایة الله تعالی اذن شرع قویمله شرق جانبنه عزیمت همایونم مقرر اولوب مادامکه سز عهد سابق اوزره اولهسز بوجانبدن اصلا اندیشه ایتمیوب دعایه اشتغال بیورهسز والسلام .

§

(٦)

﴿ سلطان سليم حضرتلرينك شاه اسماعيله برنجى دفعه اولەرق كوندرديكى نامهٔ همايونك صورتيدر ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم قال الله الملك العلام (ان الدين عند الله الاسلام ومن يتبع غير الاسلام دينا فلن يقبل منه وهو فى الاخرة من الخاسرين ومن جاءه موعظة من ربه فانتهى فله ما سلف وامره الى الله ومن عاد فاولئك اصحاب النار هم فيها خالدون) اللهم اجعلنا من الهادين المهتدين غير المضلين ولا الضالين وصلى الله على سيد العالمين محمد المصطفى النبى الامين وآله وصحبه اجمعين امابعد اين خطاب مستطاب از جناب خلافت مآب ما كه قاتل الكفرة والمشركين قامع اعداء الدين مرغم انوف الفراعين مغفر يتجان الخواقين سلطان الغزاة والمجاهدين فريدون فر سكندر در كيخسرو عدل ودارا راى عالى نژاد سلطان سليم شاه ابن سلطان بايزيد ابن سلطان محمد خانيم بسوى تو كه فرمان دهٔ عجم

سپهسالار اعظم سردار معظم ضحاك روزكار داراب کیرو دار افراسیاب عهد امیر اسماعیل نامداری سمت صدور یافت تا خبیر و آگاه باشی که فعل فعال برحق وصنع جواد مطلق هرچند معلل بالغرض نیست متضمن مصالح و حکم نامتناهیست کما ورد فی الکتاب المبین (وما خلقنا السموات والارض وما بینهما لاعبین) حکمت خلقت انسان که عین اعیان و نقاوهٔ جهان وخلاصهٔ اکوانست کما قال عز وعلا (وهو الذی جعلکم خلایف فی الارض) اما از ان جهت که افراد این نوع بجامعیت لطافت روحانیت و کثافت جسمانیت مظهریت اسماء متقابله را قابلیت دارد ترقب غایت وتحقق خلافت بی اطاعت شریعت مقدسهٔ والی خطهٔ نبوت علیه افضل الصلوات واکمل التحیات صورت نبندد هر آینه شرایع نبوی فوز وسعادت دو جهانی وسبب مغفرت جاودانیست پس هر که از مطاوعت حکم الهی رخ تابد و از دایرهٔ انقیاد اوامر ونواهی بیرون آید وهتك پردهٔ دین وهدم شرع متین را قیام

نماید برکافهٔ مسلمین عموما وسلاطین عدل آیین خصوصا
واجبست که ندای (یا ایها الذین آمنوا کونوا انصار الله)
بگوش هوش بشنوند ودردفع مکاید ورفع مفاسد
ان مفسد بحسب الاستطاعه والامکان بجان کوشند
مقصود ازین تشبیب انست که تفرقهٔ جماعت بابندریه بحکم

(بیت)

چو بیشه تهی گردد ازنره شیر
شغال اندر آید ببانك دلیر

ازطریق تعدی امارت بلاد شرقی را متصدی گشتی
واز کنج مذلت فرمان بری بصفهٔ باحشمت فرمان فرمایی
قدم نهادی ابواب ظلم و بیداد را برروی مسلمانان باز
کرده زندقه والحاد را بایکدیگر ازدواج وامتزاج داری
واشاعت فتنه وفساد اشعار ودثار خود ساخته علمهای
ستمکاری برافراشتی شاهی وفرمان روایی را برحسب
دواعی هوای نفس ورغبات طبیعت حل قیود شریعت
واطلاق ازنوامیس امات پنداشتی متابع افعال ومساوی
احوالت چون اباحت فروج محرمه واراقت دماء مکرمه

وتخریب مساجد ومنابر واحراق مراقد ومقابر واهانت
علما وسادات والقاء مصاحف کریمه درقازورات وسب
شیخین کریمین رضی الله تعالی عنهما همه بحد تواتر
پیوست ائمهٔ دین وعلماء مهتدین رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین کفروارتداد ترا بااتباع واشیاعت که
موجبش قتلست وسبی علی رؤس الاشهاد متفق الکلام
والاقلام باسرهم فتوا دادند بناء علی ذلك ما نیز جهت
تقویت دین و اعانت مظلومین و اغاثت ملهوفین
واطاعت اوامر الهی واقامت مراسم ناموس پادشاهی
بجای حریرو پرنیان زره وخفتان پوشیدیم بعنایة الله
وحسن توفیقه الویهٔ ظفر دثار وعساکر نصرت شعار
وشیران کارزار ودلیران خنجر گذار که چون تیغ از نیام
غضب برآرند عدوی مدبر را قاطع بدرجهٔ طالع گرآید
وچون تیر بکمان کین دارند سهم موت الخصم ببرج
قوس درآرد در شهر صفر ختم بالخیر والظفر از دریا
عبور فرمودیم بدان نیت که اگر تأیید باری عزوجل یاری
کند بسر پنجهٔ قوت کامکاری دست و بازوی ستمکاریت

بر کنیم وازسر قدرت سروری بسودای صفدری از سر
سراسیمه‌ات بدر کنیم مفاسد شر وشورت ازسر عجزه
و مسکینان برداریم وازان آتش که در خانمانها زدهٔ
دود ازد و دمانت برآریم (من زرع الفتن حصد
المحن) چون قبل السیف تکلیف اسلام حکم شریعت
مصطفویست علیه السلام این نامهٔ نامی حلیهٔ تحریر
وتخبیر یافت که نفوس آدمی زاد متفاوتست که (الناس
معادن کمعادن الذهب والفضة) ملکات ردیه
در بعض مزاج طبیعی است قابل زوال نیست
(مصراع) که زنگی بشستن نگردد سفید ۰ ودر
بعضی عادیست ازمزاولات شهوات وممارست خسایس
واهمال طبیعت ناشی ایست اورا امکان ازاله هست
ازان گفته اند که فئهٔ اشرار بتأدیب وتعلیم از مقولهٔ
اخیار باشد بنابر احتمالی اگر خودرا در سلك زمرهٔ
(والذین اذافعلوا فاحشة اوظلموا انفسهم ذکروا الله
فاستغفروا الذنوبهم) ومنسلك ومنخرط گردانی
در همه خدای متعال را حاضر وناظر دانی ازکارهای

بد و کردارهای ناصواب و سیرتهای زشت پشیمانی
نماید وازدرون دل وصمیم جان بتوبه واستغفار درآیی
وان قلاع و بقاع که زمینش درزمان پیشین سم ستور
لشکر منصورمارا روی مالیده وازنعال مطایا هرکوشهٔ
ازان نواحی حلقهٔ افکندکی بکوش کشیده بود
از مضافات ممالك عثمانی محسوب داشته بندکان
سدهٔ عظمت پناه مارا بسیاری سعادت تراست
از نواب کامکاری غیراز نیکویی ودلجویی وعاطفت
وخوش خویی دیکر چیزی نه بینی واکر چنانچه

(بیت)

خوی بد در طبیعتی که نشست
نرود جز بوقت مرك از دست

بر آن اعمال قبیحه و افعال فضیحه مصر ومجد باشی
ان شاءالله تعالی الاعز عرصهٔ آن مملکت که از روی
تغلب بدست تصرفت افتاده است عن قریب مخیم
اردوی عساکر نصرت مآثر ما خواهد شد مدتیست
از غایت بدکاری سودای سرداری درسرداری

واز فرط خودرایی دعوای جهانگیری وکشورکشایی
بزبان آری (مصراع) چو مردی بمیدان مردان
درآی . که هرچه نهادهٔ پردهٔ تقدیر است بظهور
آید (والامر یومئذ لله) والسلام علی من اتبع الهدی
حرر ذلك فی شهر صفر المظفر سنه عشرین وتسعمائه
(یورت ازنکمید)

§

(٧)

﴿ سلطان سلیم حضرتلرینك شاه اسماعیله ایکنجی
دفعه کوندردیکی مکتوبك صورتیدر ﴾

انه من سلیمان وانه بسم الله الرحمن الرحیم (الا تعلوا علی
وأتونی مسلمین) وصلی الله علی خیر خلقه وآله وصحبه
اجمعین (هذا کتاب انزلناه مبارك فاتبعوه واتقوا
لعلکم تفلحون) این منشور ظفر طغرا کالوحی النازل
من السماء بمقتضای (وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا)
از حضرت ابهت عزت ما که خلیفهٔ الله تعالی فی الدنیا

بالطول والعرض مهبط (واما ما ینفع الناس فیمکث فی الارض) سلیمان مکان اسکندر نشان مظفر فر فریدون ظفر قاتل الکفرة الفجرة کافل الکرام البررة المجاهد المرابط المنصور المظفر اللیث ابن الاسد ابن الغضنفر ناشر لواء العدل والاحسان سلطان سلیم شاه ابن سلطان بایزید ابن سلطان محمد خانیم بجانب ملک ملک عجم مالک خطهٔ ظلم وستم سر ورشرور وسردار اشرار داراب زمان ضحاک روز کار عدیل قابیل امیر اسمعیل عز صدور یافت معرب ازانست که از بارگاه عزت و پیشگاه الوهیت یرلیغ (تؤتی الملک من تشاء) بتوقیع (ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسک لها) کلک تقدیر باسم سامیٔ ما رقم زد لاجرم اوامر ونواهیٔ نوامیس الهی وامور احکام شاهنشاهی را درفضای زمین چون قضای آسمانی نفاذ داد (ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء) وچون بتواتر آحاد استماع افتاد که ملت حنیفهٔ محمدیه علی واضعها الصلوة والتحیة را تابع رأی ضلالات آرای خود ساخته واساس دین مبین را

بر انداخته لوای ظلم را بقواعد تعدی بر افراخته نهی
منکر وامر معروف از شعار شریعت دانسته شیعهٔ
شنیعهٔ خودرا بتحلیل فروج محرمه واباحت دماء محترمه
تحریض نموده بحکم (سماعون للکذب اکالون للسحت)
باستماع کلمات مزخرفات و اکل محرمات نموده
(مصراع) مسجد خراب کرده و بتخانه ساخته .
پایهٔ بلند پایهٔ منابر اسلام را بدست تعدی درهم
شکسته فرقان مبین را اساطیر اولین خوانده اشاعت
شناعت را باعث شده نام خود حارث کرده هر آینه
بموجب فتوای عقل ونقل علمای اعلام ملت واجماع
اهل سنت وجماعت بر ذمت همت عالی نهمت ما که
(علو الهمة من الایمان) نصرة لدین الله المنان قطع
وقمع ورد ومنع رسوم محدثه که رسم قدیمست کما ورد
فی قوله علیه السلام (من احدث فی امرنا هذا فهو رد)
وفی روایة (من عمل عملا لیس علیه امرنا فهو رد)
متحتم ولازم گشت وچون قضای ربانی وتقدیر صمدانی
اجل اجلهٔ کفرهٔ فجره را در قبضهٔ ما نهاده بود

کالقضاء المبرم توجه آن دیار نمود و بامتثال امر (لاتذر علی الارض من الکافرین دیارا) انشاء الله العزیز اقدام کردیم تا از صولت تیغ ظفر دثار صاعقه کردار خار و خسی که در جو بار شر بعت غرا بنورسته و چون بقلة الحمقا نشو و نما یافته از بن بر آورده در خاک مذلت اندازیم تا لکد کوب حوافر مرسلات کردد که (وجعلوا اعزة اهلها اذلة و کذلک یفعلون) و از صدمهٔ کرز کین آیین مغز اعدای دین که بخیال خام پخته شده طعمهٔ شیران دلیران غزاة سازیم (وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون) (نظم)

من آنم که چون بر کشم تیغ تیز
بر آرم ز روی زمین رستخیز

کباب از دل نره شیران کنم
صبوحی بخون دلیران کنم

شود صید زاغ کمانم عقاب
ز تیغ بلرزد دل آفتاب

اکر در نبردم تو کم دیدهٔ
ز کردون کردند نشنیدهٔ

ز خورشید تابان عنانم بپرس
ز بهرام آب سنانم بپرس
اگر تاج داری مرا تیغ هست
چو تیغم بود تاجت آرم بدست
امیدم چنانست نیروی بخت
که بستانم از دشمنان تاج وتخت

بموجب الدين النصيحة اگر روی نیاز بقبلهٔ اقبال وكعبهٔ امال آستان ملائك آشيان ما كه محال رحال رجالست اوردی ودست تعدی از زیردستان که پایمال ظلم وطغيان كشته‌اند كوتاه كردی وخود را در سلك (التائب من الذنب كمن لاذنب له) منسلك كردانیدی و در مذهب وملت تبعیت سنت سنیهٔ حنیفهٔ محمدیه عليه الصلوة والتحية وآله الطاهرين واصحابه المهتدين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين (اصحابی كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم) كردی وآن بلاد را باسرها مضافات ومتعلقات ممالك محروسهٔ عثمانیه شمردی هرآینه عنایت پادشاهی وعاطفت شاهنشاهیٔ ما

شامل حال تو گردد (نظم) سایهٔ عدل وعنایت
بسر او فکنیم • هر که چون مهر نهد روی بخاک در ما •
(مصراع) زهی سعادت انکس که این اجابت کرد •
و الا بحکم • العادة طبیعة ثانیة • بر مقتضای
طبع شر انگیز فتنه آمیز که ما بالذات لایزول بالعرض
(مصراع) با سیه دل چه سود گفتن وعظ •
بتأیید الله وحسن توفیقه سر هر تاجداری تاج داری
سازم و بساط بسیط زمین را ازان نفوس پردازم
(الا ان حزب الله هم الغالبون) دست ستمکاران را
بقوت سر پنجهٔ ید بیضا پیچیده درهم کنم که (ید الله
فوق ایدیهم) باید که پنبهٔ غفلت از گوش هوش بیرون
کرده کفن در دوش گرفته مهیا باشد که بموجب (انما
توعدون لات) عسکر ظفر مخصوص (کانهم بنیان
مرصوص) چون اجل مسمی نداء (اذا جاء اجلهم
لایستأخرون ساعة ولا یستقدمون) درد هند
و بحکم (اقتلوهم حیث وجدتموهم) عامل شوند دمار از
روزگارت برآرند و دران دیار نگذارند (ولله الامر من قبل

ومن بعد و يومئذ يفرح المؤمنون فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين) .

§

(٨)

﴿ سلطان سليم حضرتلرينك شاه اسماعيله دفعهٔ ثالثه ده كونردیكی مكتوب همایون ﴾

اسمعيل بهادر اصلح الله شانه مثال لازم الامتثال واصل اولیجق معلوم اوله كه هتك پردهٔ اسلام وهدم شريعت سيد الانام عليه الصلوة والسلام ايتمكه قيام تام كوستردیكك حد تواتره يتيشوب نقطهٔ طينت مضرت نهاديكی كه مركز دائرهٔ فتنه وفساد در صفحهٔ خطهٔ روزكاردن اظفار خنجر وتيغ ابدارله حك ايلمك كافهٔ مسلمينه عموما وسلاطين اولى الامر وخواقين ذوى القدره خصوصا واجباتدن ايدوكنه ائمه وعلما كثر الله امثالهم الى يوم الجزا باسرهم فتوى ويروب اكا بناء محضا احياء مراسم دين محمدى واقامت ناموس شرايع احمدى اجلى

ایچون لشکر بیشمار خصم شکار ایله سنك قصدیکه
بلاد شرقیه توجه همایون ایلیوب دریادن عبور اولندیغی
زمانده خطاب مستطاب کوندروب مضمون شریفنده
تغلب جهتندن تحت تصرفکده اولان نواحی واراضی
سعادت ظل ظلیل رایات فتح آیاتمله مستسعد اولیجق
ار ایسك میدانه کله سك حق سبحانه وتعالی نك مشیت
وارادتی نیه متعلق اولمش ایسه ظهور بوله دیو
بیورمشدم ٭ پس بوندن غرض بو ایدیکه برقاچ آی
او کوردیدن سندخی متنبه اولوب تدارکك ایده سك
غافل بولنمیه م حوزهٔ حکومتمده اولان خلقی تماما جمع
ایتمکه ایام مساعد اولمدی دیو عذر و بهانه ایلیه سن
پس مدت مدیدرکه مزاحمهٔ نفوس متکاثره دن جهان
ضیق النفس ومصادمهٔ سلاح وسناندن هوا ضیق
النفس ونعال مطایادن جرم زمین آهن پوش و طنین
نای رویینه دن طاسحهٔ علیین پرخروش اولمشدر
بوآناده سرا وجهرا وخیرا وشرا سندن جرأتی ایهام
ایدر بر وضع صادر اولمامشدر لاسیما شمدیکی حالده

دیار آذربایجانده اولان تلال و جبال نشان سم ستور
لشکر منصوردن سپهر پرهلال اولمشیکن دخی هنوز
سندن نه نام ونشان پیدا ونه وجود کدن اثر هویدادر
بر وجهله مستور الحال سن که وجودکله عدمك
علی السوادر قلیج دعواسن ایدنلرك سپرکبی بلالره
کوکس کرمك دائم پیشه سی وسرورلك دعواسنده
اولنلرك مغفر کبی زخم تیغ وتبردن سر طوتمق هرنفس
اندیشه سی اولمق کرکدر . (نظم)

عروسی ملك کسی در کنار کیرد تنك
که بوسه برلب شمشیر ابدار دهد

حرز سلامتده پرده نشینلك اختیار ایدنلره ارلك آدی
خطادر و اولمدن قورقان کمسنه لره قلیج قوشانوب
آته بنمك ناسزادر . (بیت)

درمرك انکس بکوید بپای
بزین اندر آید بجنبد زجای

حالیا بومثابه ده اختفا و درجهٔ زاویهٔ خمولده اختفا که
سبب اغلب احتمال کثرت لشکر بی قیاسدن استیلاء

رعب وهراس اولمقدر اویله اولسه بومعنینك ازالهسی
مصلحتی ایچون قرق بیك نفر مقداری ار لشکر ظفر
رهبردن افراز اولنوب قیصریه ایله سیواس ماییننده
اقامت ایتمك امر اولنمشدر خصمه ارخای عنان وتوسیع
دائره میدان بوقدر اولور بوندن آرتق اولماز اکر
سنده دخی غیرت وحمیتدن فی الجمله شمه وار ایسه کلوب
عساکر نصرتمآثره مقابل اولهسن ازل ازالده مقدر اولان
هرنه ایسه معرض بروزده جلوه کر اوله ان شاءالله تعالی
والسلام علی من اتبع الهدی ٠
حرر فی اواخر اولی الجمادین سنه ۹۲۰
(یورت ارزنجان)

§

(۹)

﴿ شاه اسماعیله دردنجی دفعه اوله رق کوندریلان
نامهٔ همایون ﴾

اسماعیل بهادر اصلح الله شانه توقیع رفیع جهان مطاع

وحكم شريف واجب الانقياد والاتباع واصل اولجق
معلوم اوله كه درگاه سعادت دستگاهمه مكتوب
كوندروب جرأته متعلق كلمات ايدوب ازدياد جرأته
سبب اولور نسنه ارسال اولندى كه كلمكده مسارعت
ايده سز بز دخى انتظاردن خلاص اولهوز ديو
بيلديرمش سز معلوم اولدى ايمدى بزذاتمزده قونيلان
حالت، وجبلتمزده اولان جرأتى عمله كتوروب مسافهٔ
بعيدهدن سنك قصديكه اشكر بى كران ورايات فتح
آيات نصرت نشان ايله مراحل ومنازل قطع ايدوب
كلوب حوزهٔ حكومتكده اولان مملكته دخول ايتدك
آيين سلاطين اولى الامر ومذهب خواقين ذوى القدر
پادشاهلرك تحت تصرفنده اولان مملكت منكوحهسى
مثابهسندهدر رجوليتدن حصهسى وفتوتدن بهرهسى
بلكه درونده فى الجمله زهرهسى اولان كمسنهلر
كندودن غيرى فردا كا تعرض ايتديكنه تحمل ايتمك
احتمالى يوقدر اويله اولسه بونجه كوندركه عساكر
نصرت أثرم مملكتنه داخل اولوب كامرانلق ايدرلر

هنوز نه نام و نشان پیدا و نه وجودکدن اثر هویدا
بر وجهله مستور الحال سن که حیاتکله ممانك غلی
السوادر عارضی جرأت کسب ایتمکه حاجت کیمده
وار ایدوکنه ظاهر حال تمام شاهددر واقع قضیه
بودر که سندن بر فعل وجوده کلمامشدر که اندن جلادت
ومردانه لك فهم اولنه صورته کلان عمل دخی سراسر
ثمرهٔ مکر وحیله در شك یوقدر که جرأت عارضیه نك
اثری انجق تلبیس و تدلیس اولور غیری اولمز هله
مبتلا اولدیغك دردك دواسی معلومك ایمش اول مقوله
نسنه استعمال ایتمکله قوت قلب تحصیل ایدرمش سن
ایمدی غایت مجربك اولانی استعمال ایله باشد که
مقابله یه جرأت قوتغه باعث اوله بو جانبدن دخی
بیلورسك عنایت سکا فوق الحد اولمشدر سنك ضعف
قلبك ازالهسی ایچون قرق بیك مقداری ار لشکر ظفر
رهبردن افراز اولنوب قیصریه ایله سیواس مابینده
اقامت امر اولنمشدر خصمه مروت آنجق بو قدر
اولور بوندن ارتق اولمز اکر من بعد دخی بر قرار

وضع سابق کنج زاویهٔ رعب وهراسده منزوی اولهسن ارلك آدی سکا حرامدر مغفر یرینه معجر وزره یرینه چادر اختیار ایلیوب سرداراق سوداسندن وسپهسالارلق هواسندن فراغت ایلیهسن (مصراع) ز تو این کار برناید تو با این کار بر تابی . والسلام علی من اتبع الهدی .
تحریرا فی اواخر شهر جمادی الاخره سنه عشرین وتسع مائة

§

(١٠)

﴿ شهزاده سلطان سلیمانه کوندریلان چالدران فتحنامه سی ﴾

فرزند ارجمند امجد ارشد اسعد نورحدقهٔ سلطنت وکشورکشایی نور حدیقهٔ خلافت وفرمان روایی المحفوف بصنوف لطایف عواطف الله عضد الدولة والدنیا والدین اوغلم سلیمان شاه طال بقاه ونال

فی الدارین مناه توقیع رفیع جهان مطاع واصل اولیجق
معلوم اوله که اردبیل اوغلی دینن مفسد وزندیق
وملحد فتنه وفسادی شعار وکفر والحادی دثار وتعذیب
عبادی افتخار وتخریب بلادی پیرایهٔ روزکار ایدندیکی
سبیدن محضا اعانت ملهوفین واغاثت مظلومین واحیاء
مراسم دین وابقاء نوامیس شرع مبین ایتمك ایچون
حق سبحانه وتعالی یه توکل وسید کائنات علیه الصلوة
والسلامك معجزات باهرکاتنه توسل ایدوب لشکر تازی
سوار خصم شکار ایله آنك قصدینه بلاد شرقه توجه
ایتمشیدم دکزدن عبور اولندیغی ایامده حکم شریف
کوندریلوب مضمون عزت مقروننده هتك پردهٔ اسلام
ایتدیکك حد تواتره یتیشوب مشایخ وعلما باسرهم
کفرینه حکم ایلیوب قتلنه فتوی ویردکاری جهتدن
نقطهٔ وجود ناپاکیکی اظفار تیغ وخنجر ابدارله صفحهٔ
روزکاردن حك ایلك همت علیهٔ شاهانه وذمت
سنیهٔ پادشاهانه مزه واجب ولازم اولمشدر اما
قبل السیف تکلیف اسلام حکم شریعت مصطفوی

عليه السلام اولدیغی حیثیتدن بو کتاب مستطابی
سکا کوندردم که آکاه اوله سن اکر شمدی یه دك
ایتدیکك افعال قبیحه یه صمیم دادن نادم اولوب سنی
مسلمان اولورسك وسابقا آمیز اباغی باصدیغی نواحی
و اراضی یی ممالك محمیهٔ عثمانیه یه اضافه قیلورسك
دولت سنك نواب کامیاب باب سعادتمآبمدن عنایت
و شفقتدن غیری نسنه کورمیه سك و اکر تبدیل
اخلاق ذمیمه ایلیوب افعال فضیحه اوزره اصرار
کوسترر سك امر اللهك تغاب جهتندن تحت
تصرفنده اولان مملکت مخیم اردوی همایونم اولیجق
ار ایسك میدانه کله سن ارادة الله نیه متعلق اولمش
ایسه ظهور بوله دیو بیورمشدم یمن و اقبالله دیار
اذربایجان شرف ظل ظلیل رایات فتح آیاتمله مشرف
اولیجق ایکی دفعه حکم شریف کوندریلوب قتاله
دعوت اولندی قطعا مقابله یی انبا ایدر بر وضع صادر
اولمدی آخر الامر شهر تبریز که قدیم الایامدن تختگاه
سلاطین عجمدر محط رحال ارباب غزو وجهاد

اولمق مصمم اولوب بلدهٔ مزبوره یه قریب نواحی یه
نزول اجلال واقع اولیجق مبارك رجب آینك اولکی
کونی یوم الار بعاده ضحوهٔ کبری وقتنده (چالدران)
نام بر صحراده کلوب عساکر نصرت مأثرمه مقاومت
ایتمکه کندوسنده مکنت اولمدیغنه جزم ایلیوب
جمله لشکرینی باشدن اياغه آهن پولاده غرق ایلیوب
دخی برمقدارینه اوستاجلو محمدی باش دیکوب صاغ
قوله برابر کوندردی باقی لشکر ایله کندوسی صول
قوله کلوب جانبیندن جنك واشوب اولاشدی
اوستاجلو محمد صفوفنی پلنك قلهٔ هیجا ونهنك لجهٔ
وغا اناطولی بکلر بکیسی (سنان پاشا) طرفة العين
ایچنده خاك ایله یکسان ایدوب کندینك دخی باشنی
آلدیلر صول قوله دخی اسمعیل مخذول کلوب هجوم
ایدیجك روم ایلی دلاورلری برکره یوز ینی دوندردکلرندن
صکره ینه تکرار حمله ایدوب نوایر حرب وقتال تمام
اشتعال بولوب مدت مدیده طرفیندن قووشمه
و دورتشمه اولوب هر طرفدن نیجه بکلر کبی مجروح

وكيمي مقتول اولوب اميرالامراء الكرام روم ايلى بكلر
بكيسى حسن پاشايه زخم سهمناك ايريشوب دشمن
جانبندن جرأت فهم اولينجق اول قولده اولان
جماعت عزبان وزمرهٔ علوفه جيان انلره ياردم
كوندريلوب ويكيچرى قوللرم دخى طوپ وتفنك
وناوك چرخ زنبرك ايله اعداى دولت دينه حواله
اولديلر دشمن نابكار بوحالتى مشاهده ايديجك ايروق
قرار ايتمكه مجالى قالميوب فرار اختيار ايلدى لشكر
ظفررهبر عقبنجه واروب سنجاقلرين منكوس ومعكوس
وسردارلرين مقيد ومحبوس كتوروب هدف تير
وعلف شمشير ايلديلر كندوسى دخى زخمدار اولديغى
محقق اولدى شمديكى حالده عنان عزيمت تبريز جانبنه
منعطف ومصروفدر ان شاء الله الاعز فتوحات كليه
مقيد اولمش اوله (الحمد لله الذى هدانا لهذا) اويله
اولسه بوفتح جليل القدرك بشارتيله سنى مسرور
وشادمان ومبتهج وخندان قيلمق ايچون فخر الاماثل
والاقران قولم سنان ارسال اولندى كركدر كه شرف

ملاقاتله مشرف اولیجق حق سبحانه وتعالی جنابنه
بو موهبهٔ کریمه وعطیهٔ عظیمه مقابله سنده حمد
نامحدود وشکر نامعدود ایدوب شنلکلر و شادلقلر
ایلیه سن ·
تحریرا فی اوائل شهر رجب المرجب سنهٔ عشرین
وتسع مائهٔ (یورت خوی)

§

(۱۱)

﴿ احمد پاشانك تبریزه مأموریتنه دائر سلطان
سلیم حضرتلری طرفندن یازیلان نامهٔ همایون ﴾

اکابر و اعیان سکان خطهٔ تبریز سیما فخر السادات
میر عبدالوهاب رزقت سلامته بعنایهٔ ومراحم شاهانه
سمت اختصاص یافته بدانند که شفقت ورأفت در ترفیه
حال مسلمانان و تطییب قلوب عجزه ومسکینان وتتمیم
مصالح ملك و ملت وتنظیم مناظم دین ودولت پیش
از پیش است همه کس را شکر ایزد متعال واجبست که

ایشانرا ازدست ظلم چنین ظالم غدار رهانیده وسایهٔ
عدالت سعادت بخش مارا برسر ایشان کسترانید
حالیا پیش از نزول اجلال اردوی همایون پر افاضهٔ
عدل وانصاف وازالهٔ جور واعتساف دستورمکرم
و وزیر معظم وکبیر مفخم ذوالقدر الاتم والمجد الاشم
والنجابه و لکرم مدبرالامور بالرأی الصائب بین الامم
نظام الملك فی العالم مقرب الحضرة السلطانیه مشیر
الدولة الخاقانیه المختص بمزید عنایه الملك الصمد
مبارز الدنیا والدین احمد دامت معالیه بدان جانب
فرستادیم چون پاشای مومی الیه بشهر تبریز فرود آید
با انواع تعظیم و تبجیل و تکریم و تجلیل پیشداد
اودر روید واوامر ونواهیش همه فرمان قضا جریان
قدر نفاذ ماست بسمع اطاعت و انقیاد بشنوید
و امتثالش را ازصمیم دل وجان قیام تام نمایید واین
معنی را در بارهٔ شما عین عنایت ومحض حمایت دانید
تحریرا فی الیوم الثانی من شهر رجب المرجب سنه
عشرین و تسع مائه

§

(١٢)

﴿ تبریز قاضیسی شمس الدینه کوندریلان فتحنامهٔ همایون ﴾

اکابر واعیان بلدهٔ تبریز سیما اقضی قضاة المسلمین اولی ولاة الموحدین معدن الفضل والیقین شمس الدین احمد دامت فضائله بعواطف ومراسم شاهانه سمت اختصاص داشته بدانند که پیشوای ملاعین وسرلشکر جنود شیاطین اسمعیل بی دین در روز چهارشنبه دومین ماه رجب المرجب در صحرای چالدران بعد از ضحوهٔ کبری عساکر آهن پوش دریا خروش مارا مقابل آمد بسی کوششهای بی فائده نمود عاقبت نسیم فتح و فیروزی از مهب سر عزیز الحق یعلو ولا یعلی اعلام ظفر اعلام جنود اسلام را طلاوهٔ خفوق واهتزاز داد اسمعیل مخذول قضیهٔ (من نجا برأسه فقد ربح) را حسب حال خود دانسته از پیش شمشیر اشکر جرار بی شمار خصم شکار سر در دزدید ما نیز درعقبش عنان

عزیمت منصرف ومنعطف فرمودیم ان شاءالله الاعز
درین چندروز عرصهٔ خطهٔ تبریز بشرف تقبیل
سم ستور لشکرمنصور مشرف خواهد شد عنایت
وشفقت حضرت علیه ما در بارهٔ عامهٔ رعایا که ودایع
خالق برایاست فوق الحدست واز اکابر واصاغر یکی
مخالفت نکرده همه درمقام خدمتکاری وجان سپاری
ثابت قدم وراسخ دم باشند تا در ظل ظلیل سعادت
فرجام از تف حوادث ایام آسوده حال شوند وهر که
ازمطاوعت اوامر ونواهی احکام پادشاهی سر بپیچد
مخونش بکردنش از بطش شدید قاهرهٔ مارهایی
نیابد که ازخواص وعوام درمستقر خود برقرار سابق
ساکن ومستقربود بافراغ حال دعای دوام دولت
ابد پیوند مارا مواظب وملازم باشند چنین بدانند
بطغرای غرای کیتی ستان وکشور کشادی اعتماد
واعتقاد نمایند تحریرا فی اوائل رجب المرجب سنه
عشرین وتسع مائه (بیورت خوی)

§

(١٣)

﴿ سلطان سليم خان حضرتلرينك كماخك وذوالقدريه نك فتحنه دائر شهزاده سلطان سليمانه ارسال ايتدكارى نامهٔ همايون ﴾

فرزند ارجمند اسعد ارشد امجد نور حدقهٔ جلال و سلطنت و شهريارى ونور حديقهٔ كمال مملكت وتاجدارى در درياى نصفت ودرئ اوج خلافت المخصوص بمزيد عنايه الله اوغلم سليمان شاه طال بقاه توقيع رفيع همايونم واصل اولیجق معلوم اوله كه اشبو سنهٔ مباركه عمت ميامنهاده واقع اولان ماه ربيع الاخرك بشنجى كونى يوم السبت ده قلعهٔ كماخ اوزرينه نزول نزول همايونم واقع اولديغى كبى هر يكادن اژدر فم وآتش دم سنكين طوب وآهنين بادلوشجه‌لر حواله قيلنوب رعدصدا و برق‌پيا قوارع ايله بدنلرينى دوكوب يقمغه ابتدا اولنديغى كبى ايچنده اولان قزلباش بدمعاشك باشنه علامت قيامت ظاهر اولوب چالشمه ودوكشمه دن

قالوب سراسیمه اولدقلری باهر اولمغین بی تحاشی لشکر
جرار خصم شکار برج و بارو اوزرینه چیقوب
قلهسنه اسلام سنجاغی دیکوب عصره قریب زمانده
ضبط وتسخیر اولنوب کوتوالنك باشی کسیلوب قلعهٔ
مزبوره ایچنده اهل اسلام مملو اولوب طائفهٔ ملاحدهدن
تطهیر اولنوب (فقطع دابر القوم الذین ظلموا والحمد لله
رب العالمین) فحواسی ظهور بولدی وانده بیك ودزدار
تعیین اولندقدن صکره سیواسه عودت همایون
بیوریلوب سابقا (چالدران) سفرنده ذو القدر حاکمی
علاء الدوله‌یی دولت رکاب همایونم خدمتندن انحراف
کوستردیکندن غیری انواع خیانتی وقزلباش او باشله
اتفاقی درجهٔ وضوحه ایرشدیکی اجلدن دفع ورفعی
واجبات دینیهدن اولمغین پلنك بیشهٔ وغا ونهنك بحر
هیجا اول وقتده روم ایلی بکلربکیسی اولوب حالا
وزیر اعظم اولان (سنان پاشا) دام اقباله‌یی اون بیك
نفر کزیده لشکر ظفر رهبر ایله و برمقدار ینیچری ایله
مقدم اوزرینه کوندریلوب بن ذات جلالت سماتمله

بر کون صکره عزیمت ایدوب بدنجی کونده ذوالقدر
توابعندن چینی قلعه سنه قونیلوب بر کون اوتوراق
قلندیغی اثناده پاشای مز بور دشمنه بولیشوب غالب
اولدیغی خبری ایریشوب و یارنکی کونی سنهٔ مزبوره
جمادی الاولیسینك غره سی یوم الار بعاایدی علاءالدولهٔ
بد بختك کلهٔ بی دولتی درت نفر بی سعادت اوغللری
باشلریله واوتوز نفر بوی بکلرینك باشلریله برقاچ نفر
چاوش ترکیسنده وزیر مزبور قبلندن کلوب سم سمند
سعادتمندم اوکنه خاکسار براقدیلر وانك مقابله سنده
(الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله) شکرانی ادا قیلوب ولایت مزبوره
حکومتن اقرباسندن صداقت واختصاصله خدمات
سعادت آیاتمده جان و باش در یغ اتمیان جناب ایالت
مآب سعادت نصاب عضد الدولهٔ والدین شهسوار
اوغلی علی بك دامت معالیه یه و یروب اندن قیصریه یه
کلوب عن قریب عودت ورجعت همایونمی تخت
و بخت قسطنطینیه صوبنه منعطف و منصرف بیله سز

انشاءالله تعالى و بو بشارت بهيه ونصرت سنيه نك اعلامى ايچون قوللرمدن قدوة الاماجد والاهالى چاشنيكير (بالى) زيده مجده ارسال اولندى كركدركه حين وصولده انواع بهجت ومسرت ايله شكر الهى يى اداقيلوب بو فتحنامه يى على رؤس الاشهاد اوقودوب ابواب شادمانى عامهٔ ناس وجوهنه مفتوح قيلوب مزيد قدر وجاهم ادعيه سنه بالغدو والاصال اشتغال كوسترهسز تحريرا فى اواسط شهر جمادى الاولى سنه احدى وعشرين وتسع مائه (بمدينه قيصريه)

§

(١٤)

❊ علاء الدوله نك سر مقطوعنك كوندرلديكنه دائر عزيز مصر سلطان غورى يه يازيلان مكتوب همايون ❊

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله فاتح ابواب النصرة على وجوه المؤمنين وقامع ابنية الظلمه والباغين الذين

هم كانوا اخوان الشياطين وقاهر من يترك حجته
الظاهرة وناصر من يسلك محجته الباهرة وعامر من يعمر
بالعدل والاحسان ودامر من سفك دماء بنى آدم بالظلم
والعدوان قدم جبروته وعظم ملكوته لامرد لوارد
قضائه ولامفر عن نازل بلائه كل امير فى قبضة قدرته
اسير كل عسير مع بسطة رحمته يسير يدور بحكمه
الفلك الدائر و يسير بامره الكواكب السائر (الا له
الخلق والامر تبارك الله رب العالمين) والصلوة على
من دعى الخلق الى المنهج القويم وهداهم الى صراط
المستقيم بعد ما كانوا متورطين فى مهلكة الجهالة
متخبطين فى هفوات الضلالة يعينون الرفضة و اصحاب
الطغيان و يتبعون الهمزة واحزاب الشياطين فبلغ
الرسالة و بين الدلالة و اظهر شعار الدين حتى
اهتدوا بانواره واوضح منار اليقين حتى اقتدوا باثاره
و انهدم بظهوره رواق دولة الاكاسرة من الاعجام
واتسع بجوده نطاق ملة الاسلام محمد سيد البشر
والشفيع المشفع فى المحشر وعلى آله مصابيح الظلم

و مفاتيح الحكم الذين اذهب الله عنهم الرجس
و طهرهم الله تطهيرا ثم نحمد ونشكر حمدا يوافى
كرمه وشكرا يكافى نعمه على مامن الله تعالى علينا
ببركات ادعيه الصالحه و الهمم العاليه
للسلطان الاعظمى الاكرمى الامجدى المجدى
العونى الغوثى الغياثى المهدى المشيدى ــ الاعدلى
الاورعى ظهير الاسلام والمسلمين حامى خدام الحرمين
الشريفين اسوة الملوك و الخواقين معين الغزاة
والمجاهدين نصير امير المؤمنين الذى قصرت عن
تعداد اوصافه عقول العقلاء وكلت عن ذكر شمائله
الهسنة البلغاء مزين سرير القاهرة بوجوده وجوده
ومشيد بنيان السلطنة بصنوف جنوده ادامه الله فى دولته
لاتنهدم دارها وشوكته لاتنفصم اثارها و نعمة
لايطرئ عليها زوال و سعادة لايقع فيها اختلال
من الفتوحات الواقعه فى شهرين مذهذه السنه بل
فى احد عشر شهرا من الحولين اى بعد مراجعتنا
من فتح العجم الى اعظم بلادنا اماسيه حماها الله

مع سائر البلاد الاسلاميه عن كل البليه ووقوفنا الى اخر الشتا توجهنا متوكلا على الله تعالى ومستظهرا بمعجزات رسوله محمد صلى الله عليه وسلم و مستمدا من ارواح اصحابه واولياء الدين رضوان الله عليهم اجمعين مع عساكرنا المنصورة فى اول فصل الربيع يوم الخميس الخامس من شهر ربيع الاول اولا الى قلعه كاخ التى كانت فى ايدى الروفضه الملاحدة لعاين الله عليهم و نزلنا عليهم يوم السبت خامس شهر ربيع الاخر فشرعنا فى قلعها وقمعها مع القوارع الصعبه والمناجيق الشديدة وحاضرناها بجنود كثيرة واقبال عديدة و اشتعل نار القتال وتزلزل عن اقدام الرجال التلال والجبال فصعق اهل تلك القلعه وتحير كمال الحيرة و امتلاء اذان المجاهدين — نداء نصر من الله وفتح قريب — وابتهج قلوب الموحدين بانواع المسرة من محض لطف الله الملك المجيب فلما حاز وقت العصر تنسم رياح الظفر والنصر فصعد بعض من المبارزين على بروجها و هدى

البارى الى طريق الفوز والنجاة حين عروجها ونصب الويه الفتح على قلالها الشامخة وانهدم اكثر جدرانها الراسخة فدخل العساكر فيها صفا صفا وقرعوا ابواب بيوتها دكادكا واخرجوهم من مغاراتهم وفرقوا الاباء من بنيهم وبناتهم واخذوا اموالهم وضربوا اعناقهم (اولئك حبطت اعمالهم فى الدنيا والاخرة و اولئك هم الخاسرون) وبقية السيوف (لو يجدون ملجأ او مغارات او مدخلا لولوا اليه وهم يجمحون) (فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين). فطهرنا ها عن هؤلاء الارجاس الانجاس وزينا بالجمع والجماعة والناس و بنينا جدرانها بناء احسن من الاول ورتبنا ذخائرها ومايحتاج اليه فيها باتم وجه واكمل ورجعنا بعد نصب الوالى الى سيواس حماه الله (من شر الوسواس الخناس الذى يوسوس فى صدور الناس من الجنة والناس) وبعد الوصول الى البلد المزبور عزمنا ثانيا الى بلاد ذوالقدرية فصار مقدمة الجيوش فى تلك الايام امير الامراء الكرام بولاية روم ايلى والان

هو وزيرى ومشيرى الدستور الاعظم والوكيل
المفخم نظام العالم مبادر الدولة والدنيا والدين
سنان پاشا ادام الله اقباله وضاعف اجلاله فخرج
يوم الثلثا الثانى والعشرين من الشهر المسفور ووصل
الى العدو فى اواخر الشهر المذكور وقام بالحرب
وغلب عليهم باشد الضرب فلما نزلنا يوم الاربعا غرة
جمادى الاولى بالعز والنصر على الكلاء الشهير
بكوكسون فى شط تلك المملكة قريبا من الموضع الذى
وقع فيه المحاربة ورد من فضل الله وتوفيقه مبشرا
منه الينا منبئا عن حصول المرام وانهزام الاعداء
اللئام وآتيا برأس رأس هؤلاء الطوايف اعنى علاء
الدولة المقتول المخذول مع روس ابنائه وامرائه
قريبا من خمسين كانها روس الشياطين فقرأنا اية
(الحمد لله الذى هدانا لهذا وما كنا لنهتدى لولا
ان هدانا الله) وارسلنا من محض المسرة وفرط
البشاشة رأس ذلك الامير المخذول الى ديوان القاهرة
مصحوبا بخدمة قدوة الاماجد والاكارم سيف الدين بك

زيد مجده ليكون ايضا سببا لنشاطكم وباعثا لانبساطكم فالمأمول من مكارم اخلاقكم الحسنة ومحاسن الطافكم المستحسنة ان تعلنوا هذا الفتح المبين فى الاقطار والامصار من بلاد الموحدين كما هو دأب الملوك والسلاطين ولا تنسونى من الذى نحن به فرحين ويكون معلوما لدى خدمتكم المنيفة انه قد رجعنا الى القسطنطينية المحمية سالما وغانما وصممنا العزيمة فى السنة الاتية الى تسخير البلاد الشرقية ودفع بقية السيوف من الرفضة القزلباشية خذلهم الله ودمرهم بعون الله الازلى وتوفيقه الابدى فالمرجو منكم ان لا تلتفتوا بتفرعاتهم ولا تتقيدوا بسفسطاتهم وما عندهم من عقول اثر الكلام المجاهدين لا يعتبر وان تعيدوا الرسول حسن الاعادة بعد ادائه مراسم الرسالة ادامكم الله وابقاكم بالدولة والسعادة الى يوم القيامة حرر فى يوم الثلثا الرابع عشر من شهر جمادى الاولى سنة احدى وعشرين وتسعمائة .

بيورت قيصريه

§

(١٥)

﴿ مولانا ادریسه یازیلان فرمان همایون ﴾

عمدة الافاضل قدوة ارباب الفضائل سالك مسالك هادئ مناهج شریعت کشاف المشکلات الدینیه حلال المعضلات الیقینیه خلاصة الماء و الطین مقرب الملوك والسلاطین برهان اهل التوحید والتقدیس مولانا حکیم الدین ادریس ادام الله تعالی فضائله توقیع رفیع همایون واصل اولیجق معلوم اوله که شمدیکیحالده سدهٔ سعادتمه مکتوبك واصل اولوب سندن اومولان حسن دیانت وامانت وفرط صداقت واستقامتك مقتضاسنجه دیاربکر ولایتنك فتح کایسنه باعث اولدیغك اعلام اولنمش یوزك اغ اولسون انشاءالله الاعز سائر ولایتلرك دخی فتحنه سبب کلی اولهسین بنم انواع عنایت علیهٔ خسروانم سنك حقکده مبذول ومنعطفدر والحاله هذه اخر شوال مبارکه دکین واقع اولان علوفه‌کز ایله ایکی بیك سکهٔ

افرنجيه فلوری و بر سمور و بروشق وایکی مربع صوف
وایکی چوقه و بونلردن غیری بر سمور و بروشق کورك
قابلو صوفلر دخی و بر فرنکی کمخا غلافلو قانیچ
انعام وارسال اولندی انشاءالله الاکرم وصول
بولدقده صحت وسلامتله الوب مصارفکه صرف
ایلیه سین مقابلهٔ خدمات ومجازات استقامتکده
و اخلاصکده انواع عواطف جلیلهٔ خسروانه
سزاوار اولوب بهره مند اوله سین ودیار بکرجانبندن
سزه اتباع ایدوب کان بکلرك مقابلهٔ صداقت واخلاص
ومجازات خدمات واختصاصلرینه کوره اول ولایتده
توجیه وتعیین او لنان سنجقلرینك و بکلرك احوال
والقابی ومقادیری سنك معلومك اولدیغی اجلدن
افتخار الامراء العظام ظهیر الکبراء الفخام ذو القدر
والاحترام صاحب المجد و الاحتشام المؤید بانواع
تأییدات الله الملك الصمد دیار بکر بکلر بکیسی محمد
دام اقباله یه نشان شریفمله مقرون بیاض احکام
شریفه ارسال اولندی کرکدر که اول جانبده

هر بكه توجيه اولنان ولايتك احوالى ونوجهله توجيه
اولنوب واول بكلرك انقابى ومقاديرى نه اسلوب ايله
اولمق مناسب ايسه براتلرى انشا اولنوب يازىو برهسز
ومفصلا اول يازيلى برواتك صورتلرى وتيمارلرينك
مقدارلرينى دخى برصورت دفتر ايدوب سدهٔ سعادته
ارسال ايدهسزكه بونده دخى حفظ اولنوب هرخصوص
مفهوم ومعلوم اوله وهر بكه نه سنجق ويرلديكى
ونوجهله تفويض اولنديغى والقابلرى نيجه يازلديغى
ورعايلرى وانعاملرى نوجهله اولديغى برسبيل تفصيل
اعلام اولنوب اما بروجهله ترتيب وتعيين اولنه كه
برى برى ارasنده اولان اساس ارتباط تزلزل وتخلل
بولمق احتمالى اولميه واول برواتدن غيرى استمالت نامهلر
كوندرلمك لازم اولان بكلر ايچون نشانلو بياض
كاغدلر ارسال اولندى انلر دخى هر بكه نوجهله
استمالت نامه كوندرلمك مناسب ايسه انشا اونوب
انعاملرى برله ارسال اولنه وانلرك مفصلا صورتلرينى
وانعامده نوجهله رعايت اولندقلرينى اول بروات

صورتلری ایله دفتر ایدوب درگاه جهان پناهمه ایصال ایده‌سز که هر خصوص بونده دخی مفصل ومشروح معلوم اوله و بو جانبده اولان مهمات سلطانی مراد شریفم اوزره یتشمشدر انشاءالله الاعز بنم عنان عزیمتم اول جانبه منعطف و منصرفدر اول بکلرك حقنده دخی عواطف علیهٔ خسروانم ملاحظه ایتدکلرندن زیاده در و شمدیکی حالده اردبیل اوغلی اسماعیل پرتضلیل سدهٔ سعادتمه حسین بك نام و بهرام اغا نام ادملرینی رسالت خدمتنه کوندروب تقریرا وتحریرا انواع عبودیت و تضرعلر عرض ایدوب ماببنده صلح وصلاح میسر اولورسه اول جانبده نه مراد اولنورسه رضای شریفم اوزره قبول صورتن کوستروب انواع تملقلر ایلش اما انك کلماتنه وصلاحنه قطعا اعتماد جائز اولمدیغی اجلدن مذکور ایلچیلری دیمتوقه حصارنده وسائر ادملرینی کلید البحر قلعه‌سنده حبس ایتدردم سندخی کرکدر که مقهورمز بورك امورنده احسن تدبیر نه ایسه انك

تدبيرنده اولوب دولت ابد پيوند روز افزونم مهام ومصالحنده مجد وساعى اولهسين من بعد اصناف اثار جميله كوز سانح ولايح اوله شويله بيلهسن علامت شريفه اعتماد قلهسن تحريراً فى اواسط شهر شوال المبارك سنه احدى وعشرين وتسعمائة الهجريه

(بمقام دار الخلافه ادرنه)

(١٦)

﴿ سلطان سليم دركاهنه سلطان غورى طرفندن وارد اولان مكتوب جوابى ﴾

مد الله تعالى ظلال سعادته الاميرى الكبيرى الاكملى الاشرفى الاعظمى الاكرمى الامجدى العونى الغوثى المهدى الممجدى عون الاسلام والمسلمين عضد الغزاة والمجاهدين قهرمان الماء والطين الذى جعل اموره كاسمه سليما واعد لاعدائه عذابا اليما الى يوم الدين بحق محمد واله وصحبه اجمعين وبعد فقد ورد مفاوضتكم الغراء وشاطبتكم البيضاء من يد رسولنا

قدوة الاكارم والاعيان يوسف القيطان فى اشرف زمان والطف اوان المشحونه بالطف والاحسان ومقرونه بانواع البلاغه ومحاسن التبيان فابتهجنا من ورودها وفرحنا عن صدورها ٠

(شعر)

فقلنا لها اهلا وسهلا ومرحبا
بخير كتاب جاء من خير مرسل

فطالعناها بالاعزاز التام واطلعنا على مافيها من التحيه والسلام فوجدنا مضمونها منبئا عن توجهكم العالى الى البلاد الشرقيه ودفع الملاحدة القزلباشيه فشاورنا امراء ديواننا فى القاهرة فاتفقوا بالاراء الصائبه والافكار الثاقبه على ان نتوجه الى تلك الحدود بالعساكر والجنود ان نصلح بينكم كيف لا وقد قال الله تعالى فى كتابه العظيم الى رسوله الكريم (الصلح خير) فان فيه منافع كثيرة منها دفع الفتن والفساد وعمارة النواحى والبلاد واستراحه العساكر والعباد فعزمنا بالمسير والراحله نحو الحلب والشام حماهما الله

تعالى عن الافات والألام مع سائر بلاد الاسلام فالمرجو
من خصالكم الحميدة والطافكم العميمة ان لاتسارعوا
فى التوجه الى تلك الولاية لان اكثر اهلها اهل
السنة والجماعة واغلبهم خيار علماء هذه الامة
وقد طرأ عليهم حوادث كثيرة فى الازمنة السابقة مثل
ظهور اولاد الجنكيزية والتيمورية الملعونية وطوايف
الملاحدة السالفة وغير ذلك من الاحزاب الظلمة
وهذه القوم من افراد تلك الاحزاب لعنهم الله الى يوم
السؤال والجواب وسمعنا من اكثر الواردين
عن هذه الديار الى الحرمين الشريفين زادهما الله
شرفا وتعظيما ان اسمعيل المخذول لما هرب عن محاربتكم
الشديده قرر بنفسه اللئيمة ان لايقابل معكم قطعا
بل يسير بشمله المتفرقة كقطاع الطريق فى البوادى
والجبال ويعمل بكم كما عمل حسن الطويل مع ابى
سعيد كوركان والله لايجعل فى رأيه وعمره وامره خير
ولا بركة فاذا لاتظهر الفائدة فى توجهكم الادفع هذه
الحيل غيرمضرة الرعايا وتلف اموالهم وانفسهم حيث

قال عز من قائل (ان الملوك اذا دخلوا قريه افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذله) والحمد لله تعالى قد شربوا سموم افاعى سيوفكم وهربوا عن قتالكم ليلا و نهارا و اخذتم اكثر بلادهم و قلاعهم و خربتم اشرف دورهم و بقاعهم فتهتك عرضهم و خرج من ايديهم حصونهم و ارضهم و مابقى فيهم من الشجاعه اثرا ولا الرؤيه فى البصر ونحن اليوم من خدام الحرمين المكرمين و نظار الصفا والمروتين فالمناسب ان نصلح بينكم برفاهيه الانام على ان لكم مهمات كثيرة غير هذه مثل فتح ردوس وامثالها حتى سمعنا انكم هيأتم مائه سفينه كالجوار المنشأت فى البحر بالعز و بالنصر لامرة الغزاء فالعزيمه الى تسخير تلك القلعه الشديدة اوجب منها واهم والله تعالى اعلم واحكم وارسلنا قدوة الاماجد والاكارم محمد البيغا رزقت سلامته الى سدتكم السنيه لتمهيد الاسباب المصالحه فالمتضرع منكم الاصغاء بالقبول فهو اقصى المأمول والسلام والاكرام

§

(١٧)

﴿ سلطان سلیم جانبندن سلطان غوری نزدینه تعیین بیوریلان سفیرلره دائر نامهٔ همایون ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نثق الحمد لله الذی اورثنا الارض وجعلنا من الاخیار وعداده وبشرنا بان نکون من الابرار وصالحی عباده فیما قال (ولقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر ان الارض یرثها عبادی الصالحون) والصلوة والسلام علی من اقتدینا باثاره واهتدینا بانواره محمد الذی من الله علی المؤمنین به وعلی آله واصحابه العظام وبعده مکتوب شریف عالی مقام وارد اولوب مضمون شریفی متضمن اولدوغی احوال مطالعه قیلنوب معلوم اولدیکه بعض زماندنبرو آینده ورونده وتجار منع اولنمقدن خاطر شریفه جناب عالیمزده ملحوظ اولمدق بعض قضایا خطور ایدوب مقام شریفمزده سوء ظن اولنمش ایمدی رأی عالم آرایه مخفی دکلدرکه سابقا قزلباش لعینک اوستنه وارمقدن

غرض مجرد انوار نواميس الهیه وشرایع نبویه‌یی حجاب ظلام ظلم مخالفان دین ودولتدن اظهار ایدوب عالمی شرایع نبویه ایله پرنور ایلمك ایدی قطعا طمع مملکت وضبط دیار خاطر شریفمزه خطور ایتامش ایدی مجرد جمعیتلری تفریق و برونلری کسر اولنمغله اکتفا اولنوب شاید متنصح اوله‌لر دیو باقی احواله تعرض اولنمامشیدی بعده اصلا متنصح اولمیوب حالت اصلیه‌سی اوزره استقراری استماع اولنیجق ینه غیرت پادشاهی ظهوره کلوب روی عالمدن اوساخ وجودلرینی بالکلیه تیغ آبدار ایله محو ایتمکه تصمیم ایدیجك بری طرفدن علاقه‌سی واستمدادی بالکلیه منقطع اولمغیچون طریق شرق سد اولنوب آینده وروندە وتجار منع اولندقدن صکره هر بارکه اول طرفدن برکمسنه کلمش بولنسه تفتیش وتفحص ایدیجك یا حلب بولندن یا دریادن اسکندریه یولندن کلمش بولندیغی جهتدن جانب شرقه واصل اوله‌جق طرقك جمیعسی سد اولنمق قصد اولنوب اول طرفك دخی آینده وروندەسی منع

اولنوب شونلرکه اللرنده متاع شرقی بولندی اکر عرب
اکر عجم اکر روم ــ در حاللرنده شبهه اولندیغیچون
معتمد و برارکفیللره و بریلوب اسبابلری ضبط اولندی
اماشونلرکه اللرنده متاع شرقی بولنمامشــدر هیچ دخل
وتعرض اولنمیوب حاللری اوزره تجارتلرنده ابقا اولنمشدر
یعلم الله وکفی به شهیدا که سلاطین اسلامیه دن هیچ
برینك کندویه و یا مملکتنه طمع و یاکزند ایرشدرمك
قطعا خاطره خطور ایتمامشدر دخی ایتمز مادامکه امر
شرع شریف ایجاب ایتمیه خصوصا سزلرکله مودت
سابقهٔ موروثیکه درجهٔ ابوت و بنوته یتیشوب حرمین
مکرمین حرمتی دخی مرعی ایکن مقام عالیمزدن شمدی یه
دکین بین الجانبین تکدره باعث برقضیه و عداوت
و طمع مملکتــدن مبنی بر وضع صادر اولمامشــدر
و بو معنی یه شاهد عدلدرکه هنوز مکتوب شریفکز
واصل اولمدین حالیا اول مفسد بیدینك آثار کفر
وضلالتی بالکلیه عالمدن محو ایلمك نیتنــه دیار شرقه
متوجه اولیجق عادت سالفه مقتضاسنجه بابام سلطان

حضرتلری خلدة سلطنته نك و حرمين كريمينده
مقبول الدعوه ظن اولنان كمسنه لرك ينبوع الفضل
واليقين (مولانا ركن الدين) زادت فضائله و فخر
الامراء الكرام ذو القدر والاحترام المختص بمزيد
عواطف الملك الصمد (احمد) دام مجده بى ايلچى
تعيين ايليوب كوندرمشوزدر مجرد تحريك سلسلهٔ
وداد وتشييد مبانئ اتحاد ايچون حق عليم وعلامدر كه
بو جانبدن محبتدن غيرى هيچ نسنه يوقدر ومن بعد
اولمق احتمالى دخى يوقدر مكر بزم اعداى دينى قلع
وقمع ايتامزه كه بحسب الشرع واجب اولمشدر رضا
كوسترميوب مخالفته اقدام ايدهسز اول وقت هرنه كه
وراى تقدير ربانيده در ظهوره كله (والامر يومئذ لله)
وكيللر احوالى ذكر اولنمش معلوممزدر كه جانب بحرده
جناب عاليمزك كفار خاكساره دائما غزا وجهادى اكسك
اولميوب حفظ دريا ايچون مراكبمز جميع زمانده مهيادر كه
بو حالتده محبته منافى بر وضع اولمامشدر اميددر كه
من بعد دخى جانبيندن برودته باعث اولور بر وضع

صادر اولیوب توارد رسایل مودت پیام وتردد رسل ذوی الاحترامدن خالی اولمیه تاکه ساعهً فساعهً قواعد وفاق و مصادقت مستحکم اولوب یوما فیوما بنیاد وداد مرصوص اوله تحریرا فی اوائل محرم الحرام سنه ۹۲۲ (بمقام ادرنه)

§

(۱۸)

﴿ سلطان سلیم حضرتلرینك سلطان غوری یه اعلان حربی متضمن ارسال بیوردقلری نامهٔ همایون ﴾

قانصو غوری اصلح الله شانه توقیع رفیع جهان مطاع وحکم شریف واجب الانقیاد والاتباع واصل اولیجق معلوم اوله که حالیا مکر و تلبیس و حیله وجهیله مخنثانه طریقه سلوك ایلیوب بعض کسنه لر ایله مواضعه ایلیوب کوندرمشسن عون الهی ایله جمیع قصد ایتدیکك فتنه وفساد روشن و ظاهر اولدی پس

بو اصل اوضاع نا معقول كه عاجزلر و نامردلر
و بی عقللر اوضاعیدر ارلك هواسنده و سرورلك
سوداسنده اولوب دائرهٔ عقلدن دم اورانلرك كاری
دكلدر ایمدی اول اشخاص اله كیروب جمیع احواللری
معلوم اولدقدن صكره بزه سكا ارسال اولندی تا كه
واروب بونده تجسس و تفحص ایدوب اطلاع تحصیل
ایتدكاری اوضاع واحوالی سكا مآلی و حقیقتی ایله
اعلام ایلیه‌لر زیرا بزم عنایة الله مقارنتیله كمسنه نك
مكر و حیله سندن باكمز و كیدندن مخفی ومستور
احوالمز یوقدر بنم خود عزیمت عالی نهمتم احیای
شریعت غرا ایچون دیار شرقیه منصرف قلمشیكن
سنك اول ملحد بی دین ومفسد بدآیینه تقویت
قصدینه بعض اوضاع ناشایسته‌ك ظاهر اولوب
سن آنلردن اشد اولدیغك حیثیتدن توجه همایونم
سنك اوزرینه منعطف قیلنوب مزاحمهٔ نفوس
متكاثرهدن جهان ضیق النفس و مصادمهٔ سلاح
و سناندن هوا ضیق النفس اولوب سنك قصدیكه

عساکر بیکران ورایات فتح آیات نصرت نشانله منازل ومراحل قطع ایدوب کاوب حومهٔ حکومتکده اولان مملکتـه داخل اولوب ملاطیه و لارنده و دیورکی و شارکوبی جمیع توابع ولواحق ونواحی واراضیسی تلال وجبالله ضبطاولنوب جملهٔ مضافاتممالك محمیه مدن اولدقدن صکره بو کونکی که ماه رجبـك اون برنجی کونیدر سعادت ایله (توجان دره) بوغازی دیمکله معروف محله نزول ایلدم پس سنده دخی لذت حمیت اولوب رجولیتدن حصه و فتوتدن بهره و درونکده فی الجمله زهره وارایسـه کرکدرکه کنج زاویهٔ رعب وهراسده منزوی اولیوب جمیع اعوان وانصارکله متنبه اولوب زخم تیرو تبردن سر طوتیـوب هرقنغی وضع کندیکه قولای کوز یکور ایسه هیچ سـعیده قصور قومیوب ثمهٔ غیرت وارایسه مراد ایدندیکك اسلوبی ومقصود ایدندیکك بر موضعی تعیـین ایلیوب کاوب عسـاکر نصرت مأثریمه مقابل اولهسن پردهٔ کونده مقدر اولان هرنه ایسـه معرض بروزده جلوه کر اوله

وان شاءالله تعالى (والسلام على من اتبع الهدى)
حرر فى اواسط رجب سنه ٩٢٢
(بيورت توجان دره بوغازى)

§

(١٩)

﴿ تسخير مصره دائر شهزاده سلطان سليمانه
كوندريلان فتحنامهٔ همايون ﴾

فرزند ارجمند دولتيار و خلف سعادتمند كامكار
حدقهٔ باصرهٔ دين و دولت وحديقهٔ ذات بهجت ملك
وملت درا كليل شهريارى درىٔ فلك تاجدارى المختص
بانواع مواهب الملك الاله اوغلم (سليمان شاه) طال بقاه
ونال مناه توقيع رفيع همايون واصل اولجق معلوم
اوله كه اشبو يكرمى ايكى سنه طقوز يوز يكرمى ايكى رجبنك
اواخرنده حلبه قريب (مرج الدابق) نام محلده
غورىٔ مقهور مخذول ايله محاربه قيلنوب بعنايه الله تعالى
لشكر اسلام غالب و كروه چرا كسه مغلوب دوشوب

وغور ینك باشی کسیلوب سم سمند همایونم اوکنه
نیکونسار براغلدقدن صکره (طومانبای) نام بدبخت
بقیة السیوف ایله مصره واروب دعوای تخت وسلطنت
ایتمکین حلبدن شامه واریلوب انده برقاچ کون
ارام قلنوب تدارك تامه ایله اول بهارده اوزر ینه
توجه ونهضت همایونم واقع اولوب برروز پیروزده
حق سبحانه وتعالی یه توکل وسید کائنات علیه افضل
الصلواتك معجزاتنه توسل وچاریار عظام واولیاء
کرام رضوان الله علیهم الی یوم القیام ارواح طیبه لرندن
استدعای همت قلنوب اعلام ظفر نکار و الویهٔ
سعادتشعار وعساکر جنك جوی وصاعقه خوی
ودلیران آهنین قبای ممالك کشای و مبارزان تازی
سوار خصم شکار ایله محمیهٔ دمشقدن قالقوب قطع
منازل وطی مراحل قلنوب طومانبای مقهور جانبردی
غزالی نام کمسنه یی شام ایالتنی سکا ویردم دیو غزه
جانبنه کوندردیکی استماع اولنمغله بوجانبده دخی
مقدمة الجیوش اولان عمدة الوزراء العظام قدوة

الکبراء الفخام الغازی فی سبیل الله المجاهد لوجه الله
وزیرم سنان پاشا انده بولنوب مقاتله ایتدکلرنده
بعنایه الله تعالی وزیر مشار الیه غالب وطائفهٔ مزبوره
مغلوب دوشوب وجانبردی مزبور دخی بوجانبه نوعا
اظهار اخلاص ایدوب وکیرو قاچوب مصره واروب
طومانبایه ملاقات ایدوب تدارکه مشغول ایکن بنده دخی
فروشکوه واشکر انبوه ایله سنهٔ مزبوره ذی الحجه سنك
یکرمی یدنجی کونی مصر مقابله سنده (خانکه) نام
محله قونلوب اندن یارنداسی (برکة الحاج) و (جبل
مقطب سمتندن نفس شهره داخل اولمغه سعی واقدام
اولنیجق طوتیلان دلالردن خبر الندیکه مقهور مزبور
کفار خاکساردن یرار طوپچیلر کتوردوب (عادلیه)
نام عمارتك اوکنده برطویل وعریض خندق قازدیروب
عمقی دخی کمال مرتبه مبالغه اوزره اولوب وچیقان
طوپراغی مترس ایدنوب وایکی یوز قطعه سنکین
طوپلرجابجا حاضر ومهیا ایلیوب والاینی اطرافنده
ترتیب ایدوب غدارلق اوزره ایمش لاجرم یارنداسی که

ماه مزبورك يكرمى طقوزنجى يوم الخميس درصباغ
قولده هزبر بيشهٔ وغا وزير اقدم سنان پاشا تعيين
اولنان بكلر بكيلر وامرا وسپاهى ايله وصول قولده
يلنك قلهٔ هيجا وزير اكرم يونس پاشا وسائر بكلر
بكيلر وامرا ايله طوروب ميمنهٔ ميمنت شعارده ذوالقدريه
حاكمى شهسوار اوغلى على بك وحلب واليسى
خير بك وميسرهٔ مسرت آثارده رمضان اوغلى محمود
بك وعينتاب حاكمى چركس يونس بك وجناحين
منصورينده روم ايلى امراسندن اورنوس وميخايل
اوغللرى وقلب مظفر قوبده ذات همايونم قيوم خلق
اولان اجداد امجاد وباولك اغالرى مرتب ومكمل
قلنوب ويكى چرى قوللرم پياده شاه اوكنده طورركن
اول عرصه‌ده قيام كوستروب وطرفيندن قره غول
وچرخه جيلر بربرينه ال صونوب جداله مباشرت
ايتدكارنده اتش قتال اشتعال بولوب هر يكادن مردان
ميدان جنك كرم اولوب يوروديلر وهر جانبدن
طوپلر وتفنكلر اتيلوب روى هوا شرار فتنه واشوبدن

صواعق ورعد ایله مالامال وگرد نعال مطایادن
عرصهٔ قتال ظلوم ایاله دونوب روز روشن اعدا باشنه
بختلرى ماندى تنك وتار ومهر فلك قیزمش طاس كبى
رؤس منحوسلرینه منعكس و شراره بار دوشوب
هر طرفدن قوغوشمه‌د ودوندیریشمه اولوب وصاغ
قولدن مومى الیه سنان پاشا غورینك صول قولى
صیوب طوپلرى اوزرینه بى‌پاك هجوم ایلیوب لشكر
ضلالت رهبرى مغلوب ومنكسر قلوب طومانباى
قولنه یوریدكده بتقدیر الله تعالى كندو یه زخم سهمناك
ایریشوب صول قولدن وزیرم یونس پاشا كركى كبى
جمله سنه حمله ایلیوب مقابلنده اولان خصماى نافرجامى
ضرب حسام ایله بیوجود وكمنام ایدوب اخرالامر
دشمنك یوزى عكسنه دونوب (الاان حزب الله هم
الغالبون) صداسى كاه صماخ اهل ایمانه ایریشجك
جنود چراكسه قرارى فراره تبدیل ایتدكلرنده
(ان ینفعكم الظن ان فررتم من الموت اوالقتل)
وعیدى دامن كیراولوب این المفر كویان چار و ناچار

قاهره‌نك كوچه و بازارندن قاچوب ولايت صعيده
يونند كارنده عساكر ظفر مأثرم بر كون بر كيجه عقبلرندن
تاخت ايدوب الو به منكوسه‌لريله اكثر امرا ونامدارلرى
مقيد و محبوس حضور لامع النوريمه كتورلوب
هدف تير و علف شمشير قلنوب روى زمين خون
اعدا ايله آغشته وآدم كشته‌لرندن پشته اولوب
سر بى سامانلرى ميدان سياستده غلطان وطاير روح
پفتوحلرينده تنكناى نيران مكان و آشيان اولدى
و ذكر اولنان منزل مباركده درت كون مقدارى
اقامت اولنوب بشنجى بامداد سعادت امداد اندن
قالقوب مصره متصل نيل كنارنده (جزيرة بولاق)
ديمكله معروف موضعده عز و اجلال ايله نزول
ايدوب طائفهٔ چراكسه‌نك سهان اولان وجود
خبيثلرندن اول اراضئ طيبه تطهير اولنمغه همت عليهٔ
شاهانه ودقت سنيهٔ ملوكانه‌م مبذول ومصروف ايكن
ناكاه (سنه ثلث وعشرين وتسعمايه) محرم الحرامك
يدنجى كيجه‌سى واقع اولان ليلة الار بعاده طومانباى

مقهور بقیه" السیوف اولان کروه مکروهیله خفیه"
بر کوشه‌دن کاوب قاهره‌نك ایچنه کیروب اسواق
ومحلاتده خندقلر قازدیروب ومترسلر یاصادوب وشهری
تکرار کوچه بند وحصار ایدیوب آهنك جنك ایدیجك
بوجانبدن دخی عساکر منصوره علی الصباح یوریش
ایدوب طلوعدن غروبه‌دك ضرب و حرب اولنوب
اکرچه کروه اعدا هرجهتدن مخزول ومنکوب ایدیلر
لکن بالکلیه دفعلرینه بعض کوچه بند حائل اولوب
صبحه‌دك ملاحظهٔ تام ایله توقف اولندی و چون
غراب البین شب ظلمانی بخت دشمن کبی زوی هوادن
فضای عدمه طیران ایدوب طاوس فلك بیضهٔ صبح
صادقدن آفاقه جلوه‌کر اولدی ذات همایونمله دفع
مخالفینه سعی واقدام اولنوب اعلام ظفرنکار والویهٔ
نصرت شعار فرق فرقدان سایه‌مه سایه کستر اولوب
هر بری اوزریمه اوج سعادتدن بر همای فرخنده فر
کبی مستقر اولوب (مصراع) یمن نصرت بر یمین
و یسر فرصت بر یسار : جمله قپو خلقی و یکیچری

قوللرەلە پیادە وسوار جملە قیلنوب ومترسلز باصیلوب
وخندقلردن کچیلوب تحصن ایتدکاری اولرك اوزرلرینە
نردبانلر قونیلوب وراه کریزلری اناطولی عسکری ایلە
قوشادیلوب (یوم یغشیهم العذاب من فوقهم ومن تحت
ارجلهم) حالا تك مشاهدە ایتدکلرندە اولاد
و اتباعلریلە (یوم یفر المرء من اخیە وامە وابیە)
وقایعندن جمیعیسی مضطرب الحال اولوب اکثرینك
دار و بیوتی (وجعلنا عالیها سافلها) اوزرە باشلرینە
یقیلوب ظلمله بنا ایتدکاری دیوارلرینك احجاری ایلە
سنکسار و ابنیۀ وجودلری آن واحددە (کبیت
العنکبوت) تارمار قیلنوب وظومانبای زی نسواندە
بر کوشەدن چیقوب غیبت ایلیوب کیفیت احوالی
تفحص اولنورکن ولایت صعیددن کیرو تضرع نامەسی
کلوب عفو اولنمشیکن طینت خبیثەسندە مرکوز
اولان نفاق جبلیسی محرك وساوس شیطانی اولدیغیچون
در دولت پناهمە کلمك بهانەسیلە مصرە قریب
اولدقدە نبلدە اسکندریە جانبنە عبور ایلیوب شام

وشرقده قاچق استدكده طوتيلان ديلدن خبر آلنوب
محقق اوليجق مقدما روم ايلى بكلر بكيسى اولان مصطفى
پاشا وچراكسه دن بو اثنالرده كاوب اطاعت ايدن
واخلاصله اظهار عبوديت قيلان (جانبرد غزالى)
وشهسوار اوغلى على بك ايلغاراله عقبنجه كوندريلوب
بن دخى على التعاقب يوريوب انلر جنككه مشغول ايكن
ماهچهٔ اعلام ظفر انجامم آيينهٔ اسكندرى ماننده
رخشان اولديغنى كوردكارندهٔ شكوه وفر شهنشاهيدن
(كانهم حمر مستنفرة فرت من قسورة) هراسان وكريزان
سوداى شرقدن چكوب نجم عمرلرى تكرار جانب غربه
يونه‌لوب متفرق وپريشان اولدقلرنده مشاراليه
مصطفى پاشا وجانبردى غزالى قوارق وقيرارق برايكى
كون قفاسندن آيرلميوب (قل ان الموت الذى تفرون
منه فانه ملاقيكم) پيغاميله مزبور طومانبايه اير يشوب
همعنانى اولان اوچيوز نفردن زياده بى دولت بكلرك
باشلرى كسيلوب وكندوسى دست بسته وكمر بند
دولت كسسته ديل طوتيلوب ركاب همايونمه خاكسار

ارشدکارنده (ارحموا عزیز قوم ذل) منطوقه سیله
عمل قیلنوب انواع رعایت شاهانه یه مظهر بیورلمشیکن
(واستکبرهو) مقتضاسنجه مفیددوشمیوب استکبار
واصرار ایتمکین عبرة لاولی الابصار صلب وسیاست
قیلنوب دارالبواره ارسال اولنمدی (فقطع دابر القوم
الذین ظلموا والحمد لله رب العالمین) والحالة هذه جمیع
ممالك مصر ملاطیه وحلب وشام شریف ونفس قاهره
و دیارصعید وحبش و یمن تا حد قیروان مغربه دك
طولا وحجاز ومکه و یثرب ومدینه وقدس شریف
زادهاالله شرفا وتعظیما بالتمام والکمال عرضا ممالك
عثمانیه مضافاتنه داخل اولوب وشریف ابوالبرکات
ابن شریف محمدك صلبی اوغلی سید ابوالحسنی
رفعت درجاته پایهٔ سریر عالم مصیرمه کلك اوزره اولوب
وطوایف اعراب مشایخی بالجمله کاوب مطیع ومنقاد
اولوب انواع خلعت وعنایتلرایله هر بریسی (و ینقلب
الی اهله مسرورا) مضمونجه شاد وخرم معاودت
ایدوب دوام دولت ابد پیوند ادعیه سنه قیام کوستردیلر

(فقالوا الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله) او یله اولسه بو فتحنامهٔ متبرکه سکا قدوة
الاماجد والاعیان چاشنیکیرم (رضوان) زرقت
سلامته یدندن وصول بولدقده کرکدرکه تمهید شکر
وسپاسدن صکره بو بشارت آمیز خبری هرجانبه اعلام
و اعلان ایتدیروب (واما بنعمة ربك فحدث) امر
عالیسنه امتثال کوستروب خواص و عوامه عیش
ونشاط وفرح وانبساط ایچون ایام معتادهٔ قدیم مقداری
بارعام ویروب و بروج وقلاعدن شنلك و شادمانلق
اشعار ینه طوپ وتفنکلر آتیلوب واسواق بلادی تزیین
قیلدیروب صلحا وعباده و عبید و ازاده فزونیٔ عز
وجاهم ایچون خیر دعالر ایتدیروب بذل صدقاتده دقیقه
فوت ایلمیه سن واول جانبك احوالنی بیلدیروب قدوم
همایونمه مترصد اولهسن شویله بیله سن ٠
تحریرا فی شهر محرم الحرام سنه ۹۲۳
(بمدینهٔ مصر القاهره)
§

بك اوغلنده غلطه قله سی جوارنده كوچك خندق
زقاغنده (٢٩ [illegible]) نومروده كائن لاتركی و شرق
مطبعه سنده طبع اولنمشدر . فی ربیع الاخر سنه ٩٢

